

Marianne Aamodt

Kvalitetsprosjektet for videregående opplæring

Utført på oppdrag fra Utdannings-
og forskningsdepartementet
i perioden mars 2003-
september 2004

Forord

Notatet inneholder rapport fra kvalitetsprosjektet for videregående opplæring, gjennomført ved seksjon for utdanningsstatistikk i perioden mars 2003 - september 2004 på oppdrag fra Utdannings- og forskningsdepartementet.

I tillegg til dette notatet som utgis i SSBs notatserie foreligger et kort notat fra Statistisk sentralbyrå til oppdragsgiver som gjengir hovedtrekk i prosjektet og videre utfordringer.

Som vedlegg til rapporten er inkludert en rekke av planleggings-, arbeids- og resultatdokumentene i prosjektet. Disse er ordnet i kronologisk rekkefølge, fra prosjektets begynnelse til avslutning. Gjeldende kravspesifikasjoner og mottaksspesifikasjoner for data om videregående opplæring foreligger derfor bakerst i dette notatet.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	5
1.1. Bakgrunnen for og formål med prosjektet	5
1.2. Deltakere og organisering av prosjektet	8
1.2.1. Deltakere i prosjektet.....	8
1.2.2. Organisering av prosjektet.....	9
2. Resultater og anbefalinger	10
2.1. Hovedresultater	10
2.1.1. Kvalitative analyser	10
2.1.2. Revisjon av definisjonskatalogen	10
2.1.3. Avklaring av definisjon av fullført og bestått kurs i videregående opplæring	10
2.1.4. Ny kravspesifikasjon for data for videregående opplæring.....	10
2.1.5. Etablering av egen innsamling av data for voksne i videregående opplæring.....	11
2.1.6. Samordning av innsamling frittstående skoler	11
2.1.7. Etablert rutiner for datalevering gjennom KOSTRA mottak.....	11
2.1.8. Styrket informasjon og bedre tilbakemeldingsrutiner overfor fylkeskommunene	11
2.2. Arbeid som videreføres etter at prosjektet er avsluttet	12
2.3. Sentrale utfordringer i videre arbeid.....	13
2.4. Vedrørende fremtidig rapporteringssystem for videregående opplæring	14
2.5. Anbefalinger til tiltak og videre oppfølging	16
3. Kvalitative analyser for kvalitetsprosjektet VIGO	18
3.1. Kvalitative undersøkelser som en del av kvalitetsprosjektet	18
3.2. Brekkes oppsummering: Forslag til konstruktive tiltak.....	19
4. Revidert definisjonskatalog	20
5. Revisjon av fullførtekoden og ny fil for avsluttet opplæring.....	22
5.1. Hovedelementene i nytt opplegg for innsamling av data for avsluttet opplæring	23
5.2. Bakgrunn for endringene	23
5.3. Nye definisjoner av verdier for fullførtekoden	24
5.4. De viktigste endringene i forhold til tidligere definisjoner av verdier.....	25
6. Revisjon av kravspesifikasjonen til VIGO	27
7. Statistikkgrunnlag for voksne i spesielle undervisningstilbud	28
8. Innhenting av data fra frittstående skoler.....	30
9. Rapportering gjennom KOSTRA mottaksapparat.....	31
10. Informasjon og tilbakemeldingsrutiner.....	32
Vedlegg - oversikt	33
De sist utgitte publikasjonene i serien Notater.....	187

1. Innledning

1.1. Bakgrunnen for og formål med prosjektet

Statistisk sentralbyrå har ansvar for utarbeidelse av offisiell statistikk. Temaet for herværende prosjekt og rapport er statistikk om videregående opplæring, som i hovedsak vedrører fylkeskommunal tjenesteproduksjon. Den enkelte fylkeskommunene har administrative registre som inneholder opplysninger om denne virksomheten. Byråets adgang til å kreve opplysninger fra offentlige organer ut fra formålet å produsere statistikk er hjemlet i Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989 (Statistikkloven).

Statistikkloven fastslår at Statistisk sentralbyrå har rett til å utnytte administrative datasystemer som grunnlag for offisiell statistikk. Statistikkgrunnlaget for videregående opplæring er da også uttrekk fra administrative registre i fylkeskommunene. Dette er et kostnads- og arbeidseffektivt alternativ til skjemabasert oppgavegivning. Likevel er det en krevende oppgave for fylkeskommunale organer å tilpasse og kvalitetssikre egne registre slik at det tilfredsstillende kvalitetskravene mht. statistikkrapportering. Dette innebærer ikke nødvendigvis at kvaliteten ikke er tilfredsstillende til organenes egne behov, men at bruk av administrative registre som statistikkgrunnlag i mange tilfeller er å pålegge registrene en funksjonalitet som de ikke i utgangspunktet er tilpasset.

Ut fra slike hensyn har også Statistisk sentralbyrå et lovgrunnlag som gir registereiere meldeplikt i forkant av opprettelse eller endring av administrative datasystemer. Statistisk sentralbyrå har adgang til å fremme forslag om hvordan systemet skal utformes for også å ivareta statistikkhensyn. De senere årene har det i tilknytning til utvidelser av publiseringene på utdanningsområdet vært en omfattende utvikling og økning i behovet for et kvalitetssikret statistikkgrunnlag innenfor området videregående opplæring. Og behovet for koordinering og effektiv bruk av dataressursene tilsvarende større.

Kommune Stat Rapportering (KOSTRA) ble innført for videregående opplæring i 2001, etter en flerårig prosjektperiode hvor enkelte fylker hadde deltatt aktivt i utvikling av faktaark og nøkkeltall og også levert datagrunnlag for test av denne rapporteringen til Statistisk sentralbyrå.

I forbindelse med at KOSTRA ble gjort gjeldende for alle fylkeskommuner ble det utarbeidet en omfattende filbeskrivelse for levering av data fra fylkeskommunene basert på opplysninger i inntakssystemet VIGO. I tillegg til at det ble hentet elevopplysninger som var tilgjengelig i registeret, ble det innført enkelte nye variable som fylkeskommunene fikk ansvar for å registrere. Innføring av nye variable og utvikling av kontroller i fylkeskommunene ble gjennomført i det såkalte Statistikkoppdraget i 2001, finansiert av Utdannings- og forskningsdepartementet (KUF).

Erfaringer fra Statistikkoppdraget og dataleveringene som fulgte viste behov for et mer omfattende kvalitetsprosjekt for videregående opplæring. Etter søknad fikk Statistisk sentralbyrå igjen dekket finansiering fra UFD av et eget prosjekt med formål å gjennomgå datainnsamlingen for videregående opplæring. Dette prosjektet ble iverksatt fra mars 2003.

Fra prosjektbeskrivelsen (kf. vedlegg 1) gjengis forhold som gjorde at Statistisk sentralbyrå fant det nødvendig med et mer omfattende kvalitetsprosjekt:

Data rapportert for flere av de nye kjennemerkene som skulle hentes fra de skoleadministrative systemene til VIGO var mangelfulle eller hadde lav kvalitet.

VIGO-systemet er så komplisert og omfattende at det er behov for å øke SSB og UFD sin informasjon og kontroll med alle ledd i statistikkrapporteringen i VIGO. Et kvalitetsprosjekt vil gi muligheten til å gå dypere inn i de tekniske løsningene og definisjonene i VIGO-systemet og i de skoleadministrative systemene.

Det er behov for å oppdatere definisjonskatalogen med definisjoner av nye og gamle kjennemerker. I tillegg er det avgjørende at det etableres gode operasjonelle definisjoner av de tekstlige definisjonene i definisjonskatalogen i VIGO-systemet og i de skoleadministrative systemene. Erfaringen viser at fylkene kan operere med ulike definisjoner av sentrale begreper. Dette indikerer at det samme er tilfelle på skolenivå.

Kvalitetsarbeid gjennom et eget prosjekt, med utstrakt samarbeid mellom SSB, fylkeskommunene og leverandørene av de aktuelle systemer og registre, er påkrevet for å oppnå den nødvendige innsikt på alle nivåer i hvilke data som finnes hvor og hva som overleveres mellom nivåene. Mangelen på innsikt fra fylkene i hva som faktisk leveres SSB av data, krever en bevisstgjøring som bare kan gjennomføres via et kvalitetsprosjekt. Det at fylkene ikke vet hva de leverer er en sterk indikasjon på at heller ikke skolene har oversikt over sine data.

Integrering av VIGO-rapporteringen i KOSTRA ble utsatt i Statistikkoppdraget pga. ressurs-situasjonen. I dette kvalitetsprosjektet vil vi satse på utarbeidingen av et kontrollprogram av KOSTRA-IT som kjøres av fylkene før utdanningsdata leveres til SSB elektronisk. Dette vil øke muligheten for raskere publisering av foreløpige tall.

Formålet med prosjektet er i prosjektbeskrivelsen angitt som følger:

- øke kvaliteten på dataene for videregående opplæring, slik at grunnmaterialet for videregående opplæring i NUDB og den videre bruk av dette blant annet innenfor Kvalitetsportalen, er basert på tall med tilstrekkelig høy kvalitet.
- bevisstgjøre fylkene og de videregående skolene på hvilke data som ligger i VIGO og i de skoleadministrative systemene.
- gjennomgå dataleveringen til SSB fra topp til bunn. Fra skolene til fylkene, fra fylkene til VIGO, fra VIGO til SSB. Det vil si hele transaksjonsprosessen.
- gjennomgang av alle filer og variabler som leveres til SSB inkludert definisjoner av variabler. Det inkluderer oppdatering av definisjonskatalog og sørge for at gode operasjonelle datatekniske definisjoner blir implementert i de skoleadministrative systemene og VIGO.
- planlegge og utrede integrering av videregående rapporteringen med KOSTRA-systemet - med elektronisk overføring av dataene fra fylkene til sentral mottakstjener i KOSTRA.
- utrede og foreslå nødvendige forbedringer/endringer av nåværende system for rapportering, og utarbeide forslag til fremtidig rapporteringssystem for videregående opplæring.

Av sentrale faglige problemstillinger ble følgende påpekt:

Dataene for videregående opplæring går gjennom flere ledd før de når frem til SSB. Det er behov for å følge utdanningsdataene fra utgangspunktet til de når SSB. VIGO er et inntakssystem. Enkelte data som SSB henter inn hører ikke naturlig inn i et slik system. Dette gjelder blant annet lærerdata. Problemstillingene er om det er de originale dataene som kommer frem til SSB, eller er dataene reviderte?

Det leveres et stor antall variabler til SSB. Definisjoner av variablene ligger på et overordnet nivå i VIGO. For å sikre et riktig uttrekk av data må det utvikles operasjonelle definisjoner på grunnnivå; det vil si i de skoleadministrative systemene. En gjennomgang av variablene vil også vise om det er behov for alle de kjennemerkene som leveres til SSB.

I forbindelse med Statistikkoppdraget ble det utviklet maskinelle kontroller som fylkene kjører i forbindelse med uttrekk fra VIGO. Disse kontrollene foretas mot VIGO; filene som oversendes fra VIGO til SSB kontrolleres som sådan ikke. Den maskinelle kontrollen bør utvides til også å omfatte overleveringsfilene. Hvis datakvaliteten er dårlig ute i skolene, foreligger det per i dag ikke kontroller verken i forbindelse med dataleveringen fra skolene til fylkene eller i siste leddet før levering av data til SSB som kan rette på dette. Det må lages maskinelle kontroller som kjøres i forbindelse med levering av data fra den enkelte skole til de sentrale basene i fylkene. Spørsmålet er hvilke maskinelle kontrollrutiner som er nødvendige for å sikre kvaliteten på levering av data fra den enkelte skole til de sentrale basene i fylkene.

Datamaterialet fra VIGO er den viktigste kilden for publisering av opplysninger om videregående opplæring i KOSTRA. I motsetning til mye av det andre materialet i KOSTRA, hvor dataene leveres direkte fra kildene til sentral mottakstjener i KOSTRA-systemet, er det Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk som er ansvarlig for å hente inn og gi tilbakemeldinger til kildene. Leveringen skjer via diskett, og tilbakemeldingen er muntlig eller via brev. Som en del av dette prosjektet planlegges en levering av data via mottakstjeneren i KOSTRA, med nye kontrollkjøringer i fylkene før data leveres SSB. KOSTRA-IT utvikler disse kontrolløsningene.

Basert på erfaringene med GSI-prosjektet bør Gruppe for spørreskjemametodikk i SSB gjennomføre noe lignende i dette kvalitetsprosjektet. Vi tenker da på eksplorerende intervjuer og bruken av fokusgrupper. En eventuell bruk av kognitiv kartlegging i dette prosjektet må diskuteres, siden leverandørene av utdanningsdata for videregående opplæring ikke fyller ut skjema, men kjører ut rapporter som er ferdig programmert.

De private skolene under opplæringsloven har ikke studieadministrative systemer, men rapporterer inn elever til sine respektive fylker på skjema. Disse skjemaene ble i sin tid utarbeidet av UFD, og brev med skjema ble sendt til skolene fra UFD. Denne utsendelsen har SSB tatt over. De private skolene bør i løpet av prosjektperioden innføre skoleadministrative systemer. Dette vil forenkle både skolenes og fylkenes arbeid. Den viktigste grunnen er likevel hensynet til at datakvaliteten fra de private skolene må bedres.

Formålet med denne rapporten er å beskrive hovedtrekk i prosjektet og angi hvordan de ulike problemstillinger adressert i prosjektbeskrivelsen er fulgt opp, og samtidig vise hvilke områder som ikke har fått tilstrekkelig behandling eller hvor det ikke er oppnådd ønskede resultater.

Et område som ikke er nevnt spesifikt i prosjektbeskrivelsen er rapportering av voksne i videregående opplæring. I løpet av prosjektperioden er det imidlertid også utredet og etablert et eget innsamlingsopplegg for voksne som går i særskilte tilbud eller fullfører videregående opplæring i regi av voksenopplæringen i fylkeskommunene. Dette området er inkludert i rapporten.

1.2. Deltakere og organisering av prosjektet

1.2.1. Deltakere i prosjektet

Følgende er oppnevnt og har deltatt i kvalitetsprosjektet:

Fra fylkeskommunene:

Arnulf Krogstad, Aust-Agder fylkeskommune/leder VIGO drift (frem til august 2003)

Brynjulf Bøen, Telemark fylkeskommune/leder VIGO drift (fra august 2003)

Trude Riple, Hordaland fylkeskommune/leder faggruppe VIGOinntak

Jorunn Lajord, Akershus fylkeskommune

Sverre Hollen, Møre og Romsdal fylkeskommune (frem til desember 2003)

Gunnar Tangvald, Ås videregående skole

Fra systemleverandører:

Ingar Helstrup, IST/VIGO

Lise Lotte Gillstrøm, IST/sats

Knut Arne Hanssen, Barman Hanssen/TP

Trygve Urdal, IST/Extens (frem til august 2003)

Også enkelte andre medarbeidere i IST har tidvis deltatt underveis.

Fra Læringscenteret:

Knut Bråtane

Jonny Einarsen (frem til ca. juni 2003)

Fra Statistisk sentralbyrå:

Medarbeidere fra seksjon for utdanningsstatistikk (prosjektledelse)

Øyvind Brekke, seksjon for datafangstmetoder (frem til 1. mai 2004)

I referansegruppa:

Tone Sollien, Utdannings- og forskningsdepartementet

Rolf Hekneby, Utdannings- og forskningsdepartementet

I tillegg har en arbeidsgruppe utredet statistikkgrunnlag for voksne i videregående opplæring:

Vigdis Haugerud, VOX

Sigrun Røstad, VOX

Vidar Sollien, Læringscenteret

Marianne Lewin, Akershus fylkeskommune (frem til desember 2003)

Eva Cecilie Gihle (fra januar 2004)

Ragnvald Andersen, Flekkefjord videregående skole

VIGO styringsgruppe har vært invitert til å følge gruppa og har deltatt med en representant i ett møte.

Utdannings- og forskningsdepartementet klargjorde fra starten av prosjektet at de ikke ønsket å delta i arbeidsgrupper eller være direkte involvert i utredningsarbeidet i prosjektet.

Fra flere parter i prosjektet har det likevel vært uttrykt ønske om at UFD og delvis Læringscenteret i noe større grad hadde deltatt i arbeidet, eventuelt vært tilgjengelig for særskilte avklaringer relatert til regelverk og myndighetsutøvelse innenfor videregående opplæring, og definisjoner av variable i skoleadministrative systemer og VIGO som er innført i basene av departementet ut fra databehov for statistikkformål. Som følge av at UFD fra 2003 også er datainnsamler for videregående opplæring ut fra egen hjemmel i Opplæringsloven har departementet direkte tilknytning til og innflytelse på hvilke data som skal samles inn.

1.2.2. Organisering av prosjektet

I forbindelse med oppstarten av prosjektet ble hovedområdene presentert og drøftet i et eget møte hvor alle parter deltok, også oppdragsgiver (jf. vedlegg 2). Det ble samtidig vedtatt etablert tre arbeidsgrupper, som skulle vurdere ulike problemstillinger i tilknytning til rapporteringen av data for videregående opplæring: Databehov og definisjoner, dataflyt, og kontroller.

I tillegg har det vært en referansegruppe, hvor også Utdannings- og forskningsdepartementet og seksjonsledelsen ved seksjon for utdanningsstatistikk i Statistisk sentralbyrå har møtt.

Styringsgruppa for prosjektet har bestått av seksjonsledelsen ved seksjon for utdanningsstatistikk i Statistisk sentralbyrå og prosjektleder.

Mandater for arbeidsgruppene ble drøftet i arbeidsgruppenes første møter, og det fremgikk at det var ulike oppfatninger hos deltakerne om nødvendig omfang av prosjektet. Mandat pr. august 2003 (kf. vedlegg 4) reflekterer likevel ambisjonen fra Statistisk sentralbyrå sin side mht. hva som var nødvendig å utrede ut fra prosjektets definerte målsettinger.

Det viste seg lite hensiktsmessig å ha flere arbeidsgrupper, også ut fra kapasitetshensyn. Høsten 2003 ble det derfor arbeidet i to grupper; databehov og definisjoner, og gruppe for dataflyt. Våren 2004 har kvalitetsprosjektet hatt en hovedarbeidsgruppe hvor alle deltakere har vært invitert til møter, mens særskilte områder har blitt behandlet i mindre ad hoc undergrupper.

Dette gjelder spesielt arbeidsgruppe for utredning av statistikkgrunnlag for voksne, som startet opp i september 2003, og ferdigstilte sin rapport 12. mars 2004. Rapporten ble sendt på høring til alle fylkeskommuner, og det er nå utarbeidet endelig kravspesifikasjon og fastsatt at rapporteringsordning for voksne implementeres i 2004.

Frittstående skoler har også blitt behandlet i en egen undergruppe med noen av deltakerne i prosjektet, hvor det er avholdt to møter våren 2004. I disse møtene har også Utdannings- og forskningsdepartementet deltatt.

Fullstendig gjennomgang av databehov, variable, kilder og definisjoner har stått sentralt i hele prosjektet, men det har vært vanskelig å få til en god fremdrift i det konkrete arbeidet med en ny definisjonskatalog. Problemstillingene har vært uoversiktlige, og det har i noen grad vært uenighet om avgrensninger og tilnæringsmåter mht. utforming av definisjonskatalogen, og hvem som skal stå ansvarlig for innhold og ajourhold av katalogen (utdanningsmyndighetene eller fylkeskommunene).

I februar 2004 utformet derfor Statistisk sentralbyrå i samarbeid med UFD og VIGO styringsgruppe mandat for en egen arbeidsgruppe som fikk i oppgave å utarbeide definisjonskatalog for videregående opplæring. Definisjonsgruppa ledes av en representant fra fylkeskommunene, og består ellers av representanter fra fylkeskommunenes VIGO ledelse, IST/VIGO, IST/SATS, Jærtek/RealDok, videregående skoler, voksenopplæringen i fylkeskommunene, og Statistisk sentralbyrå.

Definisjonsgruppa skal innen utgangen av 2004 utarbeide definisjonskatalog med utgangspunkt i eksisterende innhold i databasene VIGO og i de skoleadministrative systemene, som har relevans for statistikkrapportering til UFD og Statistisk sentralbyrå.

2. Resultater og anbefalinger

2.1. Hovedresultater

2.1.1. Kvalitative analyser

Seksjon for datafangstmetoder har vært engasjert i prosjektet gjennom egne intervjuer med saksbehandlere i fylkeskommuner og ved videregående skoler og med leverandører av systemene som brukes i tilknytning til rapporteringen. I tillegg har det vært avholdt fokusgrupper hvor kvalitetsaspekter ved statistikk har vært tema, med representanter fra hhv. Utdannings- og forskningsdepartementet, og fylkeskommunene.

Dette kartleggingsarbeidet utgjør en viktig dokumentasjon av kompleksiteten i datainnsamlingen og har til fulle legitimert behovet for en grundig gjennomgang av saksområdene i prosjektet. Det vises ellers til kapittel 3 og vedlegg 13.

2.1.2. Revisjon av definisjonskatalogen

Dette arbeidet er ikke slutført, men det er gjort et omfattende utredningsarbeid som ledd i revisjon av kravspesifikasjonen for videregående opplæring. Utredningsarbeidet er dokumentert i notat datert 27. april 2004 (vedlegg 14), om presisering av databehov, definisjoner og kilder. Det vises ellers til kapittel 2.2 og kapittel 4 for gjennomgang av problemstillinger og planer for videre arbeid med ny definisjonskatalog i en arbeidsgruppe som fortsetter etter at kvalitetsprosjektet er avsluttet.

2.1.3. Avklaring av definisjon av fullført og bestått kurs i videregående opplæring

Den viktigste enkeltstående endringen som følge av kvalitetsprosjektet er omlegging av filbeskrivelsen for avsluttet opplæring og presisering av kriteriene for ulike verdier av fullførtkoden. Hvordan resultatene fra videregående opplæring skal måles har vært et problem siden før Statistikkoppdraget ble iverksatt, og den nye spesifikasjonen oppfyller så langt det er mulig de ulike formål og anvendelser som har vært søkt oppnådd gjennom denne variabelen.

Nytt opplegg for innsamling av resultater innebærer at det nå skal være langt større mulighet for å få korrekte data for fullført og bestått kurs på de ulike trinnene. I tillegg innebærer ny kravspesifikasjon for innsamlingen at også resultater fra privatisteksamener blir inkludert i omfanget av beståtte kurs.

Drøftinger av definisjoner av fullførte og beståtte kurs har pågått gjennom nesten hele prosjektperioden, i prosjektet og internt i Statistisk sentralbyrå. I forbindelse med justeringer i Nasjonal utdanningsdatabase våren 2004 valgte Statistisk sentralbyrå å implementere de nye definisjonene av bestått kurs også for historiske data.

2.1.4. Ny kravspesifikasjon for data for videregående opplæring

Ny kravspesifikasjon for data for videregående opplæring er forelagt Utdannings- og forskningsdepartementet i mai, og godkjent i kvalitetsprosjektet i juni 2004. Enkelte justeringer og tekniske tilpasninger er foretatt i forkant av rapporteringen høsten 2004. Kravspesifikasjonen for 2004 følger Statistisk sentralbyrås brev om levering av data fra VIGO høsten 2004.

2.1.5. Etablering av egen innsamling av data for voksne i videregående opplæring

Kravspesifikasjon for voksne i undervisningstilbud tilpasset voksne foreligger pr. oktober 2004 som en bestilling fra Statistisk sentralbyrå i tillegg til tidligere bestillinger. Denne kravspesifikasjonen har en annen struktur for å avspeile at løpet for voksne som har rett til realkompetansevurdering og dokumentasjon av realkompetanse er annerledes enn for elever som følger ordinære opplæringsløp.

2.1.6. Samordning av innsamling frittstående skoler

Det legges nå opp til at frittstående skoler vil få en kravspesifikasjon for sin elevrapportering til fylkeskommunene som sikrer at de samme opplysninger samles inn for disse skolene (inkludert statlige skoler) som for fylkeskommunale skoler. Statistisk sentralbyrå vil høsten 2004 som tidligere varsle frittstående skoler om levering av data tilsvarende de opplysninger som hentes fra fylkeskommunale skoler, og i tillegg enkelte opplysninger som fylkeskommunene trenger for administrasjon av rettighetselever. Det innebærer at skjemaene som sendes frittstående skoler blir nye, ikke med vesentlige endringer, men med enkelte nye variable. Varsel om oversendelse av data for forrige skoleår videreføres.

Imidlertid er det ikke kommet pålegg til frittstående skoler om å investere i skoleadministrative systemer, og det må derfor påregnes manuell papirbasert skjemaregistrering fra en rekke av disse skolene til fylkeskommunenes VIGO baser også i 2004.

Det forventes at rapporteringen fra frittstående skoler snarest mulig legges om til uttrekk fra skoleadministrative systemer. Det vil lette saksbehandlingen i fylkeskommunene og gi en bedre sikring av datakvaliteten enn hva som er mulig i dag. Effektuering av en slik omlegging ligger imidlertid utenfor Statistisk sentralbyrås myndighetsområde.

2.1.7. Etablert rutiner for datalevering gjennom KOSTRA mottak

Fra og med 2003 leveres data for videregående opplæring pr. epost via KOSTRA mottak. Leveringen omfatter ikke avsluttet grunnskole og fagopplæring, og heller ikke egen fil for voksne (fra 2004). Kontroller og fordelingstabeller utarbeides i 2004 for de to elevfilene.

2.1.8. Styrket informasjon og bedre tilbakemeldingsrutiner overfor fylkeskommunene

Det er etablert bedre rutiner for kontakt med fylkeskommunene gjennom prosjektet, som videreføres. Blant annet er det introdusert årlige rapporteringsmøter, bedre informasjon og tilbakemeldingsrutiner i forbindelse med levering av data og revisjon, deltakelse fra Statistisk sentralbyrå på nytt nettsted for fylkeskommunene, og etablering av definisjonsgruppa som sikrer videreføring av kvalitetsarbeidet.

2.2. Arbeid som videreføres etter at prosjektet er avsluttet

Hovedområdene i kvalitetsprosjektet har vært databehov og definisjoner, dataflyt, kontroller, og informasjon. Statistisk sentralbyrå, fylkeskommuner, systemleverandører og Læringscenteret har avsatt tid og ressurser til å gå inn i og drøfte detaljerte problemstillinger på alle områder.

Prosjektet skal avsluttes, men de temaer og saksområder som prosjektet har dekket, må i stor grad videreføres for å sikre kontinuerlig oppfølging og videreutvikling av avklaringer og løsninger som styrker kvaliteten på data fra fylkeskommunene. Det er spesielt tre viktige fora for videre samarbeid om problemstillinger om data for videregående opplæring:

KOSTRA arbeidsgruppe

Data som samles inn for videregående opplæring publiseres i KOSTRA. Det er fra denne kanalen et påtrengende behov for fortsatt fokus på kvalitet på data fra fylkeskommunene, og det er et alternativ at KOSTRA arbeidsgruppe og eventuelle underliggende ad hoc grupper blir adressat for denne type arbeid. Representasjonen blir ikke den samme som i kvalitetsprosjektet, men grupper/undergrupper kan suppleres etter behov, og det er også representanter fra tjenesteproduksjonssiden i arbeidsgruppa. En annen viktig fordel ved å knytte dette arbeidet til KOSTRA er behovet for å vurdere og implementere konsistente regler og påse oppfølging av samsvar mellom regnskapsføring i fylkeskommunene og definisjoner innenfor tjenesteproduksjonen.

Definisjonsgruppa

Den etablerte definisjonsgruppa er et viktig forum for videre oppfølging av tjenestedata. Her er skoler og systemleverandørene representert. Mandatet for gruppa løper ut 2004, men det er et uttrykt ønske - og behov - for at dette arbeidet videreføres. Gruppa kan også bli også en viktig innspiller i forhold til fora som opprettes for å utrede og implementere ny struktur innenfor videregående opplæring.

Statistisk sentralbyrå og Utdanningsdirektoratet

I tillegg til disse gruppene som har representasjon fra fylkeskommunene er det av betydning at samarbeidet mellom Utdannings- og forskningsdepartementet og Statistisk sentralbyrå gjennom organer som er etablert er tilstrekkelig regelmessig og konkret. Dette er viktig for å følge opp behov for avklaringer og presisering av variable og andre egenskaper ved kravspesifikasjonene for bestilling av data fra fylkeskommunenes registre. Dette gjelder spesielt ved bestilling av data som ikke foreligger opprinnelig i registrene, eller er oppfattet som primære for fylkeskommunenes virksomhet, jf. mandat for definisjonskatalogen.

Ellers vises til tidsplan for arbeidet våren 2004, vedlegg 16, med en oppsummering av saker som skal følges opp høsten 2004 i et samarbeid mellom Statistisk sentralbyrå og fylkeskommunene:

- Brukerveiledning
- Rapporteringsmøte
- Definisjonsgruppa. Dokumentert definisjonskatalog ved årsskiftet.
- "Kvalitetsprosjekt" møte november/desember 2004. "Hva må gjøres?" - rapportering 2005.

2.3. Sentrale utfordringer i videre arbeid

Vurderinger og konklusjoner vedrørende innsamling av data for videregående opplæring er foretatt innenfor den struktur rapporteringen foregår pr. i dag. Dvs. at data hentes fra VIGO etter 1. oktober. Fra søkningstidspunkt (1. mars) frem til dette tidspunkt har data om elever blitt registrert i VIGO (web), oversendt skoler i forbindelse med inntak, og data eksportert fra skolesystemene tilbake til VIGO etter 1. oktober (dette er en svært grov skisse, jf. ellers vedlegg 3 (fra april 2003)). Resultatdata fra foregående skoleår er eksportert fra skolesystemene etter skoleslutt i juni, og eksporteres fra VIGO til Statistisk sentralbyrå sammen med data for elever inneværende år.

Kvalitetsprosjektet har omfattet drøfting av detaljer, av definisjoner, valg av variable, dataflyt, tekniske problemstillinger knyttet til flytting av data mellom systemer, rutiner for registrering og ajourhold osv. Mange av disse drøftingene har bidratt til økt oppmerksomhet om årsaker til kvalitetsproblemer og gitt større forståelse for behovet for presisjon i definisjoner, f. eks av variable og av omfang av enheter. Det forventes at de nye kravspesifikasjonene i 2004, og styrkede informasjonstiltak i samarbeid med fylkeskommunene vil bidra til at de aller fleste av de avklaringer som er gjort i prosjektet blir formidlet til alle fylkeskommuner, og til de nødvendige organisasjonsledd og medarbeidere som er avhengig av denne informasjonen.

Det er likevel en begrensning som ligger i at avgiverne er selvstendige organisatoriske enheter, med store geografiske avstander. Det finnes noen, men ikke mange, representative organer som taler for fylkeskommunene i fellesskap. I prosjektet har fylkeskommunene vært representert, men det har ikke vært krav om eller etablert formelle tilbakemeldingsmekanismer til alle fylkeskommuner fra prosjektledelsen sin side. Et av resultatene fra prosjektet er en øket grad av informasjonsutveksling, eksempelvis fra SSB, i tilknytning til revisjon og publisering, og fra definisjonsgruppa, men det hadde vært ønskelig med mer formaliserte strukturer for informasjonsutveksling med alle avgiverne.

På grunnskoleområdet er statistikkfeltet enklere organisert, gjennom grunnskolenes informasjonssystem (GSI). Den enkelte skole legger selv inn opplysninger for sin skole gjennom web-basert registrering. Kommunen, og deretter fylkesmannen, godkjenner opplysningene avgitt fra den enkelte skole, og har også anledning til å korrigere opplysninger gitt fra hhv skole og kommune. Den formelle strukturen relatert til ansvar for kvalitetssikring av data er dermed også mer oversiktig. Så lenge det på området videregående opplæring er en komplisert systemstruktur, med to adskilte systemer i hver fylkeskommune, og manglende formell struktur og beslutningshierarkier i og over fylkeskommunalt nivå, er det svært vanskelig å oppnå kvalitetsforbedringer gjennom standardisering og informasjon.

Den viktigste informasjon som i dag går til alle fylkeskommuner innenfor saksområdet VIGO og statistikkrapportering er informasjonsbrevne fra IST, som disse står ansvarlig for. Det må arbeides videre med gode informasjonskanaler, mht. ansvarsdeling mellom SSB og fylkeskommunene, innad i fylkeskommunene og koordinering mellom fylkeskommunene på nasjonalt plan. I denne sammenheng er koordinering mellom tjeneste- og regnskapssiden i KOSTRA et spesielt sentralt område.

Et annet område hvor prosjektet ikke har kommet så langt som ønskelig, angår innsyn i og drøfting av tekniske forhold, definisjoner i VIGO og i de skoleadministrative systemene. Dette er fylkeskommunenes klare ansvarsområde, men med større IT kompetanse fra Statistisk sentralbyrå sin side kunne en kommet lenger i drøftinger av programmeringsregler, og utforming av og kontroller i forbindelse med dataoverføringer mellom de skoleadministrative systemene og VIGO. Eksport/import mellom disse systemene er svært tungrodd i dag, og suppleres av en rekke manuelle, papirbaserte og muntlige rutiner. Det er ressurskrevende, rapportert som frustrerende fra fylkeskommunene selv, og helt sikkert en medvirkende årsak til kvalitetsproblemer. Det er forventninger til at definisjonsgruppa som er opprettet skal nærme seg flere av disse problemstillingene, gjennom konkret og detaljert arbeid med enkeltvariable som fører frem til konkrete løsningsforslag for rutiner og uoverensstemmelser som skaper problemer for statistikkrapporteringen.

Kvalitetsprosjektet har bidratt til en bedre situasjonsforståelse og gitt gode avklaringer på en rekke spørsmål, som nå kan videreføres i konkrete forslag som må implementeres av fylkeskommunene selv. Definisjonsgruppa er i denne sammenheng underlagt VIGO styringsgruppe, som representerer alle fylkeskommunene, og bør kunne fungere som et effektivt organ for videre nødvendige endringer i fylkeskommunenes databaser og systemer, med henblikk på rapportering.

Kvalitetsprosjektet har ikke utredet overgang til ny kilde for innhenting av data fra videregående opplæring. Problemstillinger knyttet til bruk av VIGO som rapporteringskilde og den flerleddete og relativt kompliserte dataflyten, både teknisk og innholdsmessig, mellom skolesystemene og VIGO har vært diskutert ved flere anledninger, men gitt ressursituasjonen som har vært gjeldende innenfor prosjektet har Statistisk sentralbyrå ikke hatt anledning til å bringe dette frem som et eget element.

Dataleveringen slik den nå gjennomføres var ved oppstarten av prosjektet preget av en rekke uavklarte spørsmål, og det har vært en lang prosess for Statistisk sentralbyrå å tilegne seg kompetanse og oversikt over dagens dataflyt. En eventuell utredning av endret rapporteringskanal ville tatt hovedvekten av ressursene tillagt prosjektet. Det har også vært klare synspunkter blant deltakerne at rammen for prosjektet ikke omfattet dette spørsmålet som et hovedpunkt, jf. også bakgrunn og formål for prosjektet. I løpet av prosjektets første halvår ble det derfor klart at kvalitetsprosjektet ville omfatte problemstillinger og søke løsninger innenfor nåværende struktur for rapportering.

2.4. Vedrørende fremtidig rapporteringssystem for videregående opplæring

Utredning av et rapporteringssystem direkte fra skolesystemene er derfor ikke gjennomført. I noen grad er spørsmålet drøftet i notatet om databehov, definisjoner og kilder (vedlegg 14). Her refereres til formålet for prosjektet: "utrede og foreslå nødvendige forbedringer/endringer av nåværende system for rapportering, og utarbeide forslag til fremtidig rapporteringssystem for videregående opplæring".

I denne sluttrapporten kan det fastslås at prosjektet har hatt hovedfokus på og i stor grad må sies å ha oppnådd første del, når det gjelder nødvendige forbedringer/endringer.

Når det gjelder "utarbeide forslag til fremtidig rapporteringssystem" kan dette tolkes både som en ambisjon om å forslå et nytt rapporteringssystem, eller forslag om fremtidig rapporteringssystem innenfor rammene av nåværende struktur. Som fremgår av notatet referert over er det også av betydning for denne datainnsamlingen at fylkeskommunene står så samlet om å ønske VIGO som rapporteringssystem. Statistikkrapporteringen til Statistisk sentralbyrå er avhengig av vidtrekkende saksbehandling fra inntakskontorene sin side, og det har vært ansett problematisk å utrede og planlegge en endring av kilde som ville kreve betydelig endring av saksbehandlingsrutinene på fylkeskommunalt nivå, så lenge dette ikke er en ønsket løsning.

Likevel er det grunn til å tro at foreliggende kvalitetsprosjekt har belyst mange av de problemstillinger og hensyn som må tas i tilknytning til valg av og eventuelt skifte av rapporteringssystem. Slik sett kan prosjektarbeidet være med å danne grunnlag for vurderinger om beslutninger om dette på et senere tidspunkt. Så lenge det ikke er etablert en felles nasjonal database for videregående opplæring er det likevel grunn til å tro at VIGO gir den totalt sett beste samlede informasjon om elever i videregående opplæring, til tross for svakheter - og til tross for at utvikling og drift av VIGO strekkes langt i sin funksjonalitet for å oppnå tilstrekkelig kvalitet i statistikkrapporteringen til Statistisk sentralbyrå.

Nedenfor er satt opp en kortfattet liste som har betydning for problemstillinger relatert til rapporteringskanal og -metoder for data om videregående opplæring:

Momenter som tilsier rapportering gjennom VIGO:
Fylkeskommunene v/VIGO styringsgruppe og fylkesutdanningssjefkollegiet ønsker at rapportering av opplysninger om videregående opplæring skal gjøres gjennom VIGO
VIGO er en inntaks- og rettighetsdatabase, hvor fylkeskommunen har en helhetlig oversikt over avgangselever fra grunnskolen, alle rettighetslever, elever som velger frittstående skoler, koordinering mot oppfølgingstjeneste og fagopplæring. VIGO har også oversikt over elever som er bosatt i fylkeskommunen, men som går på skole i andre fylker.
I nåværende situasjon er VIGO sentral som mottaker av data fra frittstående skoler. Denne rapporteringsveien er for tiden lite hensiktsmessig pga. behovet for skjemarapportering og dermed dobbelt registrering av opplysninger fra mange skoler, men er likevel nødvendig som ledd i fylkeskommunenes ansvar for ungdom med rett til videregående opplæring, jf. rettsadministrasjon.
Ulemper ved VIGO som medierende rapporteringskanal og fordeler ved direkte rapportering fra skoleadministrative systemer:
Alle som er elever er elever ved en skole og er tilnærmet fullverdig registrert med opplysninger relevant for utdanningsstatistikk. Et viktig unntak er rettstype, som ligger til VIGOs ansvarsområde.
Dataflyt mellom skoler, fylkeskommunens administrasjon av skolesystembasen, og dataoverføringer mellom skolesystemene og VIGO er komplisert, arbeidskrevende og ikke godt koordinert når det gjelder synkronisering av avvikende opplysninger om elever.
Skolesystemene har sin fremste kvalitetskrav å dokumentere elevenes skolegang og resultater. Elevopplysninger har svært høy kvalitet, er organisert rundt nasjonale myndigheters kodeverk for dokumentasjon av videregående opplæring, på kurs- og fagnivå. Elevopplysningene gjennomgår en vel dokumentert kontroll av høy kvalitet i forbindelse med (p.t.) vitnemålsdokumentasjon.
Andre momenter:
Statistikkrapporteringen etterspør variable som ikke er sentrale for skolenes administrasjon, men som må fastsettes ved skolene, fordi det er dette nivået som implementerer ordninger og har informasjon om disse. Eksempler er spesialundervisning og støtteundervisning i morsmål eller norsk. På grunn av at dette ikke er dokumentasjonsinformasjon er det vanskelig å sikre god kvalitet på opplysningene. Skolene mottar ikke incentiver fra sin eier som er tilstrekkelige til å oppveie kvalitetsproblemer som følger av at det etterspørres informasjon som skolene selv ikke ser som sentral.
Det er to sett av databaser i hvert av Norges 19 fylkeskommuner; ett for skoleadministrasjon og dokumentasjon, og ett for inntak- og rettsadministrasjon. De to systemene praktiserer to sett av kurskodeverk som grunnleggende for elevinformasjon. Videregående opplæring er mangfoldig og skal gi elever stor grad av fleksibilitet i utdanningsvalg og gjennomføringsmetoder. Denne kombinasjonen, som kan bygges ut med en rekke kompliserende faktorer, vanskeliggjør entydig datainnsamling om videregående opplæring.

Det er her angitt momenter som er problematiske i forhold til statistikkbehov og -rapportering. Men strukturen er i første rekke et problem for fylkeskommunene selv, med manglende ryddighet og mange ansvarshavende og avhengighet av kommunikasjon som ikke nødvendigvis fungerer. I grunnlaget for drift av videregående opplæring ligger også et sterkt incitament til delegert ansvar til den enkelte skole, mens styring av virksomheten gjennom et kvalitetssikret datagrunnlag i første rekke er et anliggende for fylkeskommunen som politisk og forvaltningsmessig nivå

Til sist ønskes nevnt en problemstilling som er trukket frem i forbindelse med kvalitative analyser i prosjektet. Mange av problemstillingene som har ligget til grunn for prosjektet "mangler eier". Det er illustrert i flere sammenhenger at det er behov for å avklare hvem som har ansvar for hvilke oppgaver, og det har i flere sammenhenger vært savnet regelverk og definisjoner fra overordnede myndigheter. I andre sammenhenger er det Statistisk sentralbyrå eller fylkeskommunene som i større grad enn i dag må stå frem og stille seg ansvarlig for vurderinger og beslutninger. Kvalitetsprosjektet har bidratt til å klargjøre en del punkter hvor det må treffes valg, og definisjonsgruppa er et eksempel på en gruppe som har fått i oppgave og - kommer til å ta som en oppgave - å treffe valg som er nødvendige, også i spørsmål hvor det ikke foreligger tilstrekkelige formelle retningslinjer.

Det illustrerer et siste punkt fra denne delen av prosjektrapporteringen: Avklaringer av ansvarsforhold mellom nasjonale myndigheter, fylkeskommunene og Statistisk sentralbyrå og at disse treffer og implementerer nødvendige beslutninger innenfor sitt ansvarsområde, er en nødvendig forutsetning for etter hvert å kunne utvikle statistikkgrunnlag som er slik at alle parter kan være komfortable med å anvende de samme tallene for ulike analyser på ulike nivåer.

2.5. Anbefalinger til tiltak og videre oppfølging

Kvalitetsprosjektet har i stor grad vært en prosess hvor mye ressurser har gått med til å definere problemområder og mulige måter å løse ulike problemstillinger på. I det videre arbeid for å sikre kvalitet er det grunn til å forvente raskere og mer effektive prosesser når det gjelder å avklare og løse oppgaver for å bedre kvaliteten på grunnlagsdata.

Et av de viktigste tiltakene for å nyttegjøre erfaringene og resultatene fra kvalitetsprosjektet er raskest mulig å etablere samarbeidsrelasjoner som er forpliktende for de deltakende parter, og hvor det avsettes tilstrekkelige ressurser til at samarbeid og arbeidsprosesser kan gjennomføres. For mye av prosjektets tid har vært anvendt til å drøfte saker i flere runder fordi de ulike partene ikke har lagt tilstrekkelig tyngde inn i arbeidet. Ressurssituasjonen er alltid en begrensning, men erfaringene fra dette prosjektet er i stor grad at noe større bruk av fristilling hadde vært en god investering.

Et viktig tiltak for å følge opp kvalitetsprosjektet er derfor å fastsette hvilke parter som er nødvendige samarbeidspartnere for å videreutvikle statistikkgrunnlag for videregående opplæring og å etablere samarbeidsformer som sikrer fremdrift i videre arbeid.

VIGO styringsgruppe har en egen kodeverksgruppe som arbeider med standardisering og koordinering av kodeverkene relevante for videregående opplæring. Dette arbeidet må styrkes og prioriteres for å kunne gi grunnlag for korrekt registrering og rapportering av data. I dette arbeidet er koordinering med Statistisk sentralbyrå og andre organer som fastsetter kodeverk av avgjørende betydning.

Det er behov for å gjennomføre deler av den samme prosessen som har vært gjennomført i kvalitetsprosjektet i forhold til innsamling av lærekontrakter og avlagte fagprøver fra VIGO. Dette var foreslått som en del av innværende prosjekt, men ble utelatt av kapasitetshensyn. I den videre prosess må det sikres at alle innsamlingsområdene inkluderes i kvalitetsarbeidet.

Statistisk sentralbyrå samler også inn data for avsluttet grunnskole fra VIGO. Personer bosatt i Norge entrer den individbaserte utdanningsstatistikken når de går ut av grunnskolen, og dette er et datagrunnlag av stor betydning for all senere referanse til utdanningsløp og gjennomstrømninger i utdanningssystemet. Denne innsamlingen er pr. i dag ikke av god kvalitet, og det er behov for en opprydding i kravspesifikasjoner og - igjen - øket oppmerksomhet fra fylkeskommunenes side mht. betydningen av at datagrunnlaget for statistikk er best mulig.

I arbeidsgruppa for fylkesKOSTRA utdanning er det en viktig oppgave å innarbeide definisjoner og regelverk som sikrer større grad av samsvar mellom tjenestesiden og regnskapssiden i KOSTRA. Dette har direkte relevans for det som har vært hovedområdene i kvalitetsprosjektet, når det gjelder definisjoner, oppfølging og ikke minst motivasjon for de som arbeider med levering av tjenestedata fra VIGO. Disse er sentrale premissgivere for datakvaliteten på tjenestesiden, og dette bør i større grad synliggjøres i den fylkeskommunale organisasjonen. Et mer integrert samarbeid i den enkelte fylkeskommune, i regionorganene i KOSTRA og andre relevante fora vil styrke forståelsen for sammenhenger og konsekvenser relatert til tjeneste- og regnskapsrapporteringen i KOSTRA.

Det er påpekt tidligere i rapporten at prosjektet ikke har gått inn på en egen utredning om VIGO som rapporteringskanal i forhold til å hente data direkte fra de skoleadministrative systemer, som bl.a. er NVBs kilde for vitnemål. Ovenfor er angitt enkelte argumenter som er relevante i en slik vurdering, men skifte av rapporteringskanal eller bruk av flere parallelle kanaler krever sett fra kvalitetsprosjektets ståsted en spesifikk tilnærming til dette spørsmålet. Mandatet for kvalitetsprosjektet var så vidt omfattende at det har vært nødvendig å vurdere kvalitetsproblematikken innenfor dagens ramme for innsamling. Kompleksiteten og fleksibiliteten i videregående opplæring tilsier uansett at en slik utredningsprosess krever samarbeid mellom de involverte parter for å sikre at kvaliteten blir optimal også dersom rapporteringskilde og/eller -veier endres.

Oppsummert viktige tiltak og oppfølgingsområder:

- Tilstrekkelig oppmerksomhet og avklaring av ansvarsforhold fra deltagende parter i videre løpende samarbeid. Etablere fungerende og forpliktende samarbeidsformer.
- Styrking av standardisering og koordinert anvendelse av nasjonale kodeverk.
- Kvalitetsgjennomgang av innsamlingen av lærekontrakter og avlagte fagprøver.
- Kvalitetsgjennomgang av innsamlingen av avsluttet grunnskole.
- Styrket fokus på relasjonene mellom tjeneste- og regnskapssiden i KOSTRA.
- Definisjonskatalogen for videregående opplæring må slutføres.
- Rapporteringsordningen for frittstående skoler må også i etterkant av innsamlingen i 2004 evalueres og det må vurderes innsamlingsordninger som reduserer dobbeltrapportering og dobbeltregistrering.

I forbindelse med avslutning av prosjektet vil Statistisk sentralbyrå fremheve betydningen av et nært og løpende samarbeid med fylkeskommunene om kvalitetssikringsarbeid. Dette er av stor betydning for å sikre et godt datagrunnlag for den nasjonale utdanningsstatistikken, og for at SSB skal kunne fylle sin funksjon som databehandler for nasjonale utdanningsmyndigheter og sekretariat for KOSTRA. Likevel er det etter byråets oppfatning Utdanningsdirektoratet og representative organer for fylkeskommunene som legger premissene for hvordan og i hvilken grad de positive effektene fra kvalitetsprosjektet videreutvikles.

3. Kvalitative analyser for kvalitetsprosjektet VIGO

3.1. Kvalitative undersøkelser som en del av kvalitetsprosjektet

Seksjon for datafangstmetoder v/Øyvind Brekke har vært engasjert i prosjektet, for å analysere prosessen forut for datainnsamlingen til Statistisk sentralbyrå. Det er foretatt intervjuer med saksbehandlere i fylkesadministrasjonen; dvs. inntaksledere, som har ansvar for bruk av VIGO og eksport av data til Statistisk sentralbyrå. Brekke har også intervjuet ansatte ved videregående skoler som bruker de skoleadministrative systemene, dvs. som registrerer opplysninger om elevene ved skolene, og med representanter for leverandører av skolesystemer og VIGO. I tillegg har det vært avholdt såkalte fokusgrupper, én med representanter fra Utdannings- og forskningsdepartementet og én med representanter fra inntakskontorene, for å belyse kvalitetsutfordringer mht. registrering og innsamling av data for videregående opplæring til statistikkformål (SSB statistikk og KOSTRA).

Brekke deltok i forkant av kartleggingsarbeidet i flere møter i arbeidsgruppene, og fikk således et innblikk i fagområdet og hvilke utfordringer som generelt lå bak de problemstillingene som begrunnet prosjektet. Fokusgruppene, men ikke minst samtalene med brukere og leverandører av systemene, ga overbevisende dokumentasjon for kompleksiteten i databasene som huser data for statistikk om videregående opplæring, kompleksiteten i dataflyt, usikkerhet om definisjoner og unøyaktigheter i registrering, og problemstillinger relatert til datakvalitet ved at VIGO som inntakssystem samtidig er eksportbase for data til statistikk.

Fylkeskommunene lager sin egen statistikk, basert på tall fra VIGO. Ofte skreddersydde oppdrag og oppdaterte tall, til grunn for utredning og behandling i fylkeskommunale organer. Selv om det er kvalitetsproblemer relatert til dataflyt og definisjoner mellom skolesystemer og VIGO i den enkelte fylkeskommune, er dette i stor grad forhold som den enkelte fylkeskommune har god oversikt over, og som en kan korrigere for eller henviser til. Fylkeskommunene anvender ikke statistikk fra Statistisk sentralbyrå i annen forstand enn at de er representert i KOSTRA, som brukes av statlige myndigheter som dokumentasjon for deres virksomhet.

Likevel er disse tall levert av fylkeskommunen, fra VIGO og gjennom inntakskontorene for videregående opplæring. Som i liten grad har statistikkfaglig kompetanse eller en organisasjonsmessig oppmerksomhet som står i forhold til deres betydning som oppgavegivere, for eksempel til KOSTRA. Uoversiktighet og manglende helhetsforståelse av disse sammenhengene i fylkeskommunene er et av de viktige funnene som er gjort i Brekkes undersøkelser - som det poengteres at ikke er generaliserbare eller gjelder alle fylkeskommuner.

Et annet viktig forhold som er påpekt av Brekke er uavklarte roller og ansvarsdeling, mellom fylkeskommunene; herunder forholdet mellom skoler, systemansvarlige og inntakskontor i den enkelte fylkeskommune og forholdet mellom edb-leverandører og styringsorganer for fylkeskommunene i fellesskap (VIGO styringsgruppe), Statistisk sentralbyrå, Læringscenteret (nå Utdanningsdirektoratet) og Utdannings- og forskningsdepartementet. Uavklarte roller og ansvar gjør seg gjeldende på flere nivåer, og gjelder både overordnet planlegging og ressursanvendelse - og samtidig detaljer vedrørende definisjoner av enkeltvariable. Avstand mellom forvaltningsnivåene, bruk av datagrunnlag i ressursfordelingssammenheng og diskusjoner om oppgaver i fylkeskommunene, inngår som en bakenforliggende ramme for de konkrete problemstillinger som har vært kvalitetsprosjektets ansvar.

Også innenfor selve datainnsamlingskjeden er det behov for styrket avklaring av roller og ansvar. Det gjelder hvilke data som skal hentes inn, hvordan variable og verdier skal defineres, og tilstrekkelig presis informasjon slik at data blir registrert og formidlet på korrekt måte. Kvalitetsprosjektet utgjør et første skritt mht. å gjøre dette arbeidet bedre, men dette er et område hvor det må være kontinuerlig fokus på informasjon og presisjon.

Dette er oppgaver både for UFD, som bestillere av data og variable, Statistisk sentralbyrå, som datainnsamler og statistikkprodusent, fylkeskommunene som avgivere, skoleeiere og systemeiere og -brukere. Brekke har i sine vurderinger spesielt vektlagt alle parter behov for at Statistisk sentralbyrå opprettholder sin posisjon som nøytral og tiltrodd tredjepart.

3.2. Brekkes oppsummering: Forslag til konstruktive tiltak

"Anbefalingene til tiltak bør forstås som forslag til videre arbeid fra rapportforfatteren, og ikke som autoritative pålegg eller kritikk. Grunnlaget for disse anbefalingene er summen av alle inntrykk gjennom arbeidet, og tanker om hvorledes de enkelte aktørene hver for seg og sammen kan arbeide videre for å realisere et felles mål, forbedret kvalitet og nytteverdi på statistikken for videregående utdanning.

For Statistisk sentralbyrå: Bygge kompetanse, tilbakemelde resultater, bygge tillit

- SSB bør klargjøre sin rolle, og de forventninger statistikkbrukerne og avgiverne kan ha innenfor feltet videregående utdanning.
- SSB kan bli enda flinkere til å forstå hvordan departementet, skolene og fylkene tenker og opplever sin hverdag, dvs. SSB bør fast ha kontakt med Dep. OG fylker og skoler.
- SSB kan kanskje også lage noen statistikker som fylkene kan bruke mer direkte, dvs. ha en dialog med fylkene slik at noe av statistikken oppleves som direkte relevant for fylkesnivået
- SSB må være forsiktig med å påta seg oppdrag som kan rokke ved posisjonen som en nøytral og tiltrodd 3.part.

For Departementet: Involvering og dialog

- Involvere seg i større grad "nedover" i datafangstkjeden, for å sikre at egne begreper og definisjoner blir operasjonalisert på en praktisk god måte. Subsidiært gi et klart mandat ift hvem som skal ha ansvaret for dette
- Delta fast i dialog med Læringscenteret, Fylkene, Systemleverandører og Statistisk sentralbyrå.

For Fylkene: Klargjøre og ta ansvar

- Inntaksledere bør få klart mandat fra Fylkesledelsen til også å være sentral statistikkleverandør, alt statistikkgrunnlag må ikke vurderes i forhold til hvor relevant det er for inntaket.
- Fylkene bør ta et valg om å bruke den felles nasjonale statistikken og heller være med å bidra til at denne blir relevant.

For VIGO og leverandører av skoleadministrative systemer: Videreutvikle systemene

- Arbeide videre med "kontrollmotorer" (også på skoleadministrativt nivå?)
- Videreutvikle grensesnittet mellom VIGO og Skoleadministrative systemer, kan man sikte mot et felles "databasegrunnlag"?
- Utvikle eksportrutiner mellom skoleadministrative systemer og VIGO som er så gode og brukervennlige at alle fylkene slutter å bruke papir og dobbeltregistrering (også REALDOK?)

For alle aktører i feltet: Samhandling om felles valg

- Samhandling – dvs kommunikasjon, og mer koordinert handling basert på dette.
- Avklaring av Autoritet og Ansvar, hvem HAR ansvaret, hvem TAR ansvaret for en beslutning.
- Akseptere valg – det går ikke med 25 ulike løsninger for å lage statistikk som et felles kollektivt gode.
- Velge å bruke felles statistikk – når den felles statistikken er etablert, så undergraves verdien av denne hvis fylkene lager egne alternativer om samme grunnlag."

4. Revidert definisjonskatalog

Det foreligger en definisjonskatalog utarbeidet i perioden frem til 2001, som ledd i arbeidet med å tilrettelegge innsamling av data fra videregående opplæring til KOSTRA. Denne definisjonskatalogen ble utarbeidet i et samarbeid med Utdannings- og forskningsdepartementet (KUF), representanter fra fylkeskommunene, og fra leverandøren av daværende LINDA.

I den forrige utgaven av definisjonskatalogen var det fokusert på overordnede begreper og definisjoner, relatert til lovverk og forskrifter samt grunnleggende opplæringsbegreper. Det har hele tiden vært erkjent at katalogen manglet elementer som kunne kople overordnede begreper til operasjonelle definisjoner og - ikke minst - oversette til programmeringsregler i databasene for fastsetting av korrekte verdier på variable til statistikkformål.

I kvalitetsprosjektet har dette punktet blitt drøftet ved flere anledninger, og det har vært en tydelig uenighet og ulik forståelse hos ulike parter om hvordan en fullstendig katalog over utdanningsbegreper bør utformes; en katalog som både definerer hva som menes med fullført videregående opplæring, definerer ulike verdier for en variabel som måler ulike former for resultater, og som klart definerer regler for hvordan ulike resultater automatisk skal defineres og fastsettes som verdier i en database.

En slik dokumentasjon er et omfattende prosjekt i seg selv, i tillegg har det vært ulike syn på hvem som skal ha ansvar for korrektheten og ajourhold av slik informasjon. I hovedsak er det to ulike betraktninger om dette: Korrekte definisjoner av begreper innenfor videregående opplæring tilligger utdanningsmyndighetene, f.eks. Læringscenteret - dvs. Utdanningsdirektoratet. Derfor må en overordnet nasjonal myndighet også ha ansvar for overordnede og operasjonaliserte definisjoner av ulike begreper. En slik katalog bør ligge på internett med direktoratet som redaksjonelt ansvarlig, og med ajourholdsansvar. En slik løsning innebærer også at direktoratet må samarbeide direkte med systemoperatører for å sikre at operasjonaliserte definisjoner programmeres og tilordnes korrekt.

Ut fra en annen betraktningstype defineres de foreliggende databaser som grunnleggende. Fremdeles er det nødvendig å definere og gjennomføre korrekte koplinger mellom overordnede begreper og operasjonaliserte definisjoner, men det tas likevel utgangspunkt i databasene og dokumentasjon av den informasjonen som ligger i disse, dvs. de skoleadministrative systemene og i VIGO.

Det er generell enighet om at både de skoleadministrative systemene og VIGO er funksjonelle og har høy kvalitet og driftssikkerhet i forhold til sine primære formål, hhv. skoleadministrativ planlegging og dokumentasjon, og inntak og administrasjon (inkludert rettsadministrasjon) av videregående opplærings i fylkeskommunene.

Koplingen til statistikkformål består ut fra dette perspektivet i at Statistisk sentralbyrå (og UFD) benytter sin adgang til å hente opplysninger fra eksisterende administrative registre, til bruk for offisiell statistikk og planlegging. Gjennom Statistikkloven og UFDs lovhjemler kreves også at administrative registre suppleres med variable som ikke opprinnelig ligger i systemene. Dette har vært gjort i forbindelse med innfasingen av KOSTRA, men oppfølgingen av definisjoner og informasjon har vist seg å ikke fungere godt nok.

Arbeidet med variabelomfang definisjoner innenfor prosjektet ble i februar 2004 tillagt en nyopprettet definisjonsgruppe, som fikk i oppdrag å konsentrere seg om dokumentasjon av foreliggende variable i skolesystemene og VIGO (mandat for denne gruppa er vedlagt). Gruppa skal dokumentere og systematisere definisjoner av variable i de aktuelle databasene, i første omgang variable som omfattes av dagens statistikkrapportering til Statistisk sentralbyrå.

Det ble altså valgt en løsning som på to måter viser tilnærmingen til definisjonsproblematikken når det gjelder uttak av data til statistikk fra eksisterende registre:

1. Fra definisjonsgruppas mandat:

"... Omfanget av variable og definisjoner av enheter skal ta utgangspunkt i eksisterende datagrunnlag i fylkeskommunenes datasystemer og registre innenfor videregående opplæring, og dekke fylkeskommunenes og UFDS behov for styringsinformasjon samt SSBs behov i produksjonen av offisiell statistikk. Det vil si at definisjoner av variable i systemer og registre og omfanget av enheter skal fastsettes og avgrenses etter gjeldende kriterier for registrering av data for videregående opplæring i fylkeskommunene.

... En eventuell utvidelse av datagrunnlaget i fylkeskommunenes systemer og registre skal være begrunnet i fylkeskommunenes behov for styringsinformasjon. Utover dette skal databehov begrunnes ut fra hensynet til behovet for data til offisiell statistikk eller nasjonale styrings- og planleggingsformål. ..."

2. Ansvar for ny definisjonskatalog er lagt til fylkeskommunene, ved VIGO styringsgruppe.

I henhold til mandatet for ny definisjonskatalog skal arbeidet slutføres innen utgangen av 2004. Det ventes da å foreligge en dokumentasjon av variable som i dag omfattes av statistikkinnsamlingen til Statistisk sentralbyrå. Det er imidlertid ønsket at definisjonsgruppa viderefører sitt arbeid også i 2005, også som et forum for drøfting av implementering av omlegging i tilbudsstrukturen for videregående opplæring. En annen viktig oppgave for denne gruppa vil være å øve press på standardisering og ajourhold av kodeverk, både i fylkeskommunene og i nasjonale kodeverk.

Det er derfor et ønske sett fra kvalitetsprosjektets side at definisjonsgruppa videreføres og blir et fast samarbeidsorgan mellom fylkeskommunene, inkludert representanter fra samarbeidende systemleverandører, videregående skoler og voksenopplæringsadministrasjonene, og Statistisk sentralbyrå.

Parallelt med definisjonsarbeidet vil det være naturlig at definisjonsgruppa ser på utfordringer for og rollen til skoleadministrative systemer i tilknytning til forberedelse av ny tilbudsstruktur. Styrken ved de skoleadministrative systemene i forhold til VIGO, som administrativt register over elever, vil trolig forsterkes når ny struktur skal implementeres. Definisjonsgruppas oppgave vil her være å vurdere forholdet mellom definisjoner og programmeringstekniske forutsetninger og regler for å sikre et godt datagrunnlag for nasjonal statistikk.

5. Revisjon av fullførerkoden og ny fil for avsluttet opplæring

Definisjonsgruppa har vært en viktig aktør i slutføringen av utredning og detaljering av en forbedret rapportering av resultater fra videregående opplæring. Det fremgår av ny kravspesifikasjon for elevrapportering fra VIGO at filen for avsluttet opplæring har gjennomgått relativt omfattende endringer. Nytt innsamlingsopplegg for avsluttet opplæring er også drøftet og godkjent i arbeidsgruppa i kvalitetsprosjektet.

Filbeskrivelsen som var utarbeidet i forbindelse med forrige prosjekt om statistikk for videregående opplæring (statistikkoppdraget) definerte krav til opplysninger for foregående skoleår nærmest identisk med kravspesifikasjonen for elever inneværende år. En rekke data ble ikke analysert, og var lite anvendelige for de statistikkformål som forelå. Det har ikke vært analysert om det har foreligget endringer i elevopplysningene fra de hentes et år som elevopplysninger til de hentes året etter på den såkalte "fullførtilfil"; uansett er dette informasjon som eventuelt allerede er publisert.

Den mest sentrale informasjon på filen for avsluttet opplæring er den såkalte "fullførerkoden", som angir et utfall av opplæring et bestemt skoleår: Bestått kurs, fullført men strykt i et kurs, sluttet, alternativ opplæringsplan, mangler grunnlag for vurdering. Problemet var, og har vært i hele perioden, at det ikke har vært mulig å sikre informasjon om når et kurs er bestått for elever som ikke følger hele kurset som ordinære elever det aktuelle året. Det måtte gjøres et valg om det skulle måles resultater for et skoleår, eller om fullførerkoden skulle avgrenses til faktisk å måle bestått kurs; som et kompetansemål.

Løsningen som er valgt for måling av resultater er drøftet i definisjonsgruppa, internt i Statistisk sentralbyrå, og senere godkjent av arbeidsgruppa i kvalitetsprosjektet. Utdannings- og forskningsdepartementet og Læringscenteret er også forelagt det nye forslaget til måling av resultater, og har ikke meldt innvendinger til nytt opplegg for måling fullførerkode eller ny kodeliste for variabelen.

Verdiene på variabel fullførerkode før endringene som gjøres gjeldende for skoleåret 2003/2004:

Verdi	Forklaring
B	Fullført med vitnemål/årskursbevis, bestått.
I	Fullført med vitnemål/årskursbevis, ikke bestått.
A	Annen vurdering. Har fullført kurs særskilt tilrettelagt innenfor læreplanverket. Fullført individuelt opplegg.
M	Mangler vitnemål/årskursbevis. Har fullført uten vurdering i ett eller flere fag, f.eks. ved stort fravær.
S	Sluttet/avbrutt i løpet av året.
O	Alternativ VKII i skole.
U	Ukvalifisert.
X	Ikke utfylt fra skole.
blank	Skal kun forekomme inntil verdi er satt.

5.1. Hovedelementene i nytt opplegg for innsamling av data for avsluttet opplæring

Filbeskrivelsen omfatter færre variable; en rekke variable som var identisk med elevfila er fjernet. Dette er variable som ikke har vært analysert, og som er mer relevant å måle for elever inneværende år. Eksempler er kursprosent, rettstype, spesialundervisning.

Filen er utformet med tanke på å måle kompetanse. Fullførerkoden er beholdt, men revidert og presisert slik at det klart fremgår at kravet til bestått kurs faktisk omfatter beståtte fag i en fagkombinasjon godkjent for kurset. Dette innebærer at en elev kan få fullførkode B eksempelvis som delkurselev i enkeltfag innenfor et kurs.

Bestått kurs inkluderer også privatister. Dette krever av registre i fylkeskommunen at kombinasjoner av elevstatus og privatiststatus for en person ikke er til hinder for at bestått kurs blir registrert til VIGO og inkludert i eksport til Statistisk sentralbyrå.

Det følger av dette innsamlingsopplegget et styrket krav til at fullførerkoden, som har relevans for inntaksadministrasjonen i VIGO og rapporteringen til Statistisk sentralbyrå, er korrekt i skolenes databaser.

Data fra de skoleadministrative systemene overføres til VIGO etter skoleårets slutt, som forutsetning for inntak til nytt skoleår. Registrering/tilordningsregler for fullførkode i de skoleadministrative systemene har tidligere ikke fungert tilfredsstillende, og i praksis har inntakskontorene tatt ansvar for fullførerkoden. Det forutsettes nå at behandlingsreglene for fullførerkoden er tilstrekkelig presise til at skolesystemene, dvs. den enkelte videregående skole, kan stå ansvarlig for at koden er utfylt korrekt.

5.2. Bakgrunn for endringene

- Fullførerkoden har vært ført som en kombinasjon av automatisert utfylling og manuell individuell oppfølging (Extens: B som grunnverdi; SATS blank som grunnverdi (transformeres til bestått i statistikk)). Korreksjoner for å fastsette reelle verdier har vært avhengig av manuelle rutiner.
- Oppfølgingsrutiner har variert i omfang og grundighet, men har i hovedsak vært ivaretatt i VIGO hvor dataene hentes fra, av inntakskontoret alene eller i samarbeid med skoler.
- Resultatfilen fra VIGO til SSB har vært uklar, det har foregitt en rapportering både av elever forrige skoleår (1. oktober til 30. september), og av resultatene bestått, fullført men med stryk, mangler fag osv. For et vesentlig flertall av elever som i løpet av et skoleår følger et kurstrinn og består eksamen gir ikke dette samrøre praktiske utslag i datakvaliteten.
- Men for elever som stryker, tar opp fag, er delkurselever osv. ga bestillingen en uforståelig vinkling og skapte problemer for utfylling av fullførkode, som faktisk er manuell (spesielt for denne gruppa). For eksempel en person som gjenopptar fag og derigjennom består et kurs, eller en delkurselev som planmessig kun tar noen fag. Begge disse kategorier har i henhold til de etablerte definisjonene for verdiene i kodeverket vært avkrevet en M (en verdi som skoler ønsker å avgrense til (helkurs-)elever som dropper ut så mye at de kvalifiserer til varsel om ikke grunnlag for vurdering og videre prosedyre; ikke grunnlag for standpunkt karakter).

Det har vært nødvendig å velge spesifisering for fila, og hensynet til faktisk å fange opp resultatet bestått fra det enkelte kurstrinn har veiet tyngst. Derfor er ny kodeliste utformet slik at en spesifikt fanger opp bestått kurs. Kode I anvendes for alle som av ulike årsaker ikke består et fullt kurs.

Kombinert med at VIGO tar i bruk en egen inntakskode for å vurdere og kvalitetssikre inntaksberegningene, vil verdien I fange opp tidligere IV-kandidater (M), delkurselever (I el. M - passer ikke noe sted), elever som ikke har fått lærlingeplass (O).

Det nye forslaget gir slik det ligger nå ikke rom for å måle stryk som separat fenomen. Resultater må i større grad vurderes i forhold til elevtallene foregående høst, og en vil kunne analysere bestått vs. ikke bestått i forhold til disse. Legge inn en egen verdi for fenomenet "fullført hele kurset men stryk i ett eller flere fag" vil bringe tilbake den tidligere dårlig spesifiserte differensiering mellom måling av resultater foregående år og resultater.

5.3. Nye definisjoner av verdier for fullførtekoden

Etter endringene foretatt i definisjoner av verdier har fullførtekoden nå følgende utforming, gjeldende f.o.m. skoleåret 2003/2004:

Verdier	Ny fullførtekode forklaring	Tidligere forklaring - som altså utgår
B	Fullført og bestått kurs.	Fullført med vitnemål/årskursbevis, bestått.
I	Ikke bestått i ett eller flere fag innenfor rapportert kurs. Eller mangler ett eller flere fag av rapportert kurs. Inkludert IOP i enkelte fag, hvis det ikke blir gitt karakter i faget.	Fullført med vitnemål/årskursbevis, ikke bestått.
A	Elever som følger alternativ opplæringsplan.	Annen vurdering. Har fullført kurs særskilt tilrettelagt innenfor læreplanverket. Fullført individuelt opplegg.
M	Utgår.	Mangler vitnemål/årskursbevis. Har fullført uten vurdering i ett eller flere fag, f.eks. ved stort fravær.
S	Sluttet på hele kurset etter 1. oktober.	Sluttet/avbrutt i løpet av året.
O	Utgår.	Alternativ VKII i skole.
U	Utgår.	Ukvalifisert.
X	Utgår.	Ikke utfylt fra skole.
blank	Utgår.	Skal kun forekomme inntil verdi er satt.
<p>Elever som tidligere fikk verdien M skal etter disse nye reglene for fullførtekode få enten verdien B, dersom hele kurset er bestått, eller I, dersom kurset ennå ikke er fullført og bestått. Tidligere kode O settes lik I. Tidligere kode U settes lik I.</p>		

Spesifiserte kriterier for B - fullført og bestått kurs:

Grunnkurs: Fullført og bestått alle fag i grunnkurs.

Videregående kurs I: Fullført og bestått alle fag i kurset, inkludert alle fag i grunnkurs som angjeldende kurs bygger på. For VKI AA defineres bestått kurs som minst til sammen 60 timer.

Videregående kurs II: Fullført og bestått alle fag i kurset, inkludert alle fag i grunnkurs og VKI som angjeldende kurs bygger på.

Eleven har fullført og bestått (oppnådd kompetanse fra) grunnkurs når eleven har fullført og bestått fag tilsvarende omfanget for kurset og med en godkjent fagkombinasjon for kurset, dvs. har beståttkarakter i alle disse fagene, uavhengig av om fagene er tatt over ett eller flere skoleår.

Eleven har fullført og bestått (oppnådd kompetanse fra) videregående kurs I når eleven har fullført og bestått fag tilsvarende omfang for kurset og grunnkurset og med en godkjent fagkombinasjon for kursene, dvs. har beståttkarakter i alle fag i kurset og i tilhørende grunnkurs, uavhengig av hvor mange skoleår fagene er tatt over.

Eleven har fullført og bestått (oppnådd kompetanse fra) videregående kurs II når eleven har fullført og bestått fag tilsvarende omfang for kurset og underliggende kurs og med en godkjent fagkombinasjon for kursene, dvs. har beståttkarakter i alle fag i kurset og i tilhørende grunnkurs og videregående kurs I, uavhengig av hvor mange skoleår fagene er tatt over.

Kriterier for bestått kurs er definert så langt mulig i arbeidet med kvalitetsprosjektet. Bestått er i størst grad en term som anvendes for fag, og i forskrift til opplæringsloven er begrepet bestått kurs kun anvendt i én sammenheng (§6-26 "... dokumentasjon om bestått kurs"), ellers refererer begrepet bestått kun til fag og/eller fag/svenneprøve. Det er imidlertid en oppfatning blant partene i prosjektet at ovennevnte forklaring og presiseringer gir den best mulige definisjon av hva som er kriteriene for bestått kurs.

5.4. De viktigste endringene i forhold til tidligere definisjoner av verdier

- B måler bestått kurs, også for elever som ikke har fulgt hele kurset siste skoleår.
- Det skilles ikke mellom tidligere definert I - stryk i ett eller flere fag, og tidligere M - mangler grunnlag for vurdering.
- O - alternativ VKII i skole, er ikke lenger nødvendig kode for å kunne gi en verdi for alle elever.
- U - ukvalifisert til neste trinn, nødvendig for inntakskontorene for å skille fra I - som kan være kvalifisert for inntak til neste trinn, og elever som ikke kan tas inn til nytt kurs, blir nå behandlet separat i VIGO uavhengig av fullførtekode til Statistisk sentralbyrå.

Etter innsamling til Statistisk sentralbyrå kodes de ulike verdiene for fullførtekode om til "utfall". Verdiene B, I og A har i publisering, arkiver og Nasjonal utdanningsdatabase vært gitt verdien "fullført", mens verdiene M, O, U, har vært gitt verdien "ikke fullført". I statistikk har derfor fullført opplæring inkludert verdiene B og I (fullført, men med stryk), i tillegg til A. Dette har vært en utilfredsstillende situasjon mht. kvalitet på statistikk over befolkningens kompetanse. Parallelt med dette utredningsarbeidet er det derfor besluttet å endre utfall for historiske tall; hvor verdiene I og A endrer utfall til "ikke fullført".

Bakgrunnen for denne ordningen har, mht. verdien I, vært en periode på 80-tallet hvor vitnemål ble godkjent selv om kandidaten hadde stryk i enkeltfag, en situasjon som ble endret ved innføring av Reform94. I statistikken har imidlertid ordningen vært opprettholdt, bl.a. fordi det ikke forelå innhentingsrutiner for senere beståtte fag for kandidater som hadde strøket. Det ble derfor lagt til grunn for statistikken en antakelse om at kandidater med stryk i stor grad ville korrigere sine resultater.

Når det gjelder verdien A gjelder dette elever som har fullført sin opplæring etter forutsetningene; dette trenger imidlertid ikke være samsvarende med oppfylt kompetanse iht. læreplanene for videregående opplæring. For å måle kompetanse er det derfor mer korrekt kun å definere bestått kurs som fullført kompetanse. De nye kriteriene for verdier på fullførerkoden bidrar dermed til å oppfylle kravene som nå stilles for utfall fullført i Norsk utdanningsdatabase.

Fremdeles er det et konsistensproblem knyttet til at det som hentes inn av informasjon er relatert til elever foregående skoleår. Samtidig ønskes informasjon om resultater. Med hensyn til de fleste elever er dette ikke problem, men filen vil foruten den ordinære gruppen som er elever og består kurs, bestå av personer som tar opp fag, delkurselever (mangler fag, skifter kurs eller studieretning el. a.), og nå også privatister og elever med privatistfag i sin fagkrets. Til tross for disse ulempene er beslutningen om å etablere en entydig definisjon for henholdsvis bestått og ikke bestått kurs opprettholdt.

Faren for brudd i statistikken har ikke vært vurdert som en alvorlig problemstilling i forbindelse med denne omleggingen. Hovedbegrunnelsen for dette er at omleggingen i det vesentlige vil gjelde elever og personer hvor fylkeskommunene så langt har hatt svært vanskelig for å levere tilfredsstillende datagrunnlag.

Samtidig som det legges opp til en annen utforming av spesifikasjonen for måling av resultater gjennomføres endringer i VIGO som er vesentlige, og en forutsetning, for den planlagte omleggingen. VIGO kom med en ny versjon i juni 2004, som fylkeskommunene må implementere. Den nye versjonen krever omfattende opprydding i alle fylkeskommunenes databaser. Ny versjon har kopling mellom "elevkurslinjer" og "kompetansebevis", slik at opplysninger om en person ikke kan være adskilte som i tidligere versjoner. En vesentlig endring er videre at "karakterstabeller" for kurs i VIGO blir relatert til kurs og kan akkumulere resultater over år, skoler, og eksamensvarianter.

En annen faktor ved årets innhenting (resultater våren 2004) er som nevnt tidligere i rapporten at det ikke er initiert å endre innsamlingsmetode. Data skal også for forestående rapporteringsrunde hentes fra VIGO. Til det er å si at om anvendelse av VIGO for rapportering av elevopplysninger (pr. 1. oktober) kan være en overbelastning av VIGO, som er bygget opp som et inntakssystem og rettsregister, så er resultatrapportering fra VIGO i enda større grad lite funksjonelt.

Nasjonal vitnemåldatabase (NVB) er i løpet av de seneste år etablert som en sikker kilde for opplysninger om bestått videregående opplæring - fullt løp. Tidligere Læringssenteret og Samordna opptak har hatt planer for utvikling av parallelle kontrollmotorer for alle kurstrinn, men dette arbeidet ligger ennå noe frem i tid.

Inntil NVB fanger alle kurstrinn, og dekker hele omfanget av videregående opplæring, er Statistisk sentralbyrås måling av resultater ("avsluttet opplæring") gjennom den fullførerkoden nødvendig supplerende kilde til resultatmåling fra videregående opplæring. Før NVB kom på plass for vitnemål for alle studieretninger var dette eneste måling. Videreutvikling av databaser og innsamlingsrutiner med kontroller på nivå med NVBs vitnemålkontroller er viktig, men det har ikke vært en del av rammen for kvalitetsprosjektet.

6. Revisjon av kravspesifikasjonen til VIGO

Kravspesifikasjonen for elevdata fra VIGO er det synlige uttrykk for hvilke endringer som er foretatt i bestilling av data fra fylkeskommunene. Som det fremgår av notat vedrørende databehov og definisjoner (vedlegg 14) ligger en rekke forhold ved uttrekket fra VIGO gjemt bak filbeskrivelsen. De reelle problemstillingene relatert til manglende kvalitet fremgår ikke dersom ikke hver enkelt variabel undersøkes for seg, mht. definisjon, kilde, dataflyt, ansvarlig for registrering, regelverk for verdifastsetting, informasjon, mv. Gode eksempler på dette er uklarheter i hvordan fullførkode skal registreres, hvordan kursprosent beregnes fra årstimer tilordnet fag innenfor et kurs, eller hva som er det reelle informasjonsinnholdet i forbindelse med skifte av kurskoder for en elev i løpet av året.

Et sentralt nytt element i kravspesifikasjonen er en videreutvikling av en ny variabel elevstatus (elevtype), som ble introdusert i 2003 for å kunne rapportere flere voksne gjennom VIGO. Elevstatus foreligger nå med flere verdier, og utgjør ett av kriteriene for uttrekk til ulike filer fra basen. Bak elevstatus ligger fagstatus, som også er gitt en rekke nye verdier. Disse variablene har som formål å målrette data for uttrekk til filer og utgjør også regler for hvordan andre data i basen skal behandles.

Data til Statistisk sentralbyrå, til bruk i offisiell statistikk, KOSTRA og etter hvert Skoleporten, er alle basert på det samme uttrekket fra VIGO. Kvaliteten på statistikk og indikatorer gjennom disse publiseringskanalene blir aldri bedre enn den kvalitet data har når de trekkes ut fra basen i fylkeskommunene. Dette fremhever behovet for godt ajourhold og datainnhold i VIGO, gode kontroller i VIGO, kommunikasjon med avgiverne i forbindelse med levering av data, tilbakemelding fra Statistisk sentralbyrå til avgiverne om datainnhold og resultatene av revisjonene som foretas.

Kravspesifikasjonen er i løpet av prosjektperioden gjennomgått i flere runder, og den foreliggende bestilling legges til grunn for fylkeskommunenes rapportering i 2004. VIGO styringsgruppe/faggruppe inntak og IST vil revidere brukerveiledningen til fylkeskommunene på bakgrunn av bestillingen. Kravspesifikasjonen foreligger i vedlegg 20.

I tillegg til revisjon av gjeldende kravspesifikasjoner er det utarbeidet et eget opplegg for innsamling av data for voksne i undervisningstilbud tilpasset voksne, jf. kapittel 7 nedenfor. Det vises også til arbeidsgruppens rapport fra mars 2004, vedlegg 11. Som beskrevet i denne rapporten er fylkeskommunenes arbeid med å oppfylle voksnes rett til videregående opplæring preget av stort mangfold. Det er variasjon mellom fylkeskommuner mht. hvordan de løser oppgavene - og det er også et spenn av virkemidler og ordninger innenfor den enkelte fylkeskommune.

Problemstillinger omkring registreringsordninger og dataflyt er derfor spesielt kompleks mht. voksne, og det har ikke vært mulig ennå å implementere en ensartet modell for registrering og rapportering av voksne. Krav til datainnsamling kan legge gode føringer på ryddige modeller for organisering, men registreringsordninger kan ikke og skal ikke styre fylkeskommunenes administrasjon av voksne i videregående opplæring.

Derfor vil det i 2004 forekomme overlappende rapportering av voksne. Det har vært nødvendig å gi mulighet for å rapportere voksne i de ordinære elevfilene, til tross for at det er utarbeidet egen kravspesifikasjon for voksne. Praktisk er dette systematisert ved at det er introdusert en elevstatus V, for voksne i voksenrettede tilbud, som også kan anvendes for rapportering av voksne på elevfilene. Det vil kunne være dubletter av voksne fra de ulike innsamlingsfilene.

I kravspesifikasjonen for elever er det også gitt rom for å rapportere elever som går flere kurs, eventuelt får undervisning på to eller flere skoler. Som følge av at KOSTRA og Skoleporten vil gjennomføre publisering på institusjonsnivå er det nødvendig mer nøyaktig å kunne måle elevtall og undervisningsomfang på den enkelte skole. Resultater fra opplæring i ett kurs vil imidlertid fremdeles bli målt som resultat fra én skole.

7. Statistikkgrunnlag for voksne i spesielle undervisningstilbud

"Hva skal vi gjøre med de voksne?" En problemstilling for saksbehandlere i fylkeskommunene ansvarlige for rapportering av elevdata til Statistisk sentralbyrå - og likeledes for mottakeren. Det viste seg i løpet av prosjektet at det var nødvendig å fokusere på fylkeskommunenes oppfølging av voksnes rett til videregående opplæring, og hvordan denne gjorde seg utslag i registrering, saksbehandling og tilrettelegging av opplæring for denne gruppa. En løsning av problemet med at SSB ikke hadde gode data for voksne i videregående opplæring var også etterspurt i KOSTRA arbeidsgruppe og fra andre hold, med hensyn til planlegging og evaluering innenfor sektorer som etterspør arbeidskraft med kompetanse fra videregående opplæring.

Høsten 2003 ble det opprettet en arbeidsgruppe for å vurdere statistikkgrunnlag for voksne på eget grunnlag. Gruppa hadde representanter fra voksenopplæring i fylkeskommunene, VOX og daværende Læringscenteret. I løpet av prosessen ble også VIGO invitert til å delta. Imidlertid var det en klar erfaring fra denne arbeidsgruppa at voksenopplæring mange steder ikke er godt integrert i forhold til den "ordinære" opplæringsvirksomheten for ungdom. Det er store variasjoner mellom fylkeskommunene, og de 19 har valgt svært ulike løsninger, men det viser seg at saksområdet opplæring for hhv. ungdom og voksne; saksbehandlingsrutiner, organisering av opplæring, og organisatorisk tilknytning er forskjellig for voksenopplæring og vanlige skoletilbud i nesten alle fylkeskommuner.

Effekten av dette er at inntakskontoret/lederne, som har det sentrale ansvaret for data for elever, i mange tilfeller kjenner lite til voksenopplæringen og har svak organisatorisk nærhet til disse. Voksenopplæringen er i enkelte fylkeskommuner (de mer sentrale/folkerike) en egen organisering i ressursentre med egen administrasjon og nettverk, mens den i andre fylkeskommuner er en drift ved siden av den ordinære skolevirksomheten, også lokalisert på og organisatorisk tilknyttet skolene. Den store variasjonen mht. hvilke løsninger fylkeskommunene har valgt for å oppfylle plikt til å tilby videregående opplæring for voksne avspeiles i problemstillinger knyttet til å registrere opplysninger om voksne på en hensiktsmessig måte.

Tilrettelegging av opplæring for de ulike gruppene skal være ulik, men det viser seg likevel å være en utfordring å koordinere denne virksomheten, slik at den som ønsker opplæring får det tilbudet hun har krav på, og samtidig slik at en person ikke skal være registrert i ulike systemer uten at dette er kjent av de ulike opplæringsområdene. I dag er det både organisatoriske og tekniske hindringer for en fullgod koordinering og oppfølging av voksne i videregående opplæring. Mange voksne gjennomfører realkompetansevurdering og har krav på dokumentasjon fra denne (system for realkompetansevurdering), går gjennom en viss opplæring (registreres i skolesystem), og en stor andel av gruppen har fagbrev som sluttkompetanse (VIGOfag).

Arbeidsgruppa var enige om at det var nødvendig å etablere en egen spesifisering av opplysninger nødvendig for å måle hvordan fylkeskommunene oppfyller voksnes rett til videregående opplæring, og for å måle gjennomstrømning og resultater for disse personene som i stor grad hadde vært utelatt fra rapporteringen til Statistisk sentralbyrå. Databehovet er et annet enn for ordinære elever, og muligheten for å måle hvor en voksen er i et opplæringsløp er ikke til stede på samme måte for elever som følger ordinære kurs og trinn i opplæringen.

Arbeidsgruppa hadde følgende tilrådinger for det videre arbeid med å etablere et enhetlig statistikkgrunnlag for voksne i videregående opplæring:

"Arbeidsgruppa anbefaler at fylkeskommunene etablerer systemer og rutiner for registrering og rapportering av opplysninger om voksne i videregående opplæring. Systemer og rutiner må ha en enhetlig struktur i den forstand at de bygger på og kan tilpasses et felles grunnlag for registrering og rapportering av informasjon som sikrer sammenlignbarhet mellom fylkeskommunene.

Fylkeskommunens overordnede ansvar for registrering og rapportering av opplysninger om voksne i videregående opplæring, inkludert fagopplæring og fagprøver, bør ivaretas gjennom fylkeskommunens administrative organisering av videregående opplæring for voksne.

Med hensyn til rapportering av opplysninger om voksne i videregående opplæring innebærer dette at alle fylkeskommuner oppretter en registreringsordning hvor alle opplysninger om en person med voksenrett til videregående opplæring er samlet i ett register, fra søknad om videregående opplæring, realkompetansevurdering og kompetansefastsetting, eventuell opplæring, og fagprøve.

I forbindelse med utforming av ny struktur for videregående opplæring, tilrår arbeidsgruppen at det blir utformet kvantitative mål og kodeverk for elementene som inngår i et fag. Fastsetting av realkompetanse og supplerende avkortet opplæring er basert på vurderinger av kandidatens ferdigheter også innenfor nivået fag. Ut fra planleggings-, styrings- og evalueringsformål er det derfor av stor betydning å kunne innhente opplysninger på dette nivået.

I forbindelse med utforming av nye læreplaner vil arbeidsgruppa fremme ønske om at læreplanene og fagene blir utformet og strukturert på en slik måte at innholdskravene også kan implementeres direkte i fylkeskommunenes registrerings- og vurderingssystemer."

Beskrivelse og vurdering av voksenopplæringsfeltet, anbefalinger fra arbeidsgruppa og et konkret forslag til kravspesifikasjon ble sendt til fylkesutdanningsjefene i mars 2004, med en viss høringsfrist (jf. vedlegg 11). Etter høringen ble en justert kravspesifikasjon sendt ut i juni, med varsel om forestående rapportering av voksne i en egen fil i tillegg til elevfilene (vedlegg 17 og 18).

Fra juni til september ble det foretatt enkelte tekniske justeringer og presiseringer. Dette ga kort varsel til fylkeskommunene og systemleverandører for implementering av kravspesifikasjonen i registreringssystemer, men det er likevel forventet og grunn til å tro at først og fremst omfanget av voksne i videregående opplæring vil bli bedre ivaretatt enn tidligere.

Gjeldende kravspesifikasjon for voksne 2004 (jf. vedlegg 19) er ikke tilpasset praksis for voksenopplæring i alle fylkeskommuner. Det er likevel uttrykt bred enighet, også fra fylkeskommunene i høringsrunden, om at spesifikasjonen gir en god mal for tilpasning av registreringssystemer, selv om det kan ta noe tid før alle fylkeskommuner har implementert rutiner innenfor voksenopplæringen som gir mulighet for måling og vurdering av fylkeskommunenes virksomhet på området. I 2004 vil det derfor forekomme en del dobbelt rapportering av elever både som *voksne i undervisningstilbud tilpasset voksne* og som *elever i ordinære skoletilbud*.

8. Innhenting av data fra frittstående skoler

Fra 2000 har Statistisk sentralbyrå overtatt oppgaven å varsle frittstående skoler om rapportering av elevopplysninger til fylkeskommunen. Dette ble tidligere gjort av daværende Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Dette er en skjemabasert rapportering, hvor frittstående skoler oversender individbaserte elevopplysninger til fylkeskommunen(e) elevene er bosatt registrert. Opplysningene blir deretter manuelt registrert i VIGO. Etter hvert har en rekke, spesielt av de større frittstående skolene tatt i bruk skoleadministrative systemer, og disse kan nå overføre opplysningene i form av filuttrekk fra egne systemer og oversende disse til fylkeskommunen.

Rapporteringsordningen er imidlertid ennå for mange skoler uavklart og utilfredsstillende, og det forekommer en stor grad av dobbelt rapportering, både av karakterer/dokumentasjon og av elever som slutter, i tillegg til skjemarapporteringen som er initiert fra Statistisk sentralbyrå. For mange skoler er det også vanskelig å skille mellom rapporteringskravene fra Utdannings- og forskningsdepartementet og elevrapporteringen til fylkeskommunene.

Til Utdannings- og forskningsdepartementet skal det pr. 1. oktober rapporteres elevtall, ikke individopplysninger. Men i forbindelse med denne rapporteringen foretas også en revisorbasert kontroll av elevtallet. Og for denne kontrollen er det en rekke skoler som sender individopplysninger til fylkeskommunene, som de ved retur som godkjent kan forevise revisor som underlagsmateriale. Revisjonen sammenholder også elevlistene med fraværprotokoller, og utgjør dermed samtidig en kontroll på at skolen har fulgt opp sin forpliktelse overfor fylkeskommunene mht. til løpende å melde fra om inntak og avbrudd i opplæringen for enkeltelever.

I 2003 og 2004 er det iverksatt tiltak for å forbedre skjemarapporteringen og sikre at de frittstående skolene rapporterer det samme som de fylkeskommunale skolene. I regi av kvalitetsprosjektet har det vært holdt møter med representanter for UFD, fylkeskommunene, skolesystemene og frittstående skoler, og det er enighet om det opplegget som er gjennomført for 2004.

Statistisk sentralbyrå har våren 2004 gjennomført undersøkelser overfor alle frittstående skoler og enkelte fylkeskommuner for å få en øket kunnskap om elevtall, studieretninger, bruk av skolesystemer og rapporteringsrutiner. Dette arbeidet har vært svært nyttig for oppfølging av skjemarapporteringen, som gjennomføres på en rimelig god måte. Men av i underkant av 80 skoler er det nærmere halyparten som tar kontakt med Statistisk sentralbyrå for å avklare problemstillinger relatert til opplysningene, rapporteringskanaler, usikkerhet i forhold til UFDs rapporteringskrav mv.

Mange av disse problemstillingene ville vært avklart om skolene hadde anvendt skoleadministrative systemer og overført data elektronisk til VIGO, med en informasjonsstruktur som samsvarer med de fylkeskommunale skolene. For en gjennomgang av spørsmål relatert til rapportering fra frittstående skoler vises til notat fra Statistisk sentralbyrå, vedlegg 12.

Frittstående skoler har gjennomgående ikke innført skoleadministrative systemer som grunnlag for (skoleadministrasjon og) rapportering. Dette vil kreve direktiver fra nasjonale myndigheter. Det kreves videre tilrettelegging i de skoleadministrative systemene og i VIGO for å muliggjøre effektiv elektronisk overføring av data, mht. å splitte elever pr. fylkeskommune. På grunn av at en rekke av de frittstående skoler har elever fra mange fylkeskommuner er et filuttrekk fra eget skolesystem tungrodd fordi dataene skal sorteres på elevenes hjemfylkeskommune. Dette siste er ikke et kostnadskrevende tiltak i seg selv, men krever en avklaring av hvor i dataflytkjeden det skal gjøres.

9. Rapportering gjennom KOSTRA mottaksapparat

Innsamling fra VIGO ble i 2003 gjennomført ved hjelp av e-post, etter bestemte sikkerhetsrutiner. Tidligere har data blitt oversendt til Statistisk sentralbyrå i brev, på diskett. Overgang til oversendelse pr. e-post innebærer at data for videregående opplæring integreres i KOSTRA mottakssystem i Statistisk sentralbyrå. Uttrekket fra VIGO endres ikke som følge av denne omleggingen, men det har gitt mulighet til å introdusere et kontrollprogram i forbindelse med kryptering og konvertering av filene før oversendelse.

Kontrollprogrammet hindrer ikke oversendelse, det er ingen kriterier for forkasting av data. Kontrollene har fokusert på hvorvidt felter er fylt ut, og gi detaljert informasjon om enkelte fordelinger og feilmeldinger. Log fra kontrollene kan tas ut både i den enkelte fylkeskommune og i Statistisk sentralbyrå, og gir derfor mulighet for begge parter å vurdere egenskaper ved dataene.

I 2004 er kontrollprogrammene gjennomgått og forbedret. Kontroll gjennomføres nå kun på to filer, for elever og for resultater foregående skoleår. Dette er gjort ut fra en avveining av nytten av kontroll og informasjon i forhold til at avgiver skal ha praktisk mulighet til å sjekke de kontrollene som faktisk gjøres. Kontrollene på elevfilene suppleres med styrking av rutinene for rask tilbakemelding til fylkeskommunene om data levert, jf. kapittel 10 (informasjon og tilbakemeldingsrutiner), selv om dette er manuelle saksbehandlerrutiner i Statistisk sentralbyrå.

10. Informasjon og tilbakemeldingsrutiner

Kvalitetsprosjektet har bidratt til en styrket kontaktflate mot representanter fra fylkeskommunene. Dette er trolig en vanlig effekt i prosjekter, hvor ulike organisasjoner oppnevner deltakere og i noen grad avsetter ressurser til deltakelse i prosjektarbeid. Det er imidlertid en klar erfaring - også i dette prosjektet - at styrket kontakt og anstrengelser rettet mot informasjon og presis kommunikasjon - er en stor fordel og en nødvendig forutsetning for forståelse av egenskapene ved data som hentes fra administrative registre.

Kvalitetsprosjektet er en oppfølger av det tidligere "Statistikkoppdraget" som ble avsluttet i 2001. Gjennom dette prosjektet ble innfasingen av rapportering av videregående opplæring innenfor KOSTRA implementert ved at det ble utarbeidet nye filbeskrivelser for bestilling av data fra fylkeskommunene til Statistisk sentralbyrå, brukerveiledning for VIGO-ansvarlige i fylkeskommunene, det ble utarbeidet kontroller i VIGO for å sikre datakvalitet på leveringen. Statistikkoppdraget var også rammen for den seneste revisjon av definisjonskatalogen. I slike perioder er kontakt med nødvendige samarbeidspartnere hyppig og kompetanseutviklingen god.

Utfordringen også i etterkant av dette prosjektet blir å opprettholde og videreføre kontaktene og sørge for god kommunikasjon med hver enkelt fylkeskommune i forbindelse med datalevering og revisjon.

Det er grunn til å fremheve at informasjonstiltakene som er etablert i løpet av prosjektperioden har vært svært konkret og resultert i nye prosedyrer for tilbakemeldinger som lett når alle, som det er mulig å videreføre og utvikle. Denne form for kommunikasjon er enklere, og like viktig å videreføre som prosjektorientert arbeid i arbeidsgrupper som etableres ad hoc eller i forbindelse med prosjekter.

Tiltak for informasjon og tilbakemelding introdusert i prosjektperioden og som videreføres:

- Årlig rapporteringsmøte med alle fylkeskommuner.
- Statistisk sentralbyrå har blitt invitert til og deltatt i samlinger vedrørende rapportering.
- Introduksjon av kontrollprogrammer ved overgang til e-postlevering av data til KOSTRA mottak.
- Bedre rutiner i seksjon for utdanningsstatistikk mht. tilbakemelding av innhold. Dette ble påbegynt i forbindelse med rapporteringen i 2003, og skal videreføres og styrkes.
- Definisjonsgruppa viderefører sitt arbeid, med deltakelse fra Statistisk sentralbyrå og andre samarbeidspartnere.
- Statistisk sentralbyrå ønsker å gjenopprette et fast samarbeid med VIGO styringsgruppe og IST om brukerveiledningen for uttrekk fra VIGO.
- Statistisk sentralbyrå viderefører faste møter med parter som var representert i kvalitetsprosjektet i en "kvalitetsgruppe" 2 - 4 ganger årlig.
- Statistisk sentralbyrå er invitert til å delta i fylkeskommunenes nye felles nettsted "Inntaksforum" med en egen seksjon for felles informasjon.

Sikring av gode kommunikasjonsrutiner og opprettholdelse av kontaktnett blir en av de viktigste utfordringene når kvalitetsprosjektet for videregående opplæring går fra prosjekt til drift. Samarbeidet med den enkelte fylkeskommune i forbindelse med innlevering er her spesielt viktig, fordi representasjon fra fylkeskommunene i arbeidsgrupper ikke dekker alle fylkeskommunene. Inntaksforum blir i denne sammenheng spesielt viktig, fordi informasjon går ut til alle 19 fylker, slik at tilbakemeldingsfunksjonen blir ivaretatt på en tryggere måte enn tidligere.

Vedlegg til rapport fra Kvalitetsprosjektet for videregående opplæring

1.	Prosjektbeskrivelse. Kvalitetsprosjekt for videregående opplæring (13. februar 2003)	35
2.	Kart over hovedområder i kvalitetsprosjektet (3. mars 2003)	39
3.	Dataflytdiagram over innsamling av data for videregående opplæring (24. april 2003)	41
4.	Mandat for arbeidsgruppene under kvalitetsprosjektet (1. august 2003)	43
5.	Notat til referansegruppa om tiltak for rapporteringen i 2003 (8. august 2003)	45
6.	Notat til referansegruppa, oppsummering av prosjektet 1. halvår (11. august 2003)	57
7.	Notat til UFD, kvalitetsprosjektet pr. oktober 2003 (15. oktober 2003)	61
8.	Notat til UFD, kvalitetsprosjektet pr. desember 2003 (12. desember 2003)	65
9.	Notat om statistikkgrunnlag for videregående opplæring. Fullførtkoden (12. februar 2004)	67
10.	Mandat for definisjonsgruppe for videregående opplæring (19. februar 2004)	75
11.	Rapport arbeidsgruppe statistikkgrunnlag for voksne i videregående opplæring (12. mars 2004)	77
12.	Notat. Rapportering fra frittstående skoler (29. mars 2004).....	87
13.	Rapport fra kvalitative analyser v/Øyvind Brekke (27. april 2004)	91
14.	Notat. Databehov og definisjoner (27. april 2004)	99
15.	Notat. Utdannings- og forskningsdepartementet, statistikkgrunnlag for voksne (14. mai 2004)	123
16.	Tidsplan våren 2004 og momenter for oppfølging høsten 2004 (9. juni 2004)	125
17.	Statistikkgrunnlag voksne i videregående opplæring. Vurderinger etter høring (24. juni 2004).....	127
18.	Kravspesifikasjon for rapportering av voksne i videregående opplæring (24. juni 2004)	137
19.	Notat. Kravspesifikasjon for voksne i videregående opplæring 2004 (13. september 2004)	141
20.	Kravspesifikasjon for uttrekk fra VIGO: Grensesnitt mot SSB (30. september 2004)	149
21.	Kravspesifikasjon VIGO mottak 2004 (29. september 2004)	159
22.	Kontrolldokument VIGO mottak 2004 (17. september 2004)	169
23.	XML veileder VIGO mottak 2004 (12. oktober 2004)	173

Rapporten er dessverre ikke fullverdig paginert gjennom vedleggene. Hvert vedlegg har en fortløpende paginert første side, hvorpå samlenotatets sidetall følges gjennom vedlegget. Sidetallet i innholdsoversikten over refererer til det løpende sidetallet på første side av hvert vedlegg.

Prosjektnavn	Dato
Kvalitetsprosjekt for videregående opplæring	13.02.03
Ansvarlig (utførende) enhet	
SSB, seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk (s320)	
Prosjektleder	

1. Bakgrunn

Gjennom Nasjonal utdanningsdatabase (NUDB) er det mulig å følge elever og studenters løp gjennom utdanningssystemet på individnivå. Data for videregående opplæring inngår også i denne basen. NUDB gir gode muligheter for å gjennomføre gjennomstrømningsanalyser, og planlegges også brukt som grunnlagsmateriale i forbindelse med utvikling av kvalitetsindikatorer, som blant annet skal inngå i Kvalitetsportalen. Med større ambisjoner for kunnskap om og formidling av forløp og effekter i utdanningssektoren, øker også kravet til kvalitet i grunnlagsdataene, og høyner dermed aktualiteten av behovet for å bedre kvaliteten på data som gir informasjon om elevers løp gjennom videregående opplæring.

Statistisk sentralbyrå (SSB) har over flere år hentet inn utdanningsopplysninger for videregående opplæring under opplæringsloven fra VIGO-systemet. VIGO-systemet er administrative registre som eies av fylkeskommunene med firmaet ErgoEnet som driftsoperatør. De videregående skolene leverer i dag data til en sentral database i fylkene via sitt skoleadministrative system. Det foreligger tre leverandører av skoleadministrative systemer; IST AS, SATS og Barman Hansen. Deler av dataene i de sentrale databasene i fylkene overføres til VIGO. VIGO-systemet er primært et inntakssystem og benyttes av inntakskontoret i fylkene i forbindelse med inntak, oppfølgings-tjenesten og lærlingeordningen. Dette prosjektet omhandler kun elever; ikke lærlinger.

I 2001 ble prosjektet Statistikkoppdraget sluttført. Prosjektet var finansiert av UFD. Målet med dette prosjektet var å innføre nye kjennemerker og å øke kvaliteten av dataene ved å innføre maskinelle kontroller i fylkene av data til SSB. Innføringen av nye kjennemerker har blant annet bakgrunn i nedleggingen av VSI (Videregående skolars informasjonssystem) som har vært en av UFD sine kilder til informasjon om videregående opplæring. Fra og med 2001 er utdanningsdata fra SSB (hvor VIGO er kilden) hovedkilden for informasjon om videregående opplæring for UFD.

Erfaringene fra Statistikkoppdraget og dataleveringen 2001 viste følgende forhold som gjør det nødvendig med et mer omfattende kvalitetsprosjekt:

- Data rapportert for flere av de nye kjennemerkene som skulle hentes fra de skoleadministrative systemene til VIGO var mangelfulle eller hadde lav kvalitet.
- VIGO-systemet er så komplisert og omfattende at det er behov for å øke SSB og UFD sin informasjon og kontroll med alle ledd i statistikkrapporteringen i VIGO. Et kvalitetsprosjekt vil gi muligheten til å gå dypere inn i de tekniske løsningene og definisjonene i VIGO-systemet og i de skoleadministrative systemene.
- Det er behov for å oppdatere definisjonskatalogen med definisjoner av nye og gamle kjennemerker. I tillegg er det avgjørende at det etableres gode operasjonelle definisjoner av de tekstlige definisjonene i definisjonskatalogen i VIGO-systemet og i de skoleadministrative systemene. Erfaringen viser at fylkene kan operere med ulike definisjoner av sentrale begreper. Dette indikerer at det samme er tilfelle på skolenivå.

- Kvalitetsarbeid gjennom et eget prosjekt, med utstrakt samarbeid mellom SSB, fylkeskommunene og leverandørene av de aktuelle systemer og registre, er påkrevet for å oppnå den nødvendige innsikt på alle nivåer i hvilke data som finnes hvor og hva som overleveres mellom nivåene. Mangelen på innsikt fra fylkene i hva som faktisk leveres SSB av data, krever en bevisstgjøring som bare kan gjennomføres via et kvalitetsprosjekt. Det at fylkene ikke vet hva de leverer er en sterk indikasjon på at heller ikke skolene har oversikt over sine data.
- Integrering av VIGO-rapporteringen i KOSTRA ble utsatt i Statistikkoppdraget pga. ressursituasjonen. I dette kvalitetsprosjektet vil vi satse på utarbeidingen av et kontrollprogram av KOSTRA-IT som kjøres av fylkene før utdanningsdata leveres til SSB elektronisk. Dette vil øke muligheten for raskere publisering av foreløpige tall.

De positive erfaringene fra GSI-prosjektet, hvor man hadde en systematisk gjennomgang av datainnsamlingen gjennom Grunnskolenes informasjonssystem (GSI), viser nytten av et kvalitetsprosjekt. Manglene med dataleveringen fra VIGO tilsier at et tilsvarende prosjekt er nødvendig for videregående opplæring.

---

2. Formål

Formålet med prosjektet er å:

- øke kvaliteten på dataene for videregående opplæring, slik at grunnmaterialet for videregående opplæring i NUDB og den videre bruk av dette blant annet innenfor Kvalitetsportalen, er basert på tall med tilstrekkelig høy kvalitet.
- bevisstgjøre fylkene og de videregående skolene på hvilke data som ligger i VIGO og i de skoleadministrative systemene.
- gjennomgå dataleveringen til SSB fra topp til bunn. Fra skolene til fylkene, fra fylkene til VIGO, fra VIGO til SSB. Det vil si hele transaksjonsprosessen.
- gjennomgang av alle filer og variabler som leveres til SSB inkludert definisjoner av variabler. Det inkluderer oppdatering av definisjonskatalog og sørge for at gode operasjonelle datatekniske definisjoner blir implementert i de skoleadministrative systemene og VIGO.
- planlegge og utrede integrering av videregående-rapporteringen med KOSTRA-systemet - med elektronisk overføring av dataene fra fylkene til sentral mottakstjener i KOSTRA.
- utrede og foreslå nødvendige forbedringer/endringer av nåværende system for rapportering, og utarbeide forslag til fremtidig rapporteringssystem for videregående opplæring.
- Utrede muligheten for integrering av dataleveringen fra de private videregående skolene i et enhetlig rapporteringssystem.

---

3. Faglige problemstillinger

- Dataene for videregående opplæring går gjennom flere ledd før de når frem til SSB. Det er behov for å følge utdanningsdataene fra utgangspunktet til de når SSB. VIGO er et inntakssystem. Enkelte data som SSB henter inn hører ikke naturlig inn i et slik system. Dette gjelder blant annet lærerdata. Problemstillingene er om det er de originale dataene som kommer frem til SSB, eller er dataene reviderte?
- Det leveres et stor antall variabler til SSB. Definisjoner av variablene ligger på et overordnet nivå i VIGO. For å sikre et riktig uttrekk av data må det utvikles operasjonelle definisjoner på grunnnivå; det vil si i de skoleadministrative systemene. En gjennomgang av variablene vil også vise om det er behov for alle de kjennemerkene som leveres til SSB.

- I forbindelse med Statistikkoppdraget ble det utviklet maskinelle kontroller som fylkene kjører i forbindelse med uttrekk fra VIGO. Disse kontrollene foretas mot VIGO; filene som oversendes fra VIGO til SSB kontrolleres som sådan ikke. Den maskinelle kontrollen bør utvides til også å omfatte overleveringsfilene. Hvis datakvaliteten er dårlig ute i skolene, foreligger det per i dag ikke kontroller verken i forbindelse med dataleveringen fra skolene til fylkene eller i siste leddet før levering av data til SSB som kan rette på dette. Det må lages maskinelle kontroller som kjøres i forbindelse med levering av data fra den enkelte skole til de sentrale basene i fylkene. Spørsmålet er hvilke maskinelle kontrollrutiner som er nødvendige for å sikre kvaliteten på levering av data fra den enkelte skole til de sentrale basene i fylkene.
- Datamaterialet fra VIGO er den viktigste kilden for publisering av opplysninger om videregående opplæring i KOSTRA. I motsetning til mye av det andre materialet i KOSTRA, hvor dataene leveres direkte fra kildene til sentral mottakstjener i KOSTRA-systemet, er det Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk som er ansvarlig for å hente inn og gi tilbakemeldinger til kildene. Leveringen skjer via diskett, og tilbakemeldingen er muntlig eller via brev. Som en del av dette prosjektet planlegges en levering av data via mottakstjeneren i KOSTRA, med nye kontrollkjøringer i fylkene før data leveres SSB. KOSTRA-IT utvikler disse kontrolløsningene.
- Basert på erfaringene med GSI-prosjektet bør Gruppe for spørreskjemametodikk i SSB gjennomføre noe lignende i dette kvalitetsprosjektet. Vi tenker da på eksplorerende intervjuer og bruken av fokusgrupper. En eventuell bruk av kognitiv kartlegging i dette prosjektet må diskuteres, siden leverandørene av utdanningsdata for videregående opplæring ikke fyller ut skjema, men kjører ut rapporter som er ferdig programmert.
- De private skolene under opplæringsloven har ikke studieadministrative systemer, men rapporterer inn elever til sine respektive fylker på skjema. Disse skjemaene ble i sin tid utarbeidet av UFD, og brev med skjema ble sendt til skolene fra UFD. Denne utsendelsen har SSB tatt over. De private skolene bør i løpet av prosjektperioden innføre skoleadministrative systemer. Dette vil forenkle både skolenes og fylkenes arbeid. Den viktigste grunnen er likevel hensynet til at datakvaliteten fra de private skolene må bedres.

---

4. Interessenter og deltakere

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk (s320) vil i samarbeid med UFD ha ansvaret for prosjektet. SSB vil ha prosjektlederansvaret, mens UFD er oppdragsgiver. Gruppe for spørreskjemametodikk (avdeling 800) er også en viktig deltaker i prosjektet. Denne gruppa kan bidra vesentlig til kartlegging og behandling av de problemstillingene som søkes løst innenfor dette prosjektet. Andre parter som vil delta i prosjektet er fylkenes inntakskontorer, leverandørene av de skoleadministrative systemene (ErgoEnet (Sats), Ist og Barman Hanssen), ErgoEnet som operatør av VIGO, og Læringssenteret. Det skal vurderes om enkelte skoler bør involveres i dette arbeidet. Dette bør da være skoler som har ulike skoleadministrative systemer.

---

5. Ressursrammer

Prosjektet finansieres av UFD. Kostnader som aktører utenfor SSB vil ha i forbindelse med gjennomføringen av kvalitetsprosjektet er ikke lagt inn i dette budsjettet, og forutsettes dekket av andre enn SSB.

Økonomisk ramme**Prosjektet har en ramme for 2003 på 1,6 årsverk, fordelt på Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk (320), og Gruppe for spørreskjemametodikk (i avdeling 800):**

Seksjon 320:	0,9 årsverk	kr 650.000,-	ekskl. mva. 2003-priser
Gruppe i avd. 800:	0,7 årsverk	kr 550.000,-	ekskl. mva. 2003-priser

Store deler av utrednings- og undersøkelsesarbeidet vil foregå i 2003, inkludert deltakelsen fra Gruppe for spørreskjemametodikk. Implementering og slutføring av prosjektet vil imidlertid kreve at prosjektet videreføres i 2004. Årsakene til dette er omfanget av det kvalitetsarbeidet som anses nødvendig, samtidig som periodene for dataregistreringen er slik at prosjektet må følges opp i forhold til de videregående skolene forsommeren og inntaksperioden i 2004, og slutføres i forbindelse med fylkenes arbeid med hovedrapporteringen til SSB, som skjer i oktober/november.

Prosjektramme 2004:

Seksjon 320:	0,5 årsverk	kr 383.000,-	ekskl. mva. 2004-priser
--------------	-------------	--------------	-------------------------

Tidsplan

Tidsplanen for prosjektet har blitt noe forrykket i forhold til opprinnelig planlegging, spesielt som følge av at prosjektets fundament er blitt utvidet. I forbindelse med videreutviklingen av NUDB og den planlagt utvidede bruk og formidling av statistikk basert på NUDB, er det klargjort at den kvalitetsforbedring som dette prosjektet tar sikte på å gjennomføre er påkrevet for å sikre tilfredsstillende data for videregående opplæring inn i NUDB.

For tidsplanen er det av betydning at det så langt ikke har vært mulig å igangsette arbeidet med kvalitetssikring og -forbedring når det gjelder definisjoner av kjennemerker og enhetlig bruk av disse. Dette er et arbeid som krever samarbeid og en betydelig innsats fra SSB, fylkenes inntakskontorer og de ulike system- og registerleverandørene.

Undersøkelser som skal foretas av Gruppe for spørreskjemametodikk må foregå i forbindelse med registrering og rapportering i 2003. Fastsetting og implementering av endringer i alle ledd av rapporteringskjeden kan derfor ikke gjennomføres fullt ut før i 2004.

Effekten av dette er at prosjektet i større grad enn hva som opprinnelig var planlagt vil bli lagt opp som en to trinns prosess, hvor hovedfokus i 2003 vil ligge på

- (i) gjennomføring og bearbeiding av undersøkelsene av registrering og bearbeiding av data;
- (ii) gjennomgang av definisjoner av variable på alle trinn i innsamling og bearbeiding; samt
- (iii) etablering av nye og forbedring av eksisterende maskinelle kontroller; med sikte på
- (iv) forbedring av grunnlagsmaterialet for videregående opplæring som leveres NUDB.

Prosjektet slutføres i 2004 med full implementering av gjennomgående definisjoner, bedre maskinelle kontroller, og gjennomføring av avtalte kvalitetssikringsrutiner på alle nivåer i innsamlingskjeden.

6. Prosjektets prioritet

Høy, men er avhengig av ekstern finansiering.

KVALITETSPROSJEKT FOR VIDERE GÅENDE OPPLÆRING 2003 - "PROSJEKTKART"			
Hovedområder i prosjektet	I Dataflyt	II Databehov Definisjoner av variable	III Maskinelle kontroller
Beskrivelse av områdene	Innsamling, bearbeiding og transaksjoner av data: Alle nivåer og eierformer. Andre systemer/rapporteringer. Rapporteringsåret.	Databehov til offisiell utdanningsstatistikk og videre bruk (NUDB, BHU, Kvalitetsportalen) Enartede definisjoner av variablene i de skoleadm. systemene, i VIGO og i SSB	IV Kommunikasjons- og endringsprosedyrer Løpende kvalitetssikringsarbeid avhenger av stabile og anvendbare rutiner for kommunikasjon og sikre prosedyrer i forbindelse med endringer og oppdateringer.
Arbeidsmål	1. Beskrivelse av nåsituasjonen 2. Gjennomføre omlegging til elektronisk overføring av data-leveringen fra fylkene/VIGO til SSB (KOSTRA).	1. Utarbeide ny definisjonskatalog: Overordnede og operasjonelle definisjoner, filbeskrivelser 2. Implementering i systemene 3. Sikre korrekt bruk på alle nivåer 4. Oppdateringsprosedyrer (jf. område IV)	1. Oversikt tidspunkter og sykler i skolenes og fylkenes arbeid med reg., bearbeiding og overlevering av data, jf. område I. 2. Etablere stabile og gjennomførbare rutiner for informasjonsutveksling på alle nivåer. 3. Fastsette tidsfrister for informasjon og implementering knyttet til rapporteringsåret.
Kunnskapsmål	Er dagens dataflyt hensiktsmessig?	Hvilke data trenger SSB for å utarbeide offisiell utdanningsstatistikk? Hvilken informasjon ønsker brukerne? Er de data som SSB henter inn egnet til å få denne informasjonen? Er noe overflødig?	Hvilke kommunikasjonsrutiner er nødvendig å etablere for å sikre at prosedyrer og endringer forstås og implementeres i alle berørte institusjoner og systemer? Nødvendig å utvide rutiner og prosedyrer utover å utnytte eksisterende kommunikasjonsledd og faste grupper?
Metoder	Arbeidsgruppe Kognitiv kartlegging Intervjuer	Arbeidsgruppe Fokusgrupper Intervjuer	Tema i fokusgrupper og intervjuer Ikke egen arbeidsgruppe, men en ansvarlig koordinator
Fremdrift¹	Kognitiv kartlegging og intervjuer tilpasset rutiner ved skoler og i fylkene. KOSTRA mottak: Pilot vår 2003, full implementering ifm. rapportering 2003.	Fokusgrupper og intervjuer så raskt som mulig. Definisjonskatalogen innen frister for rapportering 2003 ² .	Koordinere med eksisterende løpende kvalitetsarbeid og arbeidsgrupper relatert til VIGO. Dokumentasjon av informasjonsflyten og kommunikasjonspunkter innen juni 2003.
Spesielle problemområder³	1. Voksne (hva registreres om voksne og hvordan, datakilder, manuelle rutiner) 2. Privatskolene (registrering, overgang til administrative systemer)	1. Voksne. Definisjoner. 2. Delkurs/deltid. 3. Variable for avslutning av kurs og utdanninger, inkl. fastsettning av kompetanse.	
Merknader			

¹ Pr. juni: Statusrapport fra alle grupper/igangsatt arbeid. Rapportering også fra gjennomførte fokusgrupper, kartlegginger og intervjuer. Fra Prosjektgruppene en analyse av fremdrift, hva som er funnet, behov for justeringer av mål, plan for høsten 2003.

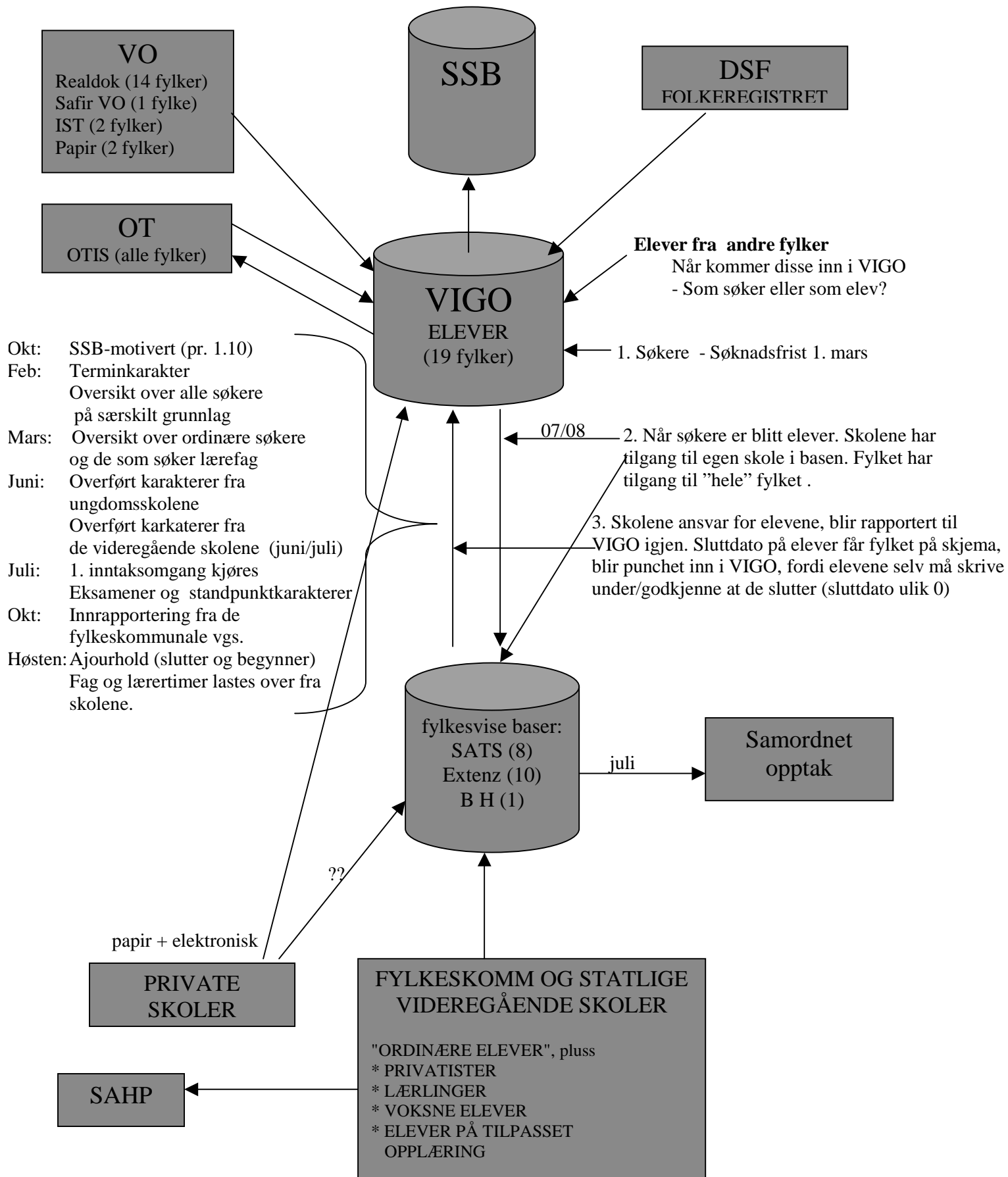
² Krever informasjon om frister for implementering i forhold til rapportering 2003, jf. område I og IV.

³ Problemområder under "databehov og definisjoner" berører også dataflyten. Gjennomgang av dataflyten fokuserer på beskrivelse; av registrering, filoverføringer, beregninger av avledede variable.

Dataflyt for variable og elevgrupper som rapporteres til SSB¹

¹ Ikke all informasjon om dataflyten kan dekes inn i diagrammet. Side 2 gir utfyllende kommentarer.

Kommentarer og spørsmål:

- Diagrammet er laget med utgangspunkt i Akershus/SATS. Er diagrammet dekkende for BarmH og IST-fylker? Er prosessene i prinsippet lik for alle fylker?
- Statens autorisasjonskontor for helsepersonell. Får de informasjon fra fylker eller skoler?
- Relasjonen til VIGO/f bør presiseres.
- Med "VO" i diagrammet menes organisering av voksentilpassede tilbud, ofte i egne enheter f.eks. "servicesenter for voksne". Fylkeskommunen koordinerer rettsstatus for disse, men ikke direkte eller i det hele tatt relatert til VIGO. Realdok og SafirVo er databaser/systemer/registre med formål å dokumentere disse elevene, og de rapporterer til VIGO.
- Det er VIGO som fører og ajourholder rettsstatus for elevene. Gjelder det fullt ut for de som ikke er omfattet av ungdomsrett og -frist?
- VIGO har også den komplette elevoversikt/historikk.
- Lærlinger er plassert som en gruppe innenfor skolene. Lærlinger er elever ved siden av, dvs. i tillegg til læretid, mens de venter på lærekontrakt, eller som heltidselever ved skolen som en del av læretida. Registreres disse ved skolen eller i VIGO?
- Etter skolestart vil skolene justere sine elevlister. Noen møter ikke, noen slutter raskt, skolen tar inn andre elever osv.; dette er "ajourholdet". Denne prosessen roer seg og ca. medio september skal elevdata i skoleadministrative systemer og i VIGO være tilnærmet like. I forbindelse med ajourholdet overføres elevdata fra skoleadministrative systemer til VIGO.
- Privatister tar eksamen ved en skole. Er det riktig at fag og fullførtekode rapporteres fra skolene for disse elevene?
- Omfanget av de ulike elevgruppene skal angis, i hvert fall i prosent.
- Det må gis en tekstlig beskrivelse av forholdet mellom OTIS og VIGO. Er det riktig at "OTIS" er innført i alle fylker? Hvor langt er prosessen kommet når det gjelder relasjonen og flyten/kommunikasjonen mellom OT - VIGO - SKOLE?
- Ligger statlige videregående skoler innenfor VIGO slik at søkere til disse skolene går gjennom VIGO, og senere blir overført fra VIGO til skolene som elever?

odt/- Opprettet 18.03.2003 Sist endret: 01.08.03 Filnavn: X:\320\1_utdanning\VG-gruppen\Kvalitetsprosjekt\Arbeidsgrupper_mandat.doc

Kvalitetsprosjekt for videregående opplæring - mandat

For en generell beskrivelse av bakgrunn, formål og innhold vises til prosjektskriv datert 13. februar 2003. Prosjektet er finansiert av UFD som oppdragsgiver, mens SSB v/seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk er prosjektansvarlig. I møte 7. mars hvor alle berørte aktører var til stede (heretter omtalt som referansegruppe) var det enighet om at det er nødvendig å dele prosjektet i hovedområder, og organisere arbeidet i flere arbeidsgrupper. Arbeidsgruppene ledes av SSB. Prosjektgruppa består av SSBs representanter i de ulike arbeidsgruppene. Styringsgruppe utgjøres av linjeledelsen for ansvarlig enhet for prosjektet i SSB.

Det er fastsatt tre arbeidsområder med tilhørende arbeidsgrupper: Dataflyt, databehov & definisjoner av variable, og kontroller. Et fjerde område, kommunikasjon og endringsprosedyrer, omfatter mer overordnede spørsmål og behandles i referansegruppa. Arbeidsgruppene er relativt store, det er tatt betydelig hensyn til et felles ønske om bred representasjon fra berørte aktører. Dersom organiseringen viser seg uhensiktsmessig vurderes denne i referansegruppen.

Innenfor prosjektet gjennomføres kvalitative undersøkelser knyttet til (i) innsamling, registrering og bearbeiding av data til statistikkformål, og (ii) brukerbehov og utforming av variable. Seksjon for datafangstmetoder i SSB har ansvar for å gjennomføre fokusgrupper, kognitiv kartlegging og intervjuer, i samråd med prosjektansvarlig seksjon. Formålet med disse undersøkelsene er å kartlegge og dokumentere problemområder mht. datakvalitet som en del av grunnlaget for prosjektets tiltaksdel; utredning av og forslag til endringer i rapporteringssystemer.

Prosjektgruppa rapporterer status og fremdrift halvårlig, fom. 1. halvår 2003 tom. 2. halvår 2004. Det hører inn under prosjektets mandat å vurdere hvilke endringer det er nødvendig og mulig å gjennomføre i forkant av/forbindelse med rapportering av videregående opplæring høsten 2003.

Mandat for arbeidsgruppe dataflyt

Arbeidsgruppen skal gjennomgå dataflyten for rapportering av videregående opplæring fra fylkene til SSB. Dette omfatter registrerings- og transaksjonsprosessene mellom de skoleadministrative systemene ved den enkelte videregående skole tilknyttet fylkesvise databaser og VIGO, og fra VIGO til SSB.

Dataflyten kartlegges for alle variable, skoleslag og elevgrupper som inngår i dataleveringen fra VIGO til SSB. Gjennomgangen skal også gi oversikt over tidspunktene for registrering og transaksjoner av data, og gi grunnlag for vurdering av datakvalitet med hensyn på rapporteringstidspunkt.

Gruppa skal utrede og foreslå nødvendige forbedringer/endringer av nåværende rapporteringskanaler, og utarbeide forslag til fremtidig rapporteringssystem for videregående opplæring.

Mandat for arbeidsgruppe databehov & definisjoner av variable

Gruppa skal gjennomgå alle filer og variable som rapporteres til SSB for nivået videregående opplæring, inkludert definisjoner av variablene. Gruppa skal kartlegge hvordan de enkelte variable forstås på ulike nivåer i rapporteringskjeden, og evaluere i hvilken grad det i dag ligger korrekte og tilsiktede verdier utfylt for de ulike variable, i de skoleadministrative systemene, og i VIGO. Gruppa skal også gi en vurdering av om variablene er definert og operasjonalisert slik det er tenkt fra SSB eller annen oppdragsgiver. Denne delen av arbeidet dokumenterer kvaliteten av dagens statistikkgrunnlag.

Gruppa skal vurdere og fremme forslag til hvilke data som skal samles inn for statistikkformål. Dette omfatter SSBs behov for data til offisiell statistikk inkludert variable som inngår i KOSTRA, UFDs ønske om styringsdata for planlegging og informasjon, og fylkenes egen produksjon av statistikk. Databehovet må vurderes i forhold til hvilken informasjon skolene kan gi. Dersom gruppa finner at det er nødvendig å innhente data for flere eller andre variable enn det som i utgangspunktet registreres ved de videregående skoler eller i VIGO, har gruppa ansvar for at det utarbeides presise operasjonelle definisjoner av enklest mulig variable, som dekker databehovet.

På grunnlag av kartlegging og dokumentasjon av dagens variable og vurdering av hvilke data som skal samles inn, utarbeides en definisjonskatalog med utfyllende og entydige definisjoner av variablene. Gruppa har ansvar for å utarbeide spesifikasjoner for implementering av ensartede operasjonelle datatekniske definisjoner i de skoleadministrative systemene og i VIGO.

Mandat for arbeidsgruppe kontroller

Gruppa skal kartlegge og dokumentere kontrollene i dagens rapporteringssystem.

Gruppa skal definere kriterier for kontroll og hvilke kontroller det er behov for; når det gjelder maskinelle kontroller og manuelle rutiner.

Gruppa skal vurdere for hvilke registreringer, bearbeidingsoperasjoner og transaksjoner det er nødvendig å gjennomføre kontroller, og utarbeide forslag til spesifikasjoner av kontroller.

Gruppa kan evaluere og gi forslag til endringer når det gjelder opplegget for overgang til elektronisk overføring av datafiler fra fylkene til SSB via KOSTRA mottak.

Kommunikasjon og endringsprosedyrer

Løpende kvalitetssikringsarbeid avhenger av stabile og anvendbare rutiner for kommunikasjon, og sikre prosedyrer i forbindelse med endringer og oppdateringer.

I tilknytning til kvalitetsprosjektet etableres rutiner for informasjonsutveksling når det gjelder rapportering av data for videregående opplæring til SSB, inkludert fastsetting av tidsfrister for informasjon, forslag til, og implementering av endringer, knyttet til rapporteringsåret.

odt, 8. august 2003

Til: Referansegruppe
Fra: Arbeidsgruppene i prosjektet
Kopi: Styringsgruppe

Kvalitetsprosjektet for videregående opplæring - tiltak for rapportering fra fylkeskommunene til SSB i 2003

Kvalitetsprosjektet har en tidsramme som strekker seg frem mot innrapporteringen høsten 2004. Endringer i rapporteringssystemet for videregående opplæring skal i hovedsak implementeres neste år. Dette omfatter eventuelle omlegginger av rapporteringsveier, full gjennomgang av databehov og variabeldefinisjoner, og vurdering av kontrollrutiner og -systemer relatert til oversendelse av data til SSB. På disse områdene skjer det i dag et kartleggingsarbeid som skal følges opp med vurderinger av hvordan et system med rapportering av data for videregående opplæring som helhet best kan utformes. Herunder inkludert rapportering av spesielle undervisningstilbud for voksne og private skolars rapportering.

Et viktig element i denne prosessen viser seg å være behovet for å klarlegge initiativ-, iverksettelses- og informasjonsansvar mellom de ulike aktørene og forvaltningsnivåene på området. For at datakvaliteten skal bli bedre for videregående opplæring er det også nødvendig å vurdere klarere og mer forpliktende rutiner; i forbindelse med den årlige rapporteringen, og for drøfting og iverksettelse av endringer i rapportering.

SSB benytter seg i dag av en database for innrapportering av data - VIGO - som først og fremst har andre bruksområder, og UFD og SSBs bestillinger av data går i noen grad på siden av den funksjonalitet som VIGO er etablert for. Denne rammebetingelsen må det tas høyde for i kvalitetssikringsarbeidet.

For 2003 foreslås det ingen "strukturelle" tiltak. Det vil si at det ikke fremlegges forslag som omfatter endringer av dataflyt/rapporteringskanal, endringer i omfanget eller definisjoner av variable, eller endringer i eksisterende kontrollsystemer, for å sikre bedre datakvalitet. Dette innebærer ikke at slike endringer ikke vurderes som aktuelle, men heller at den foreløpige prosessen nettopp viser at det er nødvendig å vurdere til dels omfattende endringer i rapporteringssystemet.

Større endringer krever mer tid; til utredning, planlegging og detaljering, og krever i tillegg en større grad av dialog og diskusjon om grunnleggende behov og muligheter, enn hva som har vært mulig å gjennomføre det første halvåret av prosjektet (etter mars 2003).

Det er ikke lagt opp til gjennomføring av spesielle tiltak for voksne elever i videregående opplæring. Spørsmålet om hvordan disse elevenes opplæring skal registreres og hvilket omfang av informasjon voksenopplæringen skal dekke må drøftes videre og det må eventuelt utformes et eget opplegg for innsamling og bearbeiding av denne elevgruppen. For 2003 er det lagt avgjørende vekt på at fylkeskommunene i større grad skal rapportere elevers faktiske opplæring og oppnåelse av kurskompetanse, *hvilket også omfatter voksne*.

Kombinert med oppfordringene om å rapportere eksempelvis rettstype for alle elever, vil trolig omfanget av rapportering av voksne elever bli langt større enn for tidligere år. Hvordan gruppen skal behandles i statistikk-sammenheng må drøftes videre, både med tanke på SSBs databaser og mht. KOSTRA. For at det skal være mulig å gjenfinne nye elevgrupper i rapporteringen anses det nødvendig at VIGO etablerer en kildevariabel, som gir mulighet for å avgrense data fra ulike eksterne databaser.

Tiltak som gjennomføres i 2003 gjelder følgende områder:

1. Bedre informasjon om data som leveres til SSB
2. Overgang til elektronisk overføring av data fra fylkeskommunene til SSB
3. Overføring av data fra eksterne databaser til VIGO
4. Tiltak relatert til kurs- og fagkoderegistrene i VIGO
5. Etablering av en kildevariabel i VIGO
6. Bedre rutiner i forbindelse med registrering og rapportering

Det er sammenheng mellom tiltakene, som nedenfor er beskrevet enkeltvis. Det er ikke enkelt å fastsette nøyaktig hvilke virkninger de ulike tiltakene vil få. Det er grunn til å understreke kompleksiteten i grunner for manglende registrering og/eller rapportering. Tiltakene som følger er i første rekke virkemidler relatert til å skjerpe rutiner og bli mer fokusert på nødvendigheten av korrekt rapportering, et ansvar som påligger alle parter i fellesskap.

I den sammenheng er bedre tilgang til informasjon om hvilke data hver enkelt fylkeskommune leverer fra seg, og ajourhold/supplering av kurs- og fagkoderegistrene, viktige felter som krever oppmerksomhet i tiden frem mot høstens rapportering. I tillegg vil SSB utforme presisering av definisjoner og eventuelt registreringsrutiner på enkelte områder som er spesielt problematiske.

Et område bør nevnes spesielt: SSB henter inn data for fullføring og dokumentasjon fra VIGO. Variable som det er enighet om er dårlig formulert og vanskelig å fylle ut fra skolenes side. I kvalitetsprosjektet har det ikke vært anledning til å arbeide med disse spørsmålene så langt. Det er for så vidt planlagt i den forstand at dette er variable som trolig krever full omlegging, og dette må implementeres lenge før skoleårets avslutning. Variabelutforming, dataflyt og kontroller på dette området blir en hovedutfordring i prosjektet i høst.

Etter nærmere vurdering i arbeidsgruppene i kvalitetsprosjektet foreslås det ikke å legge opp til et senere rapporteringstidspunkt for utvalgte variable. Senere rapporteringstidspunkt har vært vurdert for elevers fagkoder, og rettstype. Her er det gjort en avveining av flere hensyn: For at SSB skal kunne revidere data til KOSTRA er det nødvendig å få inn elevdata tidligere enn fastsetting av terminkarakterer, som er et tidspunkt som kan gi bedre kvalitet på data for elevers faktiske fagkombinasjoner.

Når det gjelder fag er det ikke ønskelig å få inn et supplerende datasett sent i revisjonsprosessen, bl.a. fordi fag også styrer fastsetting av helårsekvivalenter. Enten må data kobles og revisjonen gjøres på nytt, eller en vil ha data som kan inneholde ulike tall for fag. Med en fastholdelse av 1.10 som telledato er det totalt sett et bedre alternativ å vektlegge overfor fylkeskommunene betydningen av at ajourholdet sikrer tilstrekkelig god informasjon ved dette tidspunkt. For de aller fleste som er elever på dette tidspunkt vil fagsammensetning være avklart da. Dette er også en forutsetning for at SSB skal kunne publisere elevtall raskt (DS rundt årsskiftet).

Mht. rettstype er vurderingen parallell: Kvalitetsforbedring må gjennomføres ved at fylkeskommunene legger større vekt på å registrere verdier for variabelen i forbindelse med det ordinære inntaket og ellers tidlig nok til at det inkluderes i rapporteringen på høsten - for de som er elever på det tidspunkt.

Det vil ikke bli foreslått å fjerne filer eller variable fra rapporteringen til SSB i år. Det er ønskelig med en mer grundig vurdering av behov og alternative kilder til informasjon før en beslutter å fjerne noe fra rapporteringen.

Når det gjelder ny rapportering er det et behov for å legge inn en variabel for kilde i VIGO. Det er nødvendig å ha en mulighet for å avgrense elever som er rapportert utenom den vanlige kanalen - fra fylkenes skoleadministrative systemer.

Sentrale områder hvor det er behov for kvalitetsheving i rapporteringen:

- Elever skal rapporteres med faktisk kurs og fagkombinasjon, slik den er pr. telledato 1.10. Tiltak for dette omtales videre i notatet.
- Riktig antall elever. Dubletter skal rapporteres i den grad det er faktisk grunnlag for det, det vil si når en elev tar opplæring innen flere kurs (mht. telledato 1.10), eller reelt følger flere kurs over skoleåret, suksessivt eller samtidig (mht. periodedata 1.10-30.9). For periodedata gjelder at eleven også må rapporteres på variabelen fullførtekode, for alle parallelle eller suksessive løp. Elever som har sluttet i løpet av skoleåret skal være med.
- Elevrecords rapporteres med påført skolenummer.
- Fullførtekode registreres for alle elever før fylkeskommunene oversender data til SSB.

Tiltakene tar sikte på å fremme tre hovedmål:

- flest mulig elever i videregående opplæring under opplæringsloven skal rapporteres
- bedre rapportering av omfanget av opplæring for den enkelte elev
- øket omfang av faktisk rapportering av resultater/avslutningsvariable for elever som avslutter kurs (innenfor rammen av eksisterende definisjoner)

Som et middel for å oppnå disse målene legges det stor vekt på muligheten til og effekten av at fylkeskommunene får enklere tilgang til informasjon om hva de leverer fra seg og dermed bedre verktøy for å kunne vurdere og ved behov forbedre datakvaliteten. Videre legges til grunn at mangler ved kodeverk ikke skal kunne være begrunnelse for manglende registrering av elever i VIGO eller rapportering til SSB.

1. Informasjon om data som leveres til SSB

Ansvarlig: Styringsgruppa for VIGO

Det er utarbeidet egne kontroller (BRIO-rapporter) som fylkeskommunene kan/skal kjøre forut for utlasting av filer til SSB. Disse kontrollene er rettet mot databasen VIGO. Det viser seg at programmet som produserer SSB-filene som et uttrekk fra VIGO til tross for BRIO-rapportene og eventuell feilretting som følge av disse kan resultere i et datagrunnlag som fylkeskommunen i realiteten ikke vil ønske å sende til SSB. Dette gjelder spesielt data på filen for avsluttet utdanning; data for elever som avsluttet et kurs i perioden forut for inneværende års telledato.

For flere fylkeskommuner er imidlertid situasjon i dag den at innholdet på filene ikke undersøkes; filene legges på diskett og sendes SSB - og fylkeskommunen "vet ikke" hva de har sendt fra seg.

Hvorvidt fylkeskommunene ønsker å gjøre endringer i BRIO-rapportene, f.eks. ved å kjøre kontrollprosedyrer mot filene i tillegg til eksisterende kontroller, er en vurdering som overlates fylkeskommunene som oppdragsgiver overfor ErgoEnet.

Innenfor kvalitetsprosjektet er det imidlertid avtalt at det skal utarbeides egne informasjonsfiler som viser hva som er lastet ut fra VIGO. Disse filene utformes slik at fylkeskommunene lett kan se hvilke data de oversender. Innholdet i informasjonsfilene er spesifisert i vedlegg til notatet (vedlegg 1). Slik informasjon innebærer ikke i seg selv noen kontroll, men gir fylkeskommunen enklere tilgang til grovmasket (ikke på individnivå) informasjon om filene som sendes SSB.

Informasjonsfiler som beskrevet vil også gi det enkelte fylkeskommune bedre grunnlag for å undersøke data i basen i forhold til filuttrekket som rapporten til SSB produserer. Det er i dag ikke noe hinder for avgiver, dvs. inntakskontorene, å gå inn i disse filene og sjekke innholdet på individnivå, men dette gjøres så vidt vites i liten grad. Det er kanskje nødvendig å informere om dette - og motivere fylkeskommunene til å bruke denne kontroll/informasjonsmuligheten.

2. Overgang til elektronisk overføring av data fra fylkeskommunene til SSB

Ansvarlig: SSB

Høstens rapportering fra fylkeskommunene skal gjennomføres via KOSTRA mottaksapparat. Denne løsningen er under utarbeidelse, og inkluderer enkelte kontroller av datafilene fra fylkeskommunen før de krypteres ved oversendelse til SSB. Fylkeskommunen vil få egen informasjon om dette når testoverføring er gjennomført og programmet endelig utformet. Det vil også bli gitt detaljert informasjon om elektronisk rapportering i rapporteringsmøte i august.

3. Overføring av data fra eksterne databaser til VIGO

Ansvarlig: Fylkeskommunene

Overføring av data fra eksterne databaser til VIGO skjer gjennom ett felles grensesnitt, som tilsvarende filbeskrivelsen som de skoleadministrative systemene bruker for eksport av data til VIGO. Unntatt fra dette er VIGOfag som har en egen kommunikasjon med VIGOinntak.

De fleste fylkeskommunene bruker i dag Realdok for registrering av voksne elever i tilrettelagte voksenopplæringstilbud. Kommunikasjon mellom Realdok og VIGO skal nå være på plass, og det innebærer at elever som er registrert i Realdok i 2003 kan rapporteres til SSB fra VIGO.

Det er ikke nødvendigvis tilfelle at alle voksne registreres i Realdok, eller at de kun registreres der. Realdok brukes først og fremst i forbindelse med realkompetansevurdering, som et grunnlag for å avgjøre hvilke kurs/fag som kreves i tillegg for å nå en ønsket sluttkompetanse.

Voksenrettede tilbud kan være organisert som en egen skole, med eksamensrett og rektor, slik at eleven forblir ved denne "skolen" gjennom hele opplæringsløpet, inkludert eksamen og registrering av grunnlaget for fullføringsdokumentasjon. Slike skoler bruker kanskje et skoleadministrativt system i tillegg.

Målet for årets rapportering er at elever i videregående opplæring som er registrert i systemer/baser utenfor VIGO importeres til VIGO og gjøres tilgjengelig for filuttrekket til SSB. Dersom dette ikke er mulig, er det fylkeskommunens ansvar å påse at alle elever i videregående opplæring under opplæringsloven blir registrert i VIGO; som elever, og med data for fullføring av kurs.

Som verktøy for realkompetansevurdering har ikke Realdok nødvendigvis den informasjon som SSB søker gjennom rapporteringen fra VIGO. Målet i 2003 vil derfor være at realkompetansevurderte blir inkludert i rapporteringen til VIGO; i form av elevkurslinje som beskriver den opplæring de i skoleåret supplerer realkompetansen med for å nå en sluttkompetanse, og med registrering og fullføringskode når de oppnår denne sluttkompetansen, også når realkompetansevurderingen tilsier at opplæring ikke er nødvendig for å oppnå dokumentert sluttkompetanse.

For 2003 gjennomføres en rapportering av elever, pr. 1.10. For enkelte voksenrettede tilbud vil dette ikke gi et dekkende bilde av elevtallet, fordi kurs begynner på ulike tidspunkt på året.

4. Tiltak relatert til kurs- og fagkoderegistrene i VIGO

Ansvarlige: Læringscenteret, fylkeskommunene, ErgoEnet

Punktene her refererer alle til behovet for at VIGO til enhver tid er komplett og à jour mht. normerte årstimetall for både kurs og fag. Dette er en nødvendig betingelse for at det skal være mulig å beregne en kursprosent for en elev.

Problemene som oppstår for registrering i denne sammenheng er relatert til at det er elever/ elevgrupper som p.t. ikke lett lar seg registrere i VIGO fordi de følger et voksentilpasset fastsatt eller individuelt kursløp (med sikte på sluttkompetanse) som det ikke finnes en kurskode for.

Ajourhold av kodeverk og informasjonsflyt mellom Læringscenteret og fylkeskommunene er en løpende prosess hvor det til enhver tid må være maksimal oppdatering av kodeverkene. Effekten av manglende oppdatering er manglende registrering, ulik praksis i de enkelte fylkeskommuner mht. registrering, og manglende fastsetting av kursprosent for elever på kurs som ikke har normerte årstimetall. For kurs med lokale koder kan fylkene i praksis sette ulike årstimetall for kurs som reelt sett er like (eks. sette manuell kursprosent basert på et anslått korrekt årstimetall).

Innenfor kvalitetsprosjektet er det sagt at dersom noen av problemene med manglende registrering av spesielt voksne kan løses gjennom en tilpasning og ajourhold av årstimetall for kurs og fag, så vil flere elever bli registrert på en slik måte at de rapporteres til SSB.

For elever i ordinære skoletilbud ligger utfordringen i å få til korrekt rapportering først og fremst i at importen fra skoleadministrative systemer faktisk inneholder ajourført informasjon om fagkombinasjon for den enkelte elev, slik den er kjent forut for talletidspunkt 1.10.

Punktene (i) - (iv), må stå under det felles ansvar av Læringscenteret, fylkeskommunene v/kodeverksgruppa, og operatøren av VIGO. Dvs. at det er disse partene som omforent må akseptere at løsningene gjennomføres, at de faktisk kan gjennomføres med virkning for rapportering i 2003, og stå for den faktiske implementering av disse tiltakene.

(i) Kurskoderegisteret. Kurskoder for kurs som gir generell studiekompetanse

Mange voksne i voksenrettede tilbud tar en opplæring som ikke kan knyttes til allerede definerte kurs. I den grad de tar hele fag innenfor et kurs skal det være mulig å registrere faktiske fag og tilhørende kurs, selv om eleven ikke gjennomfører hele kurset. I den grad dette ikke gjøres er det et problem som må løses gjennom bedre rutiner.

I de tilfeller hvor voksne deltar i deler av opplæringstilbud, eller har en særskilt plan (alle har en "individuell" plan), for eksempel som følge av tidligere utdanning og realkompetansevurdering, er det ønskelig å kunne anvende en spesifisert kurskode for å beskrive et opplæringsløp med sikte på generell studiekompetanse, som gir mulighet for registrering av faktisk opplæringsomfang. En slik kurskode må i tilfelle tilordnes alternative kurskoder, som er offisielle. Det sentrale virkemiddelet her er at det tilordnes et årstimetall til kode for kurs som gir generell studiekompetanse.

Det foreslås å etablere kurskoder for kurs med siktemål generell studiekompetanse, for den såkalte "6-pack" innen allmennfag, og en tilsvarende 5-fagsløsning for elever som har tidligere fagopplæring (kursiv fordi: ev. bare aktuelt å supplere med førstnevnte kurskode; 5-fagsvarianten kan tilordnes eksisterende kode (8053)?). Den viktigste forskjellen fra dagens praksis er at det blir enklere å finne "et sted" å registrere disse elevene, og at dersom de tar "hele kurset" som 6-pack inneholder vil de få en kursprosent på 117 (1310/1122), ikke 100.

Elever som gjennomfører et slikt opplegg over flere år rapporteres med faktiske fag innenfor kurset. Dette vil skape problemer mht. fastsetting av slutføring i SSB, et problem som må drøftes i tilknytning til etablering av varig rapporteringsform for voksne elever.

(ii) Kurskoderegisteret. Implementering av normerte årstall for kurs som legges om

Dette er for så vidt ikke et tiltak fra kvalitetsprosjektets side. Nye kurs må gis normerte årstall i kodeverket, i tide til at hver enkelt fylkeskommune kan legge inn nye årstimetall i VIGO.

(iii) Fagkoderegisteret. Mulighet for å registrere moduler av fag

For elever som kun tar deler av fag må det være mulighet for å registrere et faktisk årstimetall. Etter å ha konferert med Læringssenteret er det klart at dette kun kan gjøres ved manuell registrering. Det vil si at det må gjøres i VIGO, ikke i en ekstern database.

(iv) Fagkoderegisteret. Mulighet for å registrere faktisk timetall uavhengig av fag/eksamen

Enkelte elever har full undervisningstid, men tar lite fag/eksamener. Dersom disse ikke er registrert på fag i det hele tatt, men er "helkurselever" i dagens filbeskrivelser, får de en kursprosent på 100. (Jf. presisere definisjon av hel- og delkurselev, 6 (iii)). Hvis skolen markerer denne type elev som "delkurselev" men uten fag, får eleven kursprosent lik 0 (som p.t. blir omregnet til 100 i SSB).

Her har det vært diskutert ulike løsninger. Trolig bør det på sikt innføres en ny variabel som kan gi informasjon om "faktisk undervisningstid" - "tilstedeværelse på skolen" - "bruk av undervisnings- eller tilsynsressurser"; som måles i uketimer/prosent av uketimer, men dette er ikke hensiktsmessig for 2003, spesielt i lys av at delkursvariabelen spesielt på skolenivå er forbundet med usikkerhet mht. definisjon.

Et alternativ som har vært foreslått å innføre fagkoder som har et normert tall beregnet ut fra undervisningstid pr. uke, slik at det er mulig å registrere tilstedeværelsen til tross for at den ikke er fag/kompetanserettet. En heltidselev skal da få en fagkode "dagliglivstrening" eller "praktisk snekkerarbeid" med et timetall tilsvarende 30/35 timer pr. uke; og med tilsvarende koder for lavere timetall. En løsning av denne type kan ikke gjennomføres i 2003.

Konklusjonen er at dersom eleven går full tid, og skal gjennomføre ett/noen fag, må det settes en manuell kursprosent (må gjøres i VIGO), eller tilordningen av fag må fjernes.

(v) Fjerne koden 'DK'

Det har på et tidligere tidspunkt blitt innført (mulighet for fylkeskommunene å anvende) en kode 'dk' i kurskodeverket, for å rapportere delkurselever som det har vært ansett vanskelig å plassere innenfor det ordinære kodeverket.

Dersom en slik kode brukes, gis det ingen informasjon om studieretning, kurs eller fag for den aktuelle elev; en slik rapportering blir gruppert som 'uoppgitt' i statistikkssammenheng, og bidrar til lav presisjon. I 2002 var det kun 24 instanser rapportert som 'DK'; det er likevel viktig å fjerne denne muligheten, fordi det kan forventes økt bruk av den i forbindelse med større fokus på rapportering av særskilte opplæringsløp. Det ønsker SSB å hindre; rapporteringen fra fylkeskommunene må inneholde faktisk informasjon om kurs og fag i opplæringen for alle elever.

5. Ny variabel i VIGO: Kilde

Behovet for en kildevariabel i VIGO er begrunnet i at det både for fylkeskommunen og SSB vil være hensiktsmessig å kunne avgrense og identifisere elever som er rapportert gjennom andre kanaler enn de skoleadministrative systemene; fordi det i stor utstrekning vil sammenfalle med særskilte elevgrupper - og kvaliteten på disse data vil trolig ikke bli god i første omgang.

Med en slik kildevariabel kan alle elever inkluderes i samme fil, samtidig som det er mulig å undersøke nærmere karakteristika ved elever som f.eks. er rapportert via Realdok. SSB anser en slik kildevariabel å være helt nødvendig for å kunne motta rapportering av elever som langt på vei systematisk gjennomfører spesielle opplæringsløp, og som trolig vil mangle verdier på flere variable enn elever i ordinære utdanningsløp. Forslag til verdier kildevariabel i vedlegg 2.

6. Bedre rutiner i forbindelse med registrering og rapportering

(i) internt i fylkeskommunene

Ansvarlig: Inntakslederne i fylkeskommunen, den enkelte videregående skole

Problemer med kvaliteten på data for videregående opplæring skyldes mange forhold, fra en komplisert dataflyt og mangler ved variabeldefinisjoner; for dårlig koordinering mellom de mange aktører og forvaltningsnivåer; kompliserte systemer og en database som har mange funksjoner å fylle. En side ved dette er også knyttet til omfanget av og fleksibiliteten i videregående opplæring; virksomheten som skal rapporteres er mangfoldig og i stadig endring.

Som sagt er tiltakene i 2003 ikke rettet mot strukturelle endringer. Mange av de problemene som har medført dårlig datakvalitet vil gjelde også det neste året. Innenfor disse rammene er det imidlertid grunn til å tro på en forbedring av datakvaliteten som et resultat av et sterkt øket fokus på rapporteringen av videregående opplæring, planene om en kvalitetsportal med publisering på skolenivå, KOSTRA, m.m.

Det er derfor grunn til å forvente stor oppmerksomhet knyttet til registrering og oppfølging av rapportering fra fylkeskommunene. Det blir mulighet til å undersøke sider ved det materialet som blir levert, og det er gjennom kvalitetsprosjektet etablert en kanal for å melde/behandle problemstillinger som må løses.

På denne bakgrunn må fylkeskommunene motivere sine medarbeidere, innen administrasjonen og ved den enkelte videregående skole, til å håndtere en utilfredsstillende situasjon best mulig. Spesielt bør inntakskontorene vektlegge muligheten for kontroll av data i VIGO gjennom BRIO-rapportene som er utformet spesielt med sikte på rapporteringen til SSB (jf. brukerveiledningen fra ErgoEnet). Rapportene gir informasjon om data i basen, og må selvsagt følges opp på fylkeskommunalt nivå. Når det i tillegg blir laget egne filer med fordelinger av enkelte sentrale variable i filuttrekket, har fylkeskommunen et reelt informasjonsgrunnlag for å kunne vurdere tall og andre data som overleveres.

Et eksempel på dette er omfanget av dubletter. Fylkeskommunen skal selv vurdere hvilke dubletter som skal inkluderes i rapporteringen til SSB. BRIO-kontrollen, som kjøres mot VIGO, viser seg ikke å gi grunnlag for å vurdere hvilke dubletter som kommer ut med rapporten til SSB (6A019). Informasjonsfilen gir mulighet for å vurdere om dubletter har et rimelig omfang, og gir mulighet for å gå tilbake og undersøke gyldigheten av dublettene.

Forutsetningen for korrekt informasjon i VIGO er imidlertid at elevopplysninger er korrekt registrert og ajourholdt ved skolene, og at eksporten fra fylkesdatabasene til VIGO inneholder tilstrekkelig og korrekt informasjon.

(ii) rapporteringsmøte

Ansvarlig: SSB og UFD

I august avholdes for første gang et rapporteringsmøte for videregående opplæring, med representanter fra alle fylkeskommunene. Her blir det gitt informasjon fra UFD og SSB (KOSTRA, overgang til elektronisk overføring, kvalitetsprosjektet - herunder inneværende tiltaksliste), i tillegg til at det blir anledning for fylkesrepresentantene å beskrive hva som er problematisk mht. innrapporteringen og hvilke forhold som vanskeliggjør god datakvalitet.

Punktene nedenfor (6 (iii)) vil bli gjennomgått og diskutert under rapporteringsmøtet.

(iii) bedre veiledning for enkelte variable - i henhold til p.t. fastsatte definisjoner

Ansvarlig: SSB

SSB utarbeider egen informasjon ("definisjonsark") om enkeltvariable og andre områder som det antas være knyttet spesielle problemer til:

- **spesialundervisning**
- **morsmåloplæring**
- **støtteundervisning i norsk**

- elever

- i undervisning ved fylkeskommunal, privat eller statlig videregående skole
- i nettundervisning
- realkompetansevurderte som ikke trenger opplæring rapporteres som fullført
- privatister rapporteres som fullført
- institusjonsundervisning
- samlet informasjon om voksne etter strategien som er valgt for 2003 (se under)

- delkurselev (VIGO -> SSB: hel-/delkurs)

- Forskrift til Opplæringsloven; "som er tatt inn til deler av kurs". Ikke relatert til faktisk undervisningstid eller tilstedeværelse på skolen.

- kursprosent

- Betydningen av å fastsette kursprosent for alle elever. Forsøk på å løse noen av årsakene til manglende utfylling av kurs- og fagtimer - se punktet over. Forklare at kursprosenten kan settes manuelt (i VIGO) hvis nødvendig.

- hovedpunkter fra 4

- Grunnkurs over 2 år. 1122 hvert år. Her ser problemet med kursprosent løst ut fra samme prinsipp som kode for "6-pack" (tidsbruk/undervisningstid i skole forskjellig fra "kurs").

- fullførkode

- Informere om problemer med definisjoner og registreringsmetode
- Presisere verdiene på variabelen, innenfor eksisterende rammer
- Behov for manuell prosess for at flere skal få korrekt verdi

- voksne

- en elev er en elev
- også voksne skal tilordnes et VIGO skolenummer
- retningslinjene for kurs- og fagregistrering (pkt 4)
- kildevariabel i VIGO
- oppskrift: Finn alltid et kurs
                      Registrer fagene (hvis modul, reg. timetall manuelt)

- informasjon om kodeverket: spesielt kurs- og fag

- Råd og vink. Diskusjon
  - 6pack. Hvordan kode
  - Effekter av at elever tar kurs over lengre tid.
  - LS om årstimenormering av nye kurs - sammenheng med læreplan
  - moduler innenfor fag
  - full tid - lite fag

- Kan det være behov for å si noe om spesielle rutiner? Kontroll? Innspill ønskes

Vedlegg 1: Informasjonsfil(er) over innholdet i 9 filer til SSB (6A019)

Det lages informasjonsfil(er) som gir følgende informasjon om innholdet i filene til SSB:

ssb99Elev:

- 02 - Antall elever (fødselsnummer)
- 02 - Antall fødselsnummer med flere records
- 06 - Antall fødselsnummer uten utfylt skolenummer
- 06 - Antall elever fordelt på skolenummer
- 08 - Antall elever fordelt på kurskode
- 10 - Antall elever fordelt på studieretningskode
- 16 - Fordeling verdier på Hel-/del-kurs
- 18 - Fordeling verdier kurspros: (grupper: >105; 100.01-105; 100; 75-99.99; 25-74.99; <25; 0)
- 23 - Fordeling av verdier på rettstype

ssb99Elevf:

- 02 - Antall elever (fødselsnummer)
- 02 - Antall fødselsnummer med flere records
- 06 - Antall fødselsnummer uten utfylt skolenummer
- 06 - Antall elever fordelt på skolenummer
- 08 - Antall elever fordelt på kurskode
- 10 - Antall elever fordelt på studieretningskode
- 15 - Antall elever fordelt på verdiene for fullførtekode, hvis mulig etter skolenummer
- 16 - Fordeling verdier på Hel-/del-kurs
- 18 - Fordeling verdier kurspros: (grupper: >105; 100.01-105; 100; 75-99.99; 25-74.99; <25; 0)
- 23 - Fordeling av verdier på rettstype

ssb99Elevfag

- 02 - Antall elever (fødselsnummer)
- 03 - Antall elever fordelt på skolenummer
- 04 - Antall fagkoder
- 04 - Antall elever fordelt på antall fag (f.eks. elever med >10 fag; 5-10 fag; under 5fag)
- 04 - Fordelingen over fordelt på skolenummer

Vedlegg 2: Ny variabel i VIGO: KILDE

En kildevariabel kan defineres i forhold til system; skoletype og/eller undervisningstype, eller elevtype. Ingen av disse metodene kan på noen grei måte gis gjensidig utelukkende verdier. Det må derfor tas utgangspunkt i hva variabelen skal brukes til. Med tanke på tiltak i 2003 og ambisjonen om å inkludere flere voksne i rapporteringen er det viktigste formålet å kunne avgrense elever som er rapportert gjennom andre kilder enn de skoleadministrative systemene.

I de enkelte fylkeskommuner er det ulik praksis for hvordan disse elevene registreres, og det er p.t. ikke regler for hvordan dette skal gjøres enhetlig. Variabelen kan derfor gi fylkene et bedre informasjonsgrunnlag om hvor opplysningene kommer fra, og spesielt for 2003 gi SSB mulighet for å kunne avgrense nye elevgrupper som rapporteres. Gitt ulike praksis har SSB ikke tilgang til informasjon om, eller i hvilken grad, voksentilpassede undervisningstilbud er registrert i VIGO.

Variabel kilde i VIGO tar sikte på å gi informasjon om:

- rapportering fra systemer inn til VIGO, f.eks. Realdok (felles grensesnitt, men kan bli flere eksterne leverandører til VIGO i 2003). Dette er det viktigste hensynet
- rapportering fra private skoler
- omfang og avgrensning av undervisning i fengsel o.a. institusjoner
- omfang av undervisning tilrettelagt for voksne, men dette samsvarer i praksis ikke nødvendigvis med første punkt

Forslag til verdier for en kildevariabel i VIGO - I:

- Fylkeskommunal skole
- Privat skole
- Statlig skole
- Fængsels/institusjonsundervisning; oppdragsundervisning
- Realdok

- Eleven er manuelt registrert: Kan overlappes med andre verdier, nødvendig å finne en tekst til verdien som er bedre; selv om eleven er fra en privat skole er det ønske om informasjonen om hvorvidt registreringen er manuell.

Det vil heller ikke være dekkende å gi en verdi for "skoleadministrativt system", siden det er mange private skoler som også bruker dette (men kanskje ikke rapporterer til VIGO vha. det)

Forslag - II:

- VIN vigoinntak
- VIG fra VIGO fylke x (gjesteelev)
- VMA vigo manuelt

- (SS) Direkte registrert ved skole:
- SSF direkte registrert ved fylkeskommunal skole
- SSS statlig skole
- SSP privat skole
- SSO oppdrag fra stat; institusjonsundervisning
- RED realdok
- VOK Voksentilpasset organisert undervisning
- NET elev i nettundervisning
- PRI privatist

Ønsker innspill.

Hvilke muligheter for gjensidig utelukkende verdier; hva er den beste praktiske løsning?

Tiltak for rapportering 2003				
REF	TILTAK	FORMÅL	EFFEKT	LØSER IKKE
1	Informasjon om filuttrekket fra VIGO	Inntakskontoret har bedre mulighet for å sjekke hovedtall.	Bedre grunnlag for å diskutere ulikheter i datagrunnlag i forhold til publiserte tall.	Gir ikke informasjon på individnivå, kun summarisk informasjon
2	Overgang til elektronisk overføring av data til SSB	Mulighet for å innføre kontroller Felles informasjon om kontrollresultater	Bedre grunnlag for å diskutere mangler i datagrunnlaget og feilretting.	Løser ikke kvalitetsproblemer som kan spores til manglende registrering, egenskaper ved VIGO eller uttrekksmetode.
3	Overføring fra eksterne baser til VIGO	Større omfang av elevrapportering fra fylkeskommunene	Elevfilene til SSB vil inneholde flere elever, som tidligere ikke har vært rapportert.	Problemer som skyldes måten data hentes ut fra eksportbasen (til VIGO).
4 (i)	Kurskoder for opplæringsløp med sikte på generell studiekompetanse	Mer korrekt og fullstendig rapportering av elever som tar spesielle kurs/løp innenfor videregående opplæring	Trolig flere elever Endret beregning av kursprosent for elever som tar spesialkurs designet for generell studiekompetanse	Spørsmålet om det bør være egen rapportering av elevgrupper som har utdanningsløp som avviker mye fra det ordinære løp for ungdommer.
5	Ny variabel i VIGO	Avgrense elever iht. ekstern base	Grunnlag for kvalitetsvurdering av data, spesielt mht. voksne.	Vurdering av hvorvidt det er nødvendig at voksnes opplæring rapporteres etter egne kriterier, men gir et grunnlag for vurderingen.
6 (i)	Mer oppmerksomhet om rutiner og behovet for korrekt registrering og rapportering	Fylkesnivået bedre kunnskap om utfordringene mht. å oppnå god rapportering, f.eks. hva det krever av ressurser.	Rapporteringen blir mer fullstendig.	Problemer som er knyttet til at VIGO ikke er designet for den statistikkrapportering som UFD og SSB etterspør.
6 (ii)	Rapporteringsmøte UFD/SSB/fylkeskommunene	Samling og diskusjon av statistikk-rapportering.	Bedre forståelse av ulike parter behov og utfordringer Bedre rapportering.	Alle detaljer Problemstillinger som krever nærmere utredning Problemer begrunnet i kapasitet
6 (ii)	Herunder informasjon om kodeverket	Jf. punkt 4. Hva er gjort, hvorfor - hvorfor ingen flere endringer. Råd og diskusjon om registrering.	Flere elever rapporteres Mer nøyaktig med hensyn til omfang.	Ulike kodeverk, flere databaser. Tregheter mht. ajourhold og oppdateringer av alle baser i systemet
6 (iii)	Definisjonsark for spesielle variable, inkludert rutiner for valg av registrering i viktige tvilstilfeller	Presisere gjeldende definisjoner og eksisterende beregningsmetoder	Bedre rapportering Mindre frustrasjon omkring definisjoner og registrering	Behovet for full gjennomgang av variable, kravspesifikasjoner og utredning av hvor informasjonen best kan hentes.

odt, 11. august 2003

Til: Styringsgruppe og referansegruppe
Fra: Prosjektleder

Kvalitetsprosjektet for videregående opplæring Oppsummering første halvår - plan høst 2003

Notatet inneholder en kort oppsummering av prosjektet så langt, og forslag til tidsplan for oppgaver som prioriteres høsten 2003. Sammen med notat om tiltak for rapporteringen 2003 utgjør dette de foreløpige resultater av den prosessen partene i prosjektet har gjennomført denne våren. I et vedlegg gjennomgås problemstillinger sentrale for kvalitetsprosjektets arbeid mer utfyllende.

Denne innledende prosjektperioden har vært konsentrert om å diskutere hvilke problemområder en står overfor og hva som er årsaken til manglende rapportering og/eller manglende kvalitet ved rapporteringen. Kartleggingsarbeidet er ikke avsluttet sett i forhold til oppgavene som er gitt i prosjektbeskrivelsen. Av ressurs hensyn er det for høsten 2003 valgt å konsentrere arbeidet noe i forhold til prosjektbeskrivelsen som ligger til grunn for UFDs oppdrag til SSB, og mandatet for arbeidsgruppene (vedlagt til orientering).

1 Prosjektet 1. halvår 2003

I møte 7. mars 2003 med representanter for alle involverte i prosjektet (referansegruppe) skisserte SSB fire hovedområder i prosjektet: Dataflyt, databehov og definisjoner, kontroller, og kommunikasjons- og endringsprosedyrer. Arbeidsgrupper ble etablert for de tre førstnevnte områdene (jf. mandat), mens spørsmål knyttet til sistnevnte område, inkludert samarbeidsrutiner og ansvarsfordeling knyttet til rapporteringen som sådan, ble tillagt den felles referansegruppen.

Det er avholdt to møter i hver arbeidsgruppe. Arbeidsmøteformen har gitt mulighet for beskrivelse og diskusjon av en rekke temaer knyttet til rapporteringen av data fra fylkeskommunene. Fra SSB sin side har det vært nyttig å kunne samle flere aktører samtidig og få en bedre oversikt over og kunnskap om blant annet

- oppbygning, innhold, funksjoner og koplinger i VIGO
- prosessen rundt overføring av data fra skoleadministrative systemer til VIGO
- hovedelementer i den totale dataflyten i rapporteringen
- manuelle saksbehandlerbehov
- at praksis er forskjellig i de ulike fylkene på mange områder
- konsekvenser av rettigheter for voksne når det gjelder kodeverk og registrering av individuelt fastsatte løp innenfor videregående opplæring.

Foreløpige data for 2002 og hva de viser av kvalitetsproblemer har vært diskutert. Den foreløpige gjennomgangen har ytterligere illustrert nødvendigheten av større oppmerksomhet og kunnskap fra fylkeskommunenes side om innholdet i hva som leveres. Det vises ellers til referater fra møtene.

Prosjektet omfatter også kartleggingsarbeid i regi av seksjon for datafangstmetoder i SSB. Det er gjennomføring to fokusgrupper, med UFD og representanter fra fylkeskommunene (egen rapport). Videre kartlegging innenfor denne delen av prosjektet fortsetter høsten 2003.

Arbeidsgruppemøtene og diskusjonene der utgjør hovedgrunnlaget for det utvalg av tiltak som er foreslått i eget notat om tiltak i 2003. Der er det fokusert på endringer og informasjonsgrep som kan og bør bidra til øket kvalitet på grunnlagsdata som samles inn fra fylkene, uten at det så langt er foretatt endringer verken i dataflyt, definisjoner eller innført nye kontroller på fylkesnivå.

Som det også fremgår av tiltakene som er foreslått for 2003 har det vært arbeidet mest med problemstillinger omkring beregning av kursprosent, og nødvendigheten av at faktisk opplæring registreres korrekt for alle elever. Samtidig ligger det til grunn for forslagene at det kan forventes markant kvalitetsforbedring generelt gjennom bedret informasjon, presisering av rutiner og større oppmerksomhet om betydningen av fylkeskommunenes rapportering.

Det er så langt gjort mindre på langsiktig løsningsarbeid, på alle områder. Systematisk gjennomgang av variabelbehov og presisering av definisjoner gjenstår. Her står utforming av variable for fullføring/dokumentasjon og hvordan de skal hentes inn i en særstilling. Det er også gjort for lite når det gjelder å få oversikt over datatransaksjonene mellom de skoleadministrative systemene og VIGO, og kriteriene for uttrekk av filer til SSB fra VIGO. Her må det også foretas avklaringer av ansvar for at rett informasjon blir hentet ut, basert på kravspesifikasjoner fra SSB.

Inntil videre prioriteres derfor ikke arbeid med kontroller som arbeidsgruppe innenfor prosjektet. SSB gjennomfører i 2003 overgang til elektronisk rapportering med innfasing av egne kontrollprogrammer, og så må en komme tilbake til felles diskusjon av kontroller i databasene på fylkeskommunalt nivå på et senere tidspunkt i prosjektet. Hovedutfordringen for høsten er å arbeide løsningsorientert med de problemstillingene som er prioritert nedenfor.

2 Arbeidet i prosjektet høsten 2003

Organisering og fremdrift

Prosjektarbeidet videreføres med to arbeidsgrupper: Databehov og definisjoner, og dataflyt. Neste møte i referansegruppa avholdes medio januar 2004. Det tas høyde for at partene i prosjektet kan avsette noe tid til dette arbeidet også utover arbeidsgruppemøtene.

Referansegruppa består av representanter fra alle involverte parter innenfor området rapportering av videregående opplæring, og betraktes innenfor dette prosjektet å ha mandat som organ for tilråding av beslutninger og effektivisering i respektive organisasjoner.

Variabelbehov og definisjoner

SSB gjennomfører først en intern prosess og vurderer databehov og definisjoner i forhold til eget behov for statistikk og basedata, behov for grunnlagsdata i forhold til eksisterende og ønskede nøkkeltall i KOSTRA, og indikatorer til Kvalitetsportalen - hvor vi har løpende oppdrag for Utdannings- og forskningsdepartementet. Dette gir grunnlag for drøftinger med fylkeskommunene og Utdannings- og forskningsdepartementet, som data- og statistikkbrukere, innenfor prosjektet.

Arbeidsgruppe Databehov og definisjoner

Gjennomgang av fullførkode og dokumentasjonstype, utarbeide nye kravspesifikasjoner for data for fullføring og kompetanse. Gruppa tar opp arbeidet med variabelbehov, definisjoner og kravspesifikasjoner for variable generelt når det er lagt et grunnlag fra SSB sin side.

Arbeidsgruppe dataflyt

- Direkte rapportering fra skoleadministrative systemer. Data fra skoleadministrative systemer sml. publisert statistikk 2002 eller parallell rapportering 2003.
- Transaksjonsproblematikk skoleadministrative systemer til VIGO og uttrekk fra VIGO.
- Rapportering av voksne elever.
- Private skolars rapportering.

Spørsmål knyttet til arbeids- og ansvarsdeling og kommunikasjonslinjer

Ansvar: Prosjektleder. Foreløpige forslag fremlegges neste møte i referansegruppa.

Kvalitetsprosjektet for videregående opplæring høsten 2003 - oppgaver og tidsplan			
Sak	Tidsplan for utredning og forslag	Arbeidsgruppe	Effektivering/rapportering
Utredning av variable og filer for dokumentasjon av fullførte kurs og utdanningsløp.	Høst 2003. Forslag til referansegruppa jan04. Avklart opplegg for implementering 1.3.04.	Databehov og definisjoner (DD).	Rapportering av elevtall skoleåret 2003/2004 og avsluttet opplæring våren 2003, høst 2004.
Gjennomgang av databehov, variabeldefinisjoner og filstruktur (kravspesifikasjon) for alle variable til SSB.	Medio oktober. Deretter til arbeidsgruppe, med frister som over.		
Rapportering fra skoleadministrative systemer direkte til SSB.	Fra aug 2003.	Dataflyt	
Vurdering av dataoverføring fra skoleadministrative systemer til VIGO og uttrekket fra VIGO.	Høst 2003.	Dataflyt	
Hvordan skal voksnes opplæring rapporteres.	Høst 2003. Forslag til referansegruppa jan04.	Dataflyt/koordinering med VOX-prosjektet	Rapportering elevdata 2004, eventuelt for vårhalvåret.
Private skolars rapportering.	Krav om skoleadministrativt system?	Dataflyt	Endring av rutiner 2003. Varig system 2004.
Fremtidig rapporteringssystem for videregående opplæring; koordinering av informasjon fra VIGO og NVB i SSB; forholdet skoleadministrative systemer - VIGO.	Hele prosjektperioden; går delvis utover rammen for prosjektet, men er likevel relevant for det.	Dataflyt; koordinering med arbeidet i DD og NUDB i SSB	2005?
Ansvar, arbeidsfordeling, kommunikasjonsrutiner, organer for drøfting og beslutninger om variable, rapportering, base.	Høsten 2003	Prosjektleder	Fases inn i forhold til rapportering 2004.

Forslag til møter høsten 2003:

Databehov/definisjoner: Tirsdager 16. september, 28. oktober, 9. desember.

Dataflyt: Onsdager 17. september, 29. oktober, 10. desember.

Referansegruppe: Torsdag 22. januar 2004.

Vedlegg til notatet inneholder en nærmere presisering av sentrale problemstillinger innenfor kvalitetsprosjektet, inkludert spørsmål som utgjør viktige premisser for fremtidig utforming av rapporteringssystem for videregående opplæring.

odt, 15. oktober 2003

Til: Utdannings- og forskningsdepartementet, Læringscenteret
 Fra: Marianne Aamodt
 Kopi til: Terje Risberg, Kjetil Digre, Hossein Moafi, Sissel I. Anderssen, Øyvind Brekke,
 Jane Bekkengen, Sadiq Boateng, Sissel Ferstad, Berit Holtet, Rita Aanerud

Kvalitetsprosjektet for videregående opplæring, pr. oktober 2003

Formålet med dette notatet er å gi en vurdering av status for kvalitetsprosjektet, og hvordan arbeidet bør videreføres i den nærmeste perioden, frem til januar 2004 (møte i referansegruppa for prosjektet).

I et eget notat (vedlagt) er påbegynt en gjennomgang av filer og variable. Notatet er et utkast som vil bli brukt i den videre prosessen mht. til å avklare variabelbehovet og problemstillinger som må løses mht. definisjoner og innhentingsmåte. SSB ser behov for å avklare hva som er nødvendig informasjon for brukerne, og for en rekke variable presisering av definisjoner. Fra SSB sin side er det nå et ønske om å gjennomføre denne diskusjonen med UFD og Læringscenteret, før prosessen videreføres i forhold til fylkeskommunenes representanter, inkl. baseoperatører. Sistnevnte parter er nødvendige samarbeidspartnere og medspillere mht. effektivisering av datainnsamlingene, men SSB må sikre seg en klarere oppfatning av definisjoner og variabelomfang.

Kvalitetsprosjektet så langt

I tilknytning til kvalitetsprosjektet har det vært gjennomført en rekke møter, med gjennomgang av problemstillinger og årsaker til manglende kvalitet/rapportering. Det har samtidig vært stor oppmerksomhet knyttet til publiseringen i KOSTRA. Fylkeskommunene har dårlig informasjon om hvilke tjenstedata som leveres til SSB, og har heller ikke noen klar strategi for hvordan en mest hensiktsmessig kan arbeide med koordinering av tjensteinformasjon og regnskapsinformasjon. Dette er utviklingsarbeid i KOSTRA, mens kvalitetsprosjektet har som mål å bedre kvaliteten på tjenstedata som sådan. I forbindelse med definisjoner av enkelte variable og omfang av enheter må det imidlertid være god koordinering mellom opplegget for innhenting av tjenstedata og prinsipper for regnskapsføring i fylkeskommunene.

Det er iverksatt tiltak som vil bedre kvaliteten på tjenesterapporteringen i 2003. Først og fremst er det stor oppmerksomhet om tallene som medfører at fylkeskommunene vil legge en helt annen vekt på å rapportere gode data. Betydningen av kvalitetsprosjektet har ikke vært avgjørende, men prosjektet og dialogen mellom de involverte partene har bidratt til å fokusere på områder hvor kvaliteten kan bedres uten at det foretas strukturelle endringer i VIGO, dataflyten eller definisjoner av variable. Hovedpunkter i endringene for 2003 gjennomgås kort nedenfor.

Et viktig område i kvalitetsprosjektet er knyttet til å gjennomgå definisjoner av eksisterende variable, sikre gjennomgående (oppfattede) definisjoner, og å gjennomføre en kopling mellom en "definisjonskatalog" på et mer overordnet nivå og de operasjonelle definisjonene som skal være tilgjengelig for de som skal registrere informasjon i fylkeskommunene; ved skoler eller på inntakskontorene.

Foreliggende notat og vedlagte arbeidsnotat er ment som grunnlag for å gjennomføre nødvendige avklaringer mellom SSB, UFD og Læringscenteret - når det gjelder variabelomfanget, definisjoner, samt å drøfte innsamlingskanal der det er hensiktsmessig.

Tiltak og endringer i rapportering fra fylkeskommunene i 2003

KOSTRA-publiseringsvåren 2003, basert på innsamlingen fra VIGO (når det gjelder elevdata) høsten 2002, viste igjen at det er mangler ved rapportering av tjenestetall; spesielt mht.

- kursprosent
- voksne - omfanget, mht. hvem som *er* i en form for opplæring, og oppnådd sluttkompetanse
- rettstype
- fullføringskode
- lærertimer

Utover KOSTRA er det spesielt elever fordelt på fag som er et problem. Grunnlagsdata for informasjon om elever fordelt på fag er de samme som for kursprosent.

Det er foretatt flere endringer i innsamlingsprosedyrer og kontrollrutiner med sikte på å bedre kvaliteten på data som hentes inn i 2003. For de nevnte områdene gis en kort beskrivelse av tiltak som er iverksatt:

Kursprosent

Her har hovedproblemet vært knyttet til manglende overføring av data fra de skoleadministrative systemene til VIGO. For ordinære elever i skole har mangel på informasjon om fag ikke vært avgjørende, idet elever på ordinære kurs har fått kursprosent = 100 (gjelder også elever hvor det ikke foreligger informasjon om fag).

I forbindelse med årets rapportering vil alle de skoleadministrative systemene generere kompetansebevis for inneværende års elevkurs i sine baser før data lastes over til VIGO, det vil derfor foreligge informasjon som grunnlag for å beregne kursprosent for flere elever enn tidligere (det impliserer samtidig at flere fødselsnummer blir overført til "elevfag-fila").

Det gjenstår problemstillinger knyttet til at elever formelt tar ett kurs; i praksis følger en klasse for et annet kurs - med resultat at det genereres kursprosent basert på upresis tolkning av timetall fag vs. timetall kurs for en slik elev. Dette er presiseringer som må foretas på fylkeskommunalt nivå. Det er imidlertid etablert en ny kurskode for elever som følger et spesielt opplegg for generell studiekompetanse (6 fag) som får en egen 8000-kode med egen kursprosentberegning.

Voksne

Angående voksne er det foran innsamlingen i 2003 lagt opp til en skikkelig dugnad og ryddejobb i den enkelte fylkeskommune. Ved hjelp av VIGO som rapporteringsverktøy (angivelse av hvor i VIGO ulike opplysninger skal registreres for voksne og egen plan for uttrekk av variable til SSB) vil rapporteringen skje ved at fylkeskommunene laster opplysninger fra skoleadministrative systemer eller Realdok til VIGO, eventuelt manuelt registrerer de nødvendige opplysninger om voksne i VIGO. I vedlagte arbeidsnotat gis en beskrivelse av de variablene som skal rapporteres for voksne i 2003.

Det er også lagt opp til et omfattende manuelt kontrollarbeid, for at det skal kunne leveres fyllestgjørende data for voksne innenfor spesielle undervisningstilbud på området videregående opplæring. Avgrensningen av enheter vil for fylkeskommunen være alle voksne som ikke er tatt inn gjennom VIGO inntak.

Dette tiltaket omfatter også rettstype, som hovedsakelig var mangelfull for voksen- og fullføringsrett, i tillegg til at antall enheter for voksne var for lavt.

SSB skal gjennomføre en egen kartlegging av videregående opplæring for voksne i fylkeskommunene. Foran innsamlingen i 2004 skal det etableres et opplegg som gir informasjon om voksnes bruk av rett til videregående opplæring, og en mer fullstendig rapportering av oppnådd sluttkompetanse fra videregående opplæring for denne gruppen.

Fullførkode

For 2003 blir det lagt til grunn mer presise tekstlige beskrivelser av verdiene i kodelisten. Den blir brukt i fylkeskommunene i forbindelse med at kontrollarbeidet ved inntakskontorene trolig vil bli betydelig styrket i forhold til tidligere år.

Når det gjelder uttrekket fra VIGO er det ikke foretatt endringer, men det er lagt opp til bedre prosedyrer for kontroll av hvilke koder som fremkommer ut fra hvilke kilder (nye BRIO-rapporter).

Det er behov for en full gjennomgang av hvordan resultater fra kurs skal samles inn. Problemstillinger knyttet til rapportering av resultater gjennomgås detaljert i vedlagt arbeidsnotat.

Ang. lærertimer har det vært underrapportering fordi det er en del timer som ikke direkte kan knyttes til studieretning (f.eks. spesialundervisning, voksenopplæring og undervisning på tvers av studieretninger). For årets rapportering løses dette ved å utvide studieretningskodene med en uspesifisert kode som kan brukes for å føre lærertimer som ikke kan legges til en enkelt studieretning.

I 2003 introduseres også et nytt kontrollprogram i forbindelse med at SSB innhenter data fra fylkeskommunene pr. e-post. Kontrollene omfatter første år utvalgte variable på enkelte av datafilene, men vil likevel gi et bedre grunnlag for drøfting av tallene fylkeskommunene har levert.

Et annet sentralt område er datainnsamling fra private skoler, som til dels har levet et "stille liv" i ly av at skolene rapporterer til fylkeskommunene. I 2003 gjøres enkelte endringer i innsamlingen, blant annet ved å inkludere opplysninger om resultat av opplæring. Rapporteringen fra private skoler skal vurderes i sin helhet i forkant av neste års innsamling.

Avklaring av databehov og definisjoner av variable med UFD og LS

Kvalitetsprosjektet er en oppfølging av endringer og utvidelser av datainnsamlingen fra fylkeskommunene i 2001. Bakgrunnen for utvidelsen var KOSTRA og samtidig at SSB overtok innsamling av data som departementet tidligere hadde samlet inn.

Som en del av kvalitetsarbeidet for datamengden SSB henter inn ønsker vi å gjennomgå og presisere de variablene som oppdragsgiver etterspør. Det kan være grunn til å vurdere gjeldende definisjoner i lys av erfaringer med datainnhentingen siste to år og anvendelsen av data i f.eks. KOSTRA, og samtidig se på hvilke utfordringer som er knyttet til nye bruksområder for statistiske opplysninger fra videregående skole. SSB ser behov for å tydeliggjøre og sikre en felles forståelse av det totale datamaterialet som er omfattet av UFDs oppdrag overfor SSB, samt det praktiske omfanget av oppdragene.

I arbeidsnotatet som er vedlagt gjennomgås alle variable som SSB samler inn fra VIGO for videregående opplæring; og det beskrives nærmere hva som er årsak til dårlig kvalitet og mangler i datamaterialet. Datainnsamlingen foretas gjennom uttrekk fra registre hvor opplysninger (og definisjoner i stor grad) allerede foreligger. Beslutninger knyttet til uttrekket vil også kunne omfatte problemstillinger knyttet til definisjoner. Samtidig er det lagt inn nye variable, hvor det er behov for å sikre god kvalitet på definisjonene, slik at registrering av informasjon foretas i henhold til intensjonene.

SSB ber UFD og LS ta stilling til de problemstillinger som reises i notatet, angående enkeltvariable i nåværende innsamling. Det er et mål at foreliggende notat kan danne utgangspunkt for dokumentasjon av en felles forståelse av variabelomfanget, sentrale definisjoner, og krav til datamaterialets kvalitet. Spørsmål relatert til hvor og hvordan data hentes inn er en del av kvalitetsvurderingen, som også må vurderes.

odt, 12. desember 2003

Til: Utdannings- og forskningsdepartementet
Fra: Statistisk sentralbyrå

Kvalitetsprosjekt for videregående opplæring

Notatet gir en kort oversikt over formålene for prosjektet, som skissert i prosjektbeskrivelsen som ligger til grunn for oppdraget. Fremdrift og enkelte problemstillinger er kommentert i forhold til hvert punkt.

Om bakgrunnen for prosjektet, med referanse til bl.a. NUDB og Skoleporten heter det: "Med større ambisjoner for kunnskap om og formidling av forløp og effekter i utdanningssektoren, øker også kravet til kvalitet i grunnlagsdataene, og høyner dermed aktualiteten av behovet for å bedre kvaliteten på data som gir informasjon om elevers løp gjennom videregående opplæring."

Statistisk sentralbyrå henter inn utdanningsopplysninger for videregående opplæring under opplæringsloven fra VIGO; administrative registre som eies av fylkeskommunene. VIGO er primært et inntakssystem som benyttes av inntakskontoret i fylkeskommunene i forbindelse med inntak, oppfølgingstjenesten og lærlingeordningen. De videregående skolene er tilknyttet en sentral database i hver fylkeskommune via sine skoleadministrative systemer, og elevdata overføres herfra til VIGO.

Sentrale formål i prosjektet:

- bevisstgjøre fylkene og de videregående skolene på hvilke data som ligger i VIGO og i de skoleadministrative systemene, som er sentrale i rapportering av statistikkgrunnlag til SSB.

KOSTRA gir økt oppmerksomhet om hvordan data fra fylkeskommunene blir brukt. Gjennom kvalitetsprosjektet har fylkeskommunenes representanter fått økt kunnskap om hvilke problemstillinger Statistisk sentralbyrå møter i forbindelse med revisjon av data. Fylkeskommunene har en stor utfordring mht. intern informasjonsflyt. Prosjektet er lagt opp som et samarbeidsprosjekt for å oppnå større gjensidig forståelse mellom avgiverne og Statistisk sentralbyrå om behovet for høy kvalitet samtidig som SSBs behov må avveies mot fylkeskommunenes egen bruk av VIGO.

- gjennomgå dataleveringen til SSB fra topp til bunn. Fra registrering ved skolene inn i skoleadministrative systemer, overføring til VIGO, fra VIGO til SSB.
- gjennomgang av alle filer og variabler som leveres til SSB inkludert definisjoner av variabler. Det inkluderer oppdatering av definisjonskatalog og sørge for at gode operasjonelle datatekniske definisjoner blir implementert i de skoleadministrative systemene og VIGO.

Under arbeid, med detaljert gjennomgang av filbeskrivelser, definisjoner og data opprinnelse. Etablere koplinger mellom overordnede begreper, operasjonaliserte definisjoner og datateknisk implementering i ulike databaser. En ny definisjonskatalog bør bli kontinuerlig oppdatert og være offentlig tilgjengelig. Innenfor prosjektet utarbeides også egen innsamlingsopplegg for voksne i videregående opplæring.

- planlegge og utrede integrering av rapporteringen fra VIGO med KOSTRA mottakssystem i Statistisk sentralbyrå - med elektronisk overføring av data fra fylkeskommunene.

Gjennomført. Innført relativt enkle kontroller av data som blir felles tilgjengelig for avsender og mottaker (utdanningsseksjonen). Videreutvikling av kontrolldelen frem til neste rapportering.

- utrede muligheten for integrering av dataleveringen fra de private videregående skolene i et enhetlig rapporteringssystem.

Innsamling av data fra frittstående skoler under opplæringsloven er gjort noe mer omfattende, men det er behov for en full revisjon i forkant av rapportering 2004. Viktige premisser er hvilke krav som kan settes til disse skolenes administrative systemer, og muligheten for å forenkle rapporteringsprosedyren for disse skolene (mulig trade off: kreve systemer, tilby en datamottaker). Fylkeskommunene/VIGO bør ha en viktig rolle i en ny utforming av rapporteringsrutine og -innhold fra frittstående skoler.

- utrede og foreslå nødvendige forbedringer/endringer av nåværende system for rapportering, og utarbeide forslag til fremtidig rapporteringssystem for videregående opplæring.

Rapport fra prosjektet fremlegges høsten 2004, men premissene for neste års rapportering legges i vesentlig grad i de nærmeste måneder. Dette krever stort tempo og en rekke avklaringer.

odt, 12. februar 2004

Til: Utdannings- og forskningsdepartementet, Læringscenteret, Fylkeskommunene
Fra: Statistisk sentralbyrå

Statistikkgrunnlag for videregående opplæring. Fullførtkoden

Fullførtkoden inngår i variabelomfanget i filen ssb99Elevf i rapport fra VIGO til Statistisk sentralbyrå, og måler resultater av opplæring som elev i videregående opplæring i fylkeskommunale eller frittstående videregående skoler foregående skoleår. Fullførtkoden skal angi et resultat av opplæringen for dette foregående skoleåret. Samtidig stilles det krav om en bestemt måloppnåelse for å angi i fullførtkoden hvorvidt et kurstrinn er bestått.

I Opplæringsloven med tilhørende forskrifter anvendes begrepene fullført og bestått som kriterier for bestemte måloppnåelser. Det viser seg å være ulike tolkninger av begrepene. Relatert til rett til videregående opplæring kan fullførtbegrepet ha anvendelse både mht. at et løp er gjennomført i den forstand at rett er brukt (for ungdomsrett), og mht. hvilke resultater eleven oppnådde i form av karakterer eller vurdering i fagene. Innspill til avklaring av hva som skal legges i begrepene fullført og bestått i forhold til operasjonalisering av verdier for fullførtkoden er drøftet i notatet, men en generell og endelig avklaring må foretas av Utdannings- og forskningsdepartementet.

Hovedsiktemålet med fullførtkoden er å gi en beskrivelse av resultatet av forrige skoleår for den enkelte elev. Resultatet er for en stor del av elevene at de oppfyller intensjonen med opplæringen i skoleåret; eleven følger kurset, oppnår standpunktkarakter og består i alle fag.

Samtidig måler fullførtkoden andre mulige alternative resultater: Eleven sluttet; deltok ikke i undervisningen tilstrekkelig til at det kunne settes standpunktkarakter og gis adgang til å gå opp til eksamen; det ble avtalt et særskilt tilpasset opplegg som eleven har klart å fullføre eller ikke; eller eleven klar for læreløp fikk ikke læreplass. Hele dette mangfoldet søkes målt gjennom en variabel.

Fullførtkoden som variabel innhentet fra fylkeskommunene representerer en oversettelse/fortolkning av kompetansebevis for elev foregående skoleår. Med kompetansebevis menes en tabell i det skoleadministrative systemets database, senere i VIGO. Verdien på variabelen skal som hovedregel fastsettes ved den enkelte videregående skole, i noen tilfeller fastsettes eller revideres verdien ved inntakskontorene i form av saksbehandling direkte i VIGO. Fastsetting av verdi gjøres delvis maskinelt, delvis manuelt. Fra de frittstående skolene fastsettes fullførtkoden (innført fra 2003) i all hovedsak manuelt.

Prinsipielt kan data for fullførtkode hentes direkte fra de skoleadministrative systemene, men under nåværende fylkeskommunal organisering kan det ha konsekvenser for omfang og kvalitetssikring.

Fullførtkoden har i løpet av de siste årene gjennomgått diverse tekstlige endringer i kodelisten, dvs. endringer i beskrivelsene av verdien på variabelen. Endringer i beskrivelsene har delvis vært nødvendige tilpasninger, delvis forsøk på å legge til grunn mer presise definisjoner av hvilke resultater som skal reflekteres i hvilke verdier. Disse endringene er p.t. ikke godt reflektert i filbeskrivelsen til rapporten fra VIGO til Statistisk sentralbyrå eller i informasjon til brukerne av skoleadministrative systemer eller VIGO.

På den tekniske siden har det tilsvarende vært forsøkt å forbedre implementeringen av regler for hvordan verdiene skal fastsettes, men definisjonsmessige uklarheter har gjort dette vanskelig å gjennomføre på en god måte. Årsakene til dette er først og fremst at Statistisk sentralbyrå ikke har

angitt en autoritativ beskrivelse av de ulike verdiene, fordi en ikke har lyktes i å komme frem til en felles avklaring med hensyn til hvordan verdiene innholdsmessig skal forstås, og dermed heller ikke hvordan fastsetting av verdier skal implementeres i fylkeskommunenes datasystemer.

Sett fra Statistisk sentralbyrås side foreligger det ikke god nok dokumentasjon av gjeldende spesifikasjoner for uttrekk av enheter og betingelsene for fastsetting av verdier på fullførerkoden; verken i de skoleadministrative systemene, uttrekket fra disse til VIGO, i VIGO, eller av betingelsene for uttrekket fra VIGO til rapporteringsfilen. Det gjelder kriterier for at en enhet inngår på filen og kriterier for fastsetting av verdier på fullførerkoden for elever fra foregående skoleår. Slik dokumentasjon vil bli utarbeidet, og utgjør et viktig grunnlagsdokument for videre avklaring.

I notatet presenteres et forslag til tekstlig beskrivelse av kodelisten for fullførerkoden, som grunnlag for en omforent forståelse av hva som søkes målt med variabelen. Det er imidlertid flere problemstillinger som må avklares før det er realistisk å oppnå vesentlig bedre resultater enn i dag.

Begrepet bestått

Verdien B i fullførerkoden har teksten "... bestått i alle fag". Det kan være vanskelig å gi en entydig definisjon av når alle fag innenfor et kurs er bestått. Den definisjon Statistisk sentralbyrå må forholde seg til er den som anvendes i VIGO og i inntakssammenheng i fylkeskommunene: Verdien B forstått som bestått i alle fag vil i VIGO være definert som bestått i alle fag innenfor en godkjent fagsammensetning for kurset.

Bestått i alle fag i en fagkombinasjon godkjent for kurset er i tilknytning til VIGO som inntakssystem ikke nødvendigvis det samme som et tilstrekkelig inntaksgrunnlag for et videregående kurs som bygger på angjeldende kurs. Det vil kunne være avgrensingsproblemer mellom B og I, samtidig som I ut fra fylkeskommunenes praksis i visse tilfeller kan utgjøre et vel så godt inntaksgrunnlag for videre kurs som B. For Statistisk sentralbyrå er dette en begrunnelse for å beholde verdiene B og I som grunnlag for kategorien "fullført" i utdanningsstatistikken. Det vil imidlertid fortsatt være et problem at statistikk over fullført opplæring ikke vil være i samsvar med et begrep om kompetanse.

A utgjør også en fullførtverdi i utdanningsstatistikken. Kriteriet er et individuelt tilrettelagt løp hvor det ikke tas sikte på fullføring av alle fag i løpet av skoleåret eller at det skal tas eksamen i noen eller alle fag, dvs. at fullført er forskjellig fra bestått.

For statistikk over bestått videregående opplæring benyttes kun B, og vil fortsatt gjøre det. Det er også grunnen til at B i kodelisten skal anvendes for elever som har bestått et helt kurs som følge av opplæring angjeldende skoleår, selv om eleven i rapporteringsskoleåret ikke har fulgt hele kurset.

Det vil si at en elev kan være rapportert med I et tidligere år.

Begrepet fullført

Fullførtbegrepet har vært brukt om resultatalternativene B, I og A i fullførerkoden. Begrepet fullført brukes i flere offisielle dokumenter og sammenhenger, bl.a. i Opplæringsloven (eks. i §4A-3 som utløsningsbegrep for voksnes rett til videregående opplæring) og sammen med begrepet bestått som betegnelse for krav til vitnemål og fag/svennebrev. Hva som skal være inneholdt i begrepet om fullført fremstår imidlertid som flytende, og det har også konsekvenser for mulighetene for å bruke begrepet som verktøy for operasjonalisering av verdier på fullførerkoden.

For Statistisk sentralbyrå er skillet mellom fullført og bestått av spesiell betydning og behovet for en avklaring viktig fordi det utformes statistikk både over "fullførte" kandidater og "bestått" kompetanse.

I den grad fullførtbegrepet skal si noe om bruk av rett er det imidlertid flere verdier som må tas i betraktning. M har brukt retten sin selv om hun ikke får vurdering i alle fag, og heller ikke tillates å ta eksamen. I forholdet mellom unge med ungdomsrett og voksne med voksenrett følger det også (eksempelvis som konsekvens av M) en ulik forståelse av fullførtbegrepet; ungdomsretteleven kan forbruke hele retten uten å ha "fullført og bestått" videregående opplæring, mens en voksenrettelev i prinsippet har rett inntil hun har fullført videregående opplæring. Fullført er for den voksne for alle praktiske formål definert som å ha oppnådd en sluttkompetanse i form av vitnemål eller fag/svennebreve.

M vil kunne gjenfinnes på et senere skoleår som delkurselev, jf. over (M bruker imidlertid ikke rett dersom senere deltakelse i kurs er mindre enn 1/3 av kurset (§6-12)).

Gjeldende definisjon av fullført hentet fra definisjonskatalogen er upresis i forhold til verdiene I og A: "En person regnes for å ha fullført en utdanningsaktivitet når skolen/yrkesopplæringsnemnda har utstedt vitnemål eller på annen måte har godtgjort at han har oppfylt de krav som stilles for gjennomføring av vedkommende utdanning. Elever/lærlinger som slutter før eksamen eller som avbryter sin deltaking i en utdanningsaktivitet før de oppsatte minstekrav til deltaking i opplæringen er oppfylt, er gruppert under ikke fullført."

I har verken sluttet eller avbrutt sin deltakelse før oppsatte minstekrav til deltakelse i opplæringen er oppfylt, men må ta ny(e) eksamener eller delta som elev på nytt (§6-12), for eventuelt å oppnå bestått.

For A er det en uklarhet i betydningen av hva som kan karakteriseres som "vedkommende utdanning" og "oppsatte minstekrav til deltaking i opplæringen", som ikke er reflektert i definisjonen.

En annen måte å betrakte begrepet fullført ut fra (rettsbetraktningen) er at eleven (mer eller mindre) har deltatt i undervisningen; for M i for liten grad til å sette standpunkt karakter; for B, I og A i et omfang som tilsier at opplæringen er fullført etter intensjonen og i henhold til læreplanverket. A vil oppnå kompetansebevis; I må gjenoppta eksamener for å ha fullført (!) og bestått kurset.

Elever som ikke får læreplass utgjør en egen type problemstilling i denne sammenheng; det angis at eleven har hatt alternativ til læreplass i skole, men ikke hvordan resultatene av denne opplæringen har vært (kunne være A el. S, ev. M fordi det kan resultere i krav om at fagprøve avlegges som privatist).

Til tross for uklarheter vedrørende begrepsbruk og innhold er det nødvendig å angi beskrivelser av verdiene på fullførtekoden med så stor presisjon som mulig. Pr. i dag er det kun denne variabelen som måler mulige resultater eller utfall av et skoleår for en elev. Inntil bedre mål foreligger er det av stor betydning både for statistikk og for styringsformål at resultatene måles så godt som mulig. På denne bakgrunn fremlegges forslag til en beskrivelse av betingelser for fastsetting av verdier på fullførtekoden som skal benyttes inntil en bedre målemetode eventuelt er på plass.

Forslag til kodeliste for fullførtekoden

B	Fullført hele kurset med bestått i alle fag
I	Fullført hele kurset med ikke bestått i ett eller flere fag
A	Annen vurdering. Fullført særskilt tilrettelagt opplegg (eks. IOP).
M	Inntatt til kurs, men mangler ett eller flere fag i forhold til kursets fulle læreplan Inntatt til kurs, men har ikke vurdering i ett eller flere fag, f.eks. ved høyt fravær
S	Begynt på kurs i henhold til inntak, sluttet etter 1/10
O	Alternativ VK2 i skole
U	Ukvalifisert (x antall stryk medfører at eleven ikke kan inntas til påbyggende kurstrinn)

Elever som tar kurs over to år eller tar nytt kurs på samme trinn skal registreres med følgende koder:

Kurs over 2 år:

1. skoleår registreres som M.
2. skoleår registreres som B, I eller M, avhengig av hvilket sluttresultat som oppnås på kurset.

Nytt kurs på samme trinn:

På første kurs er registrert kode B, I eller M avhengig av hvilket resultat som er oppnådd på kurset. På det andre kurset registreres elevene med B, I eller M avhengig av hvilket sluttresultat som oppnås. Dette selv om de mangler fag (dvs. har fått fritatt pga at de har tatt fagene før).

For begge tilfellene, kurs over to år og nytt kurs på samme trinn, gjelder at verdiene A og S også er aktuelle verdier, og at U er en aktuell verdi for det siste av disse to årene.

Kodelisten for fullførtkoden definerer mulige resultater av opplæring som elev foregående skoleår. Verdien B er likevel avvikende fordi det kan være tilfelle at B er riktig kode selv om grunnlaget for bestått kurs kan være noe annet enn kun foregående skoleår. Verdien B skal anvendes hvis og bare hvis kurset er bestått.

Omfanget av elever rapportert til ssb99Elevf er alle elever foregående skoleår, også elever i VKII.

Statistisk sentralbyrå foreslår at elevkurslinjer relatert til OT ikke inkluderes i omfanget på filen.

Det er ikke krav om at datagrunnlaget inkluderer utsatt eksamen (§4-33). Slik eksamen holdes i mange fylkeskommuner først ved slutten av neste termin (høsten). Det samme gjelder ny eller særskilt eksamen (§§4-32, 4-34). Det er ikke kjent hvordan VIGO daterer resultater av slike prøver, trolig er det variasjon mellom fylkeskommuner. For ny og særskilt eksamen, dvs. elev med fullførtkode I foregående skoleår, anses det naturlig at en eventuell fullføring av kurset rapporteres neste skoleår. Både for ny/særskilt eksamen og for utsatt eksamen er det avgjørende at samlet resultat faktisk blir rapportert til Statistisk sentralbyrå.

Resultater fra klagebehandling inngår i datagrunnlaget dersom dette er avklart innen 30. september.

Telleenheten for ssb99Elevf er kurskode. Dersom en person fullfører flere kurs innenfor rapporteringsperioden skal alle kurs rapporteres. Verdi for fullførtkoden fastsettes i dette tilfellet i henhold til resultatet eleven har oppnådd på det eller de angitte kurs/kurstrinn.

Unntak fra dette kan være elever som er registrert innenfor VIGO og som tilbys opplæring samtidig innenfor flere kurstrinn for å nå en fastsatt sluttkompetanse, for eksempel komprimerte kurs arrangert for voksne tatt inn gjennom VIGO. Resultatet fra et komprimert opplæringstilbud som omfatter flere kurstrinn rapporteres for det høyeste kurstrinnet ved at kursene er slått sammen i VIGO og angitt som ett kurs (høyeste trinn) i forkant av eksport til ssb99Elevf.

Lovlig dublett på filen er ellers begrenset til at eleven faktisk har fullført flere kurs. Dersom eleven slutter og begynner igjen, eller skifter skole eller kurs er det tilstrekkelig å inkludere det kurset eleven går ved avslutningen av skoleåret.

Dersom det for en elev foretas skifte av kurskode (innenfor allmennfag) fra inntak og frem til skolens rapportering av kompetansebeviset for foregående skoleår, er det som tidligere presisert viktig å avklare faktisk kurskode før eksport fra VIGO. I hovedsak er det skolens kompetansebevis som vil inneholde den korrekte kurskoden.

For kurs som strekker seg over to år, i henhold til fylkeskommunenes kodeverk, kan fullførtkoden føres som angitt i forslaget til kodelisten. Denne metoden impliserer 1. år er *ikke fullført*. Denne omleggingen har konsekvenser for omfanget av elever i beregninger av fullført kurs, bestått kurs, overganger og gjennomstrømning, som er basert på filen for "avsluttet opplæring", se nedenfor.

Etter den foreslåtte kodelisten vil verdien M anvendes for elever som av *ulike* årsaker ikke fullfører et helt kurs innenfor et skoleår. Det kan være høyt fravær som medfører at det ikke kan settes standpunkt og at det derfor ikke er grunnlag for elevstatus eksamen, eller det kan være mer eller mindre planlagte løp som impliserer at et kurs ikke er fulgt i alle fag (se nedenfor) i løpet av skoleåret.

Alternativet til denne løsningen er å supplere M med en egen verdi for elever som tar deler av et kurs, men samtidig ikke *slutfører* kurset dette skoleåret. I henhold til inntaksreglene er dette delkurselever, som enten mangler bestått karakter, mangler fag for full fagkrets i grunnkurs eller videregående kurs, eller mangler fag for å oppnå generell studiekompetanse (Forskriften §6-12). Slike elever, som med angjeldende skoleår fullfører et kurs, skal ha verdien B eller I, som angitt over. En supplerende verdi vil derfor gjelde elever som (i) har tatt kurset tidligere; og (ii) får delta i (deler av) kurs om igjen (samme eller omvalg); og (iii) heller ikke dette skoleåret oppnår å bestå kurset (B/I).

Fra Statistisk sentralbyrås side er det ikke behov for å supplere kodelisten, det er ønskelig å anvende koden M for alternativer av utfall hvor kurset eller deler av kurset er fulgt, men at B eller I ikke nås.

Når det oppnås enighet om beskrivelse av fullførtkoden som foreslått over må teksten implementeres i filbeskrivelsen "Grensesnitt VIGO - SSB" og inngå i brukerveiledningen med utfyllende forklaringer. Det bør i tillegg drøftes hvordan informasjonsbehov rettet mot skolene og VIGO for å sikre at kvaliteten på registrering og fastsetting blir så god som mulig.

Privatister

Statistisk sentralbyrå er pr. i dag avhengig av fullførtkoden for å måle kompetanse fra videregående opplæring. Variabelen rapporteres for elever foregående skoleår, og inkluderer ikke avlagte privatisteksamener som sådan eller personer som har bestått kurs som privatister. Inkludert i eksporten fra VIGO kan det imidlertid også være personer som har bestått (hele eller?) deler av et kurs som privatist, ved at privatisteksamener inngår i søkergrunnlaget for et nytt kurs. *(Hvis et helt kurs er bestått som privatist kan personen være søker til et videre kurs men har ikke vært elev foregående skoleår. Men dersom kompetansebevis og i tilfelle søknad til videre kurs inntaksgrunnlag, legges til grunn for eksport kan personen bli eksportert på ssb99Elevf likevel?)*

Fra Statistisk sentralbyrås side er det ønskelig at rapporteringen fra fylkeskommunene inkluderer beståtte kurs uavhengig av om dette er oppnådd gjennom elev- eller privatiststatus, eller kombinasjoner av dette. Fylkeskommunene ønsker å begrense rapportering av privatister til skolesystemenes rapportering til NVB. Statistisk sentralbyrå vil fra 2003 supplere data fra VIGO med vitnemål fra NVB men denne kilden dekker ikke behovet for informasjon om det enkelte kurstrinn.

Det bør diskuteres om det bør foretas en egen eksport fra fylkeskommunene fra privatistregistre. Alternativet er å integrere avlagte privatisteksamener og legge inn hakevariable for hvorvidt fag eller kurs er bestått som privatist, i ssb99Elevf. Hvorvidt fag eller kurs er bestått som privatist anses imidlertid ikke isolert sett å være av stor informasjonsmessig betydning for statistikkformål. Praktisk utforming av en egen innhenting av privatisteksamener, inkludert om det er fylkeskommunene eller Statistisk sentralbyrå som skal aggregere fag til kurs, må eventuelt utredes nærmere.

Et felt hvor omfanget av privatisteksamener har selvstendig informasjonsverdi er som rapportering av fag. Det kan derfor vurderes å innhente en fil over privatisteksamener parallelt med ssb99Elevfag.

Dokumentasjonstype?

Variabel dokumentasjonstype har to mulige verdier, vitnemål og dokumentasjonsbevis.

Er variabelen nødvendig? God kvalitet innebærer at en får en større sikkerhet for at bestått VKII samtidig tilfredsstiller krav til vitnemål (jf. KOSTRA). Inntil videre må imidlertid nøkkeltall for bestått videregående opplæring som helhet (bestått på normert tid og gjennomstrømning fra videregående opplæring til høyere utdanning) uansett suppleres med bestått VKII som mål på bestått et helt løp.

Dokumentasjonstype er enda en variabel som må settes "i tillegg" til registrering skolene gjør for egne formål. Gjøres i noen grad maskinelt - hvor stor grad? Hva kan antas om kvaliteten på fastsetting av verdi, eventuelt utfylling i den grad det foretas manuell registrering?

*Kan de skoleadministrative systemene levere god kvalitet på dokumentasjonstype?
Er det ønskelig å beholde variabelen dersom kvaliteten ikke er god?*

Forslag til nytt variabelsett for ssb99Elevf

Filen skal inneholde elever i videregående opplæring foregående skoleår.

Nr	Kolonnenavn	Kommentar
1	Fylkesnr	
2	Fødselsnr	
3	Skoleår	
4	Radnr	
5	Navn	
6	Skolenr	
NY	Organisasjonsnummer	
8	Kurskode	Fem-sifret VIGO kurskode
NY	Kurskode	Læringscenterets alfanumeriske kodeverk. Xnnn.
13	Nytt navn: Avbruddsdato	
15	Fullførtkode	
21	Alt. kurskode	
32	Nytt navn: Dokumentasjonstype	<i>Tidligere navn: Dokumentasjonstype 2. Verdier: KB, VM.</i>
36	Linjetype	Anvendt kriterium for fastsetting av fullførtkoden fra VIGO
37	Elevtype	<i>Elevstatistikk 2003. Behov for videreføring skal vurderes.</i>

Generelt forbehold om endringer i variabellista i forhold til Utdannings- og forskningsdepartementet som også er datainnsamler. Forbehold for fjerning av start- og sluttdato.

Fullførtkoden og revisjon i Statistisk sentralbyrå

Omfanget av elever eksportert fra VIGO i ssb99Elevf blir i dag avkortet i forhold til opprinnelig antall basert på en beregnet varighet av spesielle kurs. Det opprettes en variabel "varighet" definert ut fra kurskoder, og elever oppført med kurs som er angitt å ha en normert varighet utover angjeldende skoleår fjernes fra fila.

Denne praksis står nå i motsetning til ovenstående tekstforslag for fullførtkoden, som beskriver en annen metode for å føre resultater for kurs som ikke avsluttes foregående skoleår.

Ut fra en betraktning om at "avsluttet opplæring" i større grad skal måle resultater av opplæring foregående skoleår, er det grunnlag for å vurdere revisjonsmessig fjerning av enheter på denne fila.

Det impliserer at hensynet til at en elev utgjør en observasjon i massen er viktigere enn hensynet til hvorvidt eleven "avslutter" en opplæring eller ikke. Det er derfor av betydning å avklare hva/hvem som skal inkluderes i omfanget for avsluttet opplæring:

- alle som var elever foregående skoleår
- elever som avsluttet en opplæring forrige skoleår

Utgangspunktet for forslaget i herværende notat er at alle som var elever foregående skoleår skal utgjøre omfanget av enheter av elever foregående skoleår.

Det har i tilfelle konsekvenser for tekstlige formuleringer for eksempel i andelstallene i KOSTRA, hvor betegnelsen "... som har avsluttet grk, vki eller vkii" går igjen i nevner. Men dette totaltallet inneholder også elevene med S og M. Samtidig som deler av massen, jf. varighet over, er forhåndsdefinert ut av omfanget som følge av revisjon av inngående data.

Foreslått bruk av M i notatet innebærer at det må gjøres endringer i revisjonen som fastsetter omfanget på fila for "avsluttet opplæring". Elever på kurs som er angitt å være frem til og med neste skoleår vil dermed nå få en instans begge år.

Et gjenstående problem gjelder elever som går på "januarkurs" med en forventet varighet på ett år, dvs. at kurset først avsluttes i neste skoleår. Her kan det være mer unaturlig å sette verdien M etter første halvår, fordi kurset faktisk ikke avsluttes ved skoleårets slutt, verken dette eller neste skoleårs slutt. Hvis dette er elever som er voksne, og eventuelt kunne fases over i rapportering av voksne, kan det være et problem som ikke vil vedvare for elevrapporteringen.

I den grad elevene også fremover vil være hjemmehørende i VIGO-rapporteringen vil det trolig være nødvendig å videreføre ordningen med å sette en varighet som impliserer at elevene ikke inngår i elevtallet for avsluttet opplæring i det skoleåret de påbegynner, men ikke avslutter et kurs. Alternativt må det være sikkerhet for at eleven rapporteres også fra det skoleåret hvor de avsluttet ordinært midt i skoleåret, og at de registreres med fullførtkode som elever med kurs over 2 år. Det er likevel en forskjell i løpene, som tilsier at kurs over to år behandles annerledes, nettopp at løpet er strukket, mens et januarkurs følger en normal kursvarighet.

19.02.04

Mandat for arbeidet med utforming av definisjonskatalog for videregående opplæring:

1. Mandatet er godkjent av fylkeskommunene v/VIGO styringsgruppe som skoleeiere, Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) som bruker av data og statistikk til nasjonale styrings- og planleggingsformål, og Statistisk sentralbyrå (SSB) som datainnsamler og produsent av offisiell statistikk.
2. Fylkeskommunene v/VIGO styringsgruppe står ansvarlig for den praktiske utarbeidingen av definisjonskatalogen, og utpeker sekretariat.
3. Det etableres en arbeidsgruppe, heretter kalt definisjonsgruppe, ledet av fylkeskommunene, som skal utarbeide en ny definisjonskatalog for data og statistikk for videregående opplæring.
4. Definisjonsgruppa rapporterer til kvalitetsprosjektet, som er et prosjekt ledet av SSB på oppdrag fra UFD.
5. Omfanget av variable og definisjoner av enheter skal ta utgangspunkt i eksisterende datagrunnlag i fylkeskommunenes datasystemer og registre innenfor videregående opplæring, og dekke fylkeskommunenes og UFDS behov for styringsinformasjon samt SSBs behov i produksjonen av offisiell statistikk.
6. Det vil si at definisjoner av variable i systemer og registre og omfanget av enheter skal fastsettes og avgrenses etter gjeldende kriterier for registrering av data for videregående opplæring i fylkeskommunene.
7. Definisjonskatalogen skal prinsipielt også omfatte fagopplæringen, men i første omgang konsentrere seg om kurs- og skoletilbudene, samt voksenopplæringsvirksomheten relatert til videregående opplæring.
8. En eventuell utvidelse av datagrunnlaget i fylkeskommunenes systemer og registre skal være begrunnet i fylkeskommunenes behov for styringsinformasjon. Utover dette skal databehov begrunnes ut fra hensynet til behovet for data til offisiell statistikk eller nasjonale styrings- og planleggingsformål.
9. Datasystemer og -baser omfatter VIGO, SATS, Extens, TP, RealDok og eventuelle andre systemer for registrering av opplysninger om videregående opplæring.
10. Definisjonskatalogen skal godkjennes av VIGO styringsgruppe, Utdannings- og forskningsdepartementet og Statistisk sentralbyrå.
11. Arbeidet med definisjonskatalogen, inkludert implementering i skoleadministrative systemer og VIGO, skal slutføres innen utgangen av 2004. Dette omfatter programmeringsteknisk implementering av definisjoner og implementering av hjelpfunksjoner, i alle berørte systemer.

odt, 12. mars 2004

Til: Fylkesutdanningsjefene, Utdannings- og forskningsdepartementet
Fra: Arbeidsgruppe for utredning av statistikkgrunnlag for voksne
Kopi til: Styringsgruppa for VIGO

Statistikkgrunnlag for voksne i videregående opplæring

Notatet inneholder et forslag om opplegg for datainnsamling om voksne som gjennomfører videregående opplæring i henhold til opplæringsloven. Notatet er utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av representanter fra VOX, Læringscenteret, fylkeskommunene og Statistisk sentralbyrå (SSB). Arbeidet med voksenproblematikken inngår i Kvalitetsprosjektet for videregående opplæring som SSB leder på oppdrag fra Utdannings- og forskningsdepartementet.

1. Innledning

I forbindelse med at voksne fikk rett til videregående opplæring i august 2000, og med senere tilføyelser og utvidelse av denne retten, fikk fylkeskommunene plikt til å oppfylle retten og tilby opplæring til voksne. Dette arbeidet er godt i gang i de fleste fylkeskommuner, men det er ennå en vei å gå mht hvordan denne opplæringa organiseres og gjennomføres, og hvordan den i neste omgang dokumenteres og rapporteres. Det sistnevnte forholdet har betydning for Statistisk sentralbyrås datagrunnlag for voksne i videregående opplæring, og mulighetene for å produsere pålitelig statistikk på området. Arbeidet i denne gruppen tar sikte på en klargjøring om hva som trengs av data og hvordan datainnsamlingen kan foretas for å få et best mulig statistikkgrunnlag både til fylkeskommunenes eget bruk og til SSBs offisielle statistikk.

Dette vil bli et nytt statistikkområde for SSB. Når datainnhenting kan iverksettes og hvilket omfang den skal ha må først gjennom en beslutningsprosess hvor det også må foretas en ressursmessig avklaring.

Det er lagt vekt på å fremlegge et forslag med sikte på å fastsette entydig hvilket omfang og datainnhold som er nødvendig fra fylkeskommunenes side for at statistikk om voksne i videregående opplæring skal tilfredsstillere SSBs krav til statistikk og offentlige myndigheters krav til informasjon og planlegging.

En enhetlig rapportering, basert på en omforent mal, vil være til nytte for alle parter, og det er en nødvendig ambisjon å komme fram til et felles datagrunnlag for fylkeskommunene og staten som vil utgjøre grunnlagsdata for offisiell statistikk, inkludert KOSTRA. I den forbindelse må fylkeskommunene forplikte seg til å sikre at rapporteringen omfatter alle voksne som er i videregående opplæring eller har avsluttet videregående opplæring.

2. Bakgrunn for egen utredning av datainnsamling for voksne i videregående opplæring

1. august 2000 ble rett til videregående opplæring for voksne innført. Voksne som har fullført grunnskolen eller tilsvarende, men som ikke har fullført videregående opplæring, har etter søknad rett til videregående opplæring (§ 4A-3 i Opplæringslova). Dette gjelder voksne som er født før 1. januar 1978.¹

¹ I NOU 2003:16 kap 16 bringes det fram synspunkter på at det å ha et fødselsår som en rettighetsregulerende mekanisme i en lovparagraf har en del uheldige sider.

Opplæringa for voksne skal tilpasses den enkeltes behov basert på en realkompetansevurdering. Realkompetansevurdering skal gi mulighet til en avkortet opplæringsløp. Departementet har gitt forskrifter, blant annet om hvem retten omfatter, om inntak, rangering og fortrinnsrett.

Voksne som er tatt inn til videregående opplæring, har rett til å fullføre opplæringsløpet. Dette gjelder selv om de ikke har rett til videregående opplæring slik det framgår ovenfor. I fag der læreplanen forutsetter lengre opplæringstid enn tre år, har de voksne rett til opplæring i samsvar med den opplæringstida som er fastsatt i læreplanen. Det er ingen begrensning på hvor raskt de voksne må gjennomføre opplæringsløpet.

Voksne som har rett til videregående opplæring har rett til vurdering av realkompetansen sin og til kompetansebevis. Personer som ikke har rett til videregående opplæring, skal få vurdert realkompetansen sin om de blir henvist til dette av kommune, arbeidsmarkedsetat eller trygdeetat. Fylkeskommunen skal dekke utgiftene ved realkompetansevurdering for dem som har rett til videregående opplæring. For personer uten rett til videregående opplæring, skal kommunene dekke utgiftene for nyankomne innvandrere, Aetat finansierte realkompetansevurderingen for registrerte arbeidssøkere og trygdeetaten dekke utgiftene for sine brukere.

Fylkeskommunen har plikt til å sørge for videregående opplæring for voksne, og ansvar for at retten blir oppfylt. Fylkeskommunene skal gi kompetansebevis på grunnlag av realkompetansevurdering og har ansvar for at opplæring som følger blir dokumentert. Fylkeskommunen skal oppfylle retten til videregående opplæring for alle som er bosatte i fylkeskommunen. For å oppfylle plikten til å gi opplæring kan fylkeskommunen benytte studieforbund, fjernundervisningsinstitusjoner og andre som gir tilbud om videregående opplæring.

For å oppnå vitnemål må den voksne ha bestått alle fag og eksamener, i medhold av læreplanen, som kommer til uttrykk på vitnemålet. Godkjent realkompetanse er likeverdig med bestått. For å få fag/svennebrev må fag/svenneprøve være bestått. For fag i den teoretiske delen av fag/svenneprøven er godkjent realkompetanse likeverdig med bestått. (§ 4-64 og § 4-66 i Forskrift til opplæringslova). All annen oppnådd kompetanse innenfor videregående opplæring dokumenteres gjennom kompetansebevis.

Innføring av rett til videregående opplæring for alle er et ledd i Kompetansereformen. Gjennom Realkompetanseprosjektet er det etablert ordninger for dokumentasjon og verdsetting av samlet kompetanse tilegnet gjennom lønnet eller ulønnet arbeid, organisasjonserfaring eller på annen måte, dvs. både formell og uformell kompetanse. Dokumentasjon på godkjent realkompetanse kan utgjøre fullstendig eller deler av sluttkompetanse fra videregående opplæring, eller inntaksgrunnlag for videre utdanning.

Hvordan fylkeskommunene skal implementere voksnes rett etter disse nye lovbestemmelsene med hensyn til registrering og rapportering av opplysninger, ble drøftet i en arbeidsgruppe nedsatt av KUF og styret i VIGO i 2001.

Hovedpunkter i denne arbeidsgruppas rapport er fortolkning av de nye lovbestemmelsene, og en spesifisering av hvilke opplysninger som bør foreligge i VIGO om voksne. Her skilte arbeidsgruppa mellom de som søker inntak gjennom VIGO - og de som søker voksentilpassede tilbud utenfor VIGO. Denne spesifiseringen er grunnlaget for det såkalte "voksenbildet" i VIGO. I samme rapport foreligger også forslag fra daværende ErgoEnet om hvordan registrering skal integreres i VIGO. Etter 2001 er det ikke arbeidet videre med implementering av dette.

Resultatet av denne manglende implementering er at fylkeskommunenes levering av opplysninger om videregående opplæring er svært mangelfull når det gjelder voksne i videregående opplæring som ikke omfattes av ordinært inntak og ordinære skoletilbud.

Bl.a viser VOXs kartleggingsanalyser at hovedtyngden av de voksne faktisk faller utenfor den ordinære elevregistreringen i VIGO. Dette fordi de søker og blir tatt opp til videregående opplæring gjennom en annen kanal, som i denne arbeidsgruppa benevnes voksenopplæringsveien. Voksne vil være representert i VIGO i den grad de har søkt og er tatt inn som elever gjennom VIGO.

De viktigste manglene som i dag foreligger med hensyn til datagrunnlag for voksne i videregående opplæring er av ulik karakter, men kan listes som følger:

- Fylkeskommunene inkluderer ikke alle voksne som har tilknytning til videregående opplæring i sin rapportering til Statistisk sentralbyrå
- Manglende koordinering mellom VIGO, som er kanalen for elevrapportering til SSB, og de registreringssystemene som brukes i fylkeskommunene for dokumentasjon av opplæring for voksne som ikke deltar i ordinære undervisningstilbud.
- Manglende registrering av korrekt rettstype
- Vesentlige mangler i rapportering av oppnådd studie- og yrkeskompetanse

I dagens situasjon er det endel faktorer som vanskeliggjør fylkeskommunenes rapportering av voksne utenfor ordinære skoletilbud:

- Det foreligger ikke noe enhetlig system for registrering og dokumentasjon av opplysninger om voksne.
- Det er ikke avklart om data for voksne på voksentilpassede tilbud skal rapporteres separat eller integreres med eksisterende elevrapportering til Statistisk sentralbyrå.
- Voksne som søker kompetanse på videregående nivå er ikke nødvendigvis elever
- Kompleksiteten i organisering av undervisningstilbud; egne klasser i tilpassede tilbud, ledige plasser i eksisterende klasser, nettundervisning.
- Kombinasjoner av fylkeskommunens bruk av egne tilbud og kjøp av tjenester.
- VIGO er laget for og tilpasset inntak av elever, først og fremst med ungdomsrett, til de ulike nivåene i videregående opplæring.
- Kompleksiteten i utdanningstilbudene
- Kontinuerlig inntak og kursgjennomføring gjennom året. Dette passer dårlig med ett talletidspunkt per år.

3. Videregående opplæring for voksne i fylkeskommunene

Organisering

Fylkeskommunene organiserer videregående opplæring for voksne utenfor ordinære inntak og skole svært forskjellig. I Opplæringsloven (§4A-4) refereres det til fylkeskommunenes adgang til å benytte fjernundervisningsinstitusjoner, studieforbund eller andre institusjoner for å oppfylle plikten til å gi videregående opplæring til voksne.

De fleste fylker har ett eller flere ressurs- eller servicesentre som administrerer virksomheten. I fylkeskommunene er det varierende grad av koordinering av voksenopplæringsvirksomheten og rapportering av denne i forhold til inntakskontorene, som administrerer videregående opplæring generelt - og dessuten administrerer VIGO.

Det er variasjon mellom fylkeskommunene med hensyn til hvordan de velger å løse oppgavene. Opplæringsformer som brukes:

- ordinære kurs, som følger normerte timetall eller tilbys som komprimerte kurs
- nettstøttede kurs med samlinger og lærerveiledning
- egne klasser dagtid eller kveldstid
- ledige plasser i ordinære klasser
- private tilbydere

Denne listen kan omfatte overlappende kategorier. Med tanke på registrering er det viktig å utforme robuste kategorier ut fra tilstrekkelig presisering av hva som er formålet med bruk av dataene i statistikk sammenheng. Det innebærer samtidig å ta nøye hensyn til fylkeskommunenes primære bruk av det samme datagrunnlaget.

Finansiering

Fylkeskommunene skal dekke utgiftene til opplæring for voksne med rett til å fullføre videregående opplæring. Det innebærer at informasjon om finansiering av ulike opplæringsformer, både når det gjelder tilbudene og finansieringen av opplæring for den enkelte, er sentrale grunnlagsdata i forhold til KOSTRA.

I FylkesKOSTRA skilles mellom to funksjoner i nøkkeltall for voksenopplæring, avhengig av hvorvidt voksenopplæring er fullfinansiert av fylkeskommunen eller ikke fullfinansiert. I KOSTRA sammenheng er det imidlertid nødvendig å koordinere begrepsbruk og operasjonalisere definisjonene for at en skal kunne foreta en kvalitetsmessig akseptabel måling av kostnader og finansiering. Samordningsbehovet gjelder både forholdet mellom regnskapstall og tjenestetall, og praksis mellom fylkeskommuner når det gjelder å føre regnskap og kategorisere tjenester i forhold til funksjoner.

Etter innføring av voksnes rett til vgo er ressursentrenes virksomhet utvidet slik at opplæring under opplæringsloven er blitt en relativt sett viktigere og mer omfangsrik del av virksomheten. Fremdeles driver likevel fylkeskommunen også opplæring utenfor loven, salg av opplærings-tjenester (utenfor og innenfor loven), og evt også kjøp av tjenester. Omfanget og karakteren av voksenopplæringstilbudet i fylkeskommunene må reflekteres i nye definisjoner i KOSTRA.

4. Kilder for informasjon om voksne i videregående opplæring

Statistisk sentralbyrå har gjennom Statistikkloven anledning til å hente opplysninger fra administrative registre, og har også rett til å påvirke innhold og oppbygning av slike dersom det er samfunnsøkonomisk hensiktsmessig. I denne saken er det imidlertid fremdeles et åpent spørsmål om VIGO kan betraktes som et register for voksne som ikke er tatt inn gjennom VIGO-inntak. Fylkeskommunene bruker i stedet andre registre for å registrere voksne utenfor VIGO. Mange fylkeskommuner har tatt i bruk RealDok for realkompetansevurdering, i noen grad også for rapportering og registrering. I tillegg benyttes skoleadministrative systemer, f.eks. Extens, Sats og TP for undervisnings- og dokumentasjonsadministrasjon. Flere fylkeskommuner bruker skoleadministrative systemer direkte til registrering av voksne i "voksenopplæringsveien".

VIGO er den sentrale datakilden for SSBs statistikkproduksjon. I VOX-rapporten "*...men hvor skal vi henvende oss?*" konkluderer man slik: "En av manglene med VIGO-systemet i dag er knyttet til registrering av data om voksne tatt inn til videregående opplæring og som ikke går i organiserte kurs på en skole. I de organiserte kursene er det i dag årlig om lag 20 000 voksne. De voksne som er tatt inn til realkompetansevurdering og har fått et tilpasset opplæringstilbud basert på realkompetanse er normalt ikke registrert i VIGO, men i et eller annet subregister. Dersom en skal få en mer fullstendig statistikk over voksne i videregående opplæring må disse subsystemene få en felles datastruktur og kunne integreres i VIGO" (side 6 i rapporten).

VOXs studie om voksnes bruk av retten til videregående opplæring bekrefter problemet som blant annet Læringssenterets tilstandsrapport for 2002 tar opp, nemlig at data som registreres om voksne er mangelfulle og ikke gir sikker og sammenlignbar informasjon, og at det gjennomgående er usikkerhet og mangler knyttet til systemer og rutiner for registrering og rapportering om voksne deltakere.

Fylkene uttrykker behov for et felles og kvalitetssikret grunnlag for registrering og rapportering for å få lik og sammenlignbar informasjon. Problemene er spesielt knyttet til de voksne som går i tilpassede tilbud (voksenopplæringsveien) eller i tilbud hos annen arrangør enn fylkeskommunen (kilde:...men hvor skal vi henvende oss? side viii). Disse problemstillingene er belyst ytterligere i VOXs nye rapport "*Tallene vi søker - Kunnskapen vi får*", fra februar 2004. En av vurderingene i rapporten er at det er et "stort behov for et system for registrering og rapportering som gjør det mulig å "følge" en kandidat fra første henvendelse, gjennom prosessen med realkompetansevurdering og fram til ønsket sluttkompetanse gjennom et tilpasset opplæringstilbud".

Mulige kilder for informasjon om voksne:

- VIGO: Ordinære opplæringstilbud, elever som er tatt inn via VIGOinntak
- VIGO anvendt for registrering av voksne utover punktet over
- Skoleadministrative systemer: Egen base eller egne enheter innenfor fylkesbasen
- Eksamensregisteret for privatister, oftest et skoleadministrativt system
- RealDok
- RealDok i kombinasjon med skoleadministrativt system. Dataoverføring fra det skoleadministrative systemet, spesielt i forbindelse med eksamen og dokumentasjon
- "Excel-variant" eller annen form for manuell registrering/journalhold
- Nasjonal vitnemålsdatabase (NVB)

5. Databehov om voksne i forhold til eksisterende offisiell statistikk om utdanning

SSBs ordinære elevstatistikk publiseres på fylkesnivå, med fordelinger på studieretninger, kjønn, alder og kurstrinn. Elevstatistikken er basert på elevtelling pr. 1. oktober hvert år, i form av fulltrekk fra VIGO. En egen rapport som kjøres i VIGO legger data fra basen til egne filer til SSB.

Deler av den omtalte voksenopplæringen vil ikke naturlig falle inn under kategorien "elevstatistikk". Det har først og fremst sammenheng med at løpet for de voksne i denne kategorien avviker systematisk fra den ordinære gangen gjennom grunnkurs og de videregående kursene.

Disse elevene vil i mange tilfeller ikke trenge mye teoriopplæring, og eventuell opplæring skal etter intensjonen kunne skje i komprimerte kurs eller ved avkortet opplæring. Realkompetansevurdering og yrkesprøving som ledd i denne vil kunne avdekke denne type opplæringsbehov.

Statistisk sentralbyrå vil vurdere nærmere hvorvidt og eventuelt hvordan statistikk om opplæring for voksne i særskilte løp skal integreres i utdanningsstatistikken.

For Statistisk sentralbyrå er det imidlertid avgjørende å ha fullstendig innsamling av data for slutført kompetanse i form av vitnemål og fagbrev/svennebrev fra videregående opplæring. Dette er tall som er sentrale i offentlig planlegging, evaluering; for rapportering internasjonalt - og for måling av resultater av produksjon og de ressurser som legges ned i denne delen av utdanningssektoren.

I nasjonal utdanningsdatabase (NUDB) ligger opplysninger om elevers utdanningsforløp fra avsluttet grunnskole. Opplysninger er registrert siden 70-tallet da individbasert statistikk ble innført. De nye voksne passer dårlig inn i det årgangsbaserte regnskapet som utdanningsdatabasen tar sikte på å utgjøre. Det er derfor vanskelig å fange et "årlig løp" for disse, men en mer fullstendig rapportering av fullført videregående opplæring vil representere en betydelig forbedring av datagrunnlaget i NUDB. NUDB legger grunnlaget for å måle befolkningens høyeste utdanning (BHU), som er en viktig informasjonskilde for nasjonale forsknings- og planleggingsformål.

Innenfor KOSTRA publiseres en rekke nøkkeltall basert på data til elevstatistikk og data for avsluttet opplæring. I tillegg inneholder KOSTRA nøkkeltall angående tilbudet av videregående opplæring, og om finansiering. Behovet for data om voksne i voksenopplæringstilbud må vurderes i forhold til behovet for data for nøkkeltallene i KOSTRA.

Statistikkbehovet for forskning og nasjonale styrings- og planleggingsformål skal så langt det er mulig dekkes gjennom den registrering som følger av fylkeskommunenes behov for data for styringsformål.

6. Vurderinger lagt til grunn for utforming av egen kravspesifikasjon for voksne i videregående opplæring

Bakgrunnen for å utrede et eget statistikkgrunnlag for voksne er at fylkeskommunene tilbyr videregående opplæring langs to hovedlinjer:

1. Ordinære tilbud rettet mot elever med ungdomsrett; opplæringstilbud i klasser hvor undervisning tilbys i henhold til normerte opplegg ut fra læreplanene for videregående opplæring. Søknad til disse tilbudene foretas via VIGO og elevene er registrert og følges opp i VIGO. Alle har rett til å søke videregående opplæring langs denne kanalen, og noen voksne tilbys opplæring gjennom dette inntaket. Det anslås at av drøye 21 000 voksne rettighetselever i fylkeskommunene er 16% elever i ordinære løp (VOX, februar 2004).

Samtidig viser søkerstatistikk (Læringscenteret) at 65% av de voksne som søker videregående opplæring gjennom det ordinære inntaket, får avslag. Det innebærer ikke at voksne ikke tilbys opplæring, men at flertallet av voksne har en annen inngang til videregående opplæring:

2. Spesielle tilbud rettet mot voksne. Etter at retten til voksne ble innført i 2000 har denne virksomheten fått økende betydning og tilgang av voksne elever som søker oppfylt sin rett til å fullføre videregående opplæring. Det er denne virksomheten som etter hvert er blitt definert som voksenopplæringsveien, og som det er nødvendig å definere en egen kravspesifikasjon for med hensyn til registrering og rapportering. I forbindelse med utforming av et statistikkgrunnlag er det likevel kun virksomheten rettet mot opplæring under Opplæringsloven som er tema; selv om fylkeskommunene i noen grad også tilbyr annen opplæring for voksne.

De 21 000 rettighetselevne omfatter altså elever innenfor VIGO og voksne som er registrert innenfor voksenopplæringstilbudene i fylkeskommunen. For de siste gjennomføres ikke en regulert søknings- og inntaksprosess som for ordinære søkere; voksne som ikke har fullført videregående opplæring kan henvende seg til fylkeskommunene og be om å få oppfylt sin rett, og rulleres gjennom dette inn i et annet registreringssystem enn VIGO. Fylkeskommunene anvender skoleadministrative systemer i egne moduler adskilt fra ordinære elever, eller RealDok.

Hovedkildene for informasjon om en person i videregående opplæring er i dag skoleadministrative systemer, VIGOinntak, eksamensregistre for privatisteksamener (i et skoleadministrativt system), RealDok eller annet system for registrering av voksne, og VIGOfag for lærlinger og fagprøver. En voksen i videregående opplæring kan være registrert i VIGO som elev ved et skoletilbud, i et eksamensregister, ved ressurscenter for voksenopplæring (realkompetansevurdering og tilbud om opplæring), og i tillegg i VIGOfag dersom kandidaten avlegger fag/svenneprøve.

Realkompetansevurdering kan gi kompetanseuttelling på nivå lavere enn fag, og gjerne i flere fag, dette er i dag ikke mulig å måle. Det er derfor i mange tilfeller ikke mulig å gjennomføre en korrekt registrering av omfanget av dokumentert realkompetanse og opplæring, på grunn av at det ikke foreligger kodeverk eller vektning av moduler og mål innenfor fag.

Arbeidsgruppa har lagt følgende premisser til grunn for fylkeskommunenes registrering av voksne:

- Fylkeskommunene må selv velge registrerings- og rapporteringssystem, gitt at innholdet og kvaliteten i datagrunnlaget blir sammenlignbart.
- Fylkeskommunene må legge lik kravspesifikasjon til grunn i opprinnelig registrering av data.
- Kravspesifikasjonen må kunne koordineres med levering fra VIGO.

De ulike systemene fylkeskommunene anvender for registrering, oppfølging og dokumentasjon av opplæring har ulike bruksområder, og systemer for dokumentasjon er påkrevet uavhengig av registreringsordninger for øvrig. Derfor må det utvikles løsninger som dekker registreringsbehovene, og samtidig fyller de formelle krav til hvilke institusjoner som er tillagt rett til utstedelse av dokumentasjon.

I den ordinære elevstatistikken har opplysninger om opplæring vært relatert til kurs, men for denne gruppen voksne er det vanskelig å måle opplæring som kurs eller deler av kurs, fordi strukturen i den enkeltes løp i stor grad ikke følger den ordinære kursstrukturen. Arbeidsgruppas forslag til variable om opplæringsaktivitet er at det samles inn informasjon om fag fullført i rapporteringsperioden, som foreslås å være foregående skoleår.

Arbeidsgruppen foreslår at data for statistikk om videregående opplæring for voksne rapporteres til Statistisk sentralbyrå i en egen fil "ssb99Voksen". Benevnningen legger ikke føringer for at leveringen skal skje gjennom VIGO, men indikerer et navn for den nye kravspesifikasjonen og viser at en ønsker voksne i voksenopplæringsveien rapportert adskilt fra elevgruppene som ordinært er registret i VIGO gjennom søknad og inntak denne veien.

Informasjon om en voksen som søker videregående opplæring bør ideelt sett samles i ett register. Med tanke på fylkeskommunenes oppfølging av voksenopplæringen og av hensyn til kvalitetssikring i rapporteringen bør det tas sikte på å etablere en registreringsordning for voksne som er slik at all informasjon om personen tilføres dette registeret.

For den enkelte fylkeskommune blir det en utfordring å finne frem til ordninger som ikke medfører unødvendig dobbeltregistrering, har høy sikkerhet knyttet til eventuelle dataoverføringer mellom systemer, og gir mulighet for å følge en kandidat gjennom hele opplæringsløpet, uavhengig av opplæringsmål. Registreringssystemet for voksne bør derfor omfatte både kandidater som søker studiekompetanse, yrkeskompetanse ved vitnemål, og fag/svennebreve.

7. Forslag til variabelsett for voksne elever som ikke registreres gjennom VIGOinntak

Omfanget omfatter personer registrert i voksenrettede tilbud, uavhengig av rett, men ikke voksne som tas opp som elever gjennom VIGO inntak til ordinære opplæringstilbud i skole, og skal inkludere alle som registreres ved ressursentre eller tilsvarende voksenopplæringsinstitusjon:

- voksne som søker studiekompetanse, yrkeskompetanse eller fag/svennebreve
- voksne som søker kompetanse/opplæring på lavere nivå eller enkeltfag
- voksne som ønsker dokumentert realkompetanse

Rapporteringsperiode: Foregående skoleår. Alle voksne registrert skal rapporteres hver periode, uavhengig av om det er fullført fag eller foretatt realkompetansevurdering i perioden.

Kravspesifikasjonen er først og fremst utformet med tanke på kandidater som søker å fullføre et helt løp innen videregående opplæring, med sikte på oppnådd sluttkompetanse, dvs. vitnemål eller fag/svennebreve. Det er - og skal være - et hovedløp for voksne som søker videregående opplæring.

Registreringen brukes likevel brukt for alle voksne som ikke tas inn gjennom VIGOinntak, også personer som ønsker opplæring i enkeltfag, som ønsker kompetanse på lavere nivå, eller som kun ønsker å få dokumentert sin realkompetanse. I disse tilfellene vil blant annet variabelen for ønsket sluttkompetanse ikke bli fylt ut, den er reservert fullført videregående opplæring.

Det er derfor lagt inn en variabel om studieretning, som fylles ut dersom det ikke søkes om rett til fullført sluttkompetanse. I dette tilfellet defineres ikke noe kurstrinn, men angir innenfor hvilken studieretning i tilbudsstrukturen hovedvekten av ønsket opplæring eller realkompetanse ligger.

"ssb99Voksen"			
Nr	Variabel	Definisjon	Kommentar
1	Fylkesnummer		
2	Fødselsnummer		
3	Navn		
4	Søknad om videregående opplæring	Dato	Kan være første henvendelse eller en skriftlig søknad via brosjyre e.l. Skal foreligge som underskrevet dokument.
5	Tilkjent voksenrett	Hake	
6	Ønsket sluttkompetanse	Fylkeskommunenes "8000" serie	I feltet settes kurskode for høyeste kurstrinn, VKII
7	Ønsket sluttkompetanse	Læringssenterets alfanumeriske kode	I feltet settes kurskode for høyeste kurstrinn, VKII
8	Ønsker kompetanse på lavere nivå	Hake	Hakes av hvis ønsket kompetanse ikke er vitnemål eller fag/svennebrev
9	Studieretning	Tilbudsstrukturen	Angis dersom personen ikke ønsker sluttkompetanse fra videregående opplæring, men søker enkeltfag, kompetanse på lavere nivå, eller kun dokumentert realkompetanse.
8	Praksiskandidat	Ja/Nei	
9	Realkompetansevurdering ved yrkesprøving	Ja/Nei	
10	Dokumentert realkompetanse	Dato	
11	Ønskes restopplæring?	Ja/Nei	
12	Tilbud om opplæring	Dato	Oppstarttidspunkt
13	Finansieringsinstans for opplæring	FK, S, K, P Hake, med mulighet for å krysse av flere kilder for finansiering	FK = Fylkeskommune S = stat K= kommune P = privat (eventuelt kombinasjoner)
14	Finansieringsinstans for realkompetansevurdering	FK, S, K, P Hake, med mulighet for å krysse av flere kilder for finansiering	FK=Fylkeskommune S=stat K=kommune P=privat (eventuelt kombinasjoner)
15	Endret ønsket sluttkompetanse	Dato	
16	Avbrudd	Dato	Reelt avbrudd i avtalt opplæringsplan, ikke midlertidige avbrudd/avtalte opphold.
17	Bestått sluttkompetanse	Dato	Dato for vitnemål eller fag/svennebrev
20	Opplæringsaktivitet i perioden	Ja/Nei	Forrige skoleår
21	Avkortet opplæring	Ja/Nei	Gis det et opplæringstilbud som er tilpasset personens godkjente realkompetanse.
22	Fullførte fag i perioden	Fagkode	Fag med beståttkarakter

8. Tilrådinger fra arbeidsgruppen

Arbeidsgruppa ønsker gjennom de fremlagte forslag å legge grunnlag for å etablere et enhetlig system for registrering og formidling av opplysninger om voksne i videregående opplæring.

Utredningen og forslaget til statistikkgrunnlag for voksne i videregående opplæring oversendes Utdannings- og forskningsdepartementet til uttalelse og fylkeskommunene til høring.

Formålet med forslagene er å sette i gang en prosess for å avklare hva som er viktige data for styrings-, planleggings- og evalueringsformål i fylkeskommunene, og å presentere et grunnlag for videre drøfting av omfang og definisjoner av opplysninger som er nødvendige for statistikkformål.

Revidert forslag etter høringsrunde med fylkeskommunene legges til grunn for en videre prosess med sikte på gjennomføring av en separat innsamling av opplysninger om voksne.

Arbeidsgruppa har følgende tilrådinger for det videre arbeid med å etablere et enhetlig statistikkgrunnlag for voksne i videregående opplæring:

Arbeidsgruppa anbefaler at fylkeskommunene etablerer systemer og rutiner for registrering og rapportering av opplysninger om voksne i videregående opplæring. Systemer og rutiner må ha en enhetlig struktur i den forstand at de bygger på og kan tilpasses et felles grunnlag for registrering og rapportering av informasjon som sikrer sammenlignbarhet mellom fylkeskommunene.

Fylkeskommunens overordnede ansvar for registrering og rapportering av opplysninger om voksne i videregående opplæring, inkludert fagopplæring og fagprøver, bør ivaretas gjennom fylkeskommunens administrative organisering av videregående opplæring for voksne.

Med hensyn til rapportering av opplysninger om voksne i videregående opplæring innebærer dette at alle fylkeskommuner oppretter en registreringsordning hvor alle opplysninger om en person med voksenrett til videregående opplæring er samlet i ett register, fra søknad om videregående opplæring, realkompetansevurdering og kompetansefastsetting, eventuell opplæring, og fagprøve.

I forbindelse med utforming av ny struktur for videregående opplæring, tilråd arbeidsgruppen at det blir utformet kvantitative mål og kodeverk for elementene som inngår i et fag. Fastsetting av realkompetanse og supplerende avkortet opplæring er basert på vurderinger av kandidatens ferdigheter også innenfor nivået fag. Ut fra planleggings-, styrings- og evalueringsformål er det derfor av stor betydning å kunne innhente opplysninger på dette nivået.

I forbindelse med utforming av nye læreplaner vil arbeidsgruppa fremme ønske om at læreplanene og fagene blir utformet og strukturert på en slik måte at innholdskravene også kan implementeres direkte i fylkeskommunenes registrerings- og vurderingssystemer.

ria, 29. mars 2004

Arbeidsnotat
Fra seksjon for utdanningsstatistikk

Rapportering fra frittstående skoler

Bakgrunn for rapporteringen fra friskolene til fylkeskommunene

Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet hentet tidligere inn elevstatistikk fra fylkeskommunale skoler og fra de private og statlige videregående skolene. I 2000 overtok Statistisk sentralbyrå ansvaret for å hente inn elevstatistikken. Tidligere sendte departementet brev til de private og statlige skolene og ba dem rapportere sine elevtall til fylkeskommunene slik at elevene fra de private og statlige skolene også ble lagt inn i VIGO-systemet. I og med at Statistisk sentralbyrå nå har ansvaret for elevstatistikken har departementet bedt om at Statistisk sentralbyrå varsler de private og statlige skolene om at de må rapportere sine elevtall til fylkeskommunen.

Ifølge lovverket skal utdannings- og forskningsdepartementet ha tilgang til dokumentasjon om skolenes drift (§14.1 Opplæringsloven). Gjelder både fylkeskommunale og private skoler

Fylkeskommunene skal medvirke til å etablere systemer og å innhente statistikk og andre opplysninger innenfor opplæringa. (§ 2.2 i vedtektene til Opplæringsloven).

De private skolene skal

- Melde om inntak til elevenes hjemfylke (§3-1 i Friskoleloven)
- Melde om avbrudd pga. forbruk av rett
- Melde om resultat, avbrutt eller avsluttet utdanning (3-1 fjerde ledd i friskoleloven). Dep har tolket dette leddet utvidende til også å gjelde avsluttet utdanning

Hvilke rapporteringer foretar friskolene via fylkeskommunen?

- Friskolene sender oversikt over elever på deres skoler per 1. oktober til elevenes hjemfylker.
- I tillegg sender friskolene melding til elevens hjemfylke når elever slutter (Jf. **mail fra Trude Riple, Hordaland (får denne meldingen hovedsakelig fra friskolene i eget fylke). Elin Sæbø, Akershus melder også om at det er dårlige rutiner for å melde fra til hjemfylket om elever slutter.**
- Høsten 2003 ble også meldinger over hvilke elever som hadde fullført eller avbrutt utdanning foregående skoleår sendt inn på oppfordring fra SSB.
- Per 1. april rapporterer friskolene igjen hvilke elever som går på skolen. Fylkeskommunene blir bedt om å attestere listene og returnere dem til skolene. Hvis det er avvik i forhold til 1. oktober rapporteringen sjekker fylkeskommunene om eleven har sluttet, dette kontrolleres opp mot avbruddsmeldinger som er kommet fra skolene. Hvis det ikke foreligger slik melding fra skolen må forholdet undersøkes nærmere fordi det er nødvendig å ha korrekt sluttdato på eleven (jf. mail fra Brynjulf).
- Friskolene sender også melding om elevenes karakterer til **skolefylket???? Jf. mail fra Trude** Disse opplysningene er nødvendige for fylkeskommunene i de tilfeller hvor elevene går fra friskoler over til fylkeskommunale skoler, siden elevene tas inn etter poengsum.

Hvilke systemer/metoder brukes ved rapporteringene?

Opplysningene sendes på papirlister, på diskett eller via skoleadministrativt system, og inntakskontoret registrerer, på bakgrunn av dette, elevopplysningene inn i elevbildet. Foreløpig er det få skoler som har anskaffet skoleadministrative systemer, og også fra en del av disse skolene melder fylkeskommunene at de mottar papirlister fordi det ikke har vært mulig å legge inn dataene fra diskettene hvor dataene er lagret.

Mail fra Trude: Friskolene som ligger i andre fylker sender på papir. De bruker stort sett de skjemaene som SSB har utarbeidet. De store friskolene i vårt fylke (2stk) bruker IST-Extens. (**Overføres disse dataene elektronisk fra s.a.s til s.a.s?**) De andre bruker papir.

Mail fra Brynjulf: Rapporteringen skjer ved manuelle lister. (**Fra alle?**) Noen benytter SSBs skjema, men mange benytter sine egne lister over elever. Det foreligger ofte lister uten kurskoder i 8000-serien.

Mail fra Elin: Det er stor forskjell på rapportering fra de store skolene til de små. De store skolene bruker gjerne de tilrettelagte skjemaer hvor alle opplysninger vi trenger er med. De små skolene med få elever gjør dette på minimumsnivå. Det ville vært ønskelig for fylkeskommunen om disse opplysningene kunne vært levert som en datafil. For noen skoler testet vi dette, men med dårlig resultat. Hva som var årsaken er vi ikke helt klar over.

Vi har til nå mottatt opplysningene fra de frittstående skolene som papirlister. (**Fra alle?**) Vi vet at det er noen skoler som etter hvert har fått skoleadministrative systemer f.eks SATS/IST. Her kan det tas ut en elektronisk fil som inneholder de opplysninger vi trenger. Vi kan motta den på diskett og så legges denne inn i vårt datasystem VIGO. (Det er den samme måten som vi henter opplysninger fra våre egne skoler). To skoler sendte oss slik diskett, men innholdet lot seg ikke legge inn. Hva årsaken var vet jeg ikke, men det kan være feil i utlastningsrutinen eller mangel på kompetanse.

Hvilke deler av denne rapporteringen er det nyttig for fylkeskommunene å få?

Mail fra Brynjulf: Er det avvik mellom rapportering av elever per 1. oktober og per 1. april må vi sjekke om eleven har sluttet. Har vi fått sluttmelding, eller ikke? Det er viktig av eleven registreres med riktig sluttdato.

Pga. forbruk av rett og frist er det viktig at fylkeskommunen får innrapportert disse elevene. Dette gjelder også voksne.

Mail fra Elin: Hver høst etter 1. oktober mottar vi lister fra friskolene over elever hjemmehørende i vårt fylke. Listene inneholder de opplysninger som vi trenger for å kunne registrere eleven i vårt elev/rettsregister. Det primære for oss er å få oversikt over hvordan eleven forbruker sine rettigheter i forhold til videregående opplæring.

Det som er vår erfaring med de frie skolene er at det er dårlige rutiner for å melde fra til hjemfylke om elever som slutter. Det er hovedsakelig elever med ungdomsrett i friskolene og når de slutter skal fylkeskommunen/oppfølgingstjenesten ha melding om dette, slik at eleven kan få den hjelp og kontakt som loven pålegger fylkeskommunen. Det blir ofte tilfeldig at oppfølgingstjenesten kommer i kontakt med disse.

Mail fra Trude: Vi trenger oversikt over alle elevene med ungdomsrett. Disse skal vi følge opp i vårt rettsregister. Elever med ungdomsrett som ikke går på skole skal overføres til OT for videre behandling. Vi trenger også karakterene for de elevene som skal gå fra friskole til fylkeskommunal skole. Her må vi ha poengsummen for å ta eleven inn.

Hvilke deler av rapporteringen oppleves som unødvendige for fylkeskommunene?

Mail fra Brynjulf: Fra høsten 2003 ble skolene også bedt om å rapportere om elevene har fullført eller avbrutt utdanningen. Dette må registreres med den aktuelle kode for fullført/bestått eller sluttet. Nødvendigheten av dette for fylkeskommunen.....?

Mail fra Trude: Karakterene for siste året i videregående skole. Disse har ikke vi behov for.

Mail fra Elin: De frittstående skolene sender også lister til fylkeskommunen om våren hvor vi blir bedt om å kontrollere antall elever hjemmehørende i vårt fylke i forhold til de friskolen har oversikt over og så returnere dette. Dersom skolene sendte avbruddsmeldinger fortløpende til fylkeskommunen skulle kontrollen på vårparten muligens være overflødig.

Hvilke problemer oppfatter dere at denne rapporteringen representerer for fylkeskommunene?

Mail fra Brynjulf: Rapporteringen skjer ved manuelle lister. Noen benytter SSBs skjema, men mange benytter sine egne lister over elever. Det foreligger ofte lister uten kurskoder i 8000-serien. Det kan være et problem å vite hvilke skoler som skal være omfattet av rapporteringen. Tar tid.

Mail fra Trude: Problemene er at dette ikke kommer elektronisk (diskett eller e-post). Her er det mye unødvendig dobbelregistrering. Når det gjelder den elektroniske overføringen fra de skoleadm. systemene så er det her et problem at der ikke er utplukk på fylke ved overføring. (eks. vi får alle elevene over som er på våre store friskoler. Flere av disse er fra et annet fylke og vi skulle ikke hatt disse inn i vår base.)

Mail fra Elin:

Registreringen av lister over elever ved de frittstående skolene er tidkrevende for de fylker som har mange elever i disse skolene. Det er stor forskjell på rapportering fra de store skolene til de små. De store skolene bruker gjerne de tilrettelagte skjemaer hvor alle opplysninger vi trenger er med. De små skolene med få elever gjør dette på minimumsnivå.

Høsten 2003 skulle vi også ha opplysninger om fullførte koder på elever fra disse skolene som medførte at vi måtte få opplysninger to ganger. Det ville vært ønskelig for fylkeskommunen om disse opplysningene kunne vært levert som en datafil.

Det som er vår erfaring med de frie skolene er at det er dårlige rutiner for å melde fra til hjemfylke om elever som slutter. Det er hovedsakelig elever med ungdomsrett i friskolene og når de slutter skal fylkeskommunen/oppfølgingstjenesten ha melding om dette, slik at eleven kan få den hjelp og kontakt som loven pålegger fylkeskommunen. Det blir ofte tilfeldig at oppfølgingstjenesten kommer i kontakt med disse.

De frittstående skolene sender også lister til fylkeskommunen om våren hvor vi blir bedt om å kontrollere antall elever hjemmehørende i vårt fylke i forhold til de friskolen har oversikt over og så returnere dette. Dersom skolene sendte avbruddsmeldinger fortløpende til fylkeskommunen skulle kontrollen på vårparten muligens være overflødig.

Fylkeskommunen purrer ikke på lister fra de frie skolene, men vi tar det vi får, så om alle sender oss opplysninger er vi ikke sikker på !

Hva er fylkeskommunenes ansvarsområder vedrørende data som kommer fra frittstående skoler som følge av brev fra Statistisk sentralbyrå?

Mail fra Brynjulf: Pga. forbruk av rett og frist er det viktig at fylkeskommunen får innrapportert disse elevene. Dette gjelder også voksne. Ansvarsområde?

Mail fra Trude: Vi har tolket det slik at vi skal legge inn i Vigo og ha oversikt over alle elevene som er hjemmehørende i vårt fylke. Vi tror vi (med mye arbeid) får med de aller fleste til 01.10 innsamlingen. Når det gjelder filen for fullført er det nok noen hull. Her er det nok en del usikkerhet på om dette rapporteres gjennom hjemmefylket eller skolefylket.

Mail fra Elin: Det er hovedsakelig elever med ungdomsrett i friskolene og når de slutter skal fylkeskommunen/oppfølgingstjenesten ha melding om dette, slik at eleven kan få den hjelp og kontakt som loven pålegger fylkeskommunen.

Kan det gjøres endringer i prosedyre for innhenting av data fra frittstående skoler?

Mail fra Brynjulf: Endringer i prosedyre? Rapportere på data.

Mail fra Trude: Innrapporteringen fra friskolene må gå elektronisk. I og med at hjemmefylke må ha noen data for eget bruk vil jeg si at det er best at de har hele oversiktene. Det beste hadde vært om det fra de skoleadministrative systemene kunne kjøres en rapport som resulterte i en fil pr. fylke skolen hadde elever fra. Da trengte skolene kun kjøre den enkelte rapport en gang. Den enkelte fil ble sendt til elevens hjemmefylke. Denne rapporten skulle kjøres pr. 01.10 og ved skoleårets slutt.

Kommentarer til skjemaene som SSB sender til skolene for innrapportering

Mail fra Brynjulf: Skjemaene er Ok dersom de blir utfylt riktig..

Mail fra Trude: Har ikke dette foran meg nå, men husker at de var blitt mye bedre i år. Imidlertid ønsker vi oss dette elektronisk fra friskolene.

Mail fra Lise Lotte: De felt jeg reagerte på er:
Grunnskole, Avgangår, At tidligere kurs må oppgis, Statsborgerskap
Dette ligger ikke på de filene skolene sender inn elektronisk.

Mail fra Elin: De store skolene bruker gjerne de tilrettelagte skjemaer hvor alle opplysninger vi trenger er med.

Problemstillinger vi trenger svar på

	Ansvarlige
1. Hvor stor del av skolene leverer papirlister? <ul style="list-style-type: none"> • Andel lister fra SSB • Andel andre elevlister • Andel håndskrevne lister	Fylkene
2. Hvor stor andel av skolene leverer diskett	Fylkene
3. Hvor stor del av skolene leverer opplysningene via sitt skoleadministrative system direkte til fylkeskommunenes skoleadministrative system?	Fylkene
4. Hvor mange ganger rapporterer frittstående skoler om ulike forhold i løpet av året?	Fylkene
5. Kan noen av rapporteringene samordnes?	Fylkene
6. Blir alle elever som avslutter grunnskole registrert inn i VIGO?	Fylkene
7. Hvordan registreres elever som søker om opptak i friskoler??	Fylkene
8. Hvordan registreres elever som ikke søker utdanning utover grunnskole	Fylkene
9. Hvordan registreres elever som søker til private tilbud?	Fylkene, SSB
10. Problemområder sett fra de private skolenes side	Friskolene
11. Synspunkter fra dataleverandørene på problemene med kommunikasjon mellom systemene	Dataleverandørene
12. Antall elever på frittstående skoler i hvert fylke?	SSB
13. Antall frittstående skoler? Liste fra UFD	SSB
14. Svarprosent fra skolene	SSB
15. Tilbakemelding til SSB om innleveringsmetode	SSB
16. Kvaliteten på rapporteringen.	SSB
17. Listene fra UFD må korrigeres	SSB,UFD
18. Evt pålegg om at friskolene tar i bruk skoleadministrative systemer	UFD

27. april 2004

Kvalitetsprosjekt VIGO. Rapport kvalitative analyser

Notatet er skrevet av Øyvind Brekke, seksjon for datafangstmetoder i Statistisk sentralbyrå, som har stått ansvarlig for denne delen av prosjektet.

1. Bakgrunnsinformasjon

1.1. Metode

Undersøkelsene i dette prosjektet er gjennomført ved hjelp av kvalitative metoder som fokusgrupper og dybdesamtaler/kognitive kartlegginger og brukertester. En nærmere beskrivelse av disse metodene finnes i Tore Nøtnæs: Innføring i kognitiv kartlegging (SSB Notat 2001/4), samt Tore Nøtnæs: Innføring i fokusgrupper (SSB Notat 2001/24).

Disse grunnmetodikkene er tillempet prosjektets problemstilling ved at dybdesamtalene er gjennomført sammen med informantene på informantens arbeidssted og i forbindelse med en konkret gjennomgang av dokumenter og dataprogrammer som informantene bruker til å registrere datagrunnlaget for statistikken for videregående opplæring.

1.2. Utvalg

Utvalget er ikke trukket med basis i noen universliste og ved noen tilfeldighetsmekanisme, og er derfor ikke statistisk representativt i streng forstand, det er heller ikke hensikten. Undersøkelsen søker derfor ikke allmenn generaliserbarhet, å skulle si noe om de aktuelle enheter og forvaltningsnivåer som helhet. Undersøkelsesenheterne her er inntaksledere i fylkeskommunene, samt ansvarlige for skoleadministrative systemer på den enkelte skole. Disse er valgt ut ved en pragmatisk avveining for å dekke variasjonen i skoleadministrative systemer, og ulike skoletyper.

Informantene er geografisk spredt fra Østfold og Vestfold i sør til Nordland i Nord, uten spesielle representanter for Sør- og Vestlandet.

Målet med utvalget er å innenfor en begrenset økonomisk og tidsmessig ramme maksimere spredning og informasjonsverdi, ved å intervjuer innenfor ulike skoletyper og administrative systemer, og innenfor ulike fylkesadministrasjoner.

1.3. Anonymitet

Deltakerene i samtalerne er sitert uten navn, og det er tilstrebet en sitatform som gjør at man ikke ut fra svaret kan se hvem som har svart. Denne formen, og spesielt at denne forutsetningen ble lagt inn i samtalerne, skjedde underveis, basert på en vurdering av at en slik "anonymitetsforutsetning" kunne bidra til større åpenhet i en kontekst som viste seg å ha større konfliktpotensiale enn først antatt. Ingen av deltakerene ga dog uttrykk for at de behøvde å være anonyme, men for ryddighetens skyld har jeg latt alle være det.

1.4. Feltarbeidsperiode

Feltarbeidsperioden strekker seg fra Mai 2003 til og med Januar 2004.

1.5. Resultater

Resultatene er gruppert i forhold til type metode og respondent.

2. Erfaring fra fokusgruppene - forskjeller og likheter mellom departementet og fylkeskommunene mht. hva er kvalitet

Etterrettelig Pålitelighet Riktig Gyldig Tydelige definisjoner Ryddige kilder Konsistens (Nivå) Hull I data Feil I data Relevans Utvalg Relevante Grunnlagsdata Tidsriktig Tempo Tidspunkt Brukervennlighet Tidsserie Enkel Fleksibelt Brukervennlig Tilgjengelighet Analysemulighet Dokumentasjon Analysegrunnlag Aggregering	Etterrettelig Riktig Pålitelig Presis Sammenheng Sammenliknbar Bruksnytte Brukbar Nyttig/Relevant Andvendbar Relevans Brukervennlighet Lett å finne fram Brukervennlig Styringsverdi God styringsinfo Tidsriktig levering Tidsriktig måling Riktig leveringsverktøy Likt kildegrunnlag
Etterrettelig Relevans Brukervennlighet Analysemulighet Tidsriktig	Etterrettelig Bruksnytte Styringsverdi Brukervennlighet Informasjonsrikdom

Min tolkning av denne oversikten er at UFD og Fylkeskommunerepresentantene kjennetegnes ved at de bruker ulike ord på kvalitetsaspektene. Men når man analyserer disse i etterkant fremtrer et mønster som indikerer større likhet i prioritering og fokus i forhold til kvalitet, enn det de svært ulike ordene brukt i idemyldringsfasen kunne tyde på. Enkelt sagt ser det ut til at UFD og Fylkekommunesrepresentantene er mer enige om hva som er god kvalitet enn det kunne tyde på hvis man bare hørte på hvilke ord de bruker:

- ...Ikke "Statistikk" som er sentralt, men DATA som er sentralt....matching på elever/kurs i hele systemet....det vi mangler er å kunne følge individer....NØDVENDIG å få data på INDIVIDNIVÅ for å gjøre analyser sjøl. (UFD)....må gjette på hvilke definisjoner SSB har brukt når de har laget statistikken sin...svaret er ofte tilgang på grunnlagsdata, vi klarer oss ikke med statistikken.... det som er typisk er at Departementet stiller flere spørsmål enn det statistikken gir svar på....." (UFD)
- ...i forhold til SSB må (jeg) forholde meg til det jeg MÅ levere, ikke hva jeg får fra dere... (Fylkeskommune)
- Mange tall som har vært levert har vært.....ikke 100% i det hele tatt....for lite forarbeid, tanker om rapportering, ansvaret er helt pulverisert, i alle fall på fylkesnivå....de som sitter og skal ha ansvar har ikke peiling i det hele tatt, i alle fall i mange tilfeller... (fylkeskommune)

- Ansvarsnivå, det sentrale i forhold til ansvarspersoner, myndighet, etterlyser klarere ansvar, det oppleves som pulverisert, etterlyser personer med autoritet. (fylkeskommune) SSB viser litt manglende forståelse om hvem som blir involvert i arbeidet , ref voksenstatistikk, (fylkeskommune) ber om å bli tatt med, (SSB bør) ligge i forkant gå ut og trekke inn hvem har kunnskap, hva er mulig, når det kan leveres, hvilke verktøy man har. (fylkeskommune) ”Fylkene bes samordne” .....fylke kan ikke samordne, det er ”høl i huet”. SSB skal ikke i det hele tatt gå til fylkeskommunene, de skal gå til Læringscenteret! Koordinering av statistikk var en av grunnene for å opprette Læringscenteret.... (fylkeskommune)
- ...vi ser det veldig godt nå fordi vi har EN person som får lov å jobbe veldig mye med dette...før den personen kom....manglede prioritering er et problem....nok av andre ting man kan prioritere.....du ser at det er feil, krever ekstemt mye tid.....grave deg ned i det.....har problemer med (prioritering) av det....krever at fylkene nesten har en egen statistikkperson.....(fylkeskommune).....hadde jeg ikke tilfeldigvis hadde denne personen så hadde jeg levert ELENDEIGE ting.....(fylkeskommune)
- ....fylket (må) sette av mer folk opp mot SSB , departementent, arbeidsgrupper.....samordning.....(fylkeskommune)

3. Erfaringer fra dybdesamtaler med representanter i fylkeskommunenes administrasjon - utfordringer og opplevd situasjon

3.1. Metode

Samtalene med fylkesrepresentantene ble gjennomført på deres arbeidssted, med fokus på situasjonen slik den blir opplevd lokalt av den enkelte inntaksleder. Det ble brukt eksempler og små "konstruerte historier" (vignetter) for å bringe frem fortolkning og dybde på informantenes situasjonsbeskrivelser. Det ble samtidig observert en del på hvordan informantene brukte systemene sine, og hvordan de strukturerte dataflyten mellom skolene og fylkene, sett fra sitt ståsted.

3.2. Noen utvalgte sitater fra dybdeintervjuer med inntaksledere

Disse sitatene er valgt ut etter en "journalistisk" synsvinkel, for sin opplevde informasjonsverdi, og er tilskåret for å øke lesbarheten. De er likevel forsøkt ordrett gjengitt.

- ”Primærprodusentene (skole/fylke)må vite hva de skal levere fra seg, og hvilke konsekvenser det får hvis de leverer på feil måte....”
- ”...må få tid til å skolere skolene slik at de legger inn det samme...”
- ”....må få tid til å gjøre noe med det....”
- ”....kommunikasjon mellom dem som bestiller og dem som leverer, der er det en stor jobb å gjøre....”
- ”...det er kommunikasjonssvikt i toppledet der...OPPFØLGING PÅ HVA SOM ER TOPPLEDET ”...det er jeg litt usikker på....☺...”
- ”.... det vi trenger etter hvert er at skolene har et verktøy for (å se) at det de leverer fra seg er riktig...der er det en god del å hente (ref fagkoder og delkurselever)”
- ”....man kan starte en skole uten å gjøre alt klart (fag/kurs)....da går det ut over det vi skal (hente ut)....”
- ”...jeg rydder i forbindelse med 1.termin....” (etter jul - ref. fag/kurs)
- ”.... jeg kan ikke nok om det derre der....(skoladministrative systemer)....”
- ”....ajourhold skjer direkte i VIGO-basen ....OPPFØLGING PÅ OPPDATERING MOT SKOLEADM SYSTEM ”en gang i året, kanskje to....”

- OPPFØLGING ELEVfiler ”...antall hoder er vel rimelig riktig, men ...antall helkurs/delkurs...det er der det blir noe snurrepiperi....” OPPFØLGING PÅ OM DETTE OGSÅ ER ET PROBLEM FOR FYLKET I FORHOLD TIL DERES STYRINGSINFORMASJON”...voksne synes jeg er litt....der har det vært litt frem og tilbake....”
- OPPFØLGING HVA ER UTFORDRINGEN VED VOKSNE” ....(stort sukk) det som er utfordringen er jo, hva som skal leveres....det å få skaffet til veie informasjonen som skal leveres videre....har hatt en runde med våre voksenopplæringskonsulenter....så er det å få skolene til å gjøre likedan....så å få registreringene inn hit....tar litt tid da, det er ikke jobben i seg selv som er skremmende, men det er – hva er det vi skal gjøre, hva er det som skal leveres....hva gjør vi...”
- ”...stor feilkilde om voksne er registrert på riktig rettstypede som ligger utenom inntakssystemet har en tendens til å komme fram med ikke rett....tror vi har en underrapportering på voksne som er ganske stor....”
- ”...voksne, jeg ser det er tatt opp på en møte i Oslo, men det var ikke jeg på....”
- ”...koblingen mellom elevdata vi leverer fra oss, og KOSTRA....der er det noe konvertering til helkursekvivalenter og noe sånt...som ikke...er greit for oss å skjønne....når SSB har aggregert opp sine helkursekvivalenter...kunne man gå tilbake på den enkelte skole og se....”
- ”...å få tilbakemelding på hva har vi levert, og hva har vi levert feil...” (*dette er nå forbedret, både i VIGO og KOSTRA avgiver, VIGO kontrollene blir brukt mest*)
- OPPFØLGING: HVA AV DEN STATISTIKKEN SOM LAGES AV SSB HAR DERE MEST BRUK FOR?: ”.....(lang pause).....(☺munterhet☺).....hvis vi skal publisere statistikk for våre politikere, så bruker vi den vi har laget selv....den eneste gang jeg vet at SSB-statistikk brukes i fylket direkte, så bruker vi KOSTRA tall.....
- OPPFØLGING; HVIS SSB SKULLE LAGE NOE SOM ER NYTTIG; HVA SKULLE DET FØRSTE PÅ ØNSKELISTA VÆRE DA? .....da ville det være ”inntakstillinger”....hvor mange helkurs og delkurselever er tatt inn på de forskjellige skoler og kurs, fordelt etter alder osv.....oppfylling på skoler, studieretninger....

Statistikkgrunlaget til SSB produseres av personer i fylket som ikke har analyser og statistikk som sitt primære arbeidsområde, og dataene sees ikke som relevante overfor inntaket, som er hovedfokus. Motivasjonen er derfor meget moderat.

En del av de fylkesansvarlige har også meget moderat kunnskap om de skoleadministrative systemene, noe som fører til at det er forbausende mye manuelt arbeid (papir) i forbindelse av flytting av data fra skoleadministrative systemer til/fra VIGO.

4. Erfaringer fra brukersamtaler med representanter fra videregående skoler

4.1. Noen utvalgte sitater fra samtaler med saksbehandlere ved skoler

- ”...nå skjer det noe interessant her, nå får vi ikke svar fra serveren ...” (hos fylket - med referanse til fylkets skoleadministrative systemserver (ikke VIGO)....det første som skjedde i første intervju....obs altså at skolene ikke har databasen lokalt.....)
- ”...opplever at jeg har akkurat de kodene jeg trenger ....når en elev velger fag fra forskjellige kurs, så velger jeg den utdanningen han har mest fra...” ...”de hellige tre konger er... ”utdannig” (kurs), ”logisk enhet” (skole), og personidentitet (fødselsnummer) (fra VIGO)
- skolene definerer egne ”klasser” for spesielle elevgrupper
- OBSERVASJON: ...har en egen logisk enhet (sluttskole) for sluttede elever...der plasseres elevene med dato hvis de slutter underveis, og med felles sluttdato for året for de ”vanlige”
- ”alt” blir lagt over i sluttskolen etter hvert...”

- "hvis det kommer en elev fra et annet fylke, da må vi ha dokumentasjon fra eleven, som vi legger inn manuelt" ...."det har gått greit"...
- NÅR ER DATAENE "BEST"?: ..."slutten av oktober...da har vi kommet oss igjennom oppstartsfasen..." PÅ OPPFØLGING: ..."det er over 90% rett per 15.september" ...."men i slutten av oktober, da er dataene så rett at vi kan gå ut av huset med dem..."
- "...i praksis) registrerer alt du kan som ...er funksjonelt...(det er) tidkrevende registrering, (du) vurderer arbeidsinnsatsen på alt du kan legge inn av data, i forhold til hva du kan få igjen, men systemet som sådan åpner for enorme muligheter....." RAPPORTFORFATTERENS TOLKNING FRA KONTEKSTEN; HER BLIR DET NOK EN DEL MISSING DATA....
- "OT tjenesten er jo tillagt rådgiverene....de er jo ikke akkurat de heftigste brukerne av datasystemet vårt, der har vi en utfordring.....☺ ""hvis det er en hospitant/privatist, så viser jeg det ved å la "gruppe" stå tom...de står på faget, men de har ikke noen gruppe"...
- PÅ OPPFØLGING OM ÉN ELEV SOM ER ""VOKSEN"": elev som har brukt opp retten sin, men som har fått lov å gå på skolen likevel ..."registrert som vanlig elev..vi har fått beskjed av fylket, da, at vi kan gjøre det sånn, hvis vi har plass" VIDERE OPPFØLGING OM DET ER FYLKET SOM SETTER KODE FOR RETTSTYPE - HAR DERE NOEN RETTSTYPEKODER SOM DERE BRUKER?"...."godt spørsmål, vi har massevis av koder her, da...." ...."da må vi jo endre den siste her da..." VED OPPSLAG I BASEN – INGEN KODE REGISTRERT PÅ VEDKOMMENDE...
- OPPFØLGING BRUK AV STATISTIKK: "Vi får jo jevnlig rapporter om inntaket....veldig interessant...også fordeling av elever på ulike studieretninger...svært viktig med kunnskap om "bransjen min"..."
- "...får (statistikk) fra skoleetaten i fylket sentralt, og fra Læringssenteret, ikke sant, går jevnlig inn og ser hva som ligger på Læringssenterets hjemmesider....(2-3 ganger i uka)..."
- OPPFØLGING: Bruker dere noen gang statistikk fra Statistisk sentralbyrå (untatt som læremiddel): "...NEI".
- "...for mange inkompetente mennesker som jobber der....opplæringsbehov....utskifting av folk....mange registrerer inn i administrative systemer...der vi ser det er bare en person eller få....(er det) mindre feil.... ....inkompetanse i betydningen FEIL kompetanse, ikke at de er dumme.... "

Ovenstående siste punkt er sitat fra en inntaksleder i et fylke, men kunne like gjerne være en spissformulert oppsummering av et viktig funn på skolenivå.

4.2. Øvrige refleksjoner (fra rapportforfatteren) til funnene på skolenivå

Skolenes fokus er skoleadministrasjon, de har lite eller intet forhold til statistikkens operasjonaliseringsproblemer, og velger i høy grad "egne løsninger" basert på lokalt opplevd behov. Datafelter som ikke har umiddelbart lokal nytte blir noen ganger ikke brukt i det hele tatt.

Personalressursene som settes på denne jobben på skolen varierer fra det meget godt kvalifiserte til de meget moderat kvalifiserte.

Fullførtdataene oppleves fra skolene som mindre problematiske pga. koblingen mot inntaket (og NVB), denne jobben gjør de uansett, og ser direkte relevansen av.

5. Sitater fra dybdesamtaler med EDB-systemleverandører: Løsningsstrategier og begrensninger

- "en stor frustrasjonen er at man har forskjellige systemer som brukes mot den samme eleven, som fører til dobbeltbehandling, dobbeltregistrering og ulik behandling og "støy"
- "Det kan finnes muligheter i en utvikling i retning av et "standard grensesnitt" for en generell dataflyt for ulike databaser, slik at automatisk overføring av data blir lettere mellom systemer. Utfordringen her er datadefinisjoner"
- "...og penger"
- "Et felles nasjonalt system ville løse mange problemer, mange signaliserer også ønsker om dette, men det er et spørsmål om beslutningsvilje, og tidsperspektivet er meget usikkert."
- "...og penger..."
- "REALDOK er et klassisk eksempel på et system som skaper registreringer av voksne hvor dataflyten videre er meget dårlig (manuell registrering eller ingen registrering i VIGO)" "En entydig forståelse ute hos sluttbrukerne er fremdeles påkrevd selv om man klarer å bygge en ensartet dataflyt/systemarkitektur"
- "Alle nivåer har oppfatninger av hva som er riktig og galt, men "det skal gis en ramme på innholdsdefinisjoner" fra toppen, det er den eneste måten å oppnå entydige definisjoner....demokrati, at alle skal bestemme er umulig."
- "Definisjonen fra toppen blir litt vel vage, de må gi rammer, og så må man få etablert et forvaltningsorgan som tar imot tilbakespill og får brutt de teoretiske definisjonene ned på et operativt nivå. Dette må være et kontinuerlig arbeid."
- "Det vesentligste problemet utover det EDB-tekniske er menneskeressurser til de som skal legge inn data på fylke/skolenivå"
- "En annen begrensning er erfaring og kompetanse hos de som jobber i SSB, man burde doble lønna deres for å sikre at man kunne beholde kompetente medarbeidere (sic!)"

6. Oppsummering: Forslag til konstruktive tiltak

Anbefalingene til tiltak bør forstås som forslag til videre arbeid fra rapportforfatteren, og ikke som autoritative pålegg eller kritikk. Grunnlaget for disse anbefalingene er summen av alle inntrykk gjennom arbeidet, og tanker om hvorledes de enkelte aktørene hver for seg og sammen kan arbeide videre for å realisere et felles mål, forbedret kvalitet og nytteverdi på statistikken for videregående utdanning.

6.1. For Statistisk sentralbyrå: Bygge kompetanse, tilbakemelde resultater, bygge tillit

- SSB bør klargjøre sin rolle, og de forventinger statistikkbrukerne og avgiverne kan ha innenfor feltet videregående utdanning.
- SSB kan bli enda flinkere til å forstå hvordan departementet, skolene og fylkene tenker og opplever sin hverdag, dvs. SSB bør fast ha kontakt med Dep. OG fylker og skoler.
- SSB kan kanskje også lage noen statistikker som fylkene kan bruke mer direkte, dvs. ha en dialog med fylkene slik at noe av statistikken oppleves som direkte relevant for fylkesnivået
- SSB må være forsiktig med å påta seg oppdrag som kan rokke ved posisjonen som en nøytral og tiltrodd 3.part.

6.2. For Departementet: Involvering og dialog

- Involvere seg i større grad ”nedover” i datafangstkjeden, for å sikre at egne begreper og definisjoner blir operasjonalisert på en praktisk god måte. Subsidiært gi et klart mandat ift hvem som skal ha ansvaret for dette
- Delta fast i dialog med Læringscenteret, Fylkene, Systemleverandører og Statistisk sentralbyrå.

6.3. For Fylkene: Klargjøre og ta ansvar

- Inntaksledere bør få klart mandat fra Fylkesledelsen til også å være sentral statistikkleverandør, alt statistikkgrunnlag må ikke vurderes i forhold til hvor relevant det er for inntaket.
- Fylkene bør ta et valg om å bruke den felles nasjonale statistikken og heller være med å bidra til at denne blir relevant.

6.4. For VIGO og leverandører av skoleadministrative systemer: Videreutvikle systemene

- Arbeide videre med ”kontrollmotorer” (også på skoleadministrativt nivå?)
- Videreutvikle grensesnittet mellom VIGO og Skoleadministrative systemer, kan man sikte mot et felles ”databasegrunnlag”?
- Utvikle eksportrutiner mellom skoleadministrative systemer og VIGO som er så gode og brukervennlige at alle fylkene slutter å bruke papir og dobbeltregistrering (også REALDOK?)

6.5. For alle aktører i feltet: Samhandling om felles valg

- Samhandling – dvs kommunikasjon, og mer koordinert handling basert på dette.
- Avklaring av Autoritet og Ansvar, hvem HAR ansvaret, hvem TAR ansvaret for en beslutning.
- Akseptere valg – det går ikke med 25 ulike løsninger for å lage statistikk som et felles kollektivt gode.
- Velge å bruke felles statistikk – når den felles statistikken er etablert, så undergraves verdien av denne hvis fylkene lager egne alternativer om samme grunnlag.

odt, 17. oktober 2003
senest revidert 27. april 2004

Kvalitetsprosjektet for videregående opplæring

Revisjon og presisering av databehov, definisjoner og kilder som grunnlag for kravspesifikasjon for rapportering av videregående opplæring til Statistisk sentralbyrå høsten 2004

- et underveisnotat som har vært behandlet i arbeidsgruppene i kvalitetsprosjektet i løpet av høsten og vinteren 2003/2004, og også i et møte med Utdannings- og forskningsdepartementet høsten 2004. Foreliggende versjon er ikke drøftet eller godkjent i arbeidsgruppene, men bygger på diskusjoner og vurderinger som er gjort på ulike saksområder i prosjektet.

Konkrete forslag til definisjoner, endringer i filbeskrivelse og bestilling til fylkeskommunene som skal effektueres i 2004 fremgår av senere utarbeidede notater og dokumenter.

Innholdsfortegnelse:

1.	Innledning.....	3
2.	Statistikk for videregående opplæring.....	4
3.	Statistikkens omfang; definisjon og avgrensning av enheter	6
3.1.	Elevgrupper	6
3.2.	Undervisningsomfang som kriterium for å inkluderes i statistikk.....	8
3.3.	Rapportering av opplæring for voksne	9
3.4.	Datering	9
3.5.	Vurderinger mht. omfang, bruksområder og kvalitet	10
4.	Organisering av datalevering fra frittstående skoler.....	11
5.	Datagrunnlag for statistikk over gjennomføring av og resultater fra videregående opplæring	11
6.	Databehov - variabelomfang: Filene fra VIGO	12
6.1.	Elevfiler	13
6.1.1.	ssb99Elev.....	13
6.1.2.	ssb99Elevf	17
6.1.3.	ssb99Elevfag.....	23
6.2.	ssb99Klasse	23
6.3.	ssb99Lærertimer	23
6.4.	Katalogfiler.....	24
6.4.1.	ssb99Arsak	24
6.4.2.	ssb99Morsmal.....	24
6.4.3.	ssb99Skole.....	24
6.4.4.	ssb99Kurs	24

1. Innledning

Notatet inngår i Statistisk sentralbyrås rapportering fra kvalitetsprosjektet. Overfor VIGO styringsgruppe utgjør notatet en presisering av spesifikasjoner mht. datainnsamlingen fra fylkeskommunene. Vurderinger og konklusjoner i notatet er drøftet i arbeidsgrupper under kvalitetsprosjektet.

Kvalitetsprosjektets mandat er å gjennomføre undersøkelser av datainnsamlingen for videregående opplæring fra VIGO, med sikte på å forbedre kvaliteten av innrapporteringen. En av oppgavene i prosjektet er å gjennomgå alle filer og variable som er omfattet av leveringen fra fylkeskommunene til Statistisk sentralbyrå.

Foreliggende vurdering av databehov og definisjoner av variablene skal danne grunnlag for fylkeskommunenes tilpasning og bruk av administrative registre for å dekke behovet for et nasjonalt statistikkgrunnlag for videregående opplæring. Tjenestedata fra fylkeskommunene publisert gjennom KOSTRA utgjør sentral styringsinformasjon for dette virksomhetsområdet. Et sentralt formål for kvalitetsprosjektet er å bidra til at både den ordinære offisielle utdanningsstatistikken og KOSTRA utvikles som et felles anerkjent informasjonsgrunnlag for videregående opplæring.

Fylkeskommunenes data for videregående opplæring levert gjennom VIGO vil også utgjøre grunnlagsmaterialet for Skoleporten, en nettbasert skoleinformasjonsside som opprettes i regi av Utdannings- og forskningsdepartementet og Læringscenteret høsten 2004.

Gjeldende definisjonskatalog over sentrale begreper innenfor videregående opplæring skal revideres, inkludert bedre samordning mellom overordnede begreper, definisjoner og styringsinformasjon (eks. lovverk) og operasjonelle definisjoner av variable, og legge grunnlag for programmeringsteknisk implementering i de aktuelle administrative registre. Innenfor gjeldende modell for fylkeskommunenes statistikkrapportering innebærer dette implementering i fylkeskommunenes skoleadministrative systemer, og i VIGO.

Med videregående opplæring vil her gjennomgående menes opplæring under opplæringsloven, som gir kompetanse i form av vitnemål og fag/svennebrev. Kvalitetsprosjektet dekker elevdata fra VIGO inntak, ikke fagopplæringsdelen. I tillegg omfatter leveringen fra VIGO vedrørende videregående opplæring data fra tekniske fagskoler. Fagskoler har fått nytt lovgrunnlag, og det skal foretas endringer i forhold til nivå, omfang, kodeverk og utforming av statistikk. Dette området blir ikke berørt nærmere i notatet. Det blir heller ikke uttrekk av informasjon om avsluttet grunnskole på individnivå, som også hentes fra VIGO.

Innledningsvis foretas en presisering av omfanget av statistikkgrunnlaget, som er en sentral premiss for diskusjonen av variable og definisjoner. Formålet er å avklare eventuelle uklarheter mht. hvilke elever som skal innrapporteres fra fylkeskommunene.

Notatet drøfter ikke detaljer mht. voksne elever som søker rett til videregående opplæring og gjennomfører slik opplæring gjennom voksenrettede tilbud. Dette spørsmålet behandles i en egen arbeidsgruppe. Rapport fra denne arbeidsgruppen vil bli sendt på høring til fylkeskommunene og deretter danne grunnlaget for Statistisk sentralbyrås kravspesifikasjon for voksne i særskilte tilbud innenfor videregående opplæring.

Presist definert omfang og detaljeringsnivå av utdanningsstatistikken bestemmer hvilke opplysninger som må hentes inn og har også betydning for valg av rapporteringskilde og -kanal. Statistikkgrunnlaget utformes som et kombinert resultat av analyse av behov for opplysninger, supplert med en strategi om å lage statistikk over informasjon som foreligger i etablerte registre. Et klarere fokus på hvilke produkter som ønskes gir også en mulighet for å avgrense hva som er oppgaver i dette prosjektet, og hvor det er behov for å videreføre arbeidet i andre prosjekter. Det gis innledningsvis en kort oversikt over foreliggende statistikk på området videregående opplæring.

I dag samles data for videregående opplæring inn gjennom VIGO. Endring av kilde for uttrekk av data, som supplement til eller erstatning for variable som samles inn fra VIGO, er en beslutning som utløser et utviklingsarbeid som ikke ligger innenfor dette prosjektets rammer. Prosjektets oppgave er å "utrede og foreslå nødvendige forbedringer/endringer av nåværende system for rapportering, og utarbeide forslag til fremtidig rapporteringssystem for videregående opplæring".

For statistikkformål er det i en slik sammenheng en sentral rammebetingelse at data må foreligge for hver periode, og at endring av grunnlagsdata vil kunne medføre brudd med tidligere publisert statistikk. Derfor er endring av rapporteringskilde en beslutning som krever grundig vurdering. En viktig rammebetingelse ved valg av rapporteringskilde og -kanaler er også avgivers oppfatning av hvor datakvaliteten samlet sett er best, og hvilket nivå fylkeskommunene ønsker skal stå ansvarlig for dataleveringen.

Statistisk sentralbyrå står i prinsippet fritt, på grunnlag av lovhjemler, å hente data fra ulike offentlige administrative registre, herunder også data fra skoleadministrative systemer i fylkeskommunene. Ovennevnte vurderinger er imidlertid sentrale for å vurdere egnetheten av innsamling av data fra disse systemene i forhold til eller som supplement til dagens innhenting fra VIGO. Blant slike vurderinger er også spørsmålet om innhenting av data fra frittstående skoler som i fylkeskommunene kun ligger i VIGO; og hensynet til å ha en part å forholde seg til i den enkelte fylkeskommune; den utstrakte grad av saksbehandling av elevopplysninger som i dag skjer ved inntakskontorene og er relatert til VIGO, som berører flere sentrale variable som samles inn f.eks. til KOSTRA-publiseringen.

Notatet skal legge grunnlag for å drøfte og avklare følgende hovedspørsmål for kvalitetsprosjektet:

- Nødvendige forbedringer og endringer av nåværende system for rapportering
- Hvordan skal voksne elever rapporteres? Utrede i en egen arbeidsgruppe
- Hvordan skal dataleveringen fra frittstående skoler organiseres?
- Forslag til fremtidig rapporteringssystem for videregående opplæring

Våren 2004 introduseres en ny versjon av VIGO, hvor det foretas endringer også av strukturen i databasen. Denne endringen vil ha konsekvenser for rapporteringen. Viktige endringer vil ha positiv effekt for entydigheten i informasjonen som hentes ut som data for statistikkformål. Imidlertid er det usikkert hvordan overgangen til ny versjon slår ut, blant annet fordi den krever en betydelig opprydding i data slik de ligger i nåværende versjon.

2. Statistikk for videregående opplæring

Dataleveringen fra VIGO inneholder foruten elevopplysninger innenfor videregående opplæring også datamateriale av et visst omfang som det pr. i dag ikke utarbeides statistikk på grunnlag av. Utdannings- og forskningsdepartementet og Læringscenteret har fra 2003 tilgang til hele dette materialet, også for årgangene 2001 og 2002.

Følgende innsamlinger er i dag relatert til Statistisk sentralbyrås statistikk:

Statistikk	Ansvarlig institusjon	Kilde	Anvendelse
Søkerstatistikk	Læringscenteret	VIGO	Publiseres av LS. Inngår i KOSTRA.
Elevstatistikk, pr. 1. oktober	Statistisk sentralbyrå	VIGO	Publiseres som foreløpige tall tidlig etterfølgende år. ¹ Publiseres i KOSTRA mars (urevidert) og juni (reviderte tall). Til Nasjonal utdanningsdatabase.
Elevstatistikk, avsluttet opplæring foregående skoleår	Statistisk sentralbyrå	VIGO	Publiseres ikke separat. KOSTRA mars og juni. Til NUDB. Publiseres som del av befolkningens høyeste utdanning (BHU).
Vitnemål, fra 2003	Læringscenteret Samordna opptak (SO)	NVB	Legges inn i NUDB. Vil inngå i BHU.

For enkelte nøkkeltall i KOSTRA er planlagt publisering ikke gjennomført. Statistisk sentralbyrå henter inn data for klasseordningen, som er tilbudet av skoleplasser i den enkelte fylkeskommune, uten at det så langt er publisert statistikk relatert til klasser og plasser i KOSTRA.² Det samme gjelder lærertimer, som gir informasjon om produktivitet i form av undervisningsomfang pr. elev. Det vil si at tilbudssiden generelt er dårlig dekket statistikkmessig. I tillegg har det vært ønsket fra eksterne brukere publisering av statistikk på fag nivå, men dette er så langt ikke gjort.³

Læringscenterets søkerstatistikk sammenholdes med elevstatistikk i nøkkeltall i KOSTRA. Læringscenterets statistikk over første inntak viser effekter av tilbudsstrukturen, gjennom tall for elever uten tilbud om skoleplass. Ved å kombinere disse innsamlingene kan det gjennomføres analyser av preferanser, og i hvilken grad ønsker om videregående opplæring tilbys. Gjennom forløp kan også omfanget av omvalg og resultater fra hvert kursnivå undersøkes nærmere. Pr. i dag gjennomfører Statistisk sentralbyrå ikke slike analyser.

I tillegg til dårlig dekning av statistikk på tilbudssiden er det et problem at det ikke foreligger innsamlingsopplegg og variable til å måle avsluttet opplæring og kompetanse på en tilstrekkelig god måte. Dette er problemstillinger som ble søkt løst i det tidligere statistikkoppdraget som ble gjennomført i forbindelse med innføring av fullskala drift av KOSTRA og Statistisk sentralbyrås overtakelse av datainnsamlingen vedrørende videregående opplæring. Fremdeles gjenstår å finne gode løsninger på dette området.

I løpet av våren 2004 vil det bli utarbeidet og godkjent forslag til definisjoner for å måle avsluttet opplæring på kursnivå. Endringer blir gjennomført for innsamlingen høsten 2004, som gjelder skoleåret 2003/2004.

¹ Hovedmaterialet vedrørende elevopplysninger publiseres i DS fra Statistisk sentralbyrå som elevstatistikk. Publisering i Skoleporten er basert på det samme grunnmaterialet, også på skolenivå. Tilbakemeldingsmekanismen gjennom KOSTRA mottak gir fylkeskommunene direkte informasjon om de grunnlagsdata som anvendes for publisering, i DS, KOSTRA, og Skoleporten.

² En foreløpig publisering av antall klasser og elevtall pr. klasse foreligger pr. 19. februar 2004.

³ Av ni filer som hentes fra VIGO publiseres altså på grunnlag av to; fire er katalogfiler, mens tre filer inneholder informasjon som det ikke er publisert fra.

3. Statistikkens omfang; definisjon og avgrensning av enheter

En sentral forutsetning for å sikre innsamling av nødvendige variable og utforme gode definisjoner av verdier er en sikker avklaring av hvilke enheter som skal inngå i statistikkgrunnet for videregående opplæring. Med utgangspunkt i VIGO som rapporteringskilde er det her forsøkt å gi en klar avgrensning av hvilke enheter som skal omfattes av rapporteringen.

Statistisk sentralbyrås DS over elever i videregående opplæring og etterfølgende KOSTRA publisering har VIGO som kilde. Statistikken skal omfatte all videregående opplæring under opplæringsloven. Rapportert opplæring innenfor opplæringsloven med andre kilder enn VIGO er ubetydelig. Rapporteringen fra VIGO omfatter alle fylkeskommunale skoler, og frittstående og statlige videregående skoler med virksomhet under opplæringsloven.

For opplæringsvirksomhet under opplæringsloven utenfor ordinære skoletilbud er datainnsamling ikke endelig avklart; heller ikke hvordan denne skal legges opp i forhold til fylkeskommunenes administrative organisering og hvem som skal være ansvarlig oppgavegiver på fylkesnivå. Dette gjelder spesielt voksne i videregående opplæring. For 2003 er det etablert et innsamlingsopplegg for voksne i spesielt tilrettelagte tilbud parallelt med ordinær elevrapportering, jf. kap. 2.3. Rapportering av voksne i videregående opplæring utredes og det skal iverksettes et mer varig opplegg fra 2004.

3.1. Elevgrupper

Fylkeskommunene har ansvar for å gi tilbud om videregående opplæring etter opplæringsloven. Ungdom og voksne etter spesielle regler, har rett til videregående opplæring, og gratis undervisning for å oppnå dette. Fylkeskommunens plikt til å tilby videregående opplæring omfatter alle.

Statistisk sentralbyrås statistikk over elever i videregående opplæring og avsluttet opplæring på videregående nivå (iht. opplæringsloven) skal parallelt dekke alle som tar slik opplæring.

I dag omfatter SSBs innsamling gjennom VIGO følgende elevgrupper:

- Elever med ungdomsrett i fylkeskommunale, frittstående og statlige skoler
- Voksne elever tatt inn gjennom VIGO inntak eller direkte til skole, med og uten rett til videregående opplæring

Når det gjelder elevstatistikken samles inn (forutsetningsvis) data for alle som får undervisning, dvs. at privatister er unntatt. For avsluttet opplæring har det ikke vært spesifisert fra SSBs side at rapporteringen skal omfatte privatister. Strukturen i innrapporteringen har vært relatert til elevstatus, også for avsluttet opplæring, og det har ikke vært tilstrekkelig fokus på innsamling av data for elever hvor kompetanse oppnås uavhengig av elevstatus.

For elever i frittstående og statlige skoler er dagens ordning basert på at fylkeskommunene mottar og registrerer informasjon fra den enkelte skole. Skolene rapporterer delvis på papirskjemaer eller rene lister, delvis ved filuttrekk til diskett fra skoleadministrative systemer for skoler som har dette.

Det skal utarbeides nye rutiner for hvordan denne rapporteringen skal gjennomføres. I den sammenheng avventes et utredningsarbeid i Utdannings- og forskningsdepartementet relatert til forskrifter til ny Lov om friskoler (private skoler med betydelige offentlige tilskudd). Viktige premisser vil være at forskriften forventes å fastsette en rapporteringsplikt overfor friskoler som er parallell til offentlige skoler og at de frittstående og statlige skolene har, og må ha, en relativt utstrakt informasjonsutveksling med fylkeskommunene angående elevene.

Likevel kan det være elevgrupper og undervisningsformer hvor det ikke foreligger avklaring om omfanget; opplæring som i noe forskjellig utstrekning ligger i VIGO og hvor det er ulik praksis i fylkeskommunene mht. hvilke elever som inkluderes i rapporteringen til SSB.

Nedenfor er satt opp en oversikt over elevgrupper, som grunnlag for avklaring av hvilke elever rapporteringen til SSB skal omfatte. Listen omfatter ikke voksne elever som følger tilbud spesielt tilrettelagt for voksne, administrert av voksenopplæringsansvarlig enhet i fylkeskommunen.

Elevener innenfor videregående opplæring under opplæringsloven		
Elevgrupper/ undervisningsformer	Elevstatistikk NUDB	Statistikk over resultater fra videregående opplæring
Alle typer av elever i offentlige eller frittstående skoler, inkludert elever med særskilte behov	Ja	Ja. Fra 2003 er introdusert skjemarapportering fra frittstående skoler. Innsamlingsopplegg og kriterier for oppfølging er ikke avklart, jf. kap. 4.
Nettundervisning	Ja	Ja
Fengselsundervisning	Nei	Ja. Vil da fremgå som ordinær elev eller privatist.
Elever ved norske skoler i utlandet. Egne skoler eller avdelinger av norske skoler.	Ja	Ja
Norske elever ved utenlandske skoler i utlandet	Nei	Ja. Innsamling fra Statens lånekasse for utdanning.
Utenlandske utvekslings- elever ved norske skoler	Ja	Nei
Hospitanter. Ikke elevstatus. Knyttet til fag. Kan brukes av skolen for å forberede elev til ny, utsatt eller særskilt eksamen, eller privatisteksamen.	Nei	Ja. Vil i praksis være privatister.
Oppdragsundervisning	Nei	Privatister
Privatister	Nei	Ja. Fylkeskommunene skal rapportere fullførte kurstrinn for alle personer, også dersom kompetanse oppnås gjennom privatisteksamen, ved siden av elevstatus eller kun som privatist.

Det er i 2003 etablert en egen variabel for å skille ut en gruppe av voksne elever for å sikre omfanget av rapportering av voksne. For 2004 arbeides det med sikte på å en bedre presisert kravspesifikasjon for rapportering av voksne elever, trolig i form av egen fil i tillegg til nåværende elevfiler fra VIGO.

I 2004 tas det også sikte på å introdusere rapportering av avsluttet opplæring for privatister. Dette forutsetter at VIGO legger inn opplysninger om privatister fra de fylkeskommunale skoleadministrative systemene og privatistregistre.

En siste nødvendig presisering av elevomfang har sammenheng med rapportering av avsluttet opplæring for elever som har gjennomført VKII. På grunn av at de fleste av disse ikke er aktuelle kandidater for videre inntak til videregående opplæring, har de i stor utstrekning blitt utelatt fra overføring av data fra skoleadministrative systemer til VIGO, og dermed fra VIGO til SSB. Alle elever som har gjennomført opplæring foregående skoleår skal rapporteres, slik det også i dag er forutsatt, via filen ssb99Elevf.

3.2. Undervisningsomfang som kriterium for å inkluderes i statistikk

I den ordinære elevstatistikken er 300 timer undervisning i løpet av et skoleår kriterium for å kategoriseres som elev.⁴ Denne begrensningen har tidligere ikke hatt stor betydning, og har hatt en fornuftig begrunnelse isolert sett ut fra en statistikkmessig betraktning. Konsekvensen har vært at en person med undervisningsomfang under 300 timer ikke har vært definert som en ordinær elev.

Flere faktorer forstyrrer dette bildet:

- Flere voksne i videregående opplæring, både innenfor ordinære tilbud og elever i spesielt tilrettelagte tilbud. 300 timer utgjør om lag 25% av en årsenhet og vil kunne være relativt hyppigere forekommende enn tidligere. Derfor også mer interessant i statistikk sammenheng.
- Timeomfanget som utgjør grunnlaget for avgrensningen er relatert til normert årstimetall for fag i henhold til læreplanen og refererer til dette, ikke nødvendigvis til reell undervisning av/for denne personen. Med økende fleksibilitet i undervisningsformer vil variabelen timer basert på læreplan i tilsvarende redusert grad reflektere faktisk ressursbruk fra undervisningsinstitusjonenes side.
- Elevtall i KOSTRA måler fylkeskommunal produksjon, prioriteringer, kostnader og dekningsgrad. Ut fra en slik betraktning er antall timer for den enkelte elev ikke relevant, og det skulle være klart at all undervisning skal inkluderes i statistikken over produksjon av videregående opplæring.

Situasjonen pr. publisering i 2003 (elevtall for 2002) er at elevstatistikk fremdeles har en grense på 300 timer for å inkluderes i statistikken, og offisiell statistikk over elever i videregående skole ekskluderer dermed elever som deltar i undervisning mindre enn 300 timer pr. undervisningsår.

I KOSTRA medtas all produksjon av undervisning inkludert elever som deltar mindre enn 300 timer i beregning av helårsekvivalenter. Det vil si at elevtall målt i helårsekvivalenter når disse sammenstilles med økonomitall inkluderer alle elever/all produksjon, mens nøkkeltall som kun vedrører tjenesteproduksjon og måles i antall elever, er basert på de offisielle elevtallene.

Statistikk over avsluttet opplæring har den samme avgrensning på 300 timer. Konsekvensen av dette er at elever som ikke er registrert med mange fag faller utenfor statistikken. Det er ingen prosedyre for å akkumulere resultater over flere år, så med dagens opplegg kan eleven falle utenfor hvert år frem til og med en sluttkompetanse.⁵ Dette har trolig ikke stort omfang, og kan gjelde først og fremst voksne som eventuelt trekkes ut i en annen statistikk, men vil likevel kunne gjelde voksne som er ordinære elever gjennom VIGO inntak. En annen elevgruppe som kan bli mangelfullt rapportert her kan være ungdomselever som har hatt et år med stryk i ett eller flere fag eller som mangler vurderingsgrunnlag et år, men som senere tar opp igjen manglende fag.

For 2004 vil det bli introdusert en ny metode for å beregne fullførtkode, som forutsettes å rette opp disse manglene. Det vil ikke lenger være grunnlag for å beregne et kriterium om omfang på minimum 300 timer i resultatrapporteringen.

---

⁴ Alle elever inngår i innsamlingen og dermed i råmaterialet som bearbeides i Statistisk sentralbyrå, men elever med undervisningsomfang under 300 timer fjernes i løpet av bearbeidingsprosessen.

⁵ For eksempel elev med kurskode 8040, 187 timer og fullførtkode = B. Dette er galt, men kan reflektere en realitet, nemlig at akkumulert resultat for denne eleven er fullført og bestått VKII allmennfag, når hun nå har gjennomført og bestått nødvendig mengde matematikk. Disse sammenhengene fremgår ikke i dag, og kan heller ikke med sikkerhet utledes fra det materialet vi mottar.

3.3. Rapportering av opplæring for voksne

Et visst omfang av voksne elever søker og tas inn til opplæring via VIGO inntak. I tillegg vil det være et omfang av voksne elever som har rett til videregående opplæring som deltar i undervisning organisert spesielt for voksne. Rettighetshavere har krav på realkompetansevurdering og dokumentasjon av denne som et element i samlet kompetanse, og tilbud om supplerende opplæring skal tilpasses den enkeltes behov. Implementering av fylkeskommunenes plikt til å tilby videregående opplæring administreres av den enkelte fylkeskommune, integrert med inntakskontorenes virksomhet eller som adskilte administrative oppgaver.

Personer født før 1978 som ikke har gjennomført videregående opplæring har rett til dette. Fylkeskommunene har ansvar for at retten innfris, også finansielt. Det tilbys også voksenopplæring som ikke er fullfinansiert av fylkeskommunene. Finansielle ordninger varierer mellom fylkeskommunene, og ser ut til å avhenge både av organisering og økonomi. Enkelte fylkeskommuner har problemer med å gi tilbud til voksne med rett, dvs. har kø av rettshavere uten tilbud; andre har finansierte opplegg som favner voksne både med og uten rett. Oversikt over oppdragsbasert opplæring innenfor opplæringsloven, og fordeling over full-, del-, eller ikke finansiert virksomhet foreligger ikke. Et datainnsamlingsopplegg for voksne vil måtte inkludere variable relatert til finansiering, for å kunne koples til kostnadstall i fylkeskommunene.

I 2003 ble det gjennomført rapportering av data også for voksne elever gjennom VIGO. Elevene er identifisert med elevtype R, definert som elever som tar videregående opplæring innenfor særskilte opplæringstilbud for voksne. Avgrensningskriterium er at de ikke er elever gjennom VIGO inntak. Opplysninger hentes fra eksterne systemer eller registreres manuelt.

Innsamlingen omfatter data til filene ssb99Elev og ssb99Elevf. Variabelomfanget er mer begrenset enn for ordinære elever, og omfatter spesifisering av kurskode, definert som ønsket sluttkompetanse, og rettstype som viktigste elevvariable, mens avsluttet opplæring skal omfatte oppnådd sluttkompetanse, alternativt avbrudd. Den viktigste begrensningen ved denne rapporteringen i forhold til vanlige elever er at det ikke beregnes kursprosent, og at de fagene elevene tar ikke rapporteres. Fra IST brukerveiledning fremgår kriteriene for uttrekk av voksne til elevfilene, blant annet gjennom bruk av opplysninger i det såkalte "voksenbildet" i VIGO.

Det vises ellers til utredning av statistikkgrunnlag for voksne i videregående opplæring i eget notat.

3.4. Datering

Elever inneværende skoleår: Telledato 1. oktober. Omfatter personer med status som elev på denne datoen (registrert innen 30. september). Elever med sluttdato 1. oktober telles ikke. I praksis er telledato elevens status den dagen eleven overføres fra det skoleadministrative systemet til VIGO.

Elever foregående skoleår: Perioden 1. oktober - 30. september. Her et det nødvendig å få til en avklaring relatert til følgende punkter:

- Statistisk sentralbyrå bruker en avgrensning av periodedata fra 1. oktober - 30. september foregående skoleår ved innsamling av avsluttet opplæring. Denne perioden er den samme for alle utdanningsområder og -nivåer i utdanningsstatistikken.
- Elevkurslinjene i VIGO er relatert til "skoleår", uten at det er gitt særskilte datoer. 8x0 er standard dato, og avvikende dato for start eller slutt markeres med reell dato.

- Ovenstående avvik ble synliggjort når det var nødvendig å datospesifisere et skoleår for voksne i forbindelse med overføring fra voksenbildet til elevkurslinje i VIGO. Det ble da fastsatt at skoleåret for voksne med elevtype R skal løpe fra 1. juli til 30. juni. Dette er datoene som best samsvarer med punkt over; et skoleår.
- Data fra VIGO omfatter ulike perioder og det foreligger datoer som ikke er relatert verken til SSBs bestilling 1.10 - 30.9 eller til et normalt skoleår. Dette impliserer at det ligger ukurante datoer i elevkurslinjene i VIGO.

Det er ikke naturlig å si at et skoleår løper fra oktober til september. Samtidig bør det ligge et helt kalenderår til grunn for perioden data hentes fra. Det viktigste hensynet ved datofesting av skoleåret er at alle data relateres til den årgangen opplysningene naturlig hører til.

Resultater oppnådd fra skoleåret skal suppleres med korrigeringer som følge av klage. Dette vil være resultater som naturlig og nødvendig er relatert til dette skoleåret.

Det viser seg at det har vært mangelfull rapportering av ny, utsatt eller særskilt eksamen. Disse holdes nærmere jul i det etterfølgende skoleår, men resultatene legges i mange tilfeller på elevens data for foregående skoleår, som allerede er rapportert til Statistisk sentralbyrå. Neste rapportering vil etter dagens ordning heller ikke inkludere disse dataene. Fra 2004 forutsettes at ny, utsatt og særskilt eksamen rapporteres på ssb99Elevf det etterfølgende skoleåret.

Forbedring av resultater skal ikke inngå i måling av foregående års resultater, men rapporteres i det aktuelle skoleåret, f.eks. en privatisteksamen i et fag med tidligere resultat som elev. På dette området foreligger imidlertid både regelverk og praksis som tilsier at det kan være behov for å supplere bestillinger av oppdaterte data med manuelle rutiner.

Data om elever relatert til foregående skoleår skal generelt være korrigert for endringer frem til 30. september.

3.5. Vurderinger mht. omfang, bruksområder og kvalitet

Statistisk sentralbyrå skal hente inn opplysninger om all virksomhet innenfor videregående opplæring under opplæringsloven; alle som er elever, alle skoler med slik virksomhet, undervisning utenfor ordinær skole inkludert spesielt tilrettelagte undervisningsopplegg for voksne som supplerer realkompetanse, og oppnådd kompetanse.

Spesielt er det av stor betydning å ha tilgang til sikre data for fullført sluttkompetanse fra videregående opplæring. Fleksibilitet mht. hvordan sluttkompetanse kan oppnås er etter hvert stor og det gir fylkeskommunene en stor utfordring mht. å utvikle gode registrerings- og rapporteringsordninger for avsluttet opplæring og kompetanse.

Behovet for sikker tilgang til informasjon om videregående opplæring som dekker hele omfanget må eventuelt avveies mot detaljeringsgraden i ordinær statistikk. Likevel vil opplysninger nødvendige for styrings- og evalueringsformål stille store krav til informasjon og kvalitetssikring, jf. KOSTRA og Skoleporten. Det er nødvendig å vurdere hvorvidt data i større grad enn i dag må hentes fra ulike kilder, for å dekke det varierte spekter av tilbud og opplæringsløp som foreligger.

Med ulike innsamlingskilder er det neppe mulig fullt ut å integrere informasjon i en felles statistikk og det må eventuelt foretas en sterkere oppdeling i elevstatistikk, statistikk innenfor KOSTRA, og nasjonal utdanningsdatabase (NUDB). Selv om grunnlagsdata brukes til ulike formål er det imidlertid et problem dersom tallene, gitt bestemte forutsetninger, ikke er sammenlignbare for de ulike publiseringsområdene.

Derfor er kvalitet i registrering, lagring og formidling av data av avgjørende betydning for statistikkvaliteten, som plan- og styringsdata for nasjonale myndigheter. Uansett hva som etableres av databaseløsninger og rapporteringsordninger for data for videregående opplæring er det den opprinnelige registrering av data som danner grunnlag for all senere bruk av data. En oppdatert definisjonskatalog som implementeres både i VIGO og skoleadministrative systemer, er et sentralt ledd i dette arbeidet. På dette området har også fylkeskommunene en stor utfordring mht. å legge ressurser og motivasjon til gode rutiner i sine virksomheter.

Det vises for øvrig til pågående arbeid i kvalitetsprosjektet i regi av en egen definisjonsgruppe. Gruppen skal utarbeide forslag til revisjon av definisjonskatalogen med operasjonalisering og oppfølging av den programtekniske implementeringen av alle variable som omfattes av innsamlingen til Statistisk sentralbyrå. Gruppen har et eget mandat godkjent av VIGO styringsgruppe og Utdannings- og forskningsdepartementet.

4. Organisering av datalevering fra frittstående skoler

Utredes i en egen gruppe.

5. Datagrunnlag for statistikk over gjennomføring av og resultater fra videregående opplæring

Innsamling av data vedrørende gjennomføring og fullføring av videregående opplæring har vært et gjennomgående problem i flere år. Hovedårsakene til problemene er kombinasjonen av uklare definisjoner med hensyn til hva som skal defineres som fullført, og vanskeligheter med å fange opp ønsket informasjon gjennom eksisterende registre.

Viser til eget notat om fullføringskoden, og eget arbeid i definisjonsgruppa.

Relatert til spørsmålet om undervisningsomfang og oppnådd kompetanse er privatistordningen, som benyttes av voksne og ungdom. Deres eksamener inngår i kompetanseoppnåelse, men SSB har ikke noe innhentingsystem for å inkludere oppnådd kompetanse innenfor videregående opplæring som ikke er relatert til elevstatus. Innenfor dagens innsamling vil derfor ikke fullførte bli rapportert for privatister.

Data fra NVB vil fra 2003 supplere innsamlingen fra VIGO i NUDB. NVB samler inn data fra alle fylkeskommunale skoler som utsteder vitnemål, men er dårligere dekket for frittstående skoler (20%). Kontrollkravene medfører også at det vil kunne være gyldige vitnemål som ikke godkjennes til NVB. NVB er begrenset til vitnemål, mens data fra VIGO omfatter alle kursnivå, men med en mer uklar definisjon av kompetanse.

Spørsmålet om måling av resultater og kompetanse fra videregående opplæring drøftes kort nedenfor, i tilknytning til gjennomgang av de enkelte filer i bestillingen til VIGO. I denne sammenheng kommer spørsmålet om det bør foretas en egen innsamling av resultater fra skoleadministrative systemer. En kontroll på linje med NVBs regelkontroll er under planlegging for alle kompetansebevis, dvs. eksamener, men dette arbeidet er ikke ferdig, og er ikke aktuelt for rapportering i 2004.

Uten kontroller står en igjen med en fortolkning av kompetansebevis og vitnemål som eventuelt ikke er så ulike variablene fullførkode og dokumentasjonstype - selv om innsamlingen gjøres direkte fra de skoleadministrative systemene, og det er et spørsmål hvor mye som er å vinne på en egen innsamling på dette nivået. Kvalitetsforbedringen vil ikke nødvendigvis være svarende til forventningene ved å endre innsamlingskilden for avsluttet opplæring.

6. Databehov - variabelomfang: Filene fra VIGO

Spørsmålet om definisjoner omfattes av begrepsdefinisjoner (eks. hva er en delkurselev), og omfanget av enheter (eks. skoler, elever). For denne innsamlingen defineres begreper delvis av fylkeskommunen, som utvikler og bruker VIGO; delvis av UFD og Statistisk sentralbyrå, som innhenter data som foreligger i fylkeskommunenes registre, i tillegg til å innføre nye variable begrunnet ut fra statistikkbehov (eks. spesialundervisning i KOSTRA).

Innsamlingen fra VIGO organiseres som et fast definert filuttrekk fra basen. Det uttrekket som gjøres i dag er utviklet i samarbeid mellom SSB (og UFD), fylkeskommunene og IST. IST har den primære ekspertisen på hvordan VIGO fungerer, og har et hovedansvar for å fastsette uttrekksmekanismer; som også inkluderer definisjonsmessige aspekter.

Selv om innhenting er positivt definert som filuttrekk med bestemte variable, vil informasjonen bli hentet fra tabeller i basen hvor variable er definert også for andre formål (eks. fullførkode). Enkelte av filene er uttrekk fra hele tabeller hvor deler ikke blir brukt eller oppdatert av fylkeskommunene (eks. variable i kurs- og klassefilene til SSB). Det er da ikke slik at fylkeskommunene registrerer informasjon spesielt for SSB i disse tabellene. En slik begrensning for kvaliteten er ikke "synlig", det fremgår ikke av filuttrekket. Usikkerhet om eksempelvis omfang kan imidlertid også influere på hvor vanskelig det er å definere korrekt uttrekk entydig. Eksempler her er igjen elevgrupper (vkii eller spesielle grupper av elever), eller bestemte undervisningstilbud.

I forbindelse med en diskusjon av andre kilder for elevopplysninger enn VIGO, dvs. direkte innhenting av opplysninger fra skoleadministrative systemer, må vurderes hvilke opplysninger som i dag legges inn kun i VIGO og som eventuelt *må* ligge i VIGO, av saksbehandlingsmessige årsaker. I tillegg til søker- og inntaksopplysninger, som ikke er viktige variable mht. utarbeiding av elevstatistikk, er rettstype en slik variabel som er viktig for elevstatistikk. Rettstype fastsettes og saksbehandles/ajourholdes i VIGO. Inntakskontorene har ansvar for administrasjon av retten til videregående opplæring, og rutiner for beregning og ajourhold av rett kan derfor sett fra fylkeskommunenes side vanskelig legges til de skoleadministrative systemene.

Generelt vil endring av kilde måtte kreve at saksbehandling i VIGO i større eller mindre grad flyttes til saksbehandling av skolesystemene på fylkesnivå.⁶ Fylkeskommunens ansvar for videregående opplæring tilsier at det må foreligge en sentral koordinerende instans på elevsiden, antakelig også inkludert voksne elever, som kan administrere virksomhetsområdet. Dette omfatter også elever ved frittstående skoler og elever som tar videregående opplæring utenfor hjemfylke, i tillegg til koordinering mot Oppfølgingstjenesten. Pr. i dag er det kun VIGO som fyller denne koordinerende funksjonen.

Mange opplysninger vil være registrert for første gang i VIGO gjennom søknad om opptak, men som inntatt elev til skole vil opplysningene være oppdatert fra det skoleadministrative systemet før rapportering til SSB.

---

⁶ Et sentralt premiss her er hvilke planer IST ønsker å tilby fylkeskommunene mht. koordinering mellom disse systemer og baser, som ikke er kjent.

Elevopplysninger for inneværende skoleår overføres fra skoleadministrativt system til VIGO etter 1. oktober, og disse opplysningene skal ideelt sett være de korrekte. I noen grad er det likevel rutine at også elevopplysninger saksbehandles i VIGO etter denne overføringen, og dette uten at det korrigeres i skoleadministrative systemer eller foretas ny maskinell overføring. Slike rutiner er gjerne relatert til bestemte variable som er relevante for fylkeskommunens inntaksadministrasjon og/eller for rapporteringen til Statistisk sentralbyrå - som inntakskontorene har ansvar for; opplysninger som er nødvendige for skolens egen drift og dokumentasjonen av elevens opplæring vil skolene selv ha ansvaret for og sørge for oppdatering av.

Opplysninger fra foregående skoleår, til ssb99Elevf, lastet fra de skoleadministrative systemene til VIGO en gang etter skoleslutt, her er det svært varierende praksis fra fylkeskommune til fylkeskommune.

Spesielt når det gjelder data for elever foregående skoleår er det en utstrakt praksis med rutiner for saksbehandling i VIGO etter overføringen, for eksempel har flere fylkeskommuner rutiner for å fylle ut og/eller kvalitetssikre utfylling av fullførtkode i fylkesadministrasjonen, ikke ved den enkelte skole.

I tabelloversikten er inkludert ISTs kommentarer til den enkelte variabel. Disse vil bli justert og oppdatert i forbindelse med avklaring av variabelbehov, definisjoner, gyldige verdier mv.

Elevopplysninger til ssb99Elev og ssb99Elevf hentes fra elevkurstabellen i VIGO. Variablene fullførtkode og dokumentasjonstype hentes fra karakterdokumenthode via elevkurslinje, etter først å være overført fra skoleadministrative system. Linjetype er en informasjonsvariabel på uttrekksfilen ssb99Elevf som angir metode for fastsetting av verdi på fullførtkode.

6.1. Elevfiler

Gjennomgangen nedenfor viser noe av diskusjonene og vurderingene foretatt som ledd i kartleggingsarbeidet innenfor kvalitetsprosjektet, og er slik sett en forberedelse av ny kravspesifikasjon til fylkeskommunene i 2004.

6.1.1. ssb99Elev

Nr	Kolonnenavn	Kommentarer IST	Kommentarer. Kf. IST grensesnitt VIGO/SSB, ny kravspesifikasjon og definisjonskatalogen for definisjoner og forklaringer
1	Fylkesnummer	Rapporteringsfylke. Ledende null.	Fylkeskommunen rapporterer alle elever ved skoler i fylkeskommunen, og elever hjemmehørende i fylket (iht. DSP) som går på skole i andre fylker. <i>Elever på frittstående skoler rapporteres til VIGO i skolens fylkeskommune, og i den enkelte elevs hjemfylke.</i> Ved hjelp av navn og fødselsnummer fastsettes elevens hjemstedsfylke i SSB. For SSB er det ikke avgjørende hvilket fylke eleven rapporteres fra.
2	Fødselsnummer		For elever i skole i hjemfylket vil forekomst på fil bestemmes av overføringen fra skoleadministrative systemer til VIGO. Elever som søker skole utenfor hjemfylke søker i egen fylkeskommunes VIGO eller til skolens fylkeskommune. Inntas til og rapporteres fra skolens fylkeskommune, men også fra hjemstedsfylke.
3	Skoleår		

Nr	Kolonnenavn	Kommentarer IST	Kommentarer. Kf. IST grensesnitt VIGO/SSB, ny kravspesifikasjon og definisjonskatalogen for definisjoner og forklaringer
4	Radnummer	Løpenr på elevens kurs et skoleår.	
5	Navn		
6	Skolenummer	Ledende nuller. Ingen sikre faste nummer for OT-enheter.	5-sifret VIGO skolenummer. Påkrevet med ensartet kodeverk for skolenummer for alle fylkeskommuner. SSB kopler skolenummer til organisasjonsnummer. Alle elever skal gis et gyldig skolenummer; elever forutsettes å høre til en eksisterende institusjon med et organisasjonsnummer. Skolenummer har også vært anvendt for å identifisere enheter innenfor OT, til dette formål er imidlertid variabel "Kurs/OT-status?" (9) en mer pålitelig sjekkvariabel.
NY	Organisasjonsnummer		Skolens 9-sifrede organisasjonsnummer, iht. nasjonalt skoleregister. Ønskes som nytt obligatorisk felt i filen med elevopplysninger. I første omgang supplere, ikke erstatte, skolenummer, så lenge det ikke er sikkerhet for kvaliteten av organisasjonsnummeropplysninger.
Ad skolenummer og organisasjonsnummer: I forbindelse med publisering av elevopplysninger på skolenivå er det avgjørende at alle elever er korrekt identifisert på organisasjonsnummer.			
7	Skole/OT-enhet?	V=Videregående skole, O=OT-enhet.	Kan fjernes. OT sjekkes av kurskode, alternativt sjekkes vha. kurstype.
8	Kurskode	Ingen sikre faste koder for OT-statuser.	I de skoleadministrative systemene brukes primært Læringssenterets alfanumeriske kodeverk, som er kodeverket for dokumentasjon. SSB henter inn fylkeskommunenes "8000"-serie, som er VIGOs klassifisering av kurs. VIGO konverterer fra alfanumeriske koder til 8000, med et spekter over 8000 som er mer detaljert enn LS. Årstimer for 8000-kodene er hovedsakelig entydige, men innenfor allmennfag er det mulig å variere årstimetallet mellom kurstrinnene. Trolig ikke nødvendig å føre reelle årstimer; kostnader måles på studieretning. Dersom fylkeskommunene fører årstimene likt, blir kostnadene likevel sammenlignbare. SSB bruker kurskode til å fjerne OT-elever. Kurstype (9) er sikrere variabel for å avgrense OT i forhold til elever.
NY	Alfanumerisk kurskode		Læringssenterets kodeverk.
9	Kurs/OT-status?	K=Kurs, O=OT-status.	Elever innenfor OT fjernes fra elevfilene til SSB. Brukes. Dersom OT-enheter fjernes fra uttrekket er dette sjekkvariabel mht. hvorvidt det finnes OT-enheter på innkommet fil.
10	Studie-retningskode		Brukes ikke av SSB.
11	I/utenom fellesinntaket?	J/N. Beregnes på grunnlag av klasseordningens inntaksnr.	Brukes ikke av SSB.
12	Startdato	YYYYMMDD. Standardverdi er null. Hvis utfyllt skal det testes om datoen er innenfor skoleåret.	Har ikke betydning for rapportering pr. tellestidspunkt 1. oktober. Dersom dato er utfyllt med en senere dato enn skolestart, skal denne være reell. Har likevel ikke betydning for statistiske formål.

Nr	Kolonnenavn	Kommentarer IST	Kommentarer. Kf. IST grensesnitt VIGO/SSB, ny kravspesifikasjon og definisjonskatalogen for definisjoner og forklaringer
13	Slutt dato	YYYYMMDD. Ulik null betyr at eleven har sluttet. Hvis utfylt skal det testes om datoen er innenfor skoleåret.	Avbrudds dato ikke relevant for dette datasettet.
14	Morsmålskode	Ledende nuller.	Brukes ikke av SSB, som påfører landbakgrunn via befolkningsdatabasen.
16	Hel-/del-kurs?	H=Helkurselev, D=Delkurselev. Ikke utfylt hvis elevtype=R.	Behovet for delkurs som elevstatus under vurdering. Brukes ikke av SSB. Definisjon: "tatt inn til deler av kurs og møtt frem". Definisjonen er supplert med avtalt nedjustert kursomfang etter skolestart, og i tillegg elever som tas inn av skolen til ledige plasser etter skolestart. Det er imidlertid ikke avklart hva som skal være omfangsmessige kriterium for delkurs, i realiteten en form for fastsatt andel. Et viktig eksempel på delkursstatus er omvalg, hvor det kan gis fritak for allmenne fag, jf. ellers forskriften §6-12. Læringscenteret vil avklare hvorvidt variabelen skal videreføres i rapporteringen, som en statusvariabel. UFDs oppfatning er at kursprosent dekker delkursbegrepet tilstrekkelig godt, og at det ikke er behov for en egen statusvariabel (dette må innebære at begrepet "delkurselev" i lovverket defineres i henhold til kursprosenten).
17	Antall årstimer på kurset	Viser hvor mange timer eleven har tatt av kurset.	Hentes fra kompetansebevis, hvor alle fag som er tilknyttet eleven er lagt til en elevkurslinje. Bak kompetansebevis ligger kurstabell og fagtabell. Årstimer er summerte normerte årstimer basert på elevens fag. Teller i kursprosenten. Årstimene tilordnes faget i VIGO. Årstimer rapportert som '00000' gir kursprosent 100 (for eksempel spesielt tilrettelagte tilbud IOP). Faktisk undervisningstimer som avviker fra normert årstimetall reflekteres ikke i kursprosent. Årstimene hentes fra tabell kompetansebevis i VIGO.
18	Kursprosent	Viser hvor stor andel av kurset elevene har tatt. De to siste sifrene er desimaler.	17/normert årstimetall for kurset, jf. kurskode. Korrekt kursprosent avhenger av korrekt årstimetall på fag (jf. 17) og på kurs. Normerte årstimetall kurs er relatert til det alfanumeriske kodeverket. Alle 8000-koder må ha et normert årstimetall dersom kursprosent skal bli korrekt.
For undervisning som følger normert årstimetall for faget slik det er angitt i læreplanen vil kursprosenten uttrykke tilbud, kostnad og bruk av undervisningsressurser. Og omfang av kurset, sett fra elevens side. Imidlertid vil kursprosenten ikke uttrykke noe om ressursbruken dersom undervisningen ikke faktisk er lagt opp slik læreplanen forutsetter, eks. komprimerte kurs. For slik undervisning vil det være en faktisk teller som ikke er relatert til noe kodeverk (eleven er i praksis x% privatist), og når komprimerte kurs beregnes som ordinære kurs vil kursprosenten angi hvor stor andel av kurset eleven har tatt (jf. definisjonen), men overestimere ressursbruk og kostnader for fylkeskommunen.			

Nr	Kolonnenavn	Kommentarer IST	Kommentarer. Kf. IST grensesnitt VIGO/SSB, ny kravspesifikasjon og definisjonskatalogen for definisjoner og forklaringer
19	Spesial-undervisning?	J/N. Vedtatt spesial-undervisning?	Definisjonen er klar nok. Men hva måles? Skal anvendes i KOSTRA. Funksjon 560 "særskilt tilrettelegging og oppfølging" inkluderer enkeltvedtak som et element, men er mer omfattende ("ordninger som medfører ekstrakostnader utover fylkeskommunenes ordinære undervisningsopplegg, for eksempel utgifter til språkopplæring (både øremerkede statlige midler og fylkeskommunale midler), pedagogisk psykologisk rådgivningstjeneste og fylkeskommunenes oppfølgingstjeneste; utgifter til grunnkurs over 2 år, lønnsutgifter til spesialklasser og smågrupper").
20	Behandlings-kategori	A=ANNET B=PRIMÆRØNSKE FREMME SPRÅKLIG C=SEKUNDÆRØNSKE FREMME SPRÅKLIG D=MER ENN 3 ÅR FREMME SPRÅKLIG F=FORTRINNSRETT I=INDIVIDUELL M=MER ENN 3 ÅR P=PRIMÆRØNSKE R=RESERVERT S=SEKUNDÆRØNSKE T=TILRETTELagt U=FREMME SPRÅKLIG V=VOKSENOPPLÆRING	Brukes ikke av SSB.
21	Alt. kurskode	Dersom kurskoden (felt 8) ikke er en offisiell kurskode skal det ligge en slik offisiell verdi her.	
22	Kommune-nummer		Elevens bosted. Brukes ikke av SSB.
23	Rettstype	I=Ingen rett, U=Ungdomsrett, V=Voksenrett, F=Fullføringsrett	Pr. i dag ikke registrering av dette feltet i de skoleadministrative systemene. Lagt inn i grensesnittet til VIGO (kan brukes eks. for voksne). Samlet administrasjon av rett ligger i VIGO, kan ikke legges til den enkelte skole. Rettstype er relatert til inneværende skoleår.
24	Rett kvote		Brukes ikke av SSB. Gir noe av den samme informasjon som følger av å følge elevens forløp og fullføringskode for det enkelte skoleår.
25	Rett brukt		
26	Frist kvote		
27	Frist brukt		
28	Søkertype	O=Ordinær søker S=Særskilt søker M=Min.språklig søker OS=Søkte både ordinært og særskilt OM=Søkte både ordinært og min.spr. SO=Søkte særskilt. Overført til ordinært. MO=Søkte min.spr. Overført til ordinært.	Brukes ikke av SSB

Nr	Kolonnenavn	Kommentarer IST	Kommentarer. Kf. IST grensesnitt VIGO/SSB, ny kravspesifikasjon og definisjonskatalogen for definisjoner og forklaringer
29	Refusjon?	J=Det kreves refusjon, N=Nei, I=Ihht. evt. avtale	Brukes ikke av SSB
30	Utvidet rett (årsakskode)	Viser årsaken til at eleven fikk utvidet rett.	Brukes ikke av SSB
31	Frafall (årsakskode)	Viser årsaken til at eleven har falt fra.	Brukes ikke av SSB
33	Morsmålsopplæring?	J/N. Støtteundervisning i morsmålet?	Ifølge fylkeskommunene er ikke dette relevante tilbud i videregående opplæring. Planlagt anvendt i KOSTRA.
34	Støtteundervisning i norsk?	J/N. Særskilt norskopplæring for språklige minoriteter?	Ifølge fylkeskommunene er ikke særskilt norskopplæring for språklige minoriteter relevant tilbud i videregående opplæring. Språkkyndighet kan eventuelt måles i omfanget av særskilt Læreplan for videregående opplæring: Norsk som andrespråk for språklige minoriteter, beregnet for elever med andre morsmål enn nordisk eller samisk, og som også kan velges av tospråklige. Planlagt anvendt i KOSTRA.
Ad morsmålsopplæring og støtteundervisning i norsk: Opplæringsloven §2-8 Opplæring for elever fra språklege minoriteter: Kommunen skal gi elever i grunnskolen med anna morsmål enn norsk og samisk nødvendig morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring og særskild norskopplæring til dei har tilstrekkelege kunnskapar i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen. Forskrift til opplæringslova §1-1, Opplæringa i grunnskolen 6. ledd : Elevar med anna morsmål enn norsk og samisk har som alternativ til opplæring etter læreplanen i faget norsk rett til opplæring i samsvar med Læreplan i norsk som andrespråk for språklige minoriteter til dei har tilstrekkelege kunnskapar i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen. Begge punkter synes å referere ikke til grunnopplæring; grunnskole og videregående opplæring, men til grunnskolen.			
35	Klassekode		Brukes ikke av SSB. Kan eventuelt vurdere innhold og anvendelse, men usikker kvalitet.
36	Elevtype	R=Realkompetanse-vurdert A=Annet	Ny variabel 2003. For rapportering av voksne elever som ikke er tatt inn gjennom VIGO inntak, eller som ikke er elev ved ordinære skoletilbud.

6.1.2. ssb99Elevf

ssb99Elev gir informasjon om elevtallet og karakteristika pr. 1.10 hvert år. ssb99Elevf inneholder elevopplysninger relatert til foregående skoleår **og måler resultater av å følge et kurstrinn i videregående opplæring.**⁷ Denne fila er i dag datagrunnlaget for å måle produksjon i form av resultater, gjennomstrømning i utdanningssystemet, overganger mellom utdanningsnivåer, kompetanse, og befolkningens utdanningsnivå.

Opplysninger om foregående skoleår er organisert som elevfilen. Definitivt sett omhandler dette settet "periodedata", mens elevfilen inneholder opplysninger pr. et telletidspunkt. De fleste variable på fila over avsluttet opplæring (dvs. kurs) er satt på et tidspunkt, men skal være gyldige for rapporteringsperioden/skoleåret.

Pr. i dag er det en rekke av variablene på denne fila som ikke brukes på samme måte som variable på elevfilen med data pr. 1. oktober. Det er behov for å avklare behovet for å samle inn de samme variablene for foregående skoleår. Det må samtidig avklares hvilket kvalitetssikringsarbeid som gjøres av fylkeskommunene av variablene til denne fila, dvs. elevkursfilen fra forrige skoleår.

⁷ Et års løp i videregående opplæring innebærer forbruk av et års rett. Data fra foregående skoleår måler gjennom fullførtekode, forbruk av rett og resultater fra skoleåret. Kodelisten for fullførtekode reflekterer at bruk av rett ikke har nødvendig sammenheng med resultater tilsvarende bruk av retten.

Viktige eksempler her er særlig hvilken informasjon som ligger for årstimer og kursprosent, rettstype og spesialundervisning. Kan det her ligge informasjon som er oppdatert og mer korrekt for skoleåret enn hva som ble rapportert for disse elevene pr. 1. oktober foregående år?

De variable som inngår særskilt i denne filen er **fullførtkode** og **dokumentasjonstype**. I tillegg en variabel "linjetype" som gir informasjon om kriteriet for uttrekk av observasjonen på fullførtkoden fra VIGO. Problemstillinger i tilknytning til resultatvariablene er drøftet nærmere nedenfor.

Nr	Kolonnenavn	Kommentarer IST	Kommentarer til diskusjon
1	Fylkesnr	Rapporteringsfylke	
2	Fødselsnr		Data fra foregående skoleår. Kriteriene for forekomst på denne fila er gjengitt i variabel 36: Avbrudd, kompetansebevis, inntaksgrunnlag på elevkurs inneværende år, andre elevkurs. Fjorårets elevkurslinje eksporteres. Det forutsettes at alle elever med elevkurslinje (skal omfatte alle som var i opplæring) foregående skoleår rapporteres. Samtidig skal kun reelle opplæringsløp, og kun foregående skoleår, rapporteres.
3	Skoleår		
4	Radnr	Løpenr på elevens kurs et skoleår.	
5	Navn		
6	Skolenr	Ledende nuller. Ingen sikre faste nummer for OT-enheter.	
NY	Organisasjonsnummer		
7	Skole/OT-enhet?	V=Videregående skole, O=OT-enhet	
8	Kurskode	Ingen sikre faste koder for OT-statuser	
9	Kurs/OT-status?	K=Kurs, O=OT-status	
10	Studieretningskode		
11	I/utenom fellesinntaket?	J/N. Beregnes på grunnlag av klasseordningens inntaksnr.	Irrelevant for denne fila.
12	Startdato	YYYYMMDD. Standardverdi er null. Hvis utfylt skal det testes om datoen er innenfor skoleåret.	Statistisk sentralbyrå daterer foregående skoleårs rapporteringsperiode fra 1.10 foregående skoleår til 30.9 inneværende år. Perioden er datert slik for å knytte et helt kalenderår til det valgte rapporteringstidspunktet. Fra VIGO leveres i prisippet data for et "skoleår", dvs. i praksis august til juni. Et spørsmål her om avslutninger mellom juni og september har noen reell betydning for årgangsfesting av data. På filene SSB mottar er det en rekke start- og sluttdatoer som ligger utenfor kriteriene satt for disse variablene, både av SSB og VIGO. For SSB er det klart at en ønsker resultatrapportering fra "foregående skoleår"; det må likevel avklares hva som eventuelt utgjør en forskjell mellom ulike dateringer av rapporteringsperiode: Er det kun SSBs ordlyd om "1.10 - 30.9" som fjernes? KOSTRAs datering av vekting av tjenestetall i forhold til kostnadstall er 1. august (skoleåret er relatert til regnskapsåret ved hhv. 7 og 5 12-deler av to "skoleår").
13	Sluttdato	YYYYMMDD. Ulik null betyr at eleven har sluttet. Hvis utfylt skal det testes om datoen er innenfor skoleåret.	
14	Morsmål	Ledende nuller	

Nr	Kolonnenavn	Kommentarer IST	Kommentarer til diskusjon
15	Fullførtkode	<p>Kompetansebevisets fullførtkode.</p> <p>B=Fullført med vitnemål/ årskursbevis, bestått.</p> <p>I=Fullført med vitnemål/ årskursbevis, ikke bestått.</p> <p>A=Annen vurdering. Har fullført kurs særskilt tilrettelagt innenfor læreplanverket. Fullført individuelt opplegg.</p> <p>M=Mangler vitnemål/ årskursbevis. Har fullført uten vurdering i ett eller flere fag, f.eks. ved stort fravær.</p> <p>S=Sluttet/avbrutt i løpet av året.</p> <p>O=Alternativ VKII i skole</p> <p>U=Ukvalifisert.</p> <p>X=Ikke utfylt fra skole</p> <p>blank=Skal kun forekomme inntil verdi er satt.</p>	<p>Kodelisten er korrigert med nye tekstlige definisjoner. Begrepene om vitnemål og årskursbevis er fjernet. Det arbeides videre med kodelisten, med formål å gi en presis beskrivelse av hvilke typer av utfall skoleåret kan resultere i for den enkelte elev. Mer enn å dokumentere kompetanse gir fullførtkoden et mål på grad av gjennomføring av skoleåret, og samtidig bruk av rett for ungdom. Ny kodeliste er beskrevet nedenfor. Fullførtkode skal registreres i de skoleadministrative systemene, men eksporteres til SSB etter saksbehandling i VIGO, som bl.a. resulterer i bruk av variabel U. Svært varierende praksis mht. kvalitet i skolenes registrering. Så lenge fylkesadministrasjonen vedlikeholder fullførtkoden og SSB ikke kan hente en duplikat må fylkeskommunens egen variabel eksporteres. Det er eventuelt et alternativ at resultater i form av en variant av fullførtkode hentes direkte fra de skoleadministrative systemene. Det må drøftes en verdi for variabelen som reflekterer et eventuelt akkumulert resultat av siste års opplæring.</p>
16	Hel-/del-kurs?	<p>H=Helkurselev,</p> <p>D=Delkurselev</p>	<p>Jf. kommentarer på elevfil: I relasjon til måling av resultater fremkommer problemer med hensyn til fullførtkode. Hvis en elev er delkurselev, kan hun nødvendigvis ikke rapporteres som "fullført og bestått" på et kurs - hvis dette føres korrekt. Selv om delkursstatus angjeldende år er motivert av manglende enkeltresultater og resulterer nettopp i et fullført og bestått kurs, dvs. som et akkumulert resultat. I praksis trolig ulik praktisering av registrering. Problemstillingen bør løses vha. fullførtkode, ikke i kombinasjon med denne statusvariabel.</p>
17	Antall årstimer på kurset	Viser hvor mange timer eleven har tatt av kurset.	Foregående skoleår 1.10. Eller er eventuelle senere oppdateringer inkludert?
18	Kursprosent	Viser hvor stor andel av kurset elevene har tatt. De to siste sifferne er desimaler	Foregående skoleår. 1.10? Eller er eventuelle senere oppdateringer inkludert?
19	Spesialundervisning?	J/N. Vedtatt spesialundervisning?	Eller er eventuelle senere oppdateringer inkludert?

Nr	Kolonnenavn	Kommentarer IST	Kommentarer til diskusjon
20	Behandlings-kategori	A=ANNET B=PRIMÆRØNSKE FREMMEDESPRÅKLIG C=SEKUNDÆRØNSKE FREMMEDESPRÅKLIG D=MER ENN 3 ÅR FREMMEDESPRÅKLIG F=FORTRINNSRETT I=INDIVIDUELL M=MER ENN 3 ÅR P=PRIMÆRØNSKE R=RESERVERT S=SEKUNDÆRØNSKE T=TILRETTELAGT U=FREMMEDESPRÅKLIG V=VOKSENOPLÆRING	Irrelevant for denne fila
21	Alt. kurskode	Dersom kurskoden (felt 8) ikke er en offisiell kurskode skal det ligge en slik offisiell verdi her.	
22	Kommunenr		
23	Rettstype	I=Ingen rett, U=Ungdomsrett, V=Voksenrett, F=Fullføringsrett	Forrige skoleår.
24	Rett kvote		Hva vil være datering av disse variablene?
25	Rett brukt		Uavhengig av om de brukes til noe i elevfila
26	Frist kvote		er de lite relevante i denne fila.
27	Frist brukt		
28	Søkertype	O=Ordinær søker S=Særskilt søker M=Minoritetsspråklig søker OS=Søkte både ordinært og særskilt OM=Søkte både ordinært og min.spr. SO=Søkte særskilt. Overført til ordinært. MO=Søkte min.spr. Overført til ordinært.	Irrelevant for denne fila
29	Refusjon?	J=Det kreves refusjon, N=Nei, I=Ihht. evt. avtale	
30	Utvidet rett (årsakskode)	Viser årsaken til at eleven fikk utvidet rett.	
31	Frafall (årsakskode)	Viser årsaken til at eleven har falt fra.	
32	Dokumentasjons-type 2	Kompetansebevisets dokumentasjonstype 2. KB=Kompetansebevis, VM=Vitnemål, AO=Annen opplæring Andre koder som kan forekomme: FS=Fag/svennebrev, BL=Blank, DK=Delkompetansebevis	Kodelisten skal korrigeres. Godkjente verdier: VM: Vitnemål KB: Kompetansebevis
33	Morsmåls-opplæring?	J/N. Støtteundervisning i morsmålet?	1.10 foregående skoleår? Eller er eventuelle senere oppdateringer inkludert?

Nr	Kolonnenavn	Kommentarer IST	Kommentarer til diskusjon
34	Støtteunder-visning i norsk?	J/N. Særskilt norskopplæring for språklige minoriteter?	1.10 foregående skoleår? Eller er eventuelle senere oppdateringer inkludert?
35	Klassekode		Brukes ikke av SSB.
36	Linjetype	1=ELEVKURS Avbrutte elevkurs der eleven ikke har et uavbrutt elevkurs med kurstype <> O i samme skoleår. 2=KOMPETANSEBEVIS 3=ELEVKURS Uavbrutte elevkurs der det finnes et elevkurs neste skoleår med kursnivå ett hakk høyere. Fullførtkoden hentes fra neste skoleår. 4=ELEVKURS Resten, dvs. elevkurs som ikke har linjetype 1, 2 eller 3.	Illustrerer noe av kompleksiteten ved å hente variabel fullførtkode fra VIGO. Det må etableres en rutine som gir en sikrere relasjon mellom elevens løp foregående skoleår og resultater i henhold til fullførtkoden. Så lenge fullførtkoden brukes som et variabel for å måle gjennomføring av skoleår må verdien kunne avledes entydig fra elevopplysningene for skoleåret det skal rapporteres fra. I de skoleadministrative systemene, og i VIGO når variabelen rapporteres herfra.
37	Elevtype	R=Realkompetansevurdert, A=Annet	

Det bør diskuteres hvorvidt informasjonstilfanget på denne fila skal være like omfattende som for elevfilen. SSB ønsker en vurdering av dette spørsmålet også fra UFD og Læringscenteret, som vil ha tilgang til råmaterialet. Spørsmålet har sammenheng med status/kvalitet på flere av variablene.

Dokumentasjonstype genereres fra de skoleadministrative systemene i forbindelse med at det etableres kompetansebevis for alle elever. Variabelen har to verdier: Vitnemål (VM) og kompetansebevis (KB), som er de eneste gyldige dokumentasjonstyper i videregående opplæring. Alle elever som har gjennomført noen form for opplæring har krav på et kompetansebevis; vitnemål er den formelle dokumentasjon for bestått tre-årig løp innenfor videregående opplæring, med oppnådd studie- eller yrkeskompetanse.

Dokumentasjonstype vil være en registreringsvariabel i de skoleadministrative systemene og i VIGO uten noen formell kontroll. Verdien VM her kan ikke sammenlignes med gyldig forekomst i NVB. Så lenge NVB ikke dekker alle vitnemål er dokumentasjonstype likevel et supplement til innhenting av resultater fra videregående opplæring. Den viktigste mangel ved omfang til NVB er en rekke frittstående skoler, som i dag kun registreres i VIGO. Det må derfor vurderes om variabelen dokumentasjonstype innføres som en variabel for de frittstående og statlige skolenes rapportering til fylkeskommunene dersom disse ikke blir pålagt levering til NVB fra 2004.

Data for fullførte kurs vil fra avgangsåret 2003 bli supplert med vitnemålsdata fra Nasjonal vitnemålsdatabase (NVB), som dokumenterer oppnådde vitnemål fra videregående opplæring. Likevel er det nødvendig at VIGO fremdeles rapporterer resultatene fra VKII, av to grunner:

- Fullførtkoden gir et bredere mål og definerer elevens løp gjennom det aktuelle skoleåret. Selv om fullførtkode kun sier noe om siste skoleår (B fra VKII er ikke det samme som vitnemål), gir NVB kun informasjon om hvorvidt vitnemål er oppnådd. Andre gjennomføringsresultater (I, A, M, S, O) måles kun gjennom fullførtkoden.
- Omfanget fra NVB er ennå ikke like omfattende som VIGO. NVB skal omfatte alle fylkeskommunale skoler, men har dårlig dekning fra frittstående skoler og institusjoner utenom ordinære skoler som er gitt eksamensrett (tilrettelagte tilbud for voksne).

For 2004 bør det vurderes en endret innsamling av resultater fra gjennomgåtte kurs. Et alternativ er en egen fullførkode som ikke brukes i inntaket i VIGO; dvs. en primærkode som blir stående slik som den ble rapportert fra den enkelte skole og deretter eksporteres til SSB. Problemet er at i praksis foretas korrigering av skolenes levering og registrering av fullførkode også i VIGO, pga. dårlig kvalitet fra skoler og i 2003 også resultater fra frittstående skoler.

VIGO vil derfor anvende fullførkoden samtidig også for egne formål (jf. U), og den rene resultatrapporteringen forutsatt av SSB fra skolene, uteblir. Så lenge det ikke gjennomføres kvalitetssikringsprosedyrer overfor de videregående skolene slik at de registrerer korrekt vil det være VIGO som har den mest korrekte informasjon om fullførkode foregående skoleår.

En forutsetning for å forbedre registrering av fullførkode er å avklare uklarheter mht. verdiene på koden. Det gjelder forholdet mellom B og I (her skal differansen være x antall stryk); og forholdet mellom M og B for elever som tar fag/kurs om igjen. Så lenge fullførkoden er relatert til kursnivå vil det kunne oppstå unøyaktigheter i registrering av fullført kompetanse. Det må etableres en verdi for variabelen som tar høyde for at lav opplæringsaktivitet kan resultere i B for et kurs.

Foreløpig konklusjon mht. hvordan måle resultater av videregående opplæring

Fullførkoden måler to forhold: Gjennomføring av et skoleår og dermed forbruk av rett for ungdom (alle utfall, også S, impliserer at ett års rett er brukt), og kvalitetsmessig resultat av opplæringen. Variabelen brukes til å måle kompetanse fra videregående opplæring, gjennomstrøming og befolkningens utdanningsnivå.

Sammen med dokumentasjonstype kan variabelen, under forutsetning av korrekt registrering, gi informasjon om slutført kompetanse fra videregående opplæring, VKII. Dette vil kunne fange opp tilfeller av lav opplæringsaktivitet som resulterer i sluttkompetanse fra videregående opplæring.

Det vil ikke være relatert kontroller til denne målingen sammenlignbar med regelkontrollen i forhold til NVB, men det kan etableres prosedyrer som sikrer at dokumentasjonstype blir registrert kun for vitnemål som er godkjent fra NVB. Omfanget vil da ikke være større enn NVB.

Fullførkode er pr. i dag eneste mål for gjennomføring av lavere kursnivåer, så lenge NVB kun inneholder vitnemål. En videreutvikling av kontroller av alle kompetansebevis ligger ennå et stykke frem i tid. I KOSTRA ligger det nøkkeltall basert på måling av gjennomføringsgrad hvert år og for hvert kurstrinn, det samme behovet har NUDB/BHU. Til dette formål foreligger i dag kun fullførkoden, fra skoleadministrative systemer eller, som i dag, VIGO. I VIGO introduseres en ny kontrollmotor som viser godkjente fagkombinasjoner som søkergrunnlag. Den vil sikre bedre kvalitet på rapportering av godkjent kurs, spesielt fra grunnkurs og VKI.

Det anses ikke hensiktsmessig å gjennomføre et utviklingsarbeid parallelt med at Læringscenteret og Samordna opptak arbeider med utvikling av regelkontroll for kompetansebevis på alle nivåer i videregående opplæring.

Det er ikke et realistisk alternativ å flytte innsamlingen fra VIGO til fylkesbasen for de skoleadministrative systemene uten at det er et uttalt ønske fra fylkeskommunene selv. Pr. i dag er det i VIGO det er utviklet kontrollrutiner for kvalitetssikring av variablene som rapporteres til SSB.

Forslag til nytt variabelsett for ssb99Elevf utarbeides etter drøfting i definisjonsgruppa.

6.1.3. ssb99Elevfag

Variablene Fylkesnummer, fødselsnummer, skolenummer, fagkode. Data til fila hentes fra karakterlinjetabellen i VIGO. Overlasting fra skoleadministrative systemer i tilknytning til rapporteringen 1. oktober skal nå inkludere informasjon om elevenes fag for alle elever.

Opplysninger om fag for voksne som ikke er tatt inn gjennom VIGO/inntak eller går i ordinære skoletilbud (elevtype = R) ligger ikke på denne fila.

6.2. ssb99Klasse

Filen inneholder 20 variable, hentet fra en egen tabell i VIGO.

Fra representanter fra fylkeskommunene anmodes om at kun deler av informasjonen inkluderes i filuttrekket, og at informasjon/felter som ikke oppdateres i VIGO ekskluderes fra innsamlingen (variabel 8 - 20). Dette gjelder informasjon om plasser fordelt på ulike elevgrupper; i inntaksprosessen. Denne allokeringen gjøres gjennom søkerdelen av VIGO, ikke i denne klasseordningstabellen.

Informasjon angående klasser og plasser, fordelt på skole, studieretning og kurs har god kvalitet. Variabel "solgte plasser" brukes forskjellig, men kan inkluderes. Fylkeskommunenes konklusjon er at fordeling av plasser på ulike retts- og elevtyper må gjøres med utgangspunkt i faktiske elevtall, dvs. fra elevfilen.

Klasse utgår som begrep for organisering av undervisning. Likevel vil det være nødvendig både for fylkeskommunenes planlegging og for måling av tilbud og oppfylingsgrad å ha data for "klasser".

6.3. ssb99Lærertimer

Variablene fylkesnummer, skolenummer, studieretningskode og timer. Data genereres i skoleadministrative systemer. Pr. i dag til SSB via VIGO.

Timer er definert som årstimer for lærere (antall timer lærere får lønn etter). En "lærertime" er i definisjonskatalogen definert som en undervisningstime gjennomført av lærer. SSB ønsker en klarere presisering av begrepet om lærertimer; ang. korrekt bruk av begrepene "leseplikt" (bestemmer undervisningsbyrde) og "undervisningstimer".

Det er stilt spørsmål om undervisnings- og tilsynsressurser som ikke fanges opp av nåværende definisjon. Bør innsamlingen gjøres bredere? Sammenheng med informasjonskilde (under).

Informasjon om lærertimer; bruk av undervisningsressurser bør knyttes til KOSTRA funksjon? Skal kunne gjennomføres fra 2004.

Er det aktuelt med sterkere grad av findeling av data for undervisning/personelldata?

6.4. Katalogfiler

6.4.1. ssb99Arsak

Variabel: Årsakskode for sluttårsak. Brukes i VIGO. Det er fastsatt et sentralt kodeverk, som kodeverksgruppa har ansvaret for. Det er anledning til lokale tilpasninger, som er i utstrakt bruk.

Dersom variabelen ønskes brukt til sentral statistikk bør lokale koder konverteres. Trolig bør konvertering foretas i VIGO pga. kjennskap til lokale forhold og ut fra hensyn til vedlikehold. Aktuelle brukere gjennomgår det sentrale kodeverket, slik at SSB kan gi en presisering av ønsket kodeliste til VIGO. Ønskes variabelen beholdt selv om det etableres årsakskodeverk knyttet til OT? SSB bruker p.t. ikke denne informasjonen på elevfila.

6.4.2. ssb99Morsmal

Grunnlagsinformasjon til denne variabel på elevfilene gis av søker. SSB bruker ikke variabel eller denne kodefila.

6.4.3. ssb99Skole

Informasjonsfil for SSB. Ikke særskilte behov. Erstattes på sikt av nytt skoleregister.

6.4.4. ssb99Kurs

For SSB informasjonsfil. Hver fylkeskommune sendes oppdatert kursfil fra eget fylke, med informasjon om egne kurs (variabel 1 - 12; 18). Øvrige variable, ang. elever og timer pr. klasse, varighet og refusjonssater er summarisk utfylt og gir ikke reliabel informasjon.

Variabel 12: Landslinje inneholder i denne fila både landslinjer og landsdekkende linjer. Må bruke kurskode for å definere landslinjer.

odt, 14. mai 2004

Til: Utdannings- og forskningsdepartementet
Fra: Statistisk sentralbyrå
Kopi til: Læringscenteret, styringsgruppa i VIGO v/Brynjulf Bøen

Kravspesifikasjon for innhenting av data fra fylkeskommunene for voksne i videregående opplæring

Det vises til brev fra Statistisk sentralbyrå datert 12. mars 2004, med notat fra en arbeidsgruppe for utredning av statistikkgrunnlag for voksne i videregående opplæring.

Vedlagt følger utkast til kravspesifikasjon, til orientering og kommentarer. Det presiseres at utkastet kan bli endret, men viser hovedlinjene i planlagt rapportering av voksne i løpet av 2004. De viktigste prinsippene i denne rapporteringen blir:

- Rapporteringen blir etterskuddsvis, basert på skoleår (1. august - 31. juli).
- For KOSTRA-publiseringsen innebærer det at en ikke vil ha data som er nyere enn foregående skoleår (dvs. vår 2005 publiseres data for skoleåret 2003-2004). Rapporteringen kan utvides og endres på et senere tidspunkt, men dette er prinsippet som er valgt for inneværende år.
- Hovedformålet med en egen rapportering av voksne er å sikre at opplysninger som samles inn for statistikkformål dekker alle som fullfører videregående opplæring. I dagens situasjon, med innsamling av opplysninger om elever i videregående opplæring gjennom VIGO, har deler av omfanget av voksne ikke blitt dekket av rapporteringen.
- Beskrivelse av omfanget av rapportering på egen fil for voksne er presisert i arbeidsgruppas rapport.
- Strukturen i egen kravspesifikasjon for voksne består i å følge opplæringsløpet for voksne som søker videregående opplæring gjennom ressursentre og voksenopplæringsentre i fylkeskommunene.
- Det vises ellers til arbeidsgruppens rapport.

Statistisk sentralbyrå har mottatt høringsuttalelser fra et flertall av fylkeskommunene. Disse er under behandling og det vil bli tatt hensyn til kommentarer som er gitt. Uttalelsene er gjennomgående positive til arbeidet med å utforme en egen rapportering for voksne, og det er gitt mange gode kommentarer og innspill til mer detaljerte spørsmål.

Flere fylkeskommuner kommenterer at det ikke må være en forutsetning at data leveres gjennom VIGO, mens andre poengterer betydningen av at så skjer. Statistisk sentralbyrå vil derfor presisere at det ikke er truffet en endelig avgjørelse mht. dataflyten. Beslutningen om dette vil bli tatt av Statistisk sentralbyrå i samarbeid med representanter fra fylkeskommunene og andre samarbeidspartnere i kvalitetsprosjektet.

Det er ønskelig at kommentarer til planlagt innfasing av rapportering av voksne tilbakemeldes så snart som mulig, i forbindelse med ferdigsstilling av kravspesifikasjon og at beslutninger relatert til rapporteringskanal skal foretas.

Utkast til kravspesifikasjon "ssb99Voksen"			
Nr	Variabel	Definisjon	Kommentarer
1	Fylkesnummer		Rapporteringsfylke
2	Fødselsnummer		
3	Navn		
4	Søknad om realkompetansevurdering	Dato	Første henvendelse eller en skriftlig søknad via brosjyre/søknadsskjema. Skal foreligge som underskrevet dokument.
5	Søknad om videregående opplæring	Dato	Første henvendelse eller en skriftlig søknad via brosjyre/søknadsskjema. Skal foreligge som underskrevet dokument.
Til variabel 4 og 5: Dersom fylkeskommunen praktiserer en felles rutine for søknad om realkompetansevurdering og opplæring noteres den samme datoen for de to variablene.			
6	Rettstype	V=voksenrett F=fullføringsrett U=ungdomsrett I=ingen rett	Angivelse av tilkjent rett til videregående opplæring
7	Ønsket sluttkompetanse	Fylkeskommunens "8000"-serie	I feltet settes kurskode for høyeste kurstrinn, VKII eller lærefaget
8	Ønsket sluttkompetanse	Læringscenterets alfanumeriske kode	I feltet settes kurskode for høyeste kurstrinn, VKII eller lærefaget
9	Ønsker kompetanse på lavere nivå	Hake	Hake dersom ønsket kompetanse ikke er vitnemål eller fag/svennebrev.
10	Studieretning	Tilbudsstrukturen	Angis dersom personen ikke ønsker sluttkompetanse fra videregående opplæring, søker enkeltfag, kompetanse på lavere nivå, eller kun dokumentert realkompetanse
11	Praksiskandidat	Ja/Nei	
12	Dokumentert realkompetanse	Dato	Gjennomført og dokumentert realkompetansevurdering i forhold til søknad, jf. variabel 4. Realkompetansevurdering foretas og dokumenteres pr. fag. Denne variabel angir seneste dato for gjennomført realkompetansevurdering (i et fag). Dokumentasjon av realkompetanse innebærer utstedelse av kompetansebevis, eventuelt vitnemål.
13	Oppstarttidspunkt	Dato	Faktisk startdato for opplæring
14	Endret ønsket sluttkompetanse	Dato	
15	Avbrudd	Dato	Reelt avbrudd i avtalt opplæringsplan, ikke midlertidige avbrudd og/eller avtalte opphold.
16	Bestått sluttkompetanse	Dato	Dato for vitnemål eller fag/svennebrev. Omfatter også generell studiekompetanse som ikke kvalifiserer til vitnemål (eks. 8015).
17	Opplæringsaktivitet	Ja/Nei	Forrige skoleår
18	Avkortet opplæring	Ja/Nei	Opplæring tilpasset godkjent realkompetanse.
19	Fag bestått	Læringscenterets fagkodeverk	Omfatter alle fag som er bestått i perioden. Bestått ved standpunktarakter, eksamen eller godkjent realkompetansevurdering.

9. juni 2004

**Møteplan våren 2004: Torsdag 1. april og mandag 14. juni.
Arbeidsoppgaver i kvalitetsprosjektet våren 2004/forberedelser til rapportering høsten 2004:**

Arbeidsoppgaver	Ansvar fremdrift	Fremdrift/prosess	Tidsfrist	Leder/deltakere	Status 9. juni 2004
Definisjonskatalog	Fylkeskommunene v/VIGO styringsgruppe: Definisjonsgruppe	Orientering og drøfting etter oppstart og underveis.	Utgangen av 2004. Orientering til kvalitetsprosjektet.	Jorunn Lajord Trude Riple Gunn Myhrvold Lise Lotte Gillstrøm Gunnar Tangvald Anton Syverhuset Marianne Aamodt	Møter 9. - 11. mars 10. - 11. mai Jorunn dokumenterer Oppfølging til VIGO styringsgruppe og Statistisk sentralbyrå
Evaluering av KOSTRA mottak av data fra fylkeskommunene	Statistisk sentralbyrå	Intern evaluering i Statistisk sentralbyrå. Videreutvikling i samarbeid med representanter fra fylkeskommunene.	Evaluerer SSB: Mars. Til kvalitetsgruppa 29. april, inkl. fk erfaringer.	Marianne Aamodt Sadiq Boateng Brynjulf Bøen	Utfarbeide korreksjoner i kontroll. Koordinere med Brynjulf. Ikke avsluttet.
Kvalitetssikring av datainnhold ved overføring fra eksterne systemer til VIGO	Fylkeskommunene v/VIGO styringsgruppe	Rapportering til arbeidsgruppa; legger føringer for informasjon til fk og IST brukerveiledning. Koordinere med planene for voksenrapportering.	Forslag til kvalitetsgruppa 1. april	Brynjulf Bøen Definisjonsgruppa	Samarbeidet med s.a.s. i definisjonsgruppa. Ansvarlig: VIGO styringsgruppe/Trude (faggruppa)
Statistikkgrunnlag for voksne i videregående opplæring	Statistisk sentralbyrå/ Definisjonsgruppa	Utredet statistikkgrunnlag. Høring hos UFD og fylkeskommunene. Koordineres med Definisjonsgruppa. Mål om innfasing av rapportering 2004.	Til FK/UFD 10. mars. Høringsfrist 1. mai. Kvalitetsgruppa 1. april.	Marianne Aamodt Jorunn Lajord	Definisjonsgruppa 11. mai. Kravspesifikasjon inngår i forslag til kravspesifikasjon pr. 14. mai 2004. Brev til fk innen utgang juni.
Innsamling av data fra frittstående skoler	Statistisk sentralbyrå	Drøfte i arbeidsgruppa prosedyrer for å forbedre kvaliteten innsamling fra private skoler. Avklare krav til rapporteringssystem UFD.	Forslag til kvalitetsgruppa 29. April 26. Mai Rapporteringsmøte 29. april	Rita Aanerud Lise Lotte Gillstrøm Ståle Wold Inger Lise Nyheim	Skjema gjennomgått. Nye skjemaer utformes. Spørreskjema til skolene om levering av data. Ikke avsluttet.
IST brukerveiledning for rapportering fra VIGO	VIGO styringsgruppe	Drøfting av innhold og utforming. Avklaring vs. andre informasjonsmetoder. Det må etableres brukerveiledning også overfor skolene.		VIGO faggruppe v/Trude Riple	I etterkant av avklaringer av endringer. Hovedsakelig arbeid i august og september. SSB deltar i prosessen.

Arbeidsoppgaver	Ansvar fremdrift	Fremdrift/prosess	Tidsfrist	Leder/deltakere	Status 9. juni 2004
Informasjonsflyt mellom Statistisk sentralbyrå og fylkeskommunene	Statistisk sentralbyrå VIGO styringsgruppe	Forslag til kanaler og prinsipper for informasjonsflyt fremlegges for arbeidsgruppa. SSB informasjon på fylkeskommunenes internettside.	1. april	Marianne Aamodt Brynjuif Bøen	Lage en årssyklus med hyppighet og representasjon. Før sommerferien.
Rapporteringsmøte	Statistisk sentralbyrå VIGO styringsgruppe	Fastsatt til uke 36, regionvise sesjoner. I tillegg til inntaksleiderne også fylkesansvarlige for hhv. skolesystem og voksenopplæring.	Forslag form og innhold 1. april	Marianne Aamodt Brynjuif Bøen	Planlagt tre samlinger. Mulig utsettelse av tidspunktet. Brukerveiledning og BRIO kontroller bør være klare til samlingene.
Lærertimer	Statistisk sentralbyrå	Avklare databehov med UFD. Drøfte utforming og dataflyt i arbeidsgruppa.	Forslag 29. april	Lise Lotte Gillstrøm Gunnar Tangvald Marianne Aamodt	Ny kravspesifikasjon, med overgang til timer spesifisert på KOSTRA funksjon. Ikke omfattende endringer, i påvente av nærmere instruks om bruk.
Evaluering av dataleveringen 2003	Statistisk sentralbyrå VIGO styringsgruppe	Gjennomgang av innholdet i resultatene fra rapporteringen 2003. Til deifgruppa og arbeidet med IST brukerveiledning.	1. april	Jane Bekkengen/ Sadiq Boateng Brynjuif Bøen	Gjennomført i samlet møte i kvalitetsprosjektet 1. april. Plan høst 2004 ytterligere informasjonsutveksling og tabeller over innkomne data til fk.
Innspill til datalevering 2004	Statistisk sentralbyrå	Koordinering mot definisjonsgruppa. Innspill til IST brukerveiledning	29. april	Statistisk sentralbyrå	I definisjonsgruppa. SSB utfører ny kravspesifikasjon uke 20. P.t. revisjonsperiode.
Kodeverk	VIGO styringsgruppe	Revitalisering av gruppa	Orienterer kvalitetsgruppa 1. april	Brynjuif Bøen	Påse at får arbeidsoppgaver fra definisjonsgruppa.

Tidsplan/arbeidsoppgaver høsten 2004

Brukerveiledning: Omfatter møter kvalitetsprosjekt/definisjonsgruppa.
 Rapporteringsmøte. Forberedelser - dagsorden.
 Definisjonsgruppa. Dokument ved årsskiftet.
 "Kvalitetsprosjekt" møte november/desember 2004. "Hva må gjøres?"

24. juni 2004

Statistikkgrunnlag for voksne i videregående opplæring. Høring i fylkeskommunene

Kommentarer og vurderinger i forhold til høringsuttalelsene v/Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrå takker for gode og konstruktive innspill i prosessen med å etablere et bedre rapporteringsgrunnlag for voksne i videregående opplæring. Kommentarer har vært til god hjelp for presisering av innhold. Fremdeles kan det være uklarheter og vi tar gjerne imot ytterligere innspill i det videre arbeidet. Selv om kravspesifikasjonen er fastlagt, og rapporteringsinnholdet i hovedtrekk oppfattes som kjent og forstått ut fra høringsuttalelsene, vil det bli arbeidet videre med en samlet dokumentasjon for registrering og rapportering av voksne. I dette arbeidet vil vi flette inn ytterligere definisjoner, forklaringer, beslutningsgrunnlag for tvilstilfeller mv. Det valg som er gjort innebærer imidlertid at vi mener det er gitt tilstrekkelig informasjon og presisering av registreringsgrunnlag til at rapporteringen kan innføres fra denne høsten.

Kommentarene har som sagt vært svært nyttige, både for å presisere forklaring av variable - og for å endre variabeltekster eller valg av variable. Det er ikke tatt hensyn til alle forslag, og i noen tilfeller har tidligere beslutninger blitt opprettholdt til tross for gode motforslag. Ulike hensyn skal imøteses gjennom rapporteringen, og det er også lagt vekt på ikke å øke variabelomfanget i forhold til det opprinnelige forslaget. I det videre utviklingsarbeidet vil det være mulighet for å drøfte inkludering av flere variable, og samtidig bidra til felles registrering i fylkeskommunene også uavhengig av hva som til enhver tid rapporteres til Statistisk sentralbyrå. Dette arbeidet fortsetter i den såkalte definisjonsgruppa, som ledes av Jorunn Lajord, og hvor det også er engasjert representanter fra voksenopplæringen.

I perioden frem til rapportering vil arbeidet i stor grad fokusere på hvordan rapporteringen skal foretas; mellom systemer når det er aktuelt med import fra et system til et annet før rapportering, og uttrekk av den spesielle voksenfila "ssb99Voksen" til Statistisk sentralbyrå. Det skal tilrettelegges for uttrekk av denne fila fra VIGO, noe som er ønsket fra et flertall av fylkeskommunene, samtidig som det tas hensyn til at enkelte fylkeskommuner vil levere ssb99Voksen fra andre systemer.

Alle fylkeskommuner skal levere ssb99Voksen via KOSTRA mottak. Det vil si at den klargjorte filen uansett må overføres til avsenderlokalisering for VIGO filene i fylkeskommunene. Det ligger i dette ikke noen føring fra vår side om at filen bør baseres på informasjon fra VIGO.

Det er kommet kommentarer om strukturen i voksenfila i forhold til ordinær elevrapportering. Ikke alle fylkeskommuner har etablert registrering av voksne som også har en kronologisk struktur. For eksempel dersom det er brukt skoleadministrative systemer også for voksne, selv om systemvalg ikke i seg selv legger begrensninger på hvilke opplysninger som kan legges inn for registrering. I tillegg til at det ikke er etablert rutiner for oppfølging av voksne i fagløy som avsluttes i VIGOfag. Det er imidlertid gitt god tilbakemelding på at den valgte strukturen er riktig og nødvendig for opplæringsvirksomhet rettet mot voksne. Det kreves tilpasninger i systemene lokalt for at de ulike løpene innenfor videregående opplæring kan fanges opp som informasjon om hele løp. Kravspesifikasjonen utgjør derfor en ramme og mal for ønsket organisering og informasjonstilfang.

Konkrete kommentarer til høringsuttalelsene

Flere fylkeskommuner stiller igjen spørsmålet om når retten for voksne til videregående opplæring er oppfylt, dvs. **når kan en person med voksenrett sies å ha fullført videregående opplæring**. Flere fylkeskommuner har ved flere anledninger etterlyst nettopp dette punktet; en nasjonal definisjon av fullført videregående opplæring for voksne. Det vil si en presisering av at en voksen faktisk ikke har fått oppfylt sin rett/fullført før de har fått vitnemål, fag/svennebrev eller kompetansebevis som samlet gir generell studiekompetanse. Spesielt sett i relasjon til ungdomsrett, hvor retten er oppfylt selv om kompetanse fra videregående opplæring ikke er oppnådd i form av vitnemål eller fag/svennebrev. Etter Statistisk sentralbyrå sin oppfatning er dette et viktig spørsmål som må avklares av utdanningsmyndighetene.

Det er nå presisert i kravspesifikasjonen at sluttkompetanse også omfatter generell studiekompetanse. Det er også stilt spørsmål ved om det kan lages en egen kode for spesiell studiekompetanse - som mange voksne ønsker. Statistisk sentralbyrå kommenterer ellers til dette at det har vært reist som et spørsmål fra fylkeskommunene om voksenrett inkluderer rett til spesiell studiekompetanse.

Når det gjelder kommentarer om voksenrett og andre **rettstyper**, har vi valgt å legge inn alle rettstypene som valg i feltet, og angitt presist hva som er kriteriene for å fastsette en rettstype.

Det er overveiende et **ønske om å kunne gi flere opplysninger og fange mer spesifisert informasjon enn det som er foreslått**. Av variable som ikke er inkludert er avbruddsårsak nevnt av flere som en variabel som bør inkluderes. Denne er viktig i de lokale systemene, og kan eventuelt innføres i rapporteringen på sikt. Et annet eksempel er ressursbruk i form av realkompetansevurdering som ikke reflekteres i godkjent kompetanse, som ikke vil fremgå direkte i nåværende kravspesifikasjon, selv om personen vil være registrert.

Til presisering av omfanget: Dersom en person registreres som søker til opplæring og/eller realkompetansevurdering skal enheten rapporteres. For det relativt sjeldne at kandidaten ikke oppnår noen godskrevet/dokumentert realkompetanse - og heller ikke forfølger noe ønske om opplæring for å nå noe nivå av kompetanse - tilsier nåværende kravspesifikasjon at personen kvitteres ut uten noe resultat i form av kompetanse. Personen inngår likevel som en enhet registrert i systemet; ressurser er medgått i kompetanseprøving og saksbehandling, og skal rapporteres med de verdier som faktisk foreligger for de variable som etterspørres.

Det er også kommentert at det ikke spørres etter **hva som er godkjent gjennom realkompetansevurdering**. I noen grad kan dette reflekteres ved at fag er bestått mens det kun er fylt ut søknad om realkompetansevurdering, uten at det gir full sikkerhet for at fag er bestått gjennom realkompetansevurdering. Det foreligger også forslag om å måle fag som ikke er bestått. Generell vurdering er at informasjonstilfanget må vurderes når rapporteringen er prøvet et år og skal evalueres.

Når det gjelder **minoritetspråklige i voksentilbud** vil denne indikatoren bli inkludert gjennom kontroll mot befolkningsdatabasen, som alle fødselsnummer kontrolleres mot. Det vises her til definisjon i KOSTRA for hva som er kriteriene for minoritetsbakgrunn: elever som har et annet fødeland, eller foreldre med et annet fødeland, enn Norge, Sverige eller Danmark

Det er kommentert flere ulike ting angående **oppstart av opplæring**. Både spørsmål om tilbudstidspunkt i forhold til faktisk oppstart, årsaker til at det ikke gis tilbud, og spesielt spørsmålet om hvorvidt personen møter til opplæring eller ikke - dvs. ønske om å fange opp tilfeller hvor fylkeskommunen gir et tilbud, men eleven ikke møter opp.

Oppstarttidspunkt skal være reelt oppstart av kurs/undervisning, tilbudt av fylkeskommunen overfor den enkelte. Bakgrunnen for datovariabel er for å kunne si noe om varighet, ventetid mv. Dersom tilbud er gitt anbefales at oppstartdato fylles ut, men at kandidaten registreres med avbrudd dersom oppmøte uteblir. Her må det imidlertid vurderes hva som er korrekt å registrere for voksenregisteret selv, ikke bare hva som er relevant for rapportering til statistiske formål. **Det primære formålet med variabelen i kravspesifikasjonen er å fange opp hvor lang tid det tar før fylkeskommunen effektuerer ønsket/nødvendig opplæringstilbud**, jf. kravspesifikasjonen. Dersom det ikke kan fanges opp gjennom fylkeskommunenes egen variabel for oppstart av kurs, må det vurderes at fylkeskommunene etablerer en egen variabel for tidspunktet for når tilbudet faktisk iverksettes.

Foreslåtte variable for måling av finansiering er fjernet. Som påpekt i høringsnotatet er det viktig og nødvendig at voksenopplæringstilbudet i fylkeskommunene reflekteres i KOSTRA, ved at definisjoner på henholdsvis tjeneste- og regnskapssiden er sammenlignbare og måler den samme tjenesten. Som et skritt på veien i dette arbeidet gjennomføres ved denne rapporteringen en mer enhetlig metode for måling av tjenesteproduksjonen på området. Gode tjenestetall sammenholdes med regnskapsfunksjoner i KOSTRA, og det er derfor en oppgave å videreføre utvikling av enhetlig regnskapsføring og administrativ praksis i fylkeskommunene for at tjenesteproduksjonen og kostnadene ved denne skal kunne måles på en korrekt måte.

Variabel **avbrudd**. Det er riktig at det gjenstår en god definisjon av hva som er å betrakte som avbrudd. Dette gjelder også generelt for elever, og bør ideelt sett defineres av overordnede myndigheter, siden både juridiske og praktiske forhold avhenger av dette. Inntil videre må utfylling av variabelen baseres på fylkeskommunens praksis for når en elev/kandidat faktisk regnes for å ha brutt et løp eller en avtale om fullføring av videregående opplæring, dersom avbruddet ikke er avtalt.

Kravspesifikasjonen inneholder ikke spesifisert avsluttet VKI/skoleløpet for voksne som er lærlinger/søker lærlingeløp. Det holdes åpent om en slik variabel legges inn, foreløpig er det kun spesifisert sluttkompetanse og teoriopplæring for praksiskandidater som er "utkvitteringsvariable" for kandidater som etter dagens praksis forsvinner ut av registreringssystemet for voksne, for senere å gjenfinnes og avsluttes i andre systemer, spesielt i VIGOfag.

Variabel **opplæringsaktivitet** opprettholdes. Det er en enkel hakevariabel, og tenkes å uttrykke nettopp det forhold at personer kan være inne i "systemet" over en lengre periode uten å være aktive. Variabelen skal tilkjennegi om personen faktisk deltar i et opplæringstilbud i rapporteringsperioden (skoleåret).

Angående kommentarer til **avkortet opplæring** vises til kravspesifikasjonen.

Variabel om bestått fag

Det er stilt noen spørsmål rundt denne variabel, f.eks. hvordan fange opp fag som ikke er fullført (bestått). Bakgrunnen for at bestått fag er inkludert er at arbeidsgruppen har funnet dette som i realiteten eneste reliable informasjon som kan hentes ut om hva kandidaten har oppnådd, bortsett fra sluttkompetanse. Vanligvis rapporteres opplæringsaktivitet og fullført opplæring på kursnivå, men det er lite relevant og vanskelig målbart for en stor del av denne elevgruppen. Det er derfor valgt å opprettholde variabel som foreslått.

Det kan likevel være aktuelt å dele filen for voksne - som et rent teknisk grep - for å få en bedre strukturert informasjon om fag, slik at det trekkes ut en egen fil med fødselsnummer og fag. Inntil videre er variabelen anført som en siste variabel i kravspesifikasjonen.

Oppsummering av høringsuttalelser:

Fylkes-kommune	Kommentarer	Kommentarer til variable	Kommentarer til rapporteringskanal
Akershus	Behov for forbedring av registreringssystemer og rutiner. Felles grunnlag for registrering og rapportering for alle fylkeskommunene. De voksne som ikke tas opp på vanlig måte gjennom VIGO inntak bør rapporteres til SSB i egen fil. Informasjonen bør samles i ett register, uavhengig av om det er studie- eller yrkeskompetanse, fag/svennebrev som er sluttkompetansen. Fylkeskommunens administrasjon skal ha det overordnede ansvaret for registrering og rapportering av opplysninger om de voksne i videregående opplæring.	Ja	Akershus fylkeskommune ønsker at hele opplæringsløpet for voksne skal ligge i ett register og ikke i VIGO.
Oslo	Arbeidet er svært viktig. Rapporteringen bør samordnes med andre instansers behov, f.eks. VOX, Læringscenteret eller departementet, slik at det ikke blir nødvendig å rapportere på flere ulike måter på samme tema. Støtter forslag til rapporteringsperiode.	Ja	Overlat til den enkelte fylkeskommune fra hvilket system opplysningene skal rapporteres.
Hedmark	Utfordringene er riktig beskrevet. Viktig at det er ett rapporterings- og registreringssystem for både ungdom og voksne. Enig i en registreringsordning for voksne med alle opplysninger samlet i ett register. Dette systemet bør omfatte alle, uavhengig av rett og alder. Det bør kunne registrere kurs som er spesielt tilpasset voksne, og synliggjøre voksen i ordinære klasser. Andre datasystemer (eks. RealDok) bør være underleverandører til eks VIGO - i alle fall kompatible. Det beste hadde vært ett system!	Nei	
Oppland	Støtter arbeidsgruppas forslag om felles grunnlag for registrering og rapportering for alle fylkeskommuner. De voksne som ikke tas opp på vanlig måte gjennom VIGO inntak bør rapporteres til SSB i egen fil. Informasjonen bør samles i ett register, uavhengig av om det er studie- eller yrkeskompetanse, eller fag/svennebrev som er sluttkompetansen. Hele opplæringsløpet skal ligge i ett register og dette registeret bør være VIGO. Fylkeskommunens administrasjon skal ha det overordnede ansvaret for registrering og rapportering av opplysninger om voksne i videregående opplæring. Telledato bør klargjøres. 01.10 eller 01.01-31.12.	Ja	Levering av data til SSB bør skje gjennom VIGO. Dette forutsetter at alle nødvendige data fra det skoleadministrative systemet kan eksporteres til VIGO for å unngå dobbeltregistrering.
Buskerud	Hilser arbeidet velkommen for å finne ordninger for registreringer og rapporteringer som fanger opp hele omfanget av voksne. Ingen innvendinger til de variabler som skal ligge til grunn for kravspesifikasjonen. MEN: det er behov for å registrere en årsak til eventuelt frafall.	Nei	

Fylkes-kommune	Kommentarer	Kommentarer til variable	Kommentarer til rapporteringskanal
Vestfold	Riktig og nødvendig å etablere et enhetlig system for registrering og formidling av opplysninger om voksne i videregående opplæring. Støtter forslaget om at det utformes kvantitative mål og kodeverk for elementene som inngår i fag.	Nei	Usikre på om register over voksne skal inngå som en del av VIGO. VIGO er et inntakssystem for ordinære elever. Innkorporering av voksne må ikke komme i konflikt med dette systemets opprinnelige funksjon.
Telemark	Finner beskrivelsen av kompleksiteten i voksenopplæringsfeltet dekkende for situasjonen. Ønsker indikator for generell studiekompetanse. Fag-/svennebrev og registrering av sluttkompetanse: Praksiskandidater kan ha tre/fire år mellom teoritprøve og oppmelding til fagbrev og får sluttkompetanse. I mellomperioden ingen status som aktiv i våre systemer. Ved oppnådd fag-/svennebrev blir dette rapportert i VIGO fag.	Ja	
Aust-Agder	Slutter seg til tilrådingen fra arbeidsgruppa. Ønsker at en finner en god måte å få registrert når de voksne er ferdige med studiekompetansefagene de ønsker. En del voksne har oppnådd ønsket sluttkompetanse selv om de bare har tatt noen av de seks studiekompetansefagene.	Nei	
Sogn- og Fjordane	Støtter forslagene og har ingen kommentarer.	Nei	
Møre- og Romsdal	Stiller seg positiv til arbeidet som er gjort i arbeidsgruppa. Enige i arbeidsgruppens skisse av problemstillinger. Slutter seg til at det er viktig at et registreringssystem omfatter både kandidater som søker studiekompetanse, yrkeskompetanse ved vitnemål og fag/svennebrev. I hovedsak enig i forslag til kravspesifikasjon.	Ja	
Nord-Trøndelag	Glad for initiativet, og er i hovedtrekk enig. Det bør lages en oversikt med definisjoner av de feltene/variablene som er med i rapporteringen. Bruker Extens, ønsker en egen "voksenflik" i dette systemet og rapportering direkte fra dette til SSB, og til VIGO bare for opplysninger som det er behov for. Krav til utfylling, slik at det ikke er mulig å legge inn data på en feil måte.	Ja	Ønsker at rapportering til SSB kan gjøres direkte fra Extens.
Troms	Positive til et enhetlig system for rapportering av voksne. Troms har to ulike system, SATS og RealDok. Mulig teknisk å legge om til ett system i Troms. Ønsker ikke systemer som fører til dobbeltføringer av kandidater for å imøtekomme SSBs krav om et enhetlig system som grunnlag for rapportering. Ved omlegging av rutiner skal det være mulig å registrere "fullstendige løp" for voksne.	Nei	

Oppsummering av kommentarene til de ulike variablene:

Nr	Variabel	Kommentar
1	Fylkesnummer	Det må klargjøres om fylkesnummeret er nummeret på fylket den voksne er folkeregistrert i, eller får opplæring i (Oppland)
2	Fødselsnummer	
3	Navn	
4	Søknad om videregående opplæring	Variabel: Ny tekst: "Søknad om videregående opplæring/realkompetansevurdering". Her er det mulig at det bør spesifiseres om den voksne søker kun realkompetansevurdering (Oppland) Variabel: Ny tekst: "Søknad om videregående opplæring/realkompetansevurdering" (Akershus)
5	Tilkjent voksenrett	Definisjon: Ny tekst: "Ja/Nei" (Oppland) Det er egentlig to "typer" voksenrett, de som har retten i utgangspunktet (§ 4A-3 1. ledd) og de som får fullføringsrett på grunn av at de har startet i et løp. Det må avklares om avkrysningen i tabellen kun skal gjelde § 4A-3 1. ledd. Utdanningsetaten støtter en slik presisering, og ser ikke behovet for i rapporteringsøyemed å skille mellom hvem som har fullføringsrett og hvem som tas inn første gang, og ikke har det. (Oslo) Variabel: upresist språkbruk, foreslår ny tekst: "Rett" Definisjon: foreslår ny tekst: "Kode: V, F, I" (voksenrett, fullføringsrett, ikke rett) (Akershus)
6	Ønsket sluttkompetanse	Kommentar: Ny tekst: "I feltet settes kurskode for høyeste kurstrinn, VKII/lærefag" (Oppland) Utdanningsetaten kan ikke helt se behovet for å rapportere om samme forhold med to forskjellige koder slik 6 og 7 er. Dette bør kunne gjøres valgfritt og konverteres av SSB. Generell studiekompetanse uten vitnemål (23-5 regelen) er den målsettingen de fleste voksne har som ikke ønsker yrkeskompetanse. I tillegg er det en del som ønsker spesiell studiekompetanse innen realfag fordi de skal søke spesielle studier. Innenfor nåværende kodeverk blir disse ønskede sluttkompetansene ikke ivarettatt, men kan formelt høre til rubrikken "kompetanse på lavere nivå" (jf definisjonen om at dette er all kompetanse som ikke er vitnemål eller fagbrev). Utdanningsetaten ser det ønskelig at det lages en "sluttkompetanse" som ivaretar målet om generell studiekompetanse innenfor seksfagskombinasjonen. Videre bør det vurderes å lage i tillegg en kode som fanger opp ønsket om spesiell studiekompetanse. Koden bør defineres inn i studieretning for AA. (Oslo) Kommentar: Ny tekst: "I feltet settes kurskode for høyeste kurstrinn, VKII/lærefag". (Akershus)
7	Ønsket sluttkompetanse	Kommentar: Ny tekst: "I feltet settes kurskode for høyeste kurstrinn, VKII/lærefag" (Oppland) Se kommentar pkt. 6 (Oslo) Kommentar: Ny tekst: "I feltet settes kurskode for høyeste kurstrinn, VKII/lærefag" (Akershus)
8	Ønsker kompetanse på lavere nivå	Kompetansebevis som gir generell studiekompetanse er sluttkompetanse, men ikke i form av vitnemål eller fag-/svennebrev. Punktet bør endres, eventuelt ta med kompetansebevismuligheten i et annet punkt. (Oppland) Se kommentar pkt. 6 (Oslo)

Nr	Variabel	Kommentar
9	Studieretning	Se kommentar pkt. 6 (Oslo)
10 (8)	Praksiskandidat	<p>Voksne i videregående opplæring kan ha status som elev, lærling, lærekandidat, privatist og praksiskandidat. Innenfor elevstatusen vil det også være ulike ordninger (ordinær videregående opplæring eller tilpasset opplæringsløp). Det vil være riktig å registrere alle disse, og ikke bare praksiskandidatene. (Oppland)</p> <p>Det bør presiseres at kriteriet for å svare ja her er at den voksne går opp til eller har fått godkjent realkompetanse i forhold til den tverrfaglige teoretiske prøven (ikke at den voksne nødvendigvis har fått godkjent praksisen så lenge dette ikke er et krav for teorieksamen). Utdanningsetaten konstaterer at det ikke er foreslått at det skal krysses av for om eleven har privatist - eller elevstatus, - en vurdering som støttes. (Oslo)</p>
11 (9)	Realkompetansevurdering ved yrkesprøving	<p>Variabel: Ta ut: "ved yrkesprøving". Yrkesprøving er en av metodene innen realkompetansevurdering. Begrepet og bruken av realkompetanse må defineres. For å unngå feilregistrering av koder etc, bør disse kunne velges fra rullgardinmeny. Det ønskes en nasjonal definisjon av fullført vgo for voksne (voksenrett kontra ungdomsrett). (Oppland)</p> <p>Usikker på om en inndeling i yrkesprøving og dokumentert realkompetanse er rett. Yrkesprøving er en spesifikk metode for realkompetansevurdering. En løsning kan være å åpne for registrering av ulike verdier for ulike metoder på variabel 11(9) (Møre og Romsdal)</p> <p>Er det datoen som dokumentasjonen utstedes eller når vurderingen ble foretatt, det spørres om? Og hva med de som ikke får godkjent noe i vurderingen, skal også de få dokumentasjon, eller skal det ikke registreres at disse er vurdert? Utdanningsetaten kan ikke se behovet for å sette en dato for når realkompetansevurderingen er dokumentert, her bør det settes ja eller nei for om personen er vurdert. Det kan i noen tilfeller også være snakk om flere datoer, og det blir unødvendig og komplisert å skulle oppgi flere datoer i dette feltet.</p> <p>Utdanningsetaten konstaterer at gruppen har vurdert at det skal angis dersom en av metoden for realkompetansevurdering, yrkesprøving, er benyttet. Det bør vurderes om det skal rapporteres på et så detaljert nivå. Se kommentarer til pkt 22. (Oslo)</p> <p>Variabel: Ta ut: "ved yrkesprøving". (Akershus)</p> <p>Mer utfyllende definisjonsliste. Hva er realkompetansevurdering? Hva med praksiskandidatvurdering? Eller papirvurdering (skal den telle som en realkomp.vurd.?)? (Telemark)</p>
12 (10)	Dokumentert realkompetanse	<p>Usikker på om en inndeling i yrkesprøving og dokumentert realkompetanse er rett. Yrkesprøving er en spesifikk metode for realkompetansevurdering. En løsning kan være å åpne for registrering av ulike verdier for ulike metoder på variabel 11(9). (Møre og Romsdal)</p> <p>Se kommentar pkt. 11 (9) (Oslo)</p>
13 (11)	Ønskes restopplæring?	Dersom det for de som har trekt seg/ikke møtt opp angis ja på variabel 13 (11), gis det et skjevt bilde. Det bør her presiseres at det skal angis nei i slike tilfeller. (Oslo)

Nr	Variabel	Kommentar
14 (12)	Tilbud om opplæring	<p>Definisjon: Så fremt det skal stå: "Tilbud om opplæring" i variabelkolonnen så bør det settes opp svaralternativ "Ja/Nei" i definisjonskolonnen. I kommentarkolonnen må "Oppstartstidspunkt" tas bort og eventuelt erstattes med en forklaring på hvorfor det eventuelt ikke blir gitt tilbud om opplæring. Det bør settes inn en ny variabel under nr. 14 (12): f.eks. 14b (12b) (evt. 15 (13)): Variabel: "Opplæringen starter/startet". Definisjon: "Dato". (Oppland)</p> <p>Her angis det at det skal oppgis oppstartstidspunktet. Det antas at dette bare skal angis for de som faktisk startet opp. Det må kanskje defineres hvem som skal inkluderes, - om f.eks. de som bare møtte opp første dag og ikke gikk videre skal oppgis? Se for øvrig pkt. 13 (11) - disse punktene må avstemmes slik at de gir et riktig inntrykk av hvem som får tilbud og hvem som ikke får! (Oslo)</p> <p>Her bør det settes inn en ny variabel på samme nivå: Nr. 14b (12b); Variabel: "Opplæringen påbegynt", Definisjon: "Dato". (Akershus)</p>
15 (13)	Finansieringsinstans for opplæring	<p>Bør det være med en slik registrering? I § 4A-3 er det definert at fylkeskommunen, aetat, kommunen eller trygdeetaten er de som skal dekke kostnadene på bakgrunn av kandidatens status. I forbindelse med endringene (mars 2003) i § 4A-3 ble det også åpnet for at andre kunne finansierer realkompetansevurderingen uten at UFD anså det som nødvendig å lovfeste dette. Hvis registreringen skal med bør kodene endres. (Oppland)</p> <p>Utdanningsetaten kan ikke se behovet for den detaljerte rapporteringen her. Er det meningen at ren oppdragsundervisning som en enkeltstående videregående skole f.eks tilbyr i samarbeid med Aetat, skal rapporteres inn til SSB? Her må det ev. lages klare definisjoner på hva som ønskes? Det vises også til at departementet har påtalt at betaling for opplæring krevd inn av fylkeskommunen ikke er i samsvar med opplæringsloven. (Oslo)</p> <p>Bør det være med en slik registrering? I § 4A-3 er det definert at fylkeskommunen, aetat, kommunen eller trygdeetaten er de som skal dekke kostnadene på bakgrunn av kandidatens status. I forbindelse med endringene (mars 2003) i § 4A-3 ble det også åpnet for at andre kunne finansierer realkompetansevurderingen uten at UFD anså det som nødvendig å lovfeste dette. Hvis registreringen skal med bør kodene endres. (Akershus)</p>
16 (14)	Finansieringsinstans for realkompetansevurdering	<p>Se kommentar pkt. 15 (13) (Oppland) Se kommentar pkt. 15 (13) (Oslo) Se kommentar pkt. 15 (13) (Akershus)</p>
17 (15)	Endret ønsket sluttkompetanse	<p>Utdanningsetaten stiller spørsmål ved om det er nødvendig med denne dokumentasjonen på nasjonalt nivå. (Oslo)</p>
18 (16)	Avbrudd	<p>Behov for å registrere årsak til evt frafall (Buskerud)</p> <p>Må sikre årsak til avbrudd. Viktig for kvalitetssikring av vo-tilbudene. (M&R)</p> <p>Det bør kanskje legges inn en definisjon av hva som regnes som midlertidig avbrudd når det ikke er inngått avtale om opphold (f.eks. fravær fra opplæringen i x antall måneder). (Oslo)</p>
19 (17)	Bestått sluttkompetanse	<p>Det kan oppnås sluttkompetanse på videregående opplæringsnivå med kompetansebevis alene eller kompetansebevis sammen med annen dokumentasjon (f.eks. generell studiekompetanse). Tilføy kompetansebevis i kommentarkolonnen. (Oppland)</p> <p>Her bør det bli definert som en bestått sluttkompetanse når den voksne har bestått de seks fagene som kan gi generell studiekompetanse. (Oslo)</p>

Nr	Variabel	Kommentar
20	Opplæringsaktivitet i perioden	<p>Hvem er det her som skal rapporteres som nei? Er det de som har avtalt opphold, er det alle som en gang har begynt opplæring, men ikke fullført? Dette synes uklart. Utdanningsetaten anser variabelen som unødvendig, det er bare de som har hatt opplæring eller realkompetansevurdering, som bør rapporteres. At noen har realkompetansevurdering og ikke ønsker/ikke får opplæring, bør komme fram av punkt 11/12 (9/10). (Oslo)</p>
21	Avkortet opplæring	<p>Begrepene avkortet opplæring og tilpasset opplæring har nødvendigvis ikke samme betydning. Raden bør tas bort eller omformuleres. En registrering av hva som er godkjent på bakgrunn av realkompetanse vil kunne gi et bilde på omfanget/verdien av realkompetansevurderingen og det som gjenstår av opplæring/praksis. Dette vil også si noe om hvor mye opplæringen er avkortet, men det vil ikke si noe om opplæringen er tilpasset den enkelte voksne. (Oppland)</p> <p>Dette er en variabel som åpner for en stor grad av skjønn, og Utdanningsetaten er usikker på om den vil gi så mye informasjon. Den bør i alle tilfelle hete "avkortet opplæring" fordi de uten realkompetanse jo har krav på "ikke avkortet utdanning". En bedre og mer presis benevnelse vil i tilfelle være "opplæring tilpasset realkompetanse". Men dersom man svare nei her, bryter man forskriften, og er det realistisk å tro at noen fylkeskommuner vil angi det. "Avkortet opplæring" kan også tolkes som at opplæringen er komprimert for voksne, men det betyr jo ikke nødvendigvis at den bygger på realkompetanse! Utdanningsetaten anbefaler derfor at denne variabelen går bort for de som går "voksenopplæringsveien" og at det forutsettes at disse får opplæring tilpasset realkompetanse. Så får heller VOX og andre gjøre kvalitative studier av graden av tilpasning! En annen rapportering fra VIGO over voksne som går i ordinære løp uten å ha blitt realkompetansevurdert, angir vel da bedre i hvilken grad fylkeskommunen gir opplæring tilpasset voksne/voksnes realkompetanse. (Oslo)</p> <p>Raden fjernes, overflødig (Akershus)</p>
22	Fullførte fag i perioden	<p>Variabel: Ny tekst: "Fullførte enkeltfag i perioden". Det bør avklares om det skal være beståtte enkeltfag, eller fullførte enkeltfag i perioden? Hva menes med "Fag med beståttkarakter"? (Oppland)</p> <p>Det er uklart om dette bare skal gjelde fag som det er gitt opplæring i, eller også fag som er godkjent med realkompetansevurdering. Utdanningsetaten foreslår her en mer detaljert opplysning basert på at også fag som er godkjent ved realkompetanse, inkluderes. Det bør da angis om faget er godkjent på bakgrunn av realkompetansevurdering eller om det er godkjent på bakgrunn av karakter. På denne måten får man både et inntrykk av om opplæringen fører fram til godkjent kompetanse og i hvor stor grad realkompetansevurdering har betydning, jf både punkt 21 og 12-13 (10 - 11). Det bør også angis dersom fag som er avsluttet, ikke er bestått.</p> <p>Innen VK2 i lærefagene er det bare en fagkode, og resten er moduler. Utdanningsetaten foreslår at det bør være fagkoder også for disse fagene for å kunne angi hvilke moduler som er godkjent ved realkompetansevurdering. Dette vil også være et godt mål på yrkesprøving, og kan gjøre variabel 11(9) overflødig. (Oslo)</p> <p>Variabel: Ny tekst: "Fullførte enkeltfag i perioden". Det bør avklares om det skal være beståtte enkeltfag, eller fullførte enkeltfag i perioden? (Akershus)</p>

24. juni 2004

Kravspesifikasjon for rapportering av voksne i videregående opplæring**Omfang**

Elever som ikke er omfattet av VIGOinntak eller tatt opp direkte til skole i ordinære kurs.
 Elever i opplæringsløp tilrettelagt for voksne; komprimerte løp og avkortede løp, enkeltfag.
 Voksne som søker rett til videregående opplæring gjennom særskilte voksenopplæringstilbud.
 Voksne som søker kun realkompetansevurdering.

Data hentes fra VIGO, skoleadministrativt system eller RealDok, ev. annet registreringssystem.
 Rapporteringsperiode er foregående skoleår, presisert slik at perioden frem til 30. september dekkes når det gjelder bestått fag i perioden.

Filbeskrivelse ssb99Voksen				
Nr	Kolonnenavn	Oblig?	Format	Kommentarfelt, jf. merknader.
1	Fylkesnr	J	9(2)	Rapporteringsfylke
2	Fødselsnr	J	9(11)	
3	Navn	J	X(30)	
4	Søknad om realkompetansevurdering	J	9(8)	Dato
5	Søknad om videregående opplæring	J	9(8)	Dato
6	Rettstype	J	X(1)	I: Ingen rett U: Ungdomsrett V: Voksenrett F: Fullføringsrett
7	Ønsket sluttkompetanse	N	X(4)	Kurskode VIGO
8	Ønsket sluttkompetanse	N	X(4)	Læringscenterets alfanumeriske kode
9	Ønsker kompetanse på lavere nivå?	N	X(1)	Hake (ev. Ja/Nei)
10	Studieretning	N	X(2)	Tilbudsstrukturen for videregående opplæring
11	Praksiskandidat	N	X(1)	Hake (ev. Ja/Nei)
12	Dokumentert realkompetanse	N	9(8)	Dato
13	Oppstarttidspunkt	N	9(8)	Dato
14	Endret ønsket sluttkompetanse	N	9(8)	Dato
15	Avbrudd	N	9(8)	Dato
16	Bestått sluttkompetanse	N	9(8)	Dato
17	Bestått teoriopplæring for praksiskandidater	N	9(8)	Dato
18	Opplæringsaktivitet	N	X(1)	Hake, ev. Ja/Nei. Forrige skoleår.
19	Avkortet opplæring	N	X(1)	Hake, ev. Ja/Nei.
20 -	Fag bestått	N	X(6)	Læringscenterets fagkodeverk

Når det gjelder variabel 20 vil det være en teknisk vurdering om det skal inkluderes flere variable; èn for hvert fag, eller om alle fag legges inn som èn variabel. En egen fil kun for rapporterte fag vurderes ikke som aktuelt alternativ, det prioriteres å hente inn kun èn fil. Data om fag tilrettelegges i Statistisk sentralbyrå.

Merknader til ssb99Voksen:

Generell merknad: Variabel elevstatus innføres for rapporteringen i 2004. Det gis imidlertid ikke angivelse av elevstatus i denne fila som egen variabel. Elevstatus V tilordnes alle enheter rapportert etter denne kravspesifikasjonen; i VIGO hvis rapportering skjer via denne kanalen, eller i Statistisk sentralbyrå dersom fila overføres direkte uten å være importert til VIGO først, med etterfølgende uttrekk/eksport til SSB.

1: Dersom rapporteringsfylke avviker fra den fylkeskommunen opplæringen faktisk skjer, anvendes rapporteringsfylke; den fylkeskommunen som har ansvar for opplæring eller realkompetansevurdering for den enkelte. Det forutsettes at det er én fylkeskommune som har det administrative ansvaret for opplæringstilbud, kompetanseprøving og dokumentasjon fra opplæringsløpet som rapporteres her.

4 og 5: For begge variable: Første henvendelse eller en skriftlig søknad via brosjyre/søknadsskjema. Skal foreligge som skriftlig dokument. Dersom fylkeskommunen praktiserer en felles rutine for søknad om realkompetansevurdering og opplæring noteres den samme datoen for de to variablene.

6: Angivelse av tilkjent rett til videregående opplæring. Det er rettstype som ligger til grunn for inntak til opplæring eller som grunnlag for realkompetansevurdering som anføres, jf. Opplæringsloven § 4A-3, første, annet og femte ledd. Har personen etter vurdering voksenrett som grunnlag for opplæring, angis voksenrett. Tas personen inn uten rett, angis ikke rett. Er personen tidligere inntatt uten rett med den følge at fullføringsrett (til et fullt løp innenfor kursvalget ved inntak uten rett) skal gis, angis fullføringsrett. En person med ungdomsrett som søker og inntas til særskilt organisert kurs for voksne, angis med ungdomsrett.

7: Fylkeskommunenes 8000 serie. I feltet settes kurskode for høyeste kurstrinn, VKII eller lærefaget. Sluttkompetanse omfatter løp/opplæring/kompetanse som gir vitnemål med studiekompetanse eller yrkeskompetanse, studiekompetanse uten vitnemål, fagbrev eller svennebrev.

8: Læringscenterets alfanumeriske kode. I feltet settes kurskode for høyeste kurstrinn, VKII eller lærefaget. Sluttkompetanse omfatter løp/opplæring/kompetanse som gir vitnemål med studiekompetanse eller yrkeskompetanse, studiekompetanse uten vitnemål, fagbrev eller svennebrev.

9: Feltet fylles ut dersom ønsket kompetanse ikke er vitnemål, fag/svennebrev, eller studiekompetanse.

7 og 8; 9 og 10: Ønsket sluttkompetanse fylles ikke ut dersom ønsket kompetanse på lavere nivå. Variabel 7 og 8 er reservert for løp som gir vitnemål, fag/svennebrev eller studiekompetanse. Ellers brukes kun variabel 9 og 10.

10: Angis dersom personen ikke søker om å fullføre en sluttkompetanse fra videregående opplæring. I dette tilfellet defineres ikke noe kurstrinn, men det angis innenfor hvilken studieretning i tilbudsstrukturen hovedvekten av ønsket opplæring eller realkompetansevurdering ligger. Gjelder for søkere til kun enkeltfag, kompetanse på lavere nivå, eller kun dokumentert realkompetanse.

11: Praksiskandidat er definert som en person som har meldt seg til fag/svenneprøve etter opplæringsloven §3-5 uten å være elev eller lærling.

12: Gjennomført og dokumentert realkompetansevurdering i forhold til søknad, jf. variabel 4. Realkompetansevurdering foretas og dokumenteres pr. fag. Denne variabel angir seneste dato for gjennomført realkompetansevurdering i et fag. Dokumentasjon av realkompetanse innebærer utstedelse av kompetansebevis, eventuelt vitnemål.

13: Registrerer faktisk startdato for fylkeskommunens tilbud om opplæring/undervisning. Dersom kandidaten ikke møter til tilbudet, eller slutter, markeres dette ved avbrudd.

14: Variabelen angir dato for endring av ønsket sluttkompetanse. Hvis endret sluttkompetanse registreres endres registrering av variablene 7 og 8 slik at denne til enhver tid angir ønsket sluttkompetanse. Hvis endret sluttkompetanse innebærer at denne ikke fyller kravet til 7 og 8 strykes disse, og erstattes av variablene 9 og 10 (s.d.).

15: Reelt avbrudd i avtalt opplæringsplan. Ikke midlertidige avbrudd og/eller avtalte opphold.

16: Dato for vitnemål eller fag/svennebrev. Omfatter også generell studiekompetanse som ikke kvalifiserer til vitnemål (eks. 8015).

17: Dato. Krav til registrering er at kandidaten har bestått nødvendig teoriopplæring for praksiskandidater.

18: Opplæringsaktivitet for voksne rapporteres ikke like detaljert som for ordinære elever. Variabelen angir kun om eleven var i opplæring foregående skoleår, definert som perioden 1. august foregående år til 1. juli d.å.

19: Hakes av dersom opplæringstilbud faktisk gjennomføres som avkortet opplæring, tilpasset godkjent realkompetanse. Gjelder ikke komprimert løp, hvor timetall settes lavere enn normert i læreplanen. Skal være reell avkorting av fag, moduler, momenter - på bakgrunn av godkjent realkompetanse (dokumenteres pr. fag).

20 - : Omfatter alle fag som er bestått i perioden, definert som 1. oktober foregående år til 30. september d.å. Bestått ved standpunktarakter, eksamen eller godkjent realkompetansevurdering. Alle fullførte fag som er bestått rapporteres.

odt, 13. september 2004

Til: Fylkeskommunene, Utdannings- og forskningsdepartementet, Utdanningsdirektoratet
Fra: Statistisk sentralbyrå
Kopi til: IST/VIGO, IST/Sats, IST/Extens, Barman Hanssen/TP, Jærtek/RealDOK

Kravspesifikasjon for voksne i videregående opplæring 2004

Det vises til brev til fylkeskommunene datert 24. juni d.å. Notatet oppsummerer omfang og detaljert kravspesifikasjon vedrørende fylkeskommunenes uttrekk og levering av opplysninger om voksne i undervisningstilbud i videregående opplæring som ikke fanges opp av VIGOinntak og den ordinære elevrapporteringen fra VIGOinntak.

Kravspesifikasjonen fra Statistisk sentralbyrå angir formatet ved oversendelse til byrået. For fylkeskommuner som formidler opplysninger fra voksenopplæring direkte vil dette være den faktiske filbeskrivelse for uttrekk.

Samtidig går kravspesifikasjonen til VIGO, som anvender dette grensesnittet for opplysninger om voksne på voksenfil fra VIGO til Statistisk sentralbyrå. For de fylkeskommuner som leverer voksenfil gjennom VIGO vil uttrekk og dataoverføringer teknisk gjennomføres i to trinn: Først et uttrekk fra skolesystem eller RealDOK (ev. andre systemer) til VIGO etter grensesnitt skolesystemer - VIGO. Voksenopplysningene blir lagt i voksenbildet i VIGO gjennom dette uttrekket. Fylkeskommunen kan også registrere opplysninger i VIGO manuelt. Utrekket fra VIGO følger så filbeskrivelsen angitt her.

Voksne rapporteres fra VIGO uavhengig av om det foreligger elevkurslinje eller ikke. Dersom kandidaten har bestått fag, rapporteres dette i grensesnittet skolesystem - VIGO, og den voksne får elevkurslinje i VIGO, som forutsetning for å rapportere fag til Statistisk sentralbyrå. Elevkurslinje er imidlertid ikke forutsetning for rapportering av opplysninger utover fagopplysningene.

I 2004 er voksenfila å betrakte som supplerende til elevfilene. Det vil si at dersom en voksen også foreligger i VIGOinntak pga. deltakelse i ordinære kurs/tilbud som ordinært ligger i skolesystemene og i VIGO, skal elevene også rapporteres på ordinær elevfil. Fylkeskommunene skal ikke velge om en voksen rapporteres på elevfil eller på voksenfil, men rapporteres på begge filer.

I 2004 innføres en ny variabel elevstatus i rapporteringen fra VIGO. Ordinære elever har elevstatus E elev. Voksne i undervisningstilbud tilpasset voksne har elevstatus V "voksen i undervisningstilbud tilpasset voksne". Alle enheter på voksenfil har elevstatus V. Elevstatus V kan også, i henhold til det som er angitt over, foreligge på elevfil (20042005) og resultatfil (20032004). Fylkeskommunene har ansvar for å kategorisere elever i ordinære kurs og klasser som V.

Detaljer mht. publisering av voksne vil bli vurdert i Statistisk sentralbyrå og arbeidsgruppa for fylkesKOSTRA utdanning. I 2004 er elever i tilbud tilpasset voksne inkludert i elevtallene i statistikken. I publisering av endelige tall i 2004 er voksne i undervisningstilbud tilpasset voksne spesifisert i en egen tabell, sammenholdt med elever i voksne aldersgrupper i ordinære tilbud. I 2005 vil det foreligge følgende publiseringer - hvor også tall for voksne vil bli presentert:

1. Foreløpig publisering av elevtall februar 2005
2. Publiseringer i KOSTRA, urevidert 15. mars, revidert 15. juni 2005
3. Endelige tall for elever og studenter innen utgangen av juni 2005 (iht. foreløpig publiseringsplan)

De viktigste gjenstående avklaringer mht. publisering av tall for voksne gjelder hvorvidt voksne i elevfilene skal publiseres i forhold til kostnadsfunksjonen for voksne i KOSTRA (581) eller innenfor de studieretningene de følger, eller om det blir aktuelt å velge kombinasjonsløsninger.

1. Omfang

Kravspesifikasjonen omfatter voksne som søker vitnemålsløp, fagbrevsløp, realkompetansevurdering eller som ønsker kompetanse på lavere nivå eller i enkeltfag. I forhold til rapportering av elever og læringer er denne kravspesifikasjonen å betrakte som et supplement.

Innsamlingen i 2004 omfatter også en historisk innsamling - alle tidligere perioder, frem til 30. september 2004.

I arbeidsgruppens rapport 12. mars 2004 ble følgende presisert som omfanget til "voksenfila":

"Omfanget omfatter personer registrert i voksenrettede tilbud, uavhengig av rett, men ikke voksne som tas opp som elever gjennom VIGO inntak til ordinære opplæringstilbud i skole, og skal inkludere alle som registreres ved ressursentre eller tilsvarende voksenopplæringsinstitusjon:

- voksne som søker studiekompetanse, yrkeskompetanse eller fag/svennebrev
- voksne som søker kompetanse/opplæring på lavere nivå eller enkeltfag
- voksne som ønsker dokumentert realkompetanse

Rapporteringsperiode: Foregående skoleår. Alle voksne registrert skal rapporteres hver periode, uavhengig av om det er fullført fag eller foretatt realkompetansevurdering i perioden.

Kravspesifikasjonen er først og fremst utformet med tanke på kandidater som søker å fullføre et helt løp innen videregående opplæring, med sikte på oppnådd sluttkompetanse, dvs. vitnemål eller fag/svennebrev. Det er - og skal være - et hovedløp for voksne som søker videregående opplæring. Registreringen brukes likevel brukt for alle voksne som ikke tas inn gjennom VIGO inntak, også personer som ønsker opplæring i enkeltfag, som ønsker kompetanse på lavere nivå, eller som kun ønsker å få dokumentert sin realkompetanse. I disse tilfellene vil blant annet variabelen for ønsket sluttkompetanse ikke bli fylt ut, den er reservert fullført videregående opplæring.

Det er derfor lagt inn en variabel om studieretning, som fylles ut dersom det ikke søkes om rett til fullført sluttkompetanse. I dette tilfellet defineres ikke noe kurstrinn, men angir innenfor hvilken studieretning i tilbudsstrukturen hovedvekten av ønsket opplæring eller realkompetanse ligger."

Etter høringsrunden ble omfanget presisert som følger- i brev til fylkeskommunene 24. juni 2004:

"Elever som ikke er omfattet av VIGO inntak eller tatt opp direkte til skole i ordinære kurs. Elever i opplæringsløp tilrettelagt for voksne; komprimerte løp og avkortede løp, enkeltfag. Voksne som søker rett til videregående opplæring gjennom særskilte voksenopplæringstilbud. Voksne som søker kun realkompetansevurdering."

De viktigste senere korrigeringer er følgende:

- Denne innsamlingen kan også omfatte personer som er tatt inn gjennom VIGO inntak, men som følges opp gjennom voksenopplæringen i fylkeskommunen.
- Det er videre bestemt at fylkeskommunen også kan levere "V"-elever på elevfilene til Statistisk sentralbyrå. For å sikre at alle som får et tilpasset tilbud for voksne kommer med i rapporteringen totalt sett. Dette er viktig for fylkeskommuner som administrerer voksenopplæring på tvers av mer formelle skiller mellom "elever" og "voksne". Som det er presisert i arbeidsgruppas rapport, det vil være voksne blant ordinære elever - og i "voksenopplæringsveien".
- Fila benevnes "ssb99Voksen" - uavhengig av rapporteringskanal.

- Voksenfila leveres direkte til Statistisk sentralbyrå fra et voksenregister, eller overføres via VIGO. I så tilfelle er kravspesifikasjonen angitt her gjeldende mellom VIGO og SSB, ikke for levering fra RealDOK eller et skolesystem til VIGO. For denne overføringen benyttes grensesnittet mellom skoleadministrative systemer og VIGO.
  - Rapporteringsperioden er frem til 1. oktober 2004 for de fleste variable.
  - To unntak, variabel 18: Opplæringsaktivitet - er angitt å gjelde forrige skoleår. Sluttdato for denne variabelen blir dermed 31. juli 2004.
  - Det andre unntaket er fag bestått, som også har en sluttdato 31. juli 2004. Dette er nødvendig for å tilpasse innrapporteringen til VIGOinntak, som sorterer fag på elevkurslinjer. Det anses uhensiktsmessig å inkludere fag fra nytt skoleår (i år 2004/2005) i denne rapporteringen.
  - For andre variable, eks. registrering, avbrudd, bestått sluttkompetanse mv. er det 30. september som er sluttdato for rapportering i år.
-
- Alle kandidater skal inkluderes i rapporteringen; som er registrert som voksne pr. 30. september 2004. Uavhengig av hvor langt disse er kommet i løpet. Men er reell søknadsdato (4, 5) er krevet.
  - Dersom en dato er endret i løpet av rapporteringsperioden rapporteres status, dvs. seneste dato.
  - Hvis en kandidat har strøket i alle fag eller fortsatt er under opplæring, skal de inkluderes. Det er heller ikke krav om at en kandidat skal ha bestått i minst ett fag. Dvs.: Seksjonen \$KN er ikke obligatorisk for kandidaten.

Oppsummering:

Alle som er registrert innenfor voksenopplæring skal være med på denne fila. Dette er bakgrunnen for den kronologiske oppbyggingen av fila, og skal gi et totalt omfang av virksomheten under opplæringsloven overfor voksne. Mange blir rapportert på nytt neste år hvis de fremdeles er i systemet. Har de strøket i alle fag rapporteres ingen fag (hvis de ikke har noen beståtte fra tidligere), er de fortsatt under opplæring rapporteres de med status. Aktivitet, status, sluttet eller avbrudd i perioden fra 2004 til 2005 vil også bli inkludert i rapporteringen neste år.

En svært viktig informasjon som må følge denne fila, og som ikke er inkludert i spesifikasjonen, er faglig ansvarlig person i fylkeskommunen for innholdet på fila. Statistisk sentralbyrå vil i innrapporteringsbrevet be om at returdiskett og brev inneholder denne informasjonen.

2. Kravspesifikasjon "ssb99Voksen" - filbeskrivelse

Linjetype Start				
Nr	Kolonnenavn	Oblig	Format	Kommentar
1	Linjetype identifikasjon	J	x(3)	\$ST
2	Filtype	J	x(4)	ssb99Voksen. Voksenfil til SSB
3	Versjonsnummer	J	x(2)	01
4	Skoleår	J	9(8)	'20032004' ¹
5 (1)	Fylkesnummer	J	9(2)	'11'
6	Avgiversystem	J	x(30)	System uttrekket er gjort fra
7	Fildato	J	9(8)	Fil laget dato: yyyyymmdd
Linjetype Kandidat				
Nr	Kolonnenavn	Oblig	Format	Kommentarfelt, jf. merknader.
1	Linjetype identifikasjon	J	x(3)	\$KN
2	Fødselsnr	J	9(11)	
3	Navn	J	x(30)	
4	Søknad om realkompetansevurdering	J	9(8)	Dato. yyyyymmdd ²
5	Søknad om videregående opplæring	J	9(8)	Dato. yyyyymmdd ³
Minst én av variablene 4 og 5 må være fylt ut.				
6	Rettstype	J	x(1)	I: Ingen rett U: Ungdomsrett V: Voksenrett F: Fullføringsrett
7	Ønsket sluttkompetanse VIGO	N	x(4)	VIGO kurskode
8	Ønsket sluttkompetanse Alfanumerisk	N	x(4)	Alfanumeriske kode: cnnn.
9	Ønsker kompetanse på lavere nivå?	N	x(1)	Hake (ev. Ja/Nei)
10	Studieretning	N	x(2)	Tilbudsstrukturen for videregående opplæring
11	Praksiskandidat/privatist	N	x(1)	Hake (ev. Ja/Nei)
12	Dokumentert realkompetanse	N	9(8)	Dato. yyyyymmdd ⁴
13	Oppstarttidspunkt	N	9(8)	Dato. yyyyymmdd
14	Endret ønsket sluttkompetanse	N	9(8)	Dato. yyyyymmdd
15	Avbrudd	N	9(8)	Dato. yyyyymmdd
16	Bestått sluttkompetanse	N	9(8)	Dato. yyyyymmdd
17	Bestått teoriopplæring	N	9(8)	Dato. yyyyymmdd
18	Opplæringsaktivitet	N	x(1)	Hake, ev. Ja/Nei. Forrige skoleår ⁵
19	Avkortet opplæring	N	x(1)	Hake, ev. Ja/Nei.
Linjetype Kandidatfag				
Nr	Kolonnenavn	Oblig	Format	Kommentarfelt, jf. merknader.
1	Linje identifikasjon	J	x(3)	\$KF
2	Fødselsnummer	J	9(11)	Tilsvarende \$KN
3 (20)	Fag bestått	J	x(6)	Alfanumerisk fagkodeverk:cnnnn.
4	Fag bestått dato	J	9(8)	Dato. yyyyymmdd ⁶
Linjetype Slutt				
Nr	Kolonnenavn	Oblig	Format	Kommentarfelt, jf. merknader.
1	Slutt på fil	J	x(3)	\$SL
2	Antall linjer på fila	J	9(8)	

¹ Felt av betydning for uttrekk fra skolesystemer og VIGO, som har skoleårsorientert informasjon.

² Alle som er registrert før 30. september 2004. Utrekkskriterium for RealDOK, skolesystemer og VIGO.

³ Alle som er registrert før 30. september 2004. Utrekkskriterium for RealDOK, skolesystemer og VIGO.

⁴ Dato i variablene 12, 13, 14, 15, 16, 17 skal være oppdatert til og med 30. september 2004.

⁵ I 2004 historisk innsamling. Utrekkene skal omfatte alle kandidater til og med skoleåret/elevkurslinjer 20032004.

⁶ I 2004 historisk innsamling. Omfatter elevkurslinjer også tidligere skoleår, til og med 20032004. Seneste dato 31. juli 2004.

3. Forklaringer og kommentarer til enkeltvariable

Generell merknad: Variabel elevstatus innføres for rapporteringen i 2004. Det gis imidlertid ikke angivelse av elevstatus i denne fila som egen variabel. Elevstatus V tilordnes alle enheter rapportert etter denne kravspesifikasjonen; i VIGO hvis rapportering skjer via denne kanalen, eller i Statistisk sentralbyrå dersom filen overføres direkte uten å være importert til VIGO først, med etterfølgende uttrekk/eksport til SSB.

\$ST, 5 (1): Dersom rapporteringsfylke avviker fra den fylkeskommunen opplæringen faktisk skjer, anvendes rapporteringsfylke; den fylkeskommunen som har ansvar for opplæring eller realkompetansevurdering for den enkelte. Det forutsettes at det er en fylkeskommune som har det administrative ansvaret for opplæringstilbud, kompetanseprøving og dokumentasjon fra opplæringsløpet som rapporteres her.

Kandidatopplysninger \$KN:

4 og 5: For begge variable: Første henvendelse eller en skriftlig søknad via brosjyre/søknadsskjema. Skal foreligge som skriftlig dokument. Dersom fylkeskommunen praktiserer en felles rutine for søknad om realkompetansevurdering og opplæring noteres den samme datoen for de to variablene.

Presisering: Variabel 4 og 5 er markert som obligatorisk. Det betyr at minst en av søknadsdatoene over, om realkompetansevurdering eller videregående opplæring, må være fylt ut.

6: Angivelse av tilkjent rett til videregående opplæring. Det er rettstype som ligger til grunn for inntak til opplæring eller som grunnlag for realkompetansevurdering som anføres, jf. Opplæringsloven § 4A-3, første, annet og femte ledd. Har personen etter vurdering voksenrett som grunnlag for opplæring, angis voksenrett. Tas personen inn uten rett, angis ikke rett. Er personen tidligere inntatt uten rett med den følge at fullføringsrett (til et fullt løp innenfor kursvalget ved inntak uten rett) skal gis, angis fullføringsrett. En person med ungdomsrett som søker og inntas til særskilt organisert kurs for voksne, angis med ungdomsrett.

For voksne som rapporteres gjennom VIGO og som har elevkurslinje vil det være rettstype gjeldende for elevkurslinja som fremkommer, dvs. retten som gjelder foregående periodes opplæring eller fag bestått. For voksne uten elevkurslinje og rapportert direkte fra voksensystem vil det være rettstype på rapporteringstidspunktet som vil fremkomme.

7: Fylkeskommunenes 8000 serie. I feltet settes kurskode for høyeste kurstrinn, VKII eller lærefaget. Sluttkompetanse omfatter løp/opplæring/kompetanse som gir vitnemål med studiekompetanse eller yrkeskompetanse, studiekompetanse uten vitnemål, fagbrev eller svennebrev.

8: Alfnumeriske kode, som anvendes for dokumentasjon av videregående opplæring. I feltet settes kurskode for høyeste kurstrinn, VKII eller lærefaget. Sluttkompetanse omfatter løp eller opplæring, som gir vitnemål med studiekompetanse eller yrkeskompetanse, studiekompetanse uten vitnemål, fagbrev eller svennebrev.

9: Feltet fylles ut dersom ønsket kompetanse ikke er vitnemål, fag/svennebrev, eller studiekompetanse.

7 og 8; 9 og 10: Ønsket sluttkompetanse fylles ikke ut dersom ønsket kompetanse på lavere nivå. Variabel 7 og 8 er reservert for løp som gir vitnemål, fag/svennebrev eller studiekompetanse. Ellers brukes kun variabel 9 og 10.

10: Angis dersom personen ikke søker om å fullføre en sluttkompetanse fra videregående opplæring. I dette tilfellet defineres ikke noe kurstrinn, men det angis innenfor hvilken studieretning i tilbudsstrukturen hovedvekten av ønsket opplæring eller realkompetansevurdering ligger. Gjelder for søkere til kun enkeltfag, kompetanse på lavere nivå, eller kun dokumentert realkompetanse.

11: Praksiskandidat er definert som en person som har meldt seg til fag/svenneprøve etter opplæringsloven §3-5 uten å være elev eller lærling.

Denne er noe endret og vil også omfatte mulighet for bruk for privatister, kf. variabel 17:

11: Praksiskandidat/privatist. Ja/Nei (som tidligere)

Tekst: Praksiskandidat er definert som en person som har meldt seg til fag/svenneprøve etter opplæringsloven §3-5 uten å være elev eller lærling. Markerer også dersom kandidaten (sluttkompetanse vitnemål) gjennomfører nødvendige eksamener i opplæringsløpet som privatist.

Presisert tekst til variabel 12: Gjennomført og dokumentert realkompetansevurdering i forhold til søknad, jf. variabel 4. Realkompetansevurdering foretas og dokumenteres pr. fag. Denne variabel angir seneste dato for dokumentert realkompetansevurdering, jf. Opplæringsloven §4A-3, og tilhørende forskriftsbestemmelser.

Forklaringen til variabel 12 var uklar i utkast 24. juni og henviste både til gjennomført realkompetansevurdering, og til den dokumentasjon som følger av vurderingen. Det har vært kommentert (i) at den er uklar, og (ii) at det kan virke urimelig å kreve dokumentasjonsdato fordi det er svært ulik praksis for faktisk utstedelse av dokumentasjon. Spesielt når det avtales et opplæringsløp. Kan være at dokumentasjon avventes til opplæringsløpet er avsluttet, eller at dokumentasjonen skrives i et annet system, som ikke er avgiver av opplysninger til denne fila.

Konklusjon:

Det opprettholdes å vektlegge dokumentasjonskravet, jf. Opplæringsloven §4-A3, sjette ledd ("Fylkeskommunen skal gi kompetansebevis på grunnlag av realkompetansevurdering på vidaregående opplærings nivå."), kf. forskriften §6-27 ("oppsummeres skriftlig"), §4-63, §4-66. Selv om det kan gi manglende informasjon på fila nå er det vektlagt at det som søkes av informasjon er realkompetanse faktisk dokumentert. Er denne ikke dokumentert skal variabel ikke fylles ut.

Det er en uklarhet i forskriften på bakgrunn av at kompetansebevis skal gis - og bestemmelsen i §6-27: "Kartlegginga og vurderinga av realkompetansen skal oppsummerast skriftleg." Med dokumentert realkompetanse i variabel 12 menes også skriftlig dokumentasjon selv om den ikke tar form av kompetansebevis, fordi dette eventuelt avtales utferdiget etter opplæring el.a.

13. Registrerer faktisk startdato for fylkeskommunens tilbud om opplæring/undervisning. Dersom kandidaten ikke møter til tilbudet, eller slutter, markeres dette ved avbrudd.

14: Variabelen angir dato for endring av ønsket sluttkompetanse. Hvis endret sluttkompetanse registreres endres registrering av variablene 7 og 8 slik at denne til enhver tid angir ønsket sluttkompetanse. Hvis endret sluttkompetanse innebærer at denne ikke fyller kravet til 7 og 8 strykes disse, og erstattes av variablene 9 og 10 (s.d.).

15: Reelt avbrudd i avtalt opplæringsplan. Ikke midlertidige avbrudd og/eller avtalte opphold.

16: Dato for vitnemål eller fag/svennebrev. Omfatter også generell studiekompetanse som ikke kvalifiserer til vitnemål (eks. 8015).

Variabel brukes også for oppnådd sluttkompetanse der denne er angitt iht. variabel 9: "Ønsker kompetanse på lavere nivå?" Kombinasjon av disse to variable tilsier at evt. utfylling av kurskode ikke legges til grunn for å beregne kandidater med fullført kompetanse etter avsnittet over.

17: Dato. Krav til registrering er at kandidaten har bestått nødvendig teoriopplæring for praksiskandidater.

Her foreligger endringer mht. utfylling av variabel 17: Bestått teoriopplæring for praksiskandidater/bestått opplæringsdel i fagløy

Det er ønsket å bruke en variabel for å kvittere ut kandidater som har avsluttet nødvendig teoriopplæring. Teksten til 17 er opprinnelig rettet mot fagløy, og begrenset til praksiskandidater. Imidlertid er det også innenfor vitnemålsløy en praksis som når det gjelder eksamen i teorifag i stor grad tilsvarer fagløy. For disse er det et tilsvarende ønske om å kunne markere at teoriopplæringen er godkjent. Selv om godkjent teoriopplæring for vitnemålsløy ofte vil være nært sammenfallende i tid med godkjent sluttkompetanse. Ny tekst til 17 blir derfor:

17: Bestått teoriopplæring: Fagløy og privatister. Dato (som tidligere)

Tekst: Krav til registrering er at kandidaten har bestått nødvendig teoriopplæring for praksiskandidater, lærling - eller som privatist innenfor vitnemålsløy som gir yrkeskompetanse.

Utfylling inkluderer også dersom kandidaten har fått godkjent hele eller deler av teoriopplæringen gjennom realkompetansevurdering.

18: Opplæringsaktivitet for voksne rapporteres ikke like detaljert som for ordinære elever. Variabelen angir kun om eleven var i oppløy foregående skoleår, definert som perioden 1. august foregående år til 31. juli d.å.

19: Hakes av dersom oppløystilbud faktisk gjennomføres som avkortet oppløy, tilpasset godkjent realkompetanse. Gjelder ikke komprimert løy, hvor timetall settes lavere enn normert i læreplanen. Skal være reell avkorting av fag, moduler, momenter - på bakgrunn av godkjent realkompetanse (dokumenteres pr. fag).

\$KF, 3 (tidligere 20): Omfatter alle fag som er bestått i perioden, definert som 1. oktober foregående år til 30. september d.å. Bestått ved standpunktarakter, eksamen eller godkjent realkompetansevurdering. Alle fullførte fag som er bestått rapporteres.

Dette punktet er endret, slik at perioden nå omfatter fag bestått t.o.m. 30. juli 2004, kf. \$KF, 4. På grunn av eventuell formidling av data via VIGO, som plasserer fag iht. elevkurslinjer på skoleår.

Til dateringene:

VIGO opplysninger om oppløy og fag - i elevkurslinjer - er relatert til skoleår. Denne strukturen anvendes ikke av RealDOK. Opplysninger om fag bestått kan hentes fra RealDOK frem til 30. september 2004, men ved rapportering via VIGO vil opplysningene bli relatert til skoleår, og VIGO vil oversende skoleåret 20032004, ikke 20042005. Så vidt Statistisk sentralbyrå erfarer så langt, gjelder dette selv om aktuell informasjon er uttrekk kun av fag bestått i det nye skoleåret.

I filbeskrivelsen er det altså nå to datosett:

Data frem til 30. september: Variablene \$KN 4 - 5, 12 - 17.

Data frem t.o.m. skoleåret 20032004: Variablene \$KN 18 og \$KF 3

30. september 2004

Statistisk sentralbyrås kravspesifikasjon for uttrekk fra VIGO
vedrørende elever i videregående opplæring

Grensesnitt mot SSB

Filene som genereres av uttrekksrapport 6A019

Filnavn	Kommentar
ssb99Resultat	Resultater fra videregående opplæring foregående skoleår, elever og privatister.
ssb99Elev	Elever per 1. oktober inneværende skoleår.
ssb99Elevfag	Fag per elev per 1. oktober inneværende skoleår
ssb99Klasse	Klasseordning (skoletilbud)
ssb99Skole	Skole informasjon
ssb99Kurs	Kurs informasjon
ssb99Ltimer	Lærertimer
<i>ssb99Voksen</i>	<i>Elever i opplæringstilbud og kompetanseprøving tilpasset voksne</i>

Tallet 99 i filnavnet vil erstattes med fylkesnummer.
Alle filene har filtype sdv.
Filene er semikolonseparerte.

ssb99Voksen kan leveres fra VIGO eller fra annen database; skoleadministrativt system eller RealDok. Filbeskrivelse for ssb99Voksen foreligger i separat dokument.

Dokumentet inneholder nye kravspesifikasjoner og filbeskrivelser for 2004.

**Det foreligger mer utfyllende notater som beskriver bakgrunn og vurderinger av endringer.
Til hver fil foreligger beskrivelse av omfang, uttrekkskriterier og -metode.**

Kravspesifikasjonen legges til grunn for utforming av grensesnitt mellom skoleadministrative systemer (og andre undersystemer/eksportsystemer) og VIGO med hensyn til databehov for statistikkformål fra Statistisk sentralbyrå, tilrettelegging i VIGO, utforming av BRIO-kontroller samt brukerveiledning for uttrekk fra VIGO til SSB.

Nye variable i VIGO: Elevstatus og fagstatus. Elevstatus rapporteres til SSB på ssb99Resultat, ssb99Elev, ssb99Elevfag og ssb99Voksen:

Kode	Tekst	Skole- adm. system	VIGO	ssb99 Elev	ssb99 Resultat	ssb99 Voksen	ssb99 Elevfag
E	Elev	E	E	E	E		E
A	Alternativ opplæringsplan (IOP utenfor læreplan) i hele kurset	A	A	A	A		
D	Delkurselev i s.a.s. Overføres til VIGO som elev	D	E	E	E		E
U	Utenlandsk utvekslingselev i Norge	U	U	U (regnes som elev)	overføres ikke		U (regnes som elev)
I	Norsk utvekslingselev i utlandet	I	overføres ikke ¹				
P	Privatist	P	P	overføres ikke	p ²		
V	Voksen i undervisningstilbud tilpasset voksne	V	V	V	V	V	V
S	Sluttet på hele kurset i løpet av skoleåret (etter 1. oktober)	S	S		S		
O	Oppdragsundervisning	O	overføres ikke				

Elevstatus er ett av uttrekkskriteriene for ssb99Resultat, ssb99Elev, ssb99Elevfag og ssb99Voksen.

I skoleadministrative systemer er det et eget felt for fagstatus, som fra 2004 inkluderes i eksport til VIGO. VIGO vil knytte fagstatus til det enkelte fag i tabell for fagkarakterdokument. Pr. våren 2004 eksporteres følgende fagstatus fra skoleadm. systemer til VIGO: E, P, S.

Fagstatus. Rapporteres til SSB på ssb99Elevfag.					
Kode	Tekst	Skoleadm. system	VIGO	Elevstatus: ³	Omfang ssb99Elevfag
E	Elev	E	E	E	X
A	Alternativ opplæringsplan. Individuell opplæringsplan i faget	A	A	A hvis A i hele kurset. Eleven skal ha elevstatus E hvis fagstatus A kun i noen fag og fagstatus E i de andre fagene.	X
F	Fritatt	F	F	E hvis elev i minst ett fag. Fag med status F inngår ikke i uttrekket til ssb99elev. Inngår i uttrekk til ssb99Resultat	-
H	Hospitant	H	H	Kun fagstatus	-
N	Nettundervisning	N	N	E	X
U	Utenlandsk utvekslingselev i Norge	U	U	Elev, inngår ikke i uttrekk til ssb99Resultat	X
I	Norsk utvekslingselev i utlandet	I	overføres ikke		-
P	Privatist	P	P	P hvis kun P. Privatist i et fag gir likevel elevstatus hvis elevstatus i minst ett fag.	-
R	Realkompetansevurdert	R	R	Elevstatus defineres ikke fra R som fagstatus.	-
S	Sluttet i faget, etter 1. oktober	S	S	S	-
O	Oppdragsundervisning	O	overføres ikke		-

¹ Inntil videre. Varierende praktisering av registrering, som også avhenger av i hvilken grad eleven "beholder" en elevplass ved skolen eller i fylkeskommunen.

² Uttrekk fra VIGO av privatister ved bestått kurs.

³ Beregningsregler fagstatus til elevstatus skal utarbeides. Definisjonsgruppa.

Elevstatus bestemmer hvorvidt eleven/personen skal trekkes ut fra VIGO til SSB på henholdsvis ssb99Resultat, ssb99Elev og ssb99Voksen (for fylkeskommuner som rapporterer voksne gjennom VIGO).

Fagstatus identifiserer hvordan eleven har tilegnet seg bestått eksamen eller annen vurdering i et fag. Fagstatus er definert for hvert enkelt fag og følger ikke med i elevrapporteringen til SSB, men vil inngå i ssb99Elevfag.

Eksempler vedrørende elevstatus og fagstatus:

En elev har fagstatus F i to fag et skoleår, innenfor kurset eleven er elev på. Omfanget av Disse to fagene målt i årstimer inkluderes ikke i uttrekket til ssb99Elev pr. 1. oktober. Neste vår inkluderes også resultatet dvs. bestått i fagene med status F når elevens kurs rapporteres med resultater fra skoleåret.

Utenlandsk utvekslingselev i Norge følger noen fag, og har elevstatus U (fagene eleven tar vil også ha fagstatus U, det fremkommer imidlertid ikke på elevfila). Eleven rapporteres på elevfila med elevstatus U, her medgår ressurser. Personen rapporteres imidlertid ikke på ssb99Resultat, hvor det er etterspurt resultater fra norske elever.

En elev har IOP i et enkelt fag, fagstatus A. Rapporteres som elev på ssb99Elev og ssb99Resultat. Elever med fagstatus A i enkeltfag antas å være registrert med alfanumeriske fagkoder i skoleadministrative systemer og fagstatus vil derfor ikke påvirke kursprosenten.

A som elevstatus krever at eleven følger alternativ opplæringsplan i et helhetlig opplegg for hele kurset.

Ved elevstatus A gis det sjelden undervisning i fag iht. det alfanumerisk fagkodeverket. Dersom noe av undervisningen er knyttet til slike fag vil det ha uheldige konsekvenser for beregning av kursprosent. Eksempel dersom eleven har kun kroppsøving satt opp som fag i s.a.s. Eleven vil bli eksportert til VIGO med ett fag og blir tilordnet en lav kursprosent, 6-7%. Dette har også konsekvenser for rettsberegningene i VIGO.

Det foreslås derfor å etablere en regel som tilordner elever med elevstatus A en kursprosent = 100 i tilknytning til import til VIGO.

Fagkoder som tilordner årstimer til bo/hverdagstrening, tilrettelagt undervisning mv. ville gi bedre måling av elevtimer for de som har elevstatus A. Slike fagkoder må eventuelt fastsettes av Utdannings- og forskningsdepartementet/Utdanningsdirektoratet.

En elev som har A i enkeltfag vil i utgangspunktet få fullførtkode I (jf. beskrivelse av ssb99Resultat). Dersom eleven kan få/får vurdering i faget som tilfredsstillende kravet til bestått i faget/fagene med IOP, får eleven B for kurset.

ssb99Resultat

Formålet med filen er fastsetting av fullførte kode fra videregående opplæring.

Omfang

- Personer som har bestått fag i et kurs innenfor tilbudsstrukturen i videregående opplæring (jf. presisering i kodelista). (, og som ikke rapporteres på fil ssb99Voksen.)
- Elever som er tatt inn til et kurs og har fulgt kurset, som helkurs eller delkurselever.
- Privatister rapporteres til SSB etter bestått kurs.
- Elever som er inntatt til kurs som heltids- eller deltids elev og har påbegynt skoleåret, deretter sluttet på hele kurset etter 1. oktober.
- Rapporteringsperiode er foregående skoleår, definert som perioden 1. oktober i skoleåret - 30. september etterfølgende år.
- Resultater fra klagebehandling av resultater fra rapporteringsskoleåret inkluderes i henhold til regler definert under.
- Ny, utsatt og særskilt eksamen rapporteres neste periode dersom det ikke er mulig å inkludere resultatene i forbindelse med overføring av data for perioden 1. oktober - 30. september. For eksempel: Resultater fra skoleåret 2003-2004 eksporteres høst 2004. Resultater som gjøres gjeldende etter denne rapporteringen må inkluderes i eksporten fra VIGO høsten 2005.
- Filen inneholder ikke opplysninger om undervisningsomfang. Det innebærer at alle personer inngår likeverdig på filen, uavhengig av undervisning/eksamensomfang angjeldende skoleår.
- Filen omfatter ikke personer innenfor OT.
- Filen inneholder ikke personer som har sluttet på kurset før 1. oktober i det foregående skoleåret (rapporteringsåret).
- Filen skal ikke inkludere data for det etterfølgende skoleåret, f.eks. sluttet i nytt skoleår.

Forslag til regler for endring av karakterer i perioden fra eksport av resultater fra skolesystem til VIGO, frem til rapportering fra VIGO til SSB:

1. Skoleadministrativt system har hovedansvar for korrekt utfylt fullførte kode og eksporterer denne til VIGO i etterkant av avsluttet skoleår.
2. Endringer i karakterer etter denne eksporten rapporteres til VIGO v/regneark eller manuelle korreksjoner. På sikt gjennomføres eksportrutiner fra s.a.s. til VIGO kun for endringer etter første eksport til VIGO av poeng til bruk for inntak til høstens kurs.
3. Disse endringene har inntakskontorene ansvar for å legge inn i VIGO, frem til tidspunkt for rapportering til SSB (30. september).

Ny, utsatt og særskilt eksamen avholdes normalt i desember påfølgende år. Ulike regelverk og rutiner for føring av resultater fra slike eksamen på skoleår. Registreres resultat på nytt skoleår, kommer resultatet med i neste eksport, jf. pkt. over; tilbakeføres resultat fra ny, utsatt eller særskilt eksamen til foregående skoleårs elevkurslinje for den aktuelle elev, er det påkrevet med manuelle rutiner for å sikre rapportering av nytt resultat til Statistisk sentralbyrå. Har substansiell betydning i de tilfeller hvor eleven går fra I til B s.f.a. ny, utsatt eller særskilt eksamen.

Uttrekkskriterier og -metode

Elevstatus: E, A, P, S, V.

Filen inneholder dubletter dersom eleven faktisk har resultater fra to eller flere kurs.

Filbeskrivelse ssb99Resultat 2004				
Nr	Kolonnenavn	Oblig?	Format	Kommentarer
1	Fylkesnr	J	9(2)	Rapporteringsfylke. Ledende null.
2	Fødselsnr	J	9(11)	
3	Skoleår	J	9(8)	
4	Radnr	J	9(2)	Løpenummer på elevens kurs et skoleår.
5	Navn	J	X(30)	
6	Skolenummer VIGO	J	9(5)	Ledende null. Ingen sikre faste nummer for OT-enheter.
7	Skolenavn	J	X(30)	
8	Organisasjonsnummer	J	9(9)	Definert iht. Nasjonalt skoleregister.
9	Kurskode	J	X(4)	Ingen sikre faste koder for OT-statuser.
10	Alfanumerisk kurskode	J	X(4)	Alfanumerisk kurskodeverk; tilbudsstrukturen i videregående opplæring.
11	Kurs/OT-status?	J	X(1)	K=kurs, O=OT-status
12	Startdato		9(8)	YYYYMMDD. Standardverdi er null. Hvis utfylt skal det testes om datoen er innenfor skoleåret.
13	Sluttdato		9(8)	YYYYMMDD. Standardverdi er null. Hvis utfylt skal det testes om datoen er innenfor skoleåret.
14	Fullførtkode	J	X(1)	Ny kodeliste: B, I, A, S B: Fullført og bestått kurs I: Ikke bestått i ett eller flere fag, eller mangler ett eller flere fag (inkludert IOP i enkelte fag hvis det ikke blir gitt karakter i faget). A: Elever som følger alternativ opplæringsplan (videregående opplæring som IOP). S: Sluttet på hele kurset i løpet av skoleåret, etter 1. oktober. Elever som tidligere fikk verdien M skal etter de nye reglene for fullførtkode få enten verdien B, dersom hele kurset er fullført og bestått, eller I dersom kurset ennå ikke er fullført og bestått. Tidligere kode O settes = I. Tidligere kode U settes = I.
15	Alternativ kurskode	N	x(4)	Dersom kurskoden (felt 8) ikke er en offisiell kurskode skal det ligge en slik offisiell verdi her.
16	Elevstatus	J	X(1)	E, A, P, S, V.

Definisjon av fullført og bestått kurs:

Eleven har fullført og bestått (oppnådd kompetanse fra) grunnkurs når eleven har fullført og bestått fag tilsvarende omfanget for kurset, og med en godkjent fagkombinasjon for kurset, dvs. har beståttkarakter i alle disse fagene, uavhengig av om fagene er tatt over ett eller flere skoleår. Samme definisjon for fullført og bestått kurs gjelder for en privatist.

Eleven har fullført og bestått (oppnådd kompetanse fra) videregående kurs I når eleven har fullført og bestått fag tilsvarende omfang for kurset og grunnkurset og med en godkjent fagkombinasjon for kursene, dvs. har beståttkarakter i alle fag i kurset og i tilhørende grunnkurs, uavhengig av om fagene er tatt over flere skoleår. For VKI allmennfaglige studieretninger vil det si at eleven må ha fullført og bestått i fag tilsvarende et omfang på minst 60 timer i en godkjent fagkombinasjon. Samme definisjon gjelder for en privatist.

Eleven har fullført og bestått (oppnådd kompetanse fra) videregående kurs II når eleven har fullført og bestått fag tilsvarende omfang for kurset og underliggende kurs og med en godkjent fagkombinasjon for kursene, dvs. har beståttkarakter i alle fag i kurset og i tilhørende grunnkurs og videregående kurs I, uavhengig av om fagene er tatt over flere skoleår. Samme definisjon for fullført og bestått kurs gjelder for en privatist.

For elever som har individuell opplæringsplan i enkeltfag gjelder at dersom vurderingen i faget tilfredsstiller kravet til bestått i angjeldende fag, vil eleven også oppnå bestått i kurset.

ssb99Elev

Omfang

- Filen omfatter elever pr. 1. oktober det enkelte skoleår.
- Filen omfatter ikke personer innenfor OT.
- Filen inneholder ikke personer som har sluttet på kurset før 1. oktober.

Uttrekkskriterier og -metode

Elevstatus: E, A, U, V.

Filen inneholder dubletter dersom eleven faktisk er elev på to eller flere kurs, eller er elev på samme kurs på to eller flere ulike skoler.

Filbeskrivelse ssb99Elev 2004				
Nr	Kolonnenavn	Oblig?	Format	Kommentar SSB 2004
1	Fylkesnr	J	9(2)	Rapporteringsfylke. Ledende null.
2	Fødselsnr	J	9(11)	
3	Skoleår	J	9(8)	
4	Radnr	J	9(2)	Løpenummer på elevens kurs et skoleår.
5	Navn	J	X(30)	
6	Skolenummer VIGO	J	9(5)	Ledende null. Ingen sikre faste nummer for OT-enheter.
7	Skolenavn	J	X(30)	
8	Organisasjonsnummer	J	9(9)	Definert iht. Nasjonalt skoleregister.
9	Kurskode	J	X(4)	Ingen sikre faste koder for OT-statuser.
10	Alfanumerisk kurskode	J	X(4)	Alfanumerisk kurskodeverk; tilbudsstrukturen i videregående opplæring
11	Kurs/OT-status?	J	X(1)	K=kurs, O=OT-status.
12	Antall årstimer på kurset	N	9(5)	Viser hvor mange timer eleven har tatt av kurset.
13	Kursprosent	J	9(5)	Obligatorisk felt. Viser hvor stor andel av kurset eleven har tatt. De to siste sifferne er desimaler.
14	Spesialundervisning?	N	X(1)	J/N. Definisjon: enkeltvedtak om spesialundervisning.
15	Alternativ kurskode	N	x(4)	Dersom kurskoden (felt 8) ikke er en offisiell kurskode skal det ligge en slik offisiell verdi her.
16	Rettstype	J	X(1)	Rettstype til grunn for inntak til kurset.
17	Morsmålsopplæring?	N	X(1)	J/N. Støtteundervisning i morsmålet?
18	Støtteundervisning i norsk?	N	X(1)	J/N. Særskilt norskopplæring for språklige minoriteter?
19	Klassekode	J	X(8)	
20	Elevstatus	J	X(1)	E, A, U, V.

Kommentar til **19 Spesialundervisning**: Definisjon enkeltvedtak opprettholdes. Bemerk at vedtak om inntak til spesialklasser og smågrupper omfattes av definisjonen, **men ikke inntak til grunnkurs over 2 år - dersom dette ikke samtidig er kombinert med vedtak om spesialundervisning iht. §5-1**. Omfanget for regnskapsfunksjon 560 i KOSTRA: Spesialundervisning og særskilt tilpasset undervisning, er presisert pr. 30.6.04 (KOSTRA rapport til samordningsrådet): spesialklasser, oppfølgingstjenesten, PPT, samt opplæring for minoritets-språklige i egne klasser. Øvrige utgifter til tilpasset opplæring føres på den studieretningen eleven er registrert, **dvs. utgifter til grunnkurs over 2 år legges ikke til 560**.

ssb99Elevfag "Fag per elev per 1. oktober inneværende skoleår"

Omfang

Fag som elever eller privatister tar det enkelte skoleår, målt pr. 1. oktober.

For privatister omfatter fag anmeldte eksamensfag.

Filen angir ikke timeomfang, verken uketimer, omfang eller årstimer.

Fagkoder til fag som tas over flere år er i kodeverket tilordnet brutto timetall, derfor er det p.t. vanskelig å angi netto omfang på VKI.

Viktige elevgrupper som ikke kommer med i denne rapporteringen er elever fra frittstående skoler (unntak for frittstående skoler som rapporterer elektronisk til fylkeskommunen), og elever som ikke registreres med fag i tilknytning til undervisning (alternative opplæringsplaner og IOP). Jf. tidligere kommentar om behov for fagkoder for særskilt tilrettelagt undervisning.

Uttrekkskriterier og -metode

Fag skal hentes fra opplysninger i VIGO om eleven pr. 1. oktober i skoleåret.

Variabel elevstatus inkluderes på ssb99Elevfag, som en informasjon.

Uttrekk til ssb99Elevfag:

På elevfil - og -

Med elevstatus E, U, eller V - og -

Med fagstatus E, A, N, eller U. kf. s. 2.

Kilde for informasjon om fag er tilsvarende kilde for opplysninger om årstimer i elevfil (grunnlag for beregning av kursprosent), med begrensninger som angitt ovenfor.

Filbeskrivelse ssb99Elevfag 2004				
Nr	Kolonnenavn	Oblig?	Format	Kommentar
1	Fylkesnummer	J	9(2)	Rapporteringsfylke. Ledende null.
2	Fødselsnummer	J	9(11)	
3	Skolenummer VIGO	J	9(5)	Ledende null.
4	Skolenavn	J	X(30)	
5	Organisasjonsnummer	J	9(9)	Nasjonalt skoleregister
6	Fagkode	J	X(6)	
7	Fagnavn	J	X(30)	
8	Fagstatus	J	X(1)	E, A, N, U
9	Elevstatus	J	X(1)	E, U, V

ssb99Ltimer

Omfang

Omfanget har ikke tidligere vært definert i kravspesifikasjonen.

Prinsipp lagt til grunn for omfanget: Timer som lærer er i direkte undervisningsarbeid; faktisk ressursbruk lærertimer (kan være justert i forhold til normerte årstimetall for undervisning). Ekskl. timer ikke direkte relatert til undervisning, eks. avsatt for kontaktlærervirksomhet.

Mht. definisjon/måleenhet for timer:

Tidligere variabel studieretning gir ikke god informasjon om lærertimer totalt. Det legges inn en ny variabel funksjon, som i større grad vil reflektere tidsbruk innenfor ulike arbeidsområder for undervisningspersonell.

Faktiske undervisningstimer tilordnes KOSTRAfunksjoner i de skoleadministrative systemer, i henhold til hvordan lærertimene faktisk blir kontert fra skolens side.

Uttrekkskriterier og -metode

Filen trekkes ut fra VIGO etter at data er overført fra skoleadministrative systemer til VIGO.

Filbeskrivelse ssb99Ltimer 2004				
Nr	Kolonnenavn	Oblig?	Format	Kommentarer
1	Fylkesnummer	J	9(2)	Rapporteringsfylke. Ledende null.
2	Skolenummer VIGO	J	9(5)	Ledende null.
3	Skolenavn	J	X(30)	
4	Organisasjonsnummer	J	9(9)	
5	Funksjon	J	X(3)	541-556, 559, 560, 581. Eventuelle andre verdier (520, 570, 582, 590) skal aksepteres og videresendes fra VIGO.
6	Timer	J	9(8)	Timer angis i hele tall, uten desimaler. Samme posisjonslengde som tidligere. Årstimer for lærere (antall timer lærere får lønn etter).

Egen funksjon for landslinjer, 559, er opprettet fra og med 2004, for å skille utgifter til landslinjer fra andre studieretninger. For funksjon 559 landslinjer gjelder for øvrig at hvis elever på landslinjer går i klasse med elever i ordinære tilbud (dvs. ikke landslinje), føres utgiftene på den aktuelle studieretningen (funksjonene 541 - 556).

ssb99Klasse

Omfang

Klasseordningen. Planlagte klasser.

Uttrekkskriterier og -metode

Filen er uttrekk fra tabell "KLASORDN" fra VIGO:
Tidspunktet for uttrekk er det samme som elevinformasjonen.

Filbeskrivelse

ssb99Klasse				
Nr	Kolonnenavn	Oblig?	Format	Kommentar IST
1	Fylkesnummer	J	9(2)	Rapporteringsfylke. Ledende null.
2	Skolenummer VIGO	J	9(5)	Ledende nuller
3	Kurskode	J	X(4)	
4	Studieretningskode	J	X(2)	
5	Plasser	J	9(6)	
6	Klasser	J	9(8)	To siste siffer er desimaler
7	Solgte plasser	J	9(4)	Plasser solgt til andre fylker

Katalogfiler:

ssb99Skole

Ikke endringer på ssb99Skole.

Nr	Kolonnenavn	Oblig?	Format	Kommentar
1	Fylkesnummer		9(2)	Rapporteringsfylke. Ledende null.
2	Skolenummer VIGO		9(5)	Ledende nuller
3	Skolenavn		X(30)	
4	Telefonnummer		X(12)	
5	Gateadresse		X(30)	
6	Postadresse		X(30)	
7	Postnummer		9(4)	Ledende nuller
8	Poststed		X(30)	
9	Kommunennummer		9(4)	Ledende nuller
10	Skoletype		X(1)	V = Videregående G = Grunnskole O = OT-enhet L = Læringseskolen A = Annet
11	Skoleeier		X(1)	1 = Eget fylke 2 = Staten 3 = Kommune 4 = Privat 5 = Annet fylke
12	Organisasjonsnummer		9(9)	

ssb99Kurs

Enkelte variable på ssb99Kurs kan skape misforståelser og utgår (variablene 11 - 17).

Nr	Kolonnenavn	Oblig?	Format	Kommentar IST
1	Fylkesnummer		9(2)	Rapporteringsfylke. Ledende null.
2	Kurskode		X(4)	
3	Kursnavn		X(30)	
4	Kurstype		X(1)	N = Normal S = Særskilt tilrettelagt A = Avviksfag T = Teknisk fagskole D = Delkurs O = OT-status G = Grunnskolen V = VOK-status F = FLF-status
5	Kurskategorikode		9(2)	
6	Kurskategorinavn		X(30)	
7	Studieretningskode		X(2)	
8	Studieretningsnavn		X(30)	
9	Kursnivåkode		9(2)	
10	Kursnivånavn		X(30)	Viser studietrinn.
11	Alt. kurskode		X(4)	Dersom kurskoden (felt 2) ikke er en offisiell kurskode skal det ligge en slik offisiell verdi her.

Filene ssb99Arsak og ssb99Morsmal utgår.

odt/- Opprettet 07.09.2004 Sist endret: 29.09.04 Filnavn:
Q:\DOK\Utdstat\VIGOmottak\KravspesifikasjonVIGO2004.doc

Kravspesifikasjon for kontrollprogram i KOSTRA: VIGO

Gjelder skjema: sb99Resultat. "99" angir og erstattes av fylkesnummer.

Gjelder rapporteringsår: 20032004, innrapportering høst 2004.

Kontaktperson(er): Sadiq Boateng, boa@ssb.no (inntil videre: Marianne Aamodt, odt@ssb.no)

Generell beskrivelse: Videregående opplæring. Filuttrekk fra VIGO i 19 fylkeskommuner.
Referanse: Grensesnitt VIGO-SSB, sist revidert 21. juli 2004.

TESTFIL: "Resultat20032004.sdv".

Relevante dokumenter: Q:\DOK\Utdstat\VIGOmottak.

Filbeskrivelse:

Filen er semikolonseparert, med 16 variable. Alle felter er obligatoriske, med unntak av 15.
I grensesnitt VIGO - SSB fremgår at alle posisjoner i hvert felt må være utfylt, dvs. ledende null.

Feltnr	Format	Oblig.	Ant. pos.	Feltbeskrivelse	Kodeliste
1	N	J	2	Rapporteringsfylke	
2	N	J	11	Fødselsnr	
3	N	J	8	Skoleår	20032004
4	N	J	2	Radnr	
5	A	J	30	Navn	
6	N	J	5	Skolenummer VIGO	
7	A	J	30	Skolenavn	
8	N	J	9	Organisasjonsnummer NSR	
9	N	J	4	Kurskode VIGO	
10	A	J	4	Alfanumerisk kurskode	
11	A	J	1	Kurs/OT status	K O
12	N	J	8	Startdato	00000000 Annen verdi
13	N	J	8	Sluttdato	00000000 Annen verdi
14	A	J	1	Fullførtkode	B I A S
15	N	N	4	Alternativ kurskode	
16	A	J	1	Elevstatus	E A P S V

1 Oppsett av log-fil: (Logfil: "log-resultat-99-20032004.txt" (99 betegner fylke))

FEILMELDINGSRAPPORT FOR: SSB99RESULTAT (99 BETEGNER FYLKE)

Mht. nummerering: I log kun hovednummerering A, B, C. Kommentarer i parentes til intern bruk.

a. Log-filens utforming dersom årgang er feil:

FEIL ÅRGANG! VELG KORREKT ÅRGANG. Riktig årgang er: 20032004.

b. Log-filens utforming dersom årgang er korrekt:

A. Oppsummering

- (i) Antall records
- (ii) Antall fødselsnummer
- (iii) Antall dubletter på fødselsnummer

Antall feil:

- a. For feltene 1, 2, 5, 7, 8, 10, 11: List aktuelt felt kun hvis ikke utfylt
- b. For feltene 6, 9: Liste feltene også hvis antall feil = 0 (feil = ikke utfylt)

slik:

Skolenummer VIGO ikke utfylt	Antall:
Kurskode VIGO ikke utfylt	Antall:

Alle referanser til skolenummer gjelder VIGO skolenummer, felt 6.

Gir minimum 5 linjer i oppsummeringen, ev. med tillegg av 1, 2, 5, 7, 8, 10, 11.

B. Fordelinger

(i) Elevstatus (felt 16):

Elevstatus: E - elev	Antall:
Elevstatus: A - alternativ opplæringsplan	Antall:
Elevstatus: P - privatist	Antall:
Elevstatus: S - sluttet	Antall:
Elevstatus: V - voksen i opplæringstilbud tilpasset voksne	Antall:
Elevstatus: feil kode	Antall:

(ii) Fullførtkode (felt 14):

Fullførtkode: B - bestått kurs	Antall:
Fullførtkode: I - ikke bestått i ett eller flere fag i rapportert kurs	Antall:
Fullførtkode: A - alternativ opplæringsplan	Antall:
Fullførtkode: S - sluttet	Antall:
Fullførtkode: Blank eller feil kode	Antall:

(iii) Antall elever pr. skole i eget fylke: Skolenummer VIGO: Felt 6 Antall:

(iv) Antall elever på skoler i andre fylker: Antall:

(v) For hver elevstatus, en tabell som viser fullførtkode pr. skole pr. kurs (16; 6 9; 14):

Elevstatus 1 (E):

Skolenummer VIGO 1	Kurs 1	Antall Fullførtkode 1
Skole 1	Kurs 1	Antall Fullførtkode 2
...		
Skole 1	Kurs 2	Antall Fullførtkode 1
Skole 1	Kurs 2	Antall Fullførtkode 2
...		
Skole 2	Kurs 1	Antall Fullførtkode 1

Elevstatus 2 (A):

Skole 1	Kurs 1	Antall Fullførtkode 1
Skole 1	Kurs 1	Antall Fullførtkode 2
...		
Skole 1	Kurs 2	Antall Fullførtkode 1
Skole 1	Kurs 2	Antall Fullførtkode 2
...		
Skole 2	Kurs 1	Antall Fullførtkode 1

...

Elevstatus 3 osv. (P, S, V):

C. Detaljerte meldinger

Angitt med fødselsnummer.

Skolenummer xxxxx:

- FODSELSNR + obligatorisk: Feltet xx må fylles ut (6, 7, 9)
- FODSELSNR + feil i fullførtkode: (verdi felt 14): Riktige koder er B/I/A/S
- FODSELSNR + feil i elevstatus: (verdi felt 16): Riktige koder er E/A/P/S/V
- FODSELSNR + dublett: Fnr finnes fra før (Skolenr: 6, Kurskode: 9)

2 Beskrivelse av kontroller:

Kontroll 1: Årgang

Felt som inngår i kontrollen: Felt 3

Beskrivelse: Sjekker om feltet har gyldig verdi (20032004)

Korreksjon: Skriver ut feilmelding angitt i 1.a: "FEIL ÅRGANG! VELG KORREKT ÅRGANG!"

Kontroll 2: Antall records

Felt som inngår i kontrollen: -

Beskrivelse: Teller opp antall records på fila

Melding: Skriver ut melding angitt under 1.b.A (i): "Antall records"

Kontroll 3: Antall fødselsnummer

Felt som inngår i kontrollen: Felt 2

Beskrivelse: Teller opp antall unike fødselsnummer

Melding: Skriver ut melding angitt under 1.b.A (ii): "Antall fødselsnummer"

Kontroll 4: Antall dubletter på fødselsnummer

Felt som inngår i kontrollen: Felt 2

Beskrivelse: Teller antall fødselsnummer med forekomst > 1

Melding: Skriver ut melding angitt under 1.b.A (iii): "Antall dubletter på fødselsnummer"

Kontroll 4 gir også feilmelding:

Melding: 1.b.C.d: "FODSELSNUMMER + dublett: Fnr finnes fra før (Skolenr: 6; Kurskode: 9)"

NB: Feilmelding 1.b.C.d må komme inn på én linje i log!!

Kontroll 5: Utfylling av obligatoriske felter

Felt som inngår i kontrollen: Felt 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Beskrivelse: Sjekker om feltene har verdier + teller antall records hvor verdi ikke utfylt

Melding: 1.b.A.a-b: <Navn felt> ikke utfylt: Antall (records hvor verdi ikke utfylt)

Feilmelding: Hvis felt 6 eller 9: 1.b.C.a: "FODSELSNR + obligatorisk: Feltet xx må fylles ut"

Kontroll 6: Utfylling av obligatorisk felt, med rettetekst

Felt som inngår i kontrollen: Felt 14

Beskrivelse: Sjekker om fullførkode er utfylt og har riktig verdi (B,I,A,S) + teller antall feil

Feilmelding: 1.b.C.b: "FODSELSNR + feil i fullførkode: (verdi felt 14): Riktige koder er B/I/A/S"

Kontroll 7: Utfylling av obligatorisk felt, med rettetekst

Felt som inngår i kontrollen: Felt 16

Beskrivelse: Sjekker om elevstatus er utfylt og har riktig verdi (E, A, P, S/V) + teller antall feil

Feilmelding: 1.b.C.c: "FODSELSNR + feil i elevstatus: (verdi felt 16): Riktige koder er E/A/P/S/V"

Kontroll 8: Fordeling elevstatus

Felt som inngår i kontrollen: Felt 16

Beskrivelse: Teller fordeling av 16

Melding: 1.b.B (i): "Elevstatus: Linje for hhv. E, A, P, S, V m/tekst + Antall:"

Kontroll 9: Fordeling av fullførkode

Felt som inngår i kontrollen: Felt 14

Beskrivelse: Teller fordeling av 14

Melding: 1.b.B (ii): "Fullførkode: Linje for hhv. B, I, A, S, blank/feil m/tekst + Antall:"

Kontroll 10: Fordeling av elever pr. skole i eget fylke

Felt som inngår i kontrollen: Felt 1, 2, 6 (to første siffer i felt 6 tilsvarer felt 1)

Beskrivelse: Teller fnr: fordelt på skole (6 - to første siffer) for eget fylke (iii); summerer resten (iv)

Melding: 1.b.B (iii): "Antall elever pr. skole i eget fylke: Skolenr (6) + Antall:"

Melding: 1.b.B (iv): "Antall elever på skoler i andre fylker: Antall:"

Kontroll 11: Fordeling av fullførkode på skole og kurs, pr. elevstatus

Felt som inngår i kontrollen: 6, 9, 14, 16

Beskrivelse: Teller records verdi fullførkode (14) pr. skole (6) og kurs (9), for hver elevstatus (16)

Melding: 1.b.B (v): "elevstatus (verdi): Tabell over skole; kurs; fullførkode"

Kravspesifikasjon for kontrollprogram i KOSTRA: VIGO

Gjelder skjema: ssb99Elev

Gjelder rapporteringsår: 20042005, innrapportering høst 2004

Kontaktperson(er): Jane Bekkengen, jhb@ssb.no (inntil videre: Marianne odt@ssb.no)

Generell beskrivelse: Videregående opplæring. Filuttrekk fra VIGO i 19 fylkeskommuner.
Referanse: Grensesnitt VIGO-SSB, sist revidert 21. juli 2004.

TESTFIL: "Elev20042005.sdv".

Relevante dokumenter: Q:\DOK\Utdstat\VIGOmottak.

Filbeskrivelse:

Filen er semikolonseparert, med 20 variable. Flere ikke obligatoriske felter: 12, 14, 15, 17, 18, 19.

Feltnr	Format	Oblig.	Ant. pos.	Feltbeskrivelse	Kodeliste
1	N	J	2	Rapporteringsfylke	
2	N	J	11	Fødselsnr	
3	N	J	8	Skoleår	20042005
4	N	J	2	Radnr	
5	A	J	30	Navn	
6	N	J	5	Skolenr VIGO	
7	A	J	30	Skolenavn	
8	N	J	9	Organisasjonsnr NSR	
9	N	J	4	Kurskode VIGO	
10	A	J	4	Alfanumerisk kurskode	
11	A	J	1	Kurs/OT-status	K O
12	N	N	5	Antall årstimer på kurset	
13	N	J	5	Kursprosent	
14	A	N	1	Spesialundervisning?	J N
15	N	N	4	Alternativ kurskode	
16	A	J	1	Rettstype	I U V F
17	A	N	1	Morsmåloplæring?	J N
18	A	N	1	Støtteundervisning i norsk?	J N
19	A	N	8	Klassekode	
20	A	J	1	Elevstatus	E A U V

1 Oppsett av log-fil: (Logfil: "log-elev-99-20042005.txt" (99 betegner fylke))

FEILMELDINGSRAPPORT FOR: SSB99ELEV (99 BETEGNER FYLKE)

Mht. nummerering: I log kun hovednummerering A, B, C. Kommentarer i parentes til intern bruk.

a. Log-filens utforming dersom årgang er feil:

FEIL ÅRGANG! VELG KORREKT ÅRGANG. Riktig årgang er: 20042005.

b. Log-filens utforming dersom årgang er korrekt:

A. Oppsummering

(i) Antall records

(ii) Antall fødselsnummer

(iii) Antall dubletter på fødselsnummer. Listes kun hvis antall dubletter > 0

Antall feil:

a. For feltene 1, 2, 5, 7, 8, 10, 11, 13: List aktuelt felt kun hvis ikke utfylt

b. For feltene 6 og 9: Liste feltene også hvis antall feil = 0 (feil = ikke utfylt)

c. For felt 16: Liste felt også hvis antall feil = 0 (feil = ikke utfylt eller feil kode)

slik:

Skolenummer VIGO (6) ikke utfylt   Antall:

Kurskode VIGO (9) ikke utfylt   Antall:

Rettstype (16) ikke utfylt eller feil kode   Antall:

Gir minimum 6 linjer i oppsummeringen, ev. med tillegg av 1, 2, 5, 7, 8, 10, 11, 13.

B. Fordelinger

(i) Elevstatus:

Elevstatus: E - elev   Antall:

Elevstatus: A - alternativ opplæringsplan   Antall:

Elevstatus: U - utenlandsk utvekslingselev i Norge   Antall:

Elevstatus: V - voksen i opplæringstilbud tilpasset voksne   Antall:

Elevstatus: Feil kode (kode avviker fra E, A, U, V)   Antall:

(ii) Kursprosent:

Kursprosent: 0   Antall:

Kursprosent: 0,01 - 0,33   Antall:

Kursprosent: 0,34 - 99,99   Antall:

Kursprosent: 100   Antall:

Kursprosent: 100,01 - 120   Antall:

Kursprosent: 120,01 - 200   Antall:

Kursprosent: Over 200   Antall:

Kursprosent: Ikke utfylt: Antall:

(iii) Rettstype:

Rettstype: Ingen rett   Antall:

Rettstype: Ungdomsrett   Antall:

Rettstype: Voksenrett   Antall:

Rettstype: Fullføringsrett   Antall:

(iv) Antall elever pr. skole i eget fylke: Skolenummer VIGO: Felt 6   Antall:
(v) Antall elever på skoler i andre fylker: Antall:

(vi) For hver elevstatus (20), en tabell som viser fordeling av kurs pr. skole (feltnr. 6, feltnr. 9):

Elevstatus 1 (E):

Skole 1 (skolenummer VIGO)	Antall Kurs 1 (kurskode VIGO)
----------------------------	-------------------------------

Skole 1	Antall Kurs 2
---------	---------------

...

Skole 2	Antall Kurs 1
---------	---------------

Skole 2	Antall Kurs 2
---------	---------------

...

Elevstatus 2 (A):

Skole 1	Antall Kurs 1
---------	---------------

Skole 1	Antall Kurs 2
---------	---------------

...

Skole 2	Antall Kurs 1
---------	---------------

Skole 2	Antall Kurs 2
---------	---------------

...

Elevstatus 3 osv. (U, V):

Skole 1	Antall Kurs 1
---------	---------------

C. Detaljerte feilmeldinger

Angitt med fødselsnummer.

Skolenummer xxxxx:

a. FODSELSNR + obligatorisk: Feltet xx må fylles ut (6, 7, 9, 13)

b. FODSELSNR + feil i rettstype: (verdi felt 16): Riktige koder er I/U/V/F

c. FODSELSNR + feil i elevstatus: (verdi felt 20): Riktige koder er E/A/U/V

d. FODSELSNR + dublett: Fnr finnes fra før (Skolenr VIGO: 6, Kurskode VIGO: 9)

2 Beskrivelse av kontroller:

Kontroll 1: Årgang

Felt som inngår i kontrollen: Felt 3

Beskrivelse: Sjekker om feltet har gyldig verdi (20032004)

Korreksjon: Skriver ut feilmelding angitt i 1.a: "FEIL ÅRGANG! VELG KORREKT ÅRGANG."

Kontroll 2: Antall records

Felt som inngår i kontrollen: -

Beskrivelse: Teller opp antall records på fila

Melding: Skriver ut melding angitt under 1.b.A (i): "Antall records"

Kontroll 3: Antall fødselsnummer

Felt som inngår i kontrollen: Felt 2

Beskrivelse: Teller opp antall unike fødselsnummer

Melding: Skriver ut melding angitt under 1.b.A (ii): "Antall fødselsnummer"

Kontroll 4: Antall dubletter på fødselsnummer

Felt som inngår i kontrollen: Felt 2

Beskrivelse: Teller antall fødselsnummer med forekomst > 1

Melding: Skriver ut melding angitt under 1.b.A (iii): "Antall dubletter på fødselsnummer"

Kontroll 4 gir også feilmelding:

Melding: 1.b.C.d: "FODSELSNUMMER + dublett: Fnr finnes fra før (Skolenr: 6; Kurskode: 9)"

NB: Feilmelding 1.b.C.d må komme inn på én linje i log!!

Kontroll 5: Utfylling av obligatoriske felter

Felt som inngår i kontrollen: Felt 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13

Beskrivelse: Sjekker om feltene har verdier + teller antall records hvor verdi ikke utfylt

Melding: 1.b.A.a-b: "<Navn felt> ikke utfylt Antall: (records hvor verdi ikke utfylt)"

Feilmelding: Hvis felt 6 eller 9: 1.b.C.a: "FODSELSNR + obligatorisk: Feltet xx må fylles ut"

Kontroll 6: Utfylling av obligatorisk felt, med rettetekst

Felt som inngår i kontrollen: Felt 16

Beskrivelse: Sjekker om rettstype er utfylt og har riktig verdi (I, U, V, F) + teller antall feil

Melding: 1.b.A.c: "Rettstype ikke utfylt Antall: (records hvor verdi er feil eller ikke utfylt)"

Feilmelding: 1.b.C.b: "FODSELSNR + feil i rettstype: (verdi felt 16): Riktige koder er I/U/V/F"

Kontroll 7: Utfylling av obligatorisk felt, med rettetekst

Felt som inngår i kontrollen: Felt 20

Beskrivelse: Sjekker om elevstatus er utfylt og har riktig verdi (E, A, U/V) + teller antall feil

Feilmelding: 1.b.C.c: "FODSELSNR + feil i elevstatus:(verdi 20): Riktige koder er E/A/U/V"

Kontroll 8: Fordeling elevstatus

Felt som inngår i kontrollen: Felt 16

Beskrivelse: Teller fordeling av 16

Melding: 1.b.B (i): "Elevstatus: Elevstatus: (verdi) Linje for hver verdi m/tekst + Antall:"

Kontroll 9: Fordeling av kursprosent

Felt som inngår i kontrollen: Felt 13

Beskrivelse: Teller fordeling av 13

Melding: 1.b.B (ii): Kursprosent: "Kursprosent: Linje for hver angitt verdiintervall + Antall:"

Kontroll 10: Fordeling av rettstype

Felt som inngår i kontrollen: Felt 16

Beskrivelse: Teller fordeling av 16

Fordeling: 1.b.B (iii): Rettstype: "Rettstype: (verdi tekst) + Antall:"

Kontroll 11: Antall elever pr. skole i eget fylke

Felt som inngår i kontrollen: Felt 1, 2, 6 (to første siffer i felt 6 tilsvarer felt 1)

Beskrivelse: Teller fnr: fordelt på skole (6 - to første siffer) for eget fylke (iv); summerer resten (v)

Melding: 1.b.B (iv): "Antall elever pr. skole i eget fylke: Skolenr (6) + Antall:"

Melding: 1.b.B (v): "Antall elever på skoler i andre fylker: Antall:"

Kontroll 12: Fordeling av kurs på skole, pr. elevstatus

Felt som inngår i kontrollen: 6, 9, 20

Beskrivelse: Teller records hvert kurs (9) pr. skole (6), for hver elevstatus (20)

Melding: 1.b.B (vi): "Elevstatus <verdi>: Tabell over skole, kurs"

Øvrige filer, som ikke omfattes av kontroller:

Inneholder fødselsnummer:

ssb99Elevfag	9 variable
ssb99Voksen	Linjetypestruktur: 4 linjetyper; hhv. 7, 19, 4 og 2 variable.

Resten av filene inneholder ikke fødselsnummer:

ssb99Ltimer	6 variable
ssb99Klasse	7 variable
ssb99Skole	12 variable
ssb99Kurs	11 variable

Vedlegg 22

=====
 == Versjon XXX ==
 =====

FEILMELDINGSRAPPORT FOR SKJEMA: SSB99RESULTAT
 =====

Alternativ: Uttrekk av feil årgang - gir følgende melding:

FEIL ÅRGANG! VELG KORREKT ÅRGANG. RIKTIG ÅRGANG ER 20032004

=====
 Alternativ: Korrekt årgang:

OPPSUMMERING

Antall records:
 Antall fødselsnummer:
 Antall dubletter på fødselsnummer:

Antall VIGO skolenummer ikke utfylt: listes også hvis antall feil = 0
 Antall VIGO kurskode ikke utfylt: listes også hvis antall feil = 0

Feil: Fylkesnummer ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: Fødselsnummer ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: Navn ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: Skolenavn ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: Organisasjonsnummer NSR ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: Alfa-numerisk kurskode ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: Kurs/OT status ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil

=====
FORDELINGER

Elevstatus

Elevstatus: E - elev	Antall:
Elevstatus: A - alternativ opplæringsplan	Antall:
Elevstatus: P - privatist	Antall:
Elevstatus: S - sluttet	Antall:
Elevstatus: V - voksen i tilbud tilpasset voksne	Antall:
Elevstatus: blank eller feil kode	Antall:

Sum Totalt	Antall:

Fullførtkode

Fullførtkode: B - Fullført og bestått kurs	Antall:
Fullførtkode: I - Ikke bestått i ett eller flere fag	Antall:
Fullførtkode: A - Elever som følger alternativ opplæringsplan	Antall:
Fullførtkode: S - Sluttet på hele kurset i løpet av året	Antall:
Fullførtkode: blank eller feil kode	Antall:

Sum Totalt	Antall:

Antall elever pr. skole i eget fylke

Skolenummer VIGO	Antall:
..	
..	

Sum Totalt	Antall:

Antall elever på skoler i andre fylker

Ikke fordelt på skoler Antall:

Fullførtkode pr. skole og kurs, fordelt på elevstatus

Elevstatus 1 (E):

Skole 1	Kurs 1	Antall Fullførtkode 1
Skole 1	Kurs 1	Antall Fullførtkode 2
...		
Skole 1	Kurs 2	Antall Fullførtkode 1
Skole 1	Kurs 2	Antall Fullførtkode 2
...		
Skole 2	Kurs 1	Antall Fullførtkode 1

Elevstatus 2 (A):

Skole 1	Kurs 1	Antall Fullførtkode 1
Skole 1	Kurs 1	Antall Fullførtkode 2
...		
Skole 1	Kurs 2	Antall Fullførtkode 1
Skole 1	Kurs 2	Antall Fullførtkode 2
...		
Skole 2	Kurs 1	Antall Fullførtkode 1

Elevstatus 3 osv. (P, S, V):

=====

DETALJERTE MELDINGER

Meldinger: FODSELSNUMMER + melding

FODSELSNR + OBLIGATORISK: Feltet XXXXX må fylles ut

Gjelder for feltene fylkesnummer, fødselsnummer, navn, VIGO skolenummer, skolenavn, organisasjonsnummer NSR, VIGO kurskode, alfanumerisk kurskode, kurs/OT status.

FODSELSNR + Feil i Fullførtkode: FULLFORTKODE Riktige koder er: B/I/A/S

FODSELSNR + Feil i Elevstatus: ELEVSTATUS Riktige koder er: E/A/P/S/V

FODSELSNR + DUBLETT: Fnr finnes fra før. (Skolenr: VIGO SKOLENR, Kurskode: VIGO KURSKODE)

Feilmelding for dubletter må kunne komme på èn linje, bruke forkortelser eks. "fnr finnes", mindre skrift el.a.

```
=====
== Versjon XXX ==
=====
```

FEILMELDINGSRAPPORT FOR SKJEMA: "SSB99ELEV"

Alternativ: Uttrekk av feil årgang - gir følgende melding:

FEIL ÅRGANG! VELG KORREKT ÅRGANG. RIKTIG ÅRGANG ER 20042005

=====

Alternativ: Korrekt årgang:

OPPSUMMERING

Antall records:
 Antall fødselsnummer:
 Antall dubletter på fødselsnummer: listes kun hvis dubletter forekommer

Antall VIGO skolenummer ikke utfylt: listes også hvis antall feil = 0

Antall VIGO kurskode ikke utfylt: listes også hvis antall feil = 0

Feil: Fylkesnummer ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: Fødselsnummer ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: Navn ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: VIGO skolenavn ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: Organisasjonsnummer NSR ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: Alfanumerisk kurskode ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: Kurs/OT status ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil
Feil: Kursprosent ikke utfylt	Antall: listes kun hvis feil

=====

FORDELINGER

Elevstatus

Elevstatus: E - elev	Antall:
Elevstatus: A - alternativ opplæringsplan	Antall:
Elevstatus: U - utenlandsk utvekslingselev i Norge	Antall:
Elevstatus: V - voksen i tilbud tilpasset voksne	Antall:
Elevstatus: blank eller feil kode	Antall:

Sum totalt	Antall:
------------	---------

Kursprosent

Kursprosent: 0 %	Antall:
Kursprosent: 0,01 - 0,33 %	Antall:
Kursprosent: 0,34 - 99,99 %	Antall:
Kursprosent: 100 %	Antall:
Kursprosent: 100,01 - 120	Antall:
Kursprosent: 120,01 - 200	Antall:
Kursprosent: Over 200	Antall:
Kursprosent: ikke utfylt	Antall:

Sum Totalt	Antall:
------------	---------

Rettstype

Rettstype: Ingen rett	(I)	Antall:
Rettstype: Ungdomsrett	(U)	Antall:
Rettstype: Voksenrett	(V)	Antall:
Rettstype: Fullføringsrett	(F)	Antall:
Rettstype: blank eller feil kode		Antall:

Sum Totalt		Antall:
------------	--	---------

Antall elever pr. skole i eget fylke

Skolenummer VIGO	Antall:
..	
..	

Sum Totalt	Antall:
------------	---------

Antall elever på skoler i andre fylker

Ikke fordelt på skoler	Antall:
------------------------	---------

Fordeling av elever på kurs, pr skole, for hver elevstatus

Elevstatus E:

Skole 1	Antall Kurs 1 (skolenummer VIGO (6) , kurskode VIGO (9))
---------	--

Skole 1	Antall Kurs 2
---------	---------------

...

Skole 2	Antall Kurs 1
---------	---------------

Skole 2	Antall Kurs 2
---------	---------------

...

Elevstatus A:

Skole 1	Antall Kurs 1
---------	---------------

Skole 1	Antall Kurs 2
---------	---------------

...

Skole 2	Antall Kurs 1
---------	---------------

Skole 2	Antall Kurs 2
---------	---------------

...

Elevstatus U:

...

Elevstatus V:

=====

DETALJERTE MELDINGER

Meldinger: FODSELSNUMMER + melding:

FODSELSNR + OBLIGATORISK: Feltet XXXXX må fylles ut

Gjelder for feltene fylkesnummer, fødselsnummer, navn, VIGO skolenummer, skolenavn, orgnr NSR, VIGO kurskode, alfanumerisk kurskode, kurs/OT status, kursprosent.

FODSELSNR + RETTSTYPE: RETTSTYPE RIKTIGE KODER ER: I/U/V/F

FODSELSNR + FEIL I ELEVSTATUS: ELEVSTATUS Riktige koder er: E/A/U/V

FODSELSNR + DUBLETT: Fnr finnes fra før. (Skolenr: VIGO SKOLENR, Kurskode: VIGO KURSKODE) Feilmelding for dubletter må kunne komme på èn linje, bruke forkortelser eks. "fnr finnes", mindre skrift el.a.

Veileder
for
overføring av data for
videregående opplæring
2004

XML-basert
avgiverløsning

September 2004

Overgang til elektronisk overføring av data for videregående opplæring

Fylkeskommunene leverer hvert år opplysninger til Statistisk sentralbyrå (SSB) om virksomheten innenfor videregående opplæring i eget fylke. Data overføres fra databasen VIGO i den enkelte fylkeskommune ved hjelp av eksportprogrammet 6A019, som genererer uttrekk av filene til Statistisk sentralbyrå..

I 2004 vil overlevering av data foregå ved at filene fra VIGO etter uttrekk sendes pr. e-post til KOSTRA mottak i Statistisk sentralbyrå. Denne veilederen forklarer hvordan oversendelsen skal gjennomføres i fylkeskommunen.

Begrunnelsen for elektronisk overføring av data er at kontrollprogrammet som gjennomføres som en del av oversendelsen vil gi fylkeskommunene informasjon om sentrale størrelser i filene som oversendes. Dette vil styrke mulighetene for kommunikasjon mellom fylkeskommunene og SSB når det gjelder datamaterialets innhold. SSB vil benytte det samme kontrollprogrammet for å undersøke innholdet i filene som mottas. Gjennom denne avgiverløsningen kan derfor fylkeskommunene og SSB drøfte problemer i datagrunnlaget ut fra felles dokumentasjon.

Kontrollene i dette programmet supplerer de VIGO-baserte Brio-kontrollene som gjennomføres i fylkeskommunen før filene til SSB genereres. Det er viktig at fylkeskommunens egne prosedyrer for kontroll i VIGO gjennomføres - og nødvendige korreksjoner foretas - **før** denne oversendelsesprosedyren startes opp. Det vises i den forbindelse til brukerveiledningen fra IST.

Oversendelsesprogrammet som er beskrevet i denne veiledningen brukes til å kontrollere innholdet på filene som er generert til SSB. I 2004 vil det bli gjennomført kontroller av utvalgte variable på to av filene: ssb99Resultat og ssb99Elev ('99' representerer fylkesnummeret i det enkelte fylke). Prosedyren som er beskrevet i del to av veilederen kan gjennomføres flere ganger, og feilmeldingsrapportene brukes til å kvalitetssikre data som skal oversendes. **Merk at alle eventuelle korreksjoner må foretas i databasen, ikke på filene.**

Ny fil i 2004, ssb99Voksen, omfattes av avgiverløsningen dersom fila genereres fra VIGO. Det er ikke kontroller på denne fila i år. Filen kan oversendes på diskett pr. brevpost dersom fylkeskommunen velger å levere ssb99Voksen direkte fra et system for voksenopplæring.

Utformingen av kontrollprogrammet er foretatt i samarbeid med representanter fra flere fylkeskommuner, og det er en felles oppfatning at denne avgiverløsningen vil utgjøre et viktig verktøy i arbeidet med å kvalitetssikre opplysningene fra fylkeskommunene.

Innledning

Fylkeskommunene skal benytte denne rapporteringsløsningen høsten 2004. Løsningen forutsetter filer på samme formatet som er levert til SSB tidligere. Veiledningen beskriver installasjon og bruk av programmet for flatfilskonvertering som kan kontrollere, konvertere og ev. kryptere filene. Filene som er prosessert i programmet for flatfilskonvertering skal sendes til SSB.

Veiledningen består av tre deler. Første del omhandler installasjon av konverteringsprogrammet. Andre del omhandler bruk av konverteringsprogrammet og innsending av konverterte filer til SSB. Tredje del tar for seg bruk av SSBs vevsider for verifisering av innsendt materiale.

1. Installasjon av konverteringsprogrammet

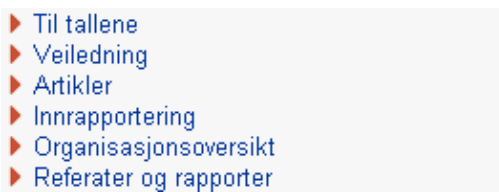
Installasjonen bør foretas av IT-avdelingen eller en IT-kyndig person.

Konverteringsprogrammet kan lastes ned fra SSBs vevsider for KOSTRA innrapportering:

- Gå til Statistisk sentralbyrås vevs side: <http://www.ssb.no>
- På høyre siden er det en grå boks som ser slik ut:

- Velg KOSTRA, og en kommer til hovedsiden til KOSTRA
- Her er det en ny grå boks som ser slik ut:

- Velg Innrapportering, og en kommer til innrapporteringssiden til KOSTRA. Her finner man en overskrift som heter VIGO, hvor installasjonsfilen for konverteringsprogrammet ligger:

http://www.ssb.no/kostra/vgo/2004/setup_vigo.exe

Konverteringsprogrammet krever *Java Runtime Environment*.

Hvis *Java Runtime Environment* fra Sun Microsystems eller en annen java VM ikke finnes på maskinen fra før, kan dette lastes ned fra samme side under overskriften "Java-miljø som trengs for flatfilskonverteringen i XML-løsningen":

- http://www.ssb.no/kostra/jre-1_2_2-001-win.exe(for MS Windows 98/98SE)
- http://www.ssb.no/kostra/j2re-1_4_1_01-windows-i586-i.exe(for MS Windows 2000/XP)

Installasjonen bør være en rask (ca. ett minutt) og enkel prosess.

Følgende må være avklart før installasjonen:

- PC med Internett Explorer (5+) installert
- Organisasjonsnummer
- Navn rapporteringsansvarlig
- E-post rapporteringsansvarlig
- Telefon rapporteringsansvarlig
- Spesielle ønsker til hvor programvaren skal installeres. For de fleste er det greit å installere på standard katalog (C:\Programfiler\VIGO XML Konvertering 2004). Det kan være at lokal policy krever noe annet. Det er mulig å installere på server, men det stiller bestemte krav til sikkerhetsinnstillinger for at det skal fungere.
- Dersom ovennevnte er klart består installasjonen kun i å klikke på setup_vigo.exe filen, besvare ovennevnte spørsmål, klikke på *Neste* og tilslutt *Avslutt* knappen.

Dersom du har spørsmål til installeringen, kan du kontakte oss på kostra-support@ssb.no eller på telefon 62 88 51 75 (08:00-15:00)

Fremgangsmåte:

- Etter at man har dobbeltklikket på "setup_vigo.exe" kommer følgende dialogboks til syne. Trykk "Neste".

- Velg rett fylke fra nedtrekksmenyen. Skriv inn fylkeskommunens organisasjonsnummer. Trykk "Neste".

Vennligst spesifiser fylke og organisasjonsnummer.

Fylke:

Fylkeskommunens organisasjonsnummer:

<Tilbake   Neste>   Avbryt

- Skriv inn navn, e-postadresse og telefonnummer for rapporteringsansvarlig. Trykk "Neste".

Vær vennlig å spesifisere navn på den personen som står ansvarlig for rapportering.

Navn ansvarlig:

E-post:

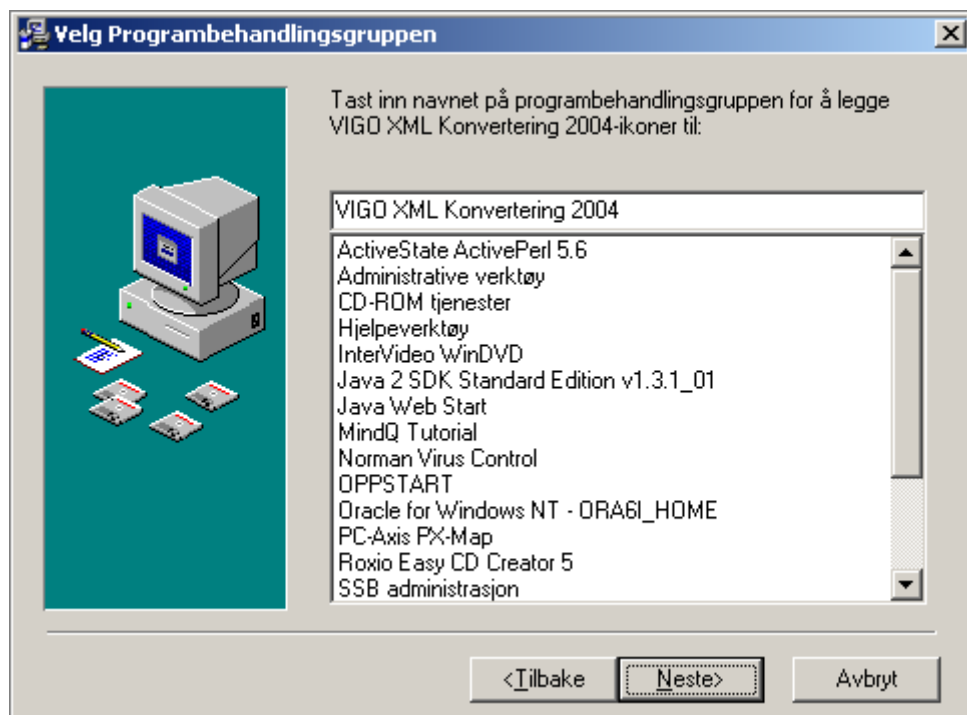
Telefon:

<Tilbake   Neste>   Avbryt

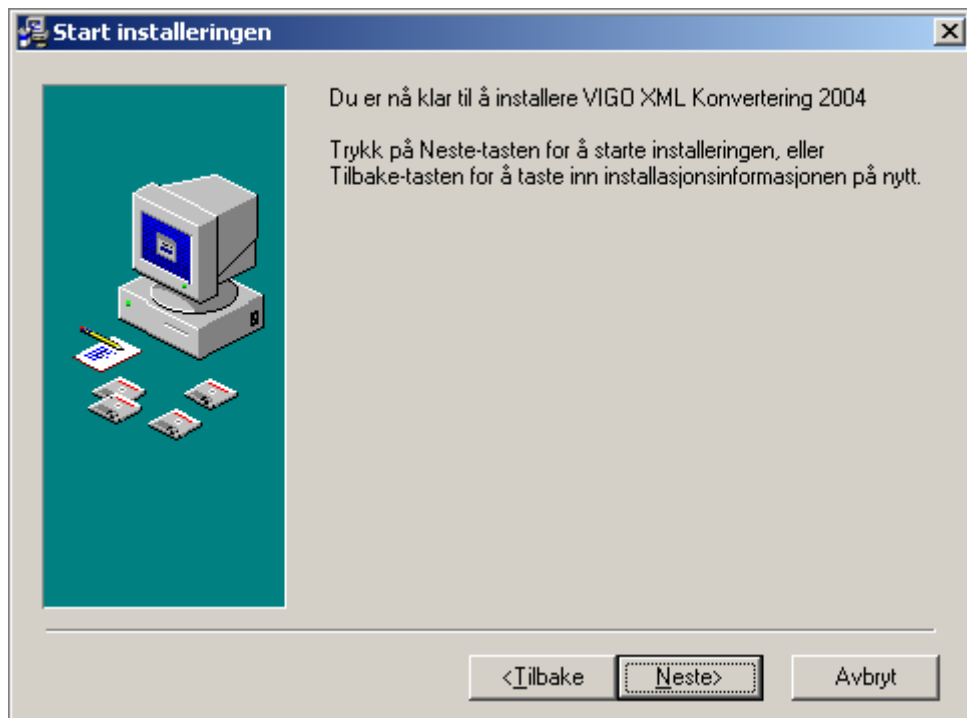
- Godta standard målmappe ved å trykke "Neste", eller velg "Bla igjennom" og angi plassering selv

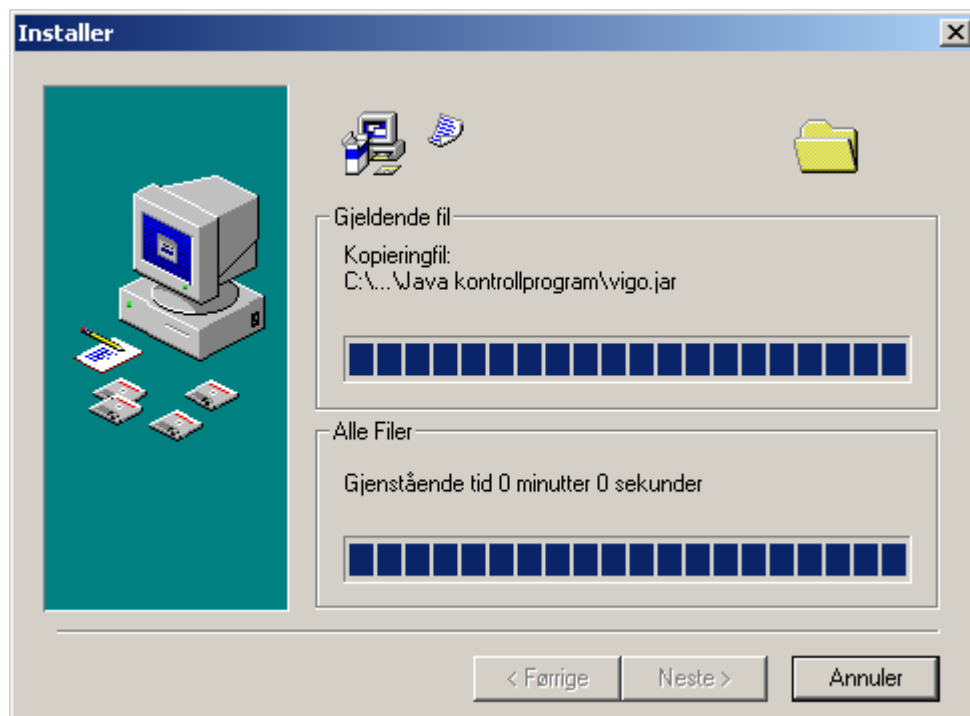
- Godta standard navn på programbehandlingsgruppen ved å trykke "Neste", eller velg selv hvilken programbehandlingsgruppe man ønsker å plassere konverteringsprogrammet

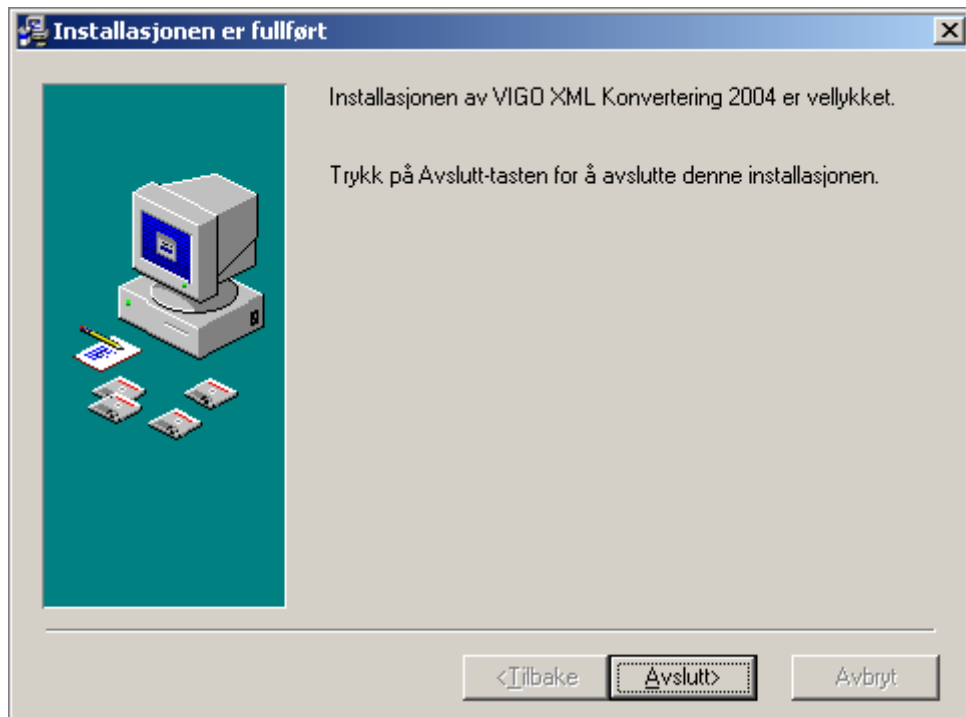
- Trykk "Neste" for å gå videre i installasjonsprosessen.

- Installasjonen fortsetter med følgende skjermbilde:

- Etter at installasjonen er avsluttet vises følgende dialogboks. Trykk "*Avslutt*" for å fullføre installasjonen.

Når installasjonen er ferdig, vil man finne de nødvendige programmene under Programmer og "**VIGO XML Konvertering 2004**" under Start-knappen (gjelder ved standardinstallasjon).

2. Bruk av konverteringsprogrammet. Innsending av VIGO-data

Rapportering skjer ved hjelp av programmet "VIGO XML Konvertering" som finnes under Start > Programmer > VIGO XML Konvertering 2004.

Dersom du har spørsmål til bruken av konverteringsprogrammet, kan du kontakte oss på kostrastupport@ssb.no eller på telefon 62 88 51 75 (08:00-15:00)

Gjør slik:

- Fyll inn katalogreferanse på kildefil og målfil, samt filtype for kildefilen.

Kildefil: Her velger man mappe plasseringen til den flatfilen man ønsker å konvertere. Man kan enten skrive inn plasseringen selv, eller finne frem til filen ved å velge knappen til høyre for nedtrekksfeltet. I nedtrekksfeltet kan man også velge en fil man har konvertert før, dersom man ønsker å konvertere på nytt.

Kildefilens type: Et nedtrekksfelt der man velger hvilken filtype det er man ønsker å konvertere.

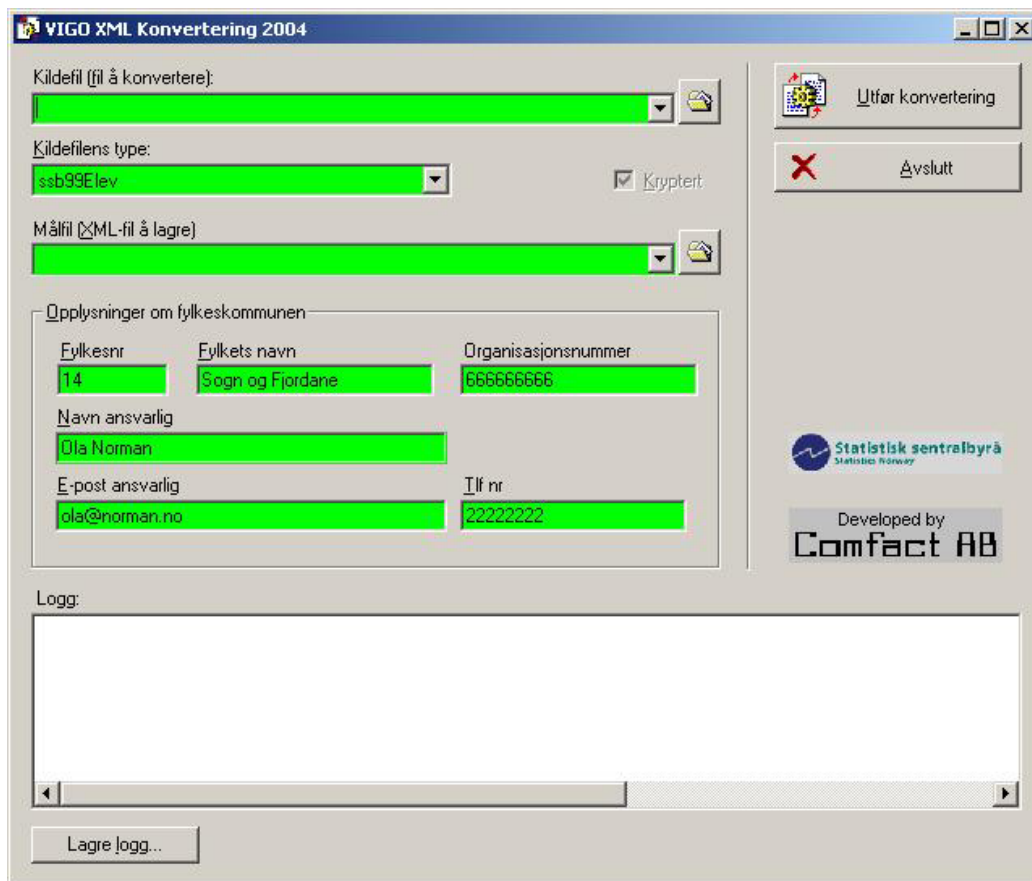
Konverteringsprogrammet må kjøres for hver fil, og man må hugse å angi ulike målfiler for hver gang slik at man ikke overskriver forrige konverterte fil.

Filene som skal konverteres (nedtrekksmenyen "kildefilens type"):

- ssb99Resultat.sdv - på denne fila blir det også foretatt en kontroll av innholdet
- ssb99Elev.sdv - på denne fila blir det også foretatt en kontroll av innholdet
- ssb99Elevfag.sdv
- ssb99Klasse.sdv
- ssb99Skole.sdv
- ssb99Kurs.sdv
- ssb99Ltimer.sdv
- ssb99Voksen.sdv - dersom denne filen rapporteres fra VIGO

Målfil: Her skriver man inn hva man ønsker den konverterte filen skal hete. Dersom filtypen er ssb99Resultat, ssb99Elev, ssb99Elevfag eller ssb99Voksen vil filene få endelsen .encrypt.

- Hvis feltene med navn, e-postadresse og tlf.nr. til ansvarlig for innsendingen avviker fra det som ble oppgitt under installasjonen: skriv inn riktig informasjon.
- Kontroller at fylkesnummer, fylkets navn og organisasjonsnummer er riktig.

- Klikk på "Utfør konvertering":
- Hvis filtypen er **ssb99Elevfag**, **ssb99Voksen**, **ssb99Resultat** eller **ssb99Elev**, vil programmet gi målfilen filendelsen ".encrypt" hvis dette ikke er angitt i utgangspunktet. Følgende dialogboks vises:

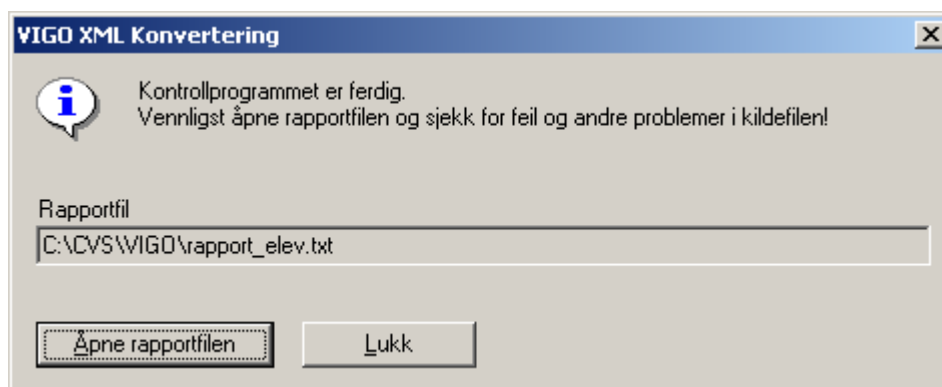
Trykk *OK*.

Filuttrekket kjøres nå igjennom programmet for flatfilskonvertering.

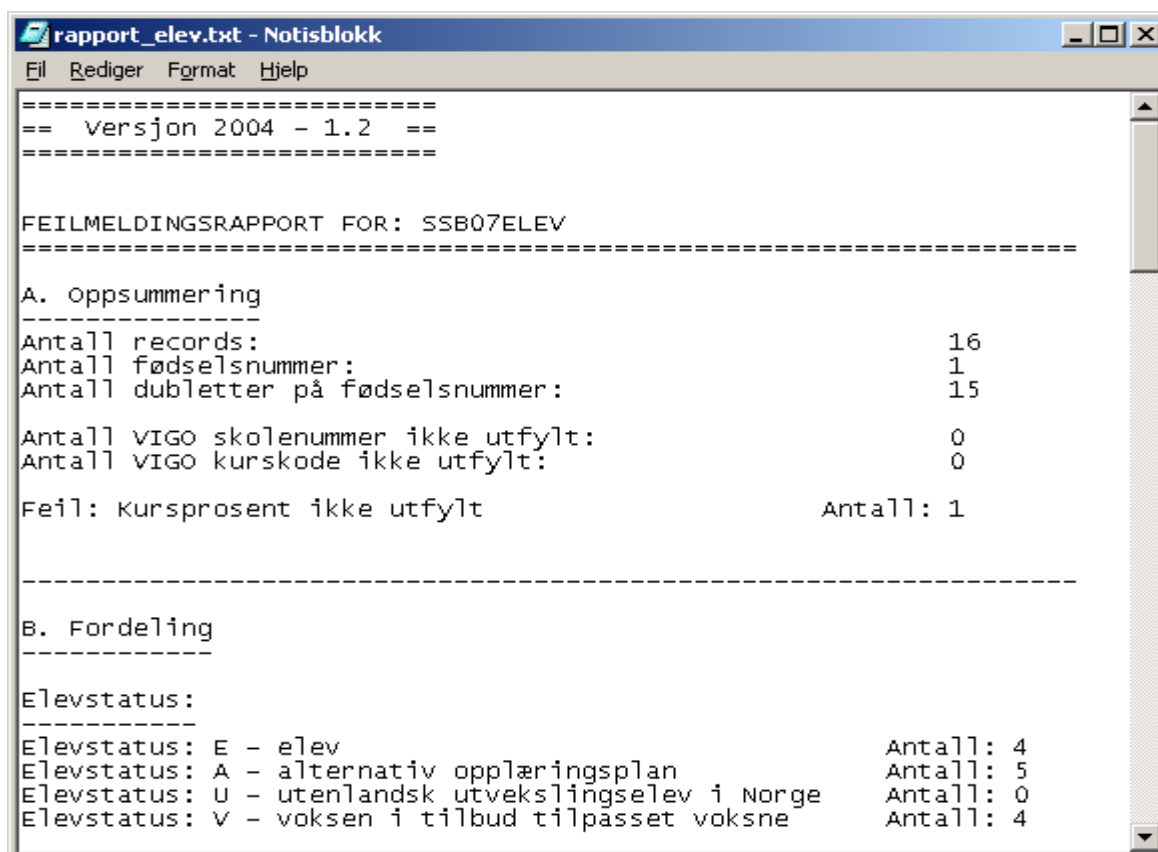
- Hvis filtypen er **ssb99Resultat** eller **ssb99Elev**, vil målfilen bli kryptert, samt at et kontrollprogram blir kjørt automatisk for å kontrollere filuttrekkets format:

Når kontrollen er ferdig vises:

NB! Trykk "Åpne rapportfilen". Et vindu med innholdet i feilmeldingsrapporten vises:

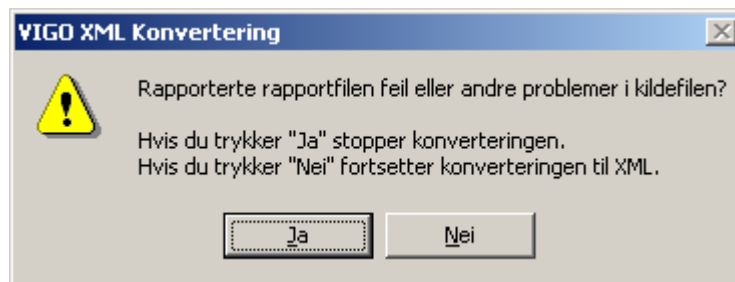

NB! SSB vil understreke betydningen av at feilmeldingsrapporten fra kontrollprogrammet tas i betraktning, og at eventuelle feil i filuttrekket (kildefilen) rettes opp. Feil må rettes i VIGO og hele uttrekksprosedyren (6A019) må kjøres på nytt!

Dersom du har spørsmål til feilmeldingsrapporten, kan du kontakte:
ssb99Resultat - Marianne Aamodt, odt@ssb.no eller på telefon 62 88 51 36
ssb99Elev - Jane Bekkengen jhb@ssb.no eller på telefon 62 88 55 56

Etter å ha lest feilmeldingsrapportens innhold: lukk vinduet. Ønsker man senere å se feilmeldingsrapporten eller lagre den, ligger den i samme katalog som kildefilen som ble konvertert.

Følgende dialogboks vises:

Det anbefales å avbryte konverteringsprosessen hvis kontrollprogrammet har påvist feil i filuttrekket. I motsatt fall fortsettes konverteringen.

- Når konverteringen er fullført vises:

- De konverterte filene sendes til SSB xmlkrypt@kostra.no som vedlegg til en e-post.

Innrapporteringsperiode 1. november 2004 - 1. desember 2004

Husk følgende jobbsteg:

- Last ned siste versjon av Flatfilskonvertering fra http://www.ssb.no/kostra/vgo/2004/setup_vigo.exe og installer dette programmet.
- Sørg for å ha VIGO-filene klare.
- Kjør filene fra igjennom programmet for flatfilskonvertering én etter én. Resultatet av dette programmet er en ferdig kontrollert, konvertert og ev. kryptert fil.
- Legg denne fila (eller filene) i en e-post (som vedlegg) og sent til xmlkrypt@kostra.no.
- Følg med på statussidene på SSB's web (<http://www.ssb.no/vis/kostra/innrapp.html>) om rapporten blir godkjent eller ev. går i feil.

3. Oppfølging av innsendte data

Alle innsendinger som blir mottatt av SSB resulterer i en e-post kommunikasjonskvittering som sier at data er mottatt, men ikke behandlet. Denne kvitteringen er ingen garanti for at rapporteringen har gått bra! Alle innsendinger må følges opp på SSBs statussider:

- Velg <http://www.ssb.no/vis/kostra/innrapp.html> og klikk på ”Status innrapportering”.
- Klikk deretter på ”Status innrapportering”.
- Skriv inn brukernavn og passord som er oppgitt i brev fra SSB.

The screenshot shows a dialog box with the title "Skriv inn nettverkspassord". It contains a key icon and the text "Skriv inn brukernavn og passord.". Below this, there are two labels: "Område:" with the value "www.ssb.no" and "Ressurs:" with the value "Status innrapportering". There are two input fields: "Brukernavn" and "Passord". At the bottom, there is a checkbox labeled "Lagre passordet i passordlisten" which is unchecked. There are two buttons: "OK" and "Avbryt".

- Følg lenken *Innkomet materiale* (under *VIGO*).

The screenshot shows a web browser window displaying the "Status innrapportering" page on the SSB website. The browser title is "Statistisk sentralbyrå: KOSTRA - Kommune Stat Rapportering - Microsoft Internet Explorer". The address bar shows "http://www.ssb.no/kostra/". The page content includes a navigation menu with links like "Statistikkområder", "Statistikkbanken", "SSBmagasinet", "Forskning", "Nyttig", "Publikasjoner", and "Om SSB". The main content area has a search bar and a "Søk" button. Below the search bar, there are several sections: "KOSTRA", "Til tallene", "Flere tall i Statistikkbanken", "Om statistikken", "Kontaktpersoner", "Arkiv", "Se også: kostra.dep.no KOSTRA i media", "Status innrapportering" (with a note about JavaScript), "Regnskap og tjenesterapportering" (with a note about report upload times), "Klient skjema, barnevern, sosial og familievern" (with links to SSB11, SSB15, and SSB52), and "VIGO" (with a link to "Innkomet materiale").

På vevsiden som nå kommer frem vil en få oversikt over det man selv har rapportert inn:

Filtype	Dato	Status ved mottak	Ant. records	Mottatt tidligere?
1600				
Avsluttet utdanning	01.08.2003	Godkjert: Riktig antall kolonner for alle records	14652	Nei
Elevfil	01.08.2003	Godkjert: Riktig antall kolonner for alle records	13330	Nei

Dersom filene du har sendt inn ikke vises i statusrapportene, kan du kontakte oss på kostrasupport@ssb.no eller på telefon 62 88 51 75 (08:00-15:00). Vær oppmerksom på at statusrapportene oppdateres 3 ganger i døgnet, og at det kan oppstå en forsinkelse mellom innsending og oppdatering av statussider.

*****

Etter at filene fra fylkeskommunene er overført til seksjon for utdanning, vil den enkelte fylkeskommune få en tilbakemelding på innholdet i filene Resultat og Elev. Sendes filene innen 19. november vil denne tilbakemeldingen gi fylkeskommunen mulighet for eventuelt å oversende filer på nytt dersom det er behov for å gjøre endringer i datagrunnlaget for uttrekket fra VIGO.

Frister og prosedyrer angitt i veilederen gjelder i forhold til foreløpig publisering av elevtall i februar 2005 og såkalt "urevidert" publisering i KOSTRA 15. mars 2004.

Filer som sendes fra fylkeskommunene etter 1. desember i perioden frem til 15. april publiseres som "reviderte tall" i KOSTRA 15. juni 2005, og anvendes senere i publisering av endelige tall for utdanning i 2005.

I fagseksjonen er følgende ansvarlig for revisjon av de enkelte filene:

Elev og katalogfilene Skole og Kurs - Jane Bekkengen, jhb@ssb.no eller tlf 62 88 55 56.

Resultat - Marianne Aamodt, odt@ssb.no, eller tlf 62 88 51 36.

Elevfag - Sadiq Boateng, boa@ssb.no eller tlf 62 88 54 72.

Voksen - Anita M. Johansson, bam@ssb.no, eller tlf 62 88 54 85.

Klasse og Ltimer - Marianne Aamodt, odt@ssb.no, eller tlf 62 88 51 36.

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2004/48 E. Wedde, A. Holmøy, S. Skaare og O. Villund: Undersøkelse om "Utbrenthet i enkelte yrker". Dokumentasjonsrapport. 62s.
- 2004/49 H.C. Hougen: Samordnet levekårsundersøkelse 2003- tverrsnittundersøkelsen. Dokumentasjonsrapport. 83s.
- 2004/50 D.Einar Sommervoll: Slutt på billigere boliger i Oslo? OBOS-leiligheters prisutvikling 1991-2002. 25s.
- 2004/51 J.H. Wang: Kvartalsvis investeringsstatistikk. industri, bergverksdrift og kraftforsyning. 74s.
- 2004/52 J. Epland og O. Haugen: Panelutvalet til inntekts- og formuesundersøkinga 1996-2001. Dokumentasjon. 24s.
- 2004/53 KOSTRA. Arbeidsgrupperapporter 2004. 227s.
- 2004/54 T.M. Normann: Samordnet levekårsundersøkelse 2001 - panelundersøkelsen. Dokumentasjonsrapport. 54s.
- 2004/55 T.M. Normann: Samordnet levekårsundersøkelse 2002 - panelundersøkelsen. Dokumentasjonsrapport. 89s.
- 2004/56 T. Guldbrandsen og A. Holmøy: Omnibusundersøkelsen april/mai 2004. Dokumentasjonsrapport. 54s.
- 2004/57 Ø. Brekke: Praktisk guide for teknisk utstyr og dataprogrammer i brukertester. 33s.
- 2004/58 K. Henriksen: Ny metode for prismåling av personbiler i konsumprisindeksen. 24s.
- 2004/59 A.S. Abrahamsen, J. Heldal, og D. Rafat: UT- Undersøkelsene i 2004 for ikke-finansielle foretak. Utvalgsplaner og utvalg til kvartals og årsundersøkelsene. 48s.
- 2004/60 Ø. Bolsgård og L.-C. Zhang: Prisindeks for engoshandel. 35s.
- 2004/61 T. Guldbrandsen og B.O. Lagerstrøm: Undersøkelse om arbeids- og boligforhold. Dokumentasjonsrapport. 27s.
- 2004/62 G. Dahl: Trygd blant innvandrere 1992-2000. 79s.
- 2004/63 A.H. Sætre og N.Buskoven: Lokalvalgundersøkelsen 2003. Dokumentasjonsrapport. 79s.
- 2004/64 Kravspesifikasjon for elektronisk innberetning, kjennemerke og filbeskrivelse for lønnsstatistikken. Oppdatert 2004. 16s.
- 2004/65 L. Østby: Innvandrere i Norge - Hvem er de, hvordan går det med dem? Del I Demografi. 156s.
- 2004/66 L. Østby: Innvandrere i Norge - Hvem er de, hvordan går det med dem? Del I Levekår 154s.
- 2004/67 L. Lerskau, K.M. Heide, E. Holmøy og I.F. Solli: Virkningsberegninger på MSG6. Appendiks til Rapporter 2004/18 "Macroeconomic Properties of the Norwegian Applied General Equilibrium Model MSG6". 140 s.
- 2004/68 A. Holmøy, R. Johannessen og L. Solheim: Etablering av ny husleiestatistikk (indeks) - en forstudie. 19s.
- 2004/69 E.E. Eibak og F. Haraldsen: Undersøking om foreldrebetaling i barnehagar, august 2004. 45s.
- 2004/70 A. Raknerud, D. Rønningen og T. Skjerpen: Dokumentasjon av kapital-databasen. En database med data for varige driftsmidler og andre økonomiske data på foretaksnivå. 12s.
- 2004/71 M.T. Dzamarija: Norske barn i utlandet. Utvalgte land: Pakistan, Marokko, Tyrkia og Spania. 33s.
- 2004/72 A.S. Abrahamsen og A. Seierstad: Analyse av revisjon. Kostra kommunehelse. 50s.